

S-RYHMÄN VUOSI JA VASTUULLISUUS 2022

SISÄLTÖ

S-RYHMÄ

5 S-RYHMÄ LYHESTI
9 PÄÄJOHTAJAN KATSAUS
11 STRATEGIA
13 LIIKETOIMINTAKATSAUKSET
21 HALLINTO JA JOHTO
25 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ
37 VASTUULLISUUSJOHTAJAN KATSAUS
38 VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN
41 SIDOSRYHMÄTYÖ
45 ARVONLUONTI
46 HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA

52 KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ
53 PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN
56 KOTIMAISUUS
58 KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE
61 ELÄINTEN HYVINVOINTI
62 KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA

66 ILMASTO
75 LUONNON MONIMUOTOISUUS
81 KIERTOTALOUS

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA

89 IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ
95 VASTUULLINEN HANKINTA
103 TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN
108 TIETOSUOJA
110 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI
114 MONIMUOTOISUUS

RAPORTIN RAJAUS JA VARMENNUS

120 VUOSI- JA VASTUULLISUUS-KATSAUKSEN KUVAUS
121 GRI-SISÄLTÖINDEKSI
125 S-RYHMÄN ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA (TCFD)
130 S GROUP GHG INVENTORY REPORT 2022
137 VARMENNUSLAUSUNTO

S-RYHMÄ

ENNÄTYSMÄÄRÄ RAHALLISIA ETUJA ASIAKASOMISTAJILLE

Palautimme asiakasomistajallemme ennätykselliset lähes puoli miljardia euroa Bonuksina ja muina rahallisina etuina. Myös väistämättömät hinnannousut pidettiin mahdollisimman kohtuullisina kuluttajille. Haastavat ajat korostivatkin osuuskaupan arvopohjaa. Tehtävämme ei ole maksimoida tulosta, vaan tuottaa etuja ja hyötyä asiakkaillemme.

S. 7–9

RUOAN VERKKOKAUPASSA S-KAUPAT ON MARKKINAJOHTAJA

Verkkokaupassa kehitystyö eteni sekä ruoka- että käyttötavarakaupassa. Prisma.fi ja Sokos.fi uudistuivat, ja S-kaupat-palvelua kehitettiin asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Ruoan verkkokaupassa S-kaupat vahvisti asemaansa markkinajohtajana. Jo yli 250 S-ryhmän myymälää tarjoaa ruoan verkkokaupan palveluita Ivalosta Helsinkiin.

S. 14

S-RYHMÄ JA SPR AUTTAVAT YHDESSÄ

Perustimme heti vuoden 2022 maaliskuussa yhteisen keräyksen Suomen Punaisen Ristin kanssa Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi. Tähän asti olemme keränneet yhdessä asiakkaidemme kanssa jo lähes miljoona euroa SPR:n katastrofirahastoon.

S. 49

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN

Kannustamme asiakkaitamme tekemään kukkarolle, terveydelle ja planeetalle fiksuja valintoja. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista. Vuonna 2022 kasvipohjaisen ruoan osuus myynnistä oli 59 prosenttia.

S. 52

HOTELLIYÖN PÄÄSTÖJEN KOMPENSAATIO-MAHDOLLISUUS SOKOS HOTELLEISSA

Sokos Hotellien asiakkaiden on ollut mahdollista hyvittää yöpymisensä ja aamiaisensa hiilijalanjälki loppuvuodesta 2021 lähtien. Hotelliketju oli Suomessa alallaan ensimmäinen, joka tarjosi yksityisasiakkailleen kompensaatiomahdollisuuden. Vuonna 2022 kompensoitiin lähes 33 600 huonevuorokautta.

S. 59

VALTAKUNNALLINEN ABC-LATAUSVERKOSTO SÄHKÖAUTOILLE

Tavoitteenamme on rakentaa vuosien 2021–2024 aikana koko maan kattava verkosto sähköautoille. ABC-latauksen nimellä kulkeva verkosto tulee S-ryhmän ABC-asemien, markettien ja hotellien yhteyteen. Vuoden 2022 lopussa ABC-latausasemia oli jo 205 toimipaikassamme.

S. 62

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

LUONTOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI ETENEE

Selvitämme toimintamme luontojalanjäljen eli toimintomme haitat luonnon monimuotoisuudelle Jyväskylän yliopiston resurssiviisausyhteisö JYU.Wisdom:in tutkimushankkeessa. Alustavat tulokset tutkimuksesta julkistetaan keväällä 2023. Osallistuimme lisäksi FIBS ry:n järjestämään tiedepohjaisten luontotavoitteiden (SBTN) pilotointiohjelmaan ja vastuullisuusjohtajamme osallistui Montrealin COP15-luontokokoukseen joulukuussa 2022 Suomen delegaatiossa. **S. 75**

VESIVASTUULLISUUS ON KESKEINEN OSA LUONTOTYÖTÄMME

S-ryhmässä vesivastuullisuus kattaa niin omat toimipaikkamme kuin hankinta- ja arvoketjumme. Vesivastuutyössämme haluamme keskittyä ensisijaisesti ymmärtämään positiiviset ja negatiiviset vaikutuksemme ja mahdollisuutemme vaikuttaa niihin. Liityimme Alliance for Water Stewardship -yhteistyöverkoston jäseneksi ja olemme mukana Baltic Sea Action Groupin hankkeessa. **S. 79**

ENERGIANSÄÄSTÖTOIMET TEPSIVÄT

Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen. Suomessa julistettiin syksyllä energiansäästötalkoot, joihin myös me osallistuimme. Laskimme yli tuhannen toimipaikan lämpötilaa yhdellä asteella. Lisäksi varauduimme vähentämään sähkön kulutusta ennakoiden ja osallistumaan näin mahdollisten valtakunnallisten huippukulutuspiikkien ehkäisemiseen. Energiankulutuksemme on vähentynyt yli 40 prosenttia vuodesta 2010 esimerkiksi uusimalla kylmälaitoksia, lisäämällä kylmäkalusteisiin ovia ja kansia, siirtymällä led-valaisimiin sekä asentamalla lämpöpumppuja. **S. 70**

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

SELVITYS PERHEYSTÄVÄLLISYYDEN JA LAPSEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISESTA TEKSTIILITUOTANNOSSA

Selvitimme Pelastakaa Lasten ja Work Aheadin kanssa yhteisessä hankkeessa naisten ja lapsen oikeuksiin liittyviä kysymyksiä sekä liiketoimintaa ohjaavien lasten oikeuksien ja perheystävällisyyden toteutumista työpaikoilla tekstiilien valmistuksessa Bangladeshissa.

S. 102

UKRAINAN SOTAA PAENNEIDEN IHMISTEN AUTTAMINEN JA TYÖLLISTÄMINEN

Olemme halunneet tarjota työtä ja apua Ukrainasta sotaa paenneille ihmisille. Kahdeksan osuuskauppaamme ilmoittautui mukaan Työstä turvaa -hankkeeseen, joka kokoaa yrityksiä auttamaan ukrainalaisten asettautumisessa ja integroitumisessa suomalaiseen työelämään. Lisäksi olemme tehneet muitakin toimenpiteitä ukrainalaisten auttamiseksi ja heitä on työllistetty muuallakin S-ryhmässä.

S. 118

TARJOSIMME KESÄTÖITÄ NOIN 15 000 NUORELLE

Olemme yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjoamme merkittävälle joukolle tärkeän ensimmäisen kokemuksen työelämästä esimerkiksi kesätyön tai harjoittelun muodossa. Vuoden 2022 kesällä noin 15 000 nuorta työskenteli myymälöissämme, ravintoloissamme, hotelleissamme, liikennemyymälöissämme ja Sipoon logistiikkakeskuksessamme.

S. 119

S-RYHMÄ

5 S-RYHMÄ LYHESTI
9 PÄÄJOHTAJAN KATSAUS
11 STRATEGIA
13 LIIKETOIMINTAKATSAUKSET
21 HALLINTO JA JOHTO
25 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ
37 VASTUULLISUUSJOHTAJAN KATSAUS
38 VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN
41 SIDOSRYHMÄTYÖ
45 ARVONLUONTI
46 HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

S-ryhmä on suomalainen osuustoiminnallinen, asiakkaiden omistama yritysryhmä. Tarjoamme marketkaupan, rautakaupan, tavaratalo- ja erikoisliikekaupan, liikennekaupan sekä matkailu- ja ravitsemiskaupan palveluita.
Lisäksi osa osuuskaupoista harjoittaa autokauppaa, ja koko Suomessa on kattavat pankkipalvelut S-Pankin kautta.

S-ryhmän vähittäismyynti oli vuonna 2022 noin 13,5 miljardia euroa, ja se oli suurin yksityinen työllistäjä Suomessa noin 40 000 työntekijällään.

S-RYHMÄ LYHYESTI

S-ryhmä muodostuu 19 alueosuuskaupasta, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta (SOK) sekä niiden tytäryhtiöistä. Osuuskauppojen verkosto ulottuu koko maahan, ja niiden toiminnassa on vahva alueellinen painotus. Osuuskauppojen jäsenet eli asiakasomistajat omistavat osuuskaupat, jotka puolestaan omistavat keskusliike SOK:n.

SOK-yhtymän muodostavat Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) ja sen tytäryhtiöt. SOK on keskusliike, jossa tuotetaan S-ryhmän osuuskaupoille asiantuntija- ja tukipalveluita, kuten ketjuohjaus-, valikoima-, hankinta- ja markkinointipalveluita. SOK vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

SOK:n tytäryhtiö SOK Liiketoiminta Oy harjoittaa marketkauppaa sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Virossa. Liiketoiminta Venäjällä päättyi keväällä 2022, ja Pietarin Prismojen ja hotellien liiketoiminnot myytiin kesäkuussa.

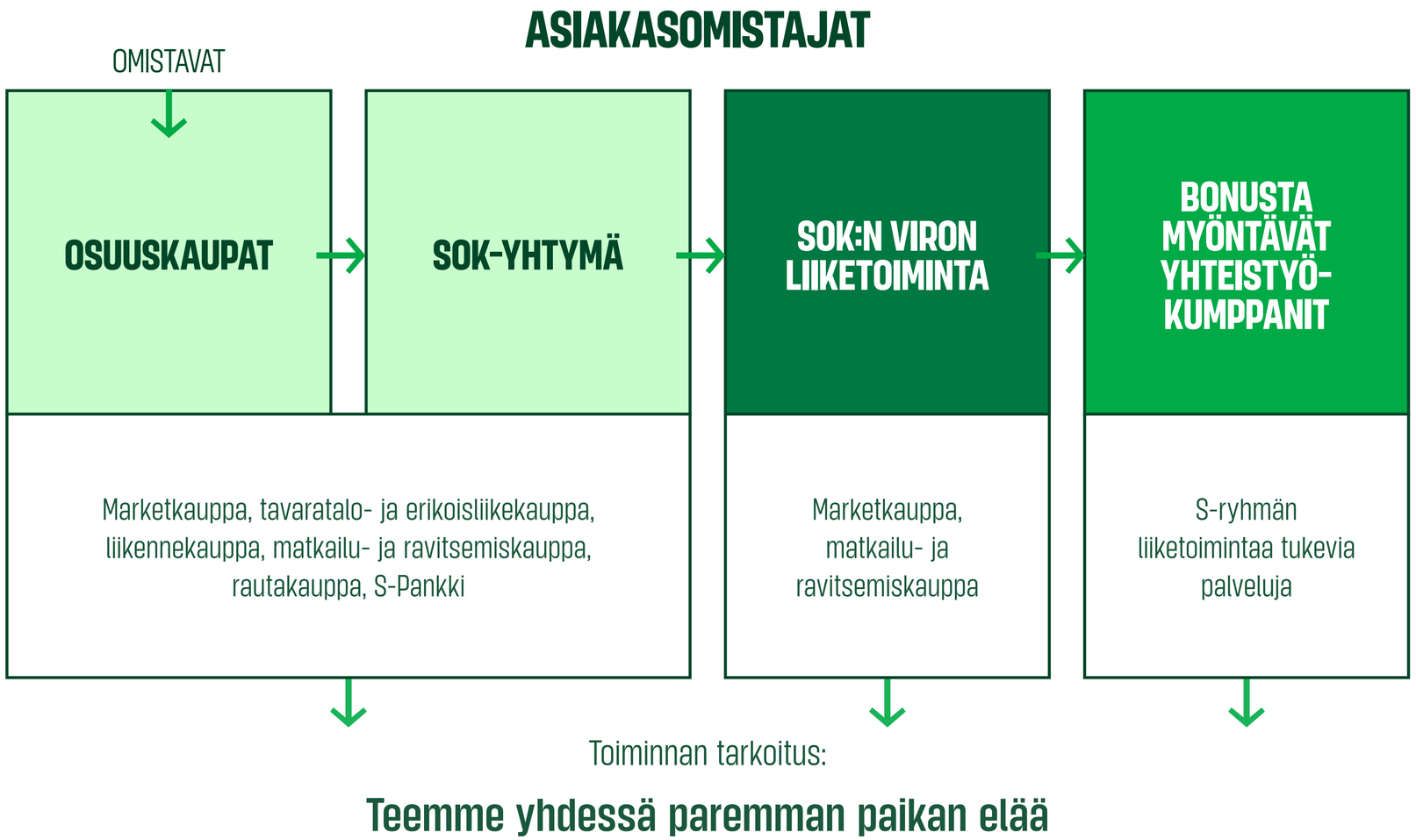

ALUEOSUUSKAUPAT JA ULKOMAANTOIMINNOT

ALUEOSUUSKAUPAT

Helsinki
Helsingin Osuuskauppa Elanto

Joensuu
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

Jyväskylä
Osuuskauppa Keskimaa

Kajaani
Osuuskauppa Maakunta

Kirkkonummi
Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag

Kokkola
Osuuskauppa KPO

Kouvola
Kymen Seudun Osuuskauppa

Kuopio
Osuuskauppa PeeÄssä

Kuusamo
Koillismaan Osuuskauppa

Lahti
Osuuskauppa Hämeenmaa

Lappeenranta
Etelä-Karjalan Osuuskauppa

Mikkeli
Osuuskauppa Suur-Savo

Oulu
Osuuskauppa Arina

Pori
Satakunnan Osuuskauppa

Rauma
Osuuskauppa Keula

Salo
Suur-Seudun Osuuskauppa

Seinäjoki
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa

Tampere
Pirkanmaan Osuuskauppa

Turku
Turun Osuuskauppa

ULKOMAANTOIMINNOT

Viro
Prisma Sokos Hotels

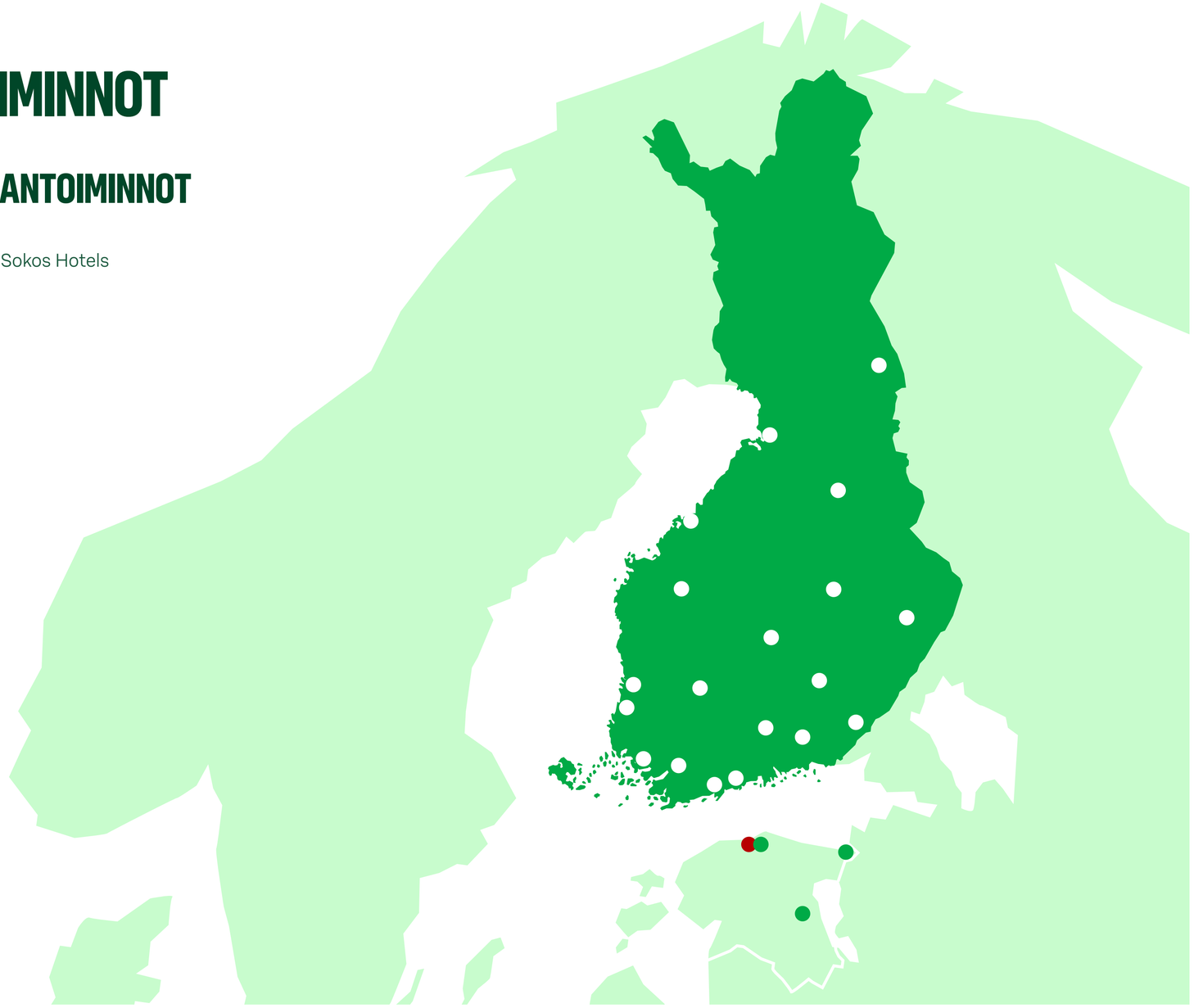

S-RYHMÄ LUKUINA

S-ryhmän liiketulos parani edeltävästä vuodesta. Kehityksen veturi oli korona-ajasta raskaasti kärsineen matkailu- ja ravitsemiskaupan palautuminen. Myös tavaratalo- ja erikoisliikekauppa sekä liikennekauppa lähtivät elpymään koronarajoitusten päättymisen myötä. Marketkaupassa myynti- ja asiakasmäärät kasvoivat vuonna 2022, mutta liiketoiminta-alueen tulos jäi edellisvuodesta. Tiukassa taloustilanteessa osuuskauppa piti kiinni edullisen ostoskorin lupauksestaan. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan seurauksena liiketoiminnasta Venäjällä luovuttiin.

Merkittävät investoinnit kotimaahan jatkuivat vuonna 2022. Investointeihin kuuluivat muun muassa uudistukset Sale-ketjussa ja Prismoissa sekä hotelli- ja ravintolaverkostossa. ABC-latausverkosto yli kolminkertaistui vuoden aikana, ja aurinkopaneelien määrä kasvoi 110 000 kappaleeseen.

LIIKETULOS

325

MILJ. €

INVESTOINNIT

556

MILJ. €

VEROTON VÄHITTÄISMYYNTI LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN

LIIKETOIMINTA-ALUE	MYYNTI (MILJ. €, SIS. KOKO S-RYHMÄ)	VERTAILU EDELLISVUOTEEN, %
Marketkauppa	9 699	+4,3
Liikennekauppa	2 282	+28,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	728	+47,4
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	259	+5,9
Muut	498	-3,7
S-ryhmä yhteensä	**13 465**	**+9,2**

S-RYHMÄN VEROTON VÄHITTÄISMYYNTI (MILJ. €)

MYYNTI: SUOMI

13 209

MILJ. €

MYYNTI: VIRO

223

MILJ. €

MYYNTI: VENÄJÄ

33

MILJ. €

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

13 465

MILJ. €

OSUUSTOIMINTA JA ASIAKASOMISTAJUUS

Osuustoiminnallisen yritysmuodon ansiosta S-ryhmän osuuskauppojen liiketoiminnassa kiertävä raha hyödyttää osuuskauppojen asiakasomistajia ja varmistaa alueellisen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden. Toiminnan tuotto investoidaan asiakasomistajien eduksi kehittämällä palveluja ja uusimalla toimipaikkoja tai jaetaan asiakasomistajille erilaisina etuina, kuten Bonuksena ja maksutapaetuina.

ASIAKASOMISTAJIA*

2 512 159

*OSUUSKAUPPOJEN JÄSENMÄÄRÄ

ASIAKASOMISTAJILLE MAKSETUT RAHALLISET EDUT YHTEENSÄ

484

MILJ.€

BONUS

414

MILJ. €

Asiakasomistaja saa jopa 5 % Bonusta, eli rahaa takaisin ostoista yli 2 000 toimipaikasta.

OSUUSMAKSUN KORKO

2,7

MILJ. €

Jos edellisen vuoden tulos on ollut riittävän hyvä, osuuskauppa voi maksaa 100 euron osuusmaksulle korkoa.

YLIJÄÄMÄN PALAUTUS

55,3

MILJ. €

Ylijäämänpalautus lasketaan ostoista, jotka on tehty asiakasomistajan osuuskaupan omista toimipaikoista edellisen vuoden loppuun mennessä. Ylijäämänpalautusta maksaa osa osuuskaupoista.

MAKSUTAPAETU

12,3

MILJ. €

Kun ostokset maksetaan S-Etukortilla, edun piiriin kuuluvista ostoksista kertyy 0,5 % maksutapaetua.

S-RYHMÄN KESKEISET LUVUT

	2022	2021
Veroton vähittäismyynti, milj. €	**13 465**	12 329
Suomi	**13 209**	12 021
Viro ja Venäjä*	**256**	307
Liiketulos, milj. €	**325**	280
Investoinnit, milj. €	**556**	786
Asiakasomistajille maksetut rahalliset edut, milj. €	**484**	436
Asiakasomistajia**	**2 512 159**	2 471 637
Henkilöstö, hlö	**40 875**	39 861
Työtyytyväisyysindeksi	**76,3**	75,8
Toimipaikat, lkm	**1 984**	1 909
Oman toiminnan päästöt, tn CO_2e	**98 400**	127 400
Uusiutuvan sähkön osuus kaikesta S-ryhmän sähkönkulutuksesta	**82 %**	100 %
Energian ominaiskulutus, kWh/brm²	**256**	259
Kierrätysaste, %	**76**	73
Marketkaupan suhteellinen ruokahävikki, %	**1,44**	1,47
Auditointien kattavuus riskimaatehtaista, %	**99**	97,6
Sertifiointiaste omien merkkien myyntivolyymista, %		
kahvi	**100**	100
tee	**100**	100
kaakao	**100**	100
puuvilla	**61**	29
soija	**86**	83
Kasvipohjaisten osuus, %	**59**	59
Kotimaisten elintarvikkeiden osuus, % *	**78**	74

HENKILÖSTÖ JA TOIMIPAIKAT

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

40 875

HENKILÖÄ

ALUEOSUUSKAUPAT

34 413

HENKILÖÄ

SOK-YHTYMÄ*

6 462

HENKILÖÄ

*Sisältää S-Pankin henkilöstön. Aiemmin pankin henkilöstö on ollut mukana alueosuuskauppojen luvussa.

TOIMIPAIKKOJA*

1 984

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

*Toimipaikkojen lukumäärä ei sisällä muiden toimipaikkojen yhteydessä olevia ravintoloita.

*S-ryhmän liiketoiminta Venäjällä on päättynyt. Pietarin Prismojen ja hotellien liiketoiminnot myytiin kesäkuussa 2022.

**Osuuskauppojen jäsenmäärä

*** Laskettu myydyistä elintarvikkeista ja ravintoloiden hankinnoista (€)

Energian ominaiskulutus, kierrätysaste, marketkaupan suhteellinen ruokahävikki ja auditointien kattavuus riskimaaostoista eivät sisällä lähialueiden tietoja.

Vuoden 2022 energian ominaiskulutuksen, oman toiminnan päästöjen, kierrätysasteen, suhteellisen ruokahävikin ja auditointien kattavuuden riskimaaostoista varmennusraportti

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

OSUUSKAUPAN PERUSTEHTÄVÄ KOROSTUI VUONNA 2022

Poikkeusaika jatkui vuonna 2022, kun Venäjän hyökkäyssota sysäsi toimintaympäristön jälleen muutokseen. Haastavat ajat korostavat osuuskaupan perustehtävää ja vakautta. Pidimme nytkin kiinni hintalupauksestamme, ja palautimme asiakkaillemme ennätysmäärän Bonuksina. Viime vuosi osoitti myös omaan energiantuotantoon investoimisen arvon.

Vuoden 2022 alkua leimasivat vielä koronarajoitukset, mutta paluu normaaliin oli jo näköpiirissä. Helmikuussa Venäjän Ukrainassa aloittama hyökkäyssota aiheutti kuitenkin uuden globaalin shokin. Sodan seurausvaikutukset näkyivät taloudessa ja kulutuksessa. Energian hinta ja inflaatio lähtivät nousuun, ja kuluttajien ostovoima heikentyi enemmän kuin vuosikymmeniin.

Sota vaikutti myös S-ryhmään. Venäläiset tuotteet poistettiin valikoimistamme, ja kaikista liiketoiminnoista Venäjällä luovuttiin. Pietarin marketkaupan ja hotelliliiketoiminnan myyntiprosessit saatiin päätökseen kesäkuussa.

Ruoan hinnan noustessa osuuskaupan arvopohja korostuu. Tehtävämme ei ole maksimoida tulosta. Siksi olemme tässäkin ajassa ponnistelleet pitääksemme väistämättömät hinnankorotukset kohtuullisina kuluttajille. Palautimme lisäksi 2,5 miljoonalle asiakasomistajallemme ennätykselliset lähes puoli miljardia euroa Bonuksina ja muina rahallisina etuina. Poikkeukselliset ajat vaativat poikkeustoimia myös kotimaisen ruokaketjun ja huoltovarmuuden eteen. Ruokaketjuun välittyi kauttamme vuonna 2022 yli puoli miljardia euroa lisää rahaa sen jälkeen, kun avasimme keväällä ylimääräiset hintaneuvottelut.

Toimintaympäristön turbulenssista huolimatta emme kadottaneet kykyä katsoa pidemmälle.

Vuoden toinen iso vedenjakaja liiketoimintojen kannalta oli koronarajoitusten päättyminen. Vuoden alussa rajoitukset verottivat vielä matkailu- ja ravitsemiskaupan sekä tavaratalo- ja liikennekaupan toimintaedellytyksiä. Kysyntä elpyi kuitenkin keväällä vauhdikkaasti, ja sekä myyntimme että liiketuloksemme kehittyivät suotuisasti.

»

Erityinen ilonaihe oli hotellien ja ravintoloiden hieno palautuminen. Myös tavaratalokauppa lähti elpymään, ja Sokoksen muotikauppa kävi vuonna 2022 reippaasti markkinaa paremmin. Liikennekauppa virkistyi keväällä liikkumisen jälleen vilkastuessa. Koko vuoden liikennemäärät jäivät kuitenkin hintojen nousun myötä alle koronaa edeltävän tason, mikä hidasti osaltaan ABC-ravintoloiden palautumistahtia. Marketkaupassa asiakasmäärät, myynti ja markkinaosuus kasvoivat, ja ruoan verkkokaupassa asemamme markkinajohtajana vahvistui. Vuosi oli vahva myös S-Pankki-konsernille, joka teki historiansa parhaan tuloksen.

Onnistumisesta haastavana aikana kertoo, että asiakastyytyväisyytemme on pysynyt korkealla tasolla. Samalla olemme kyenneet houkuttelemaan uusia asiakkaita. Osuuskaupan peruslupaus edullisesta hintatasosta, onnistuneet ketjujen konseptiuudistukset ja kattava valikoima tekevät meistä vetovoimaisia.

Lupaus edullisesta hintatasosta, ketjujen konseptiuudistukset ja kattava valikoima tekevät meistä vetovoimaisia.

Työyhteisötutkimukset osoittavat myös henkilöstön työtyytyväisyyden parantuneen ja olevan S-ryhmässä kaikkiaan hyvällä tasolla. Monissa alueosuuskaupoissa tulokset ovat olleet jopa erinomaisia. Se on valtavan hieno asia, erityisesti kun tiedämme miten poikkeuksellisia viime vuodet ovat olleet.

Toimintaympäristön turbulenssista huolimatta emme ole kadottaneet kykyämme katsoa pidemmälle. Jatkoimme palveluidemme kehittämistä ja merkittäviä investointeja kotimaahan. Verkostouudistukset kohdistuivat etenkin Sale-ketjuun, Prismoihin sekä uusiin ravintoloihin ja hotelleihin. 50- ja 70-vuotisjuhlavuosiaan viettäneet Prisma ja Sokos osoittivat, että ikoniset brändit kestävät ja pystyvät uudistumaan ajan mukana. Strategiamme mukaisesti etenimme rivakasti myös digikehityksessämme muun muassa uudistamalla verkkokauppojamme.

Energiakriisi nosti kunnianhimoisen ja pitkäjänteisen ilmastotyömme uudella tavalla valokeilaan. S-ryhmän suhteellinen energiankulutus Suomessa on vähentynyt yli 40 prosenttia vuodesta 2010. Valtakunnallisten energiansäästötalkoiden myötä otimme käyttöön lisätoimia. Laskimme yli tuhannen toimipaikkamme lämpötilaa ja vähensimme sähkönkulutustamme entisestään valtakunnallisissa huippukulutustilanteissa. Aurinkopaneeleita meillä on 110 000, ja tuulivoimaan olemme investoineet kymmenessä vuodessa noin puoli miljardia euroa. Syksyllä 2022 julkistimme uusimman tuulipuistohankkeemme Eurajoen Luvialla.

Osa laaja-alaista vastuullisuustyötämme on vuonna 2022 käynnistynyt hanke, jossa selvitetään kaupparyhmän luontojalanjälkeä. Uraauurtavan hankkeen tavoitteena on kehittää työkaluja yritysten ja organisaatioiden luontohaittojen arviointiin. Sitouduimme myös YK:n Global Compact -aloitteeseen ja tuemme sen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin, ympäristöön ja korruption vastaiseen toimintaan liittyen. S-ryhmän vastuullisuusohjelman mukaiset tavoitteet ovat osa S-ryhmän johdon palkitsemisjärjestelmää.

Haastavat ajat jatkuvat myös vuonna 2023. Keskitymme tiukasti perustehtäväämme, hyödyn tuottamiseen asiakkaillemme, ja huolehdimme samalla tulevaisuuden kilpailukyvystä. Uskomme vakaasti, että samat vahvuudet, jotka ovat kantaneet meidät koronan yli, kantavat tulevaisuudessakin.

Hannu Krook, pääjohtaja, SOK

ASIAKASLÄHTÖINEN STRATEGIA ANTAA VAKAAN SUUNNAN MYÖS MUUTOKSESSA

Isot ja äkilliset muutokset toimintaympäristössä ovat koetelleet viimeiset kolme vuotta niin S-ryhmää kuin koko yhteiskuntaa. Vuonna 2022 pandemia-aikaa seurasi Venäjän hyökkäyssota, energiakriisi, nopeasti noussut inflaatio ja heikentyvä ostovoima. Näkymä lähivuosiin on nyt olennaisesti erilainen kuin viime vuoden alussa. Samaan aikaan kauppaa ja palveluita muovaavat keskeiset muutosvoimat – digitaalisuus, kansainvälistyvä kilpailu sekä kulutuksen polarisoituminen ja pirstaloituminen – etenevät vääjäämättä. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen eivät myöskään pysähdy.

S-ryhmän strategia auttaa meitä vastaamaan lähiajan haasteisiin samalla, kun rakennamme pitkän aikavälin kilpailukykyä ja polkua kestävään tulevaisuuteen. Strategiamme kulmakiviä ovat kilpailuetua tuottava osuustoiminnallisuus sekä asiakashyödyn ja suorituskykymme kasvattaminen. Kaupparyhmämme missio *Teemme yhdessä paremman paikan elää* täydentyi vuoden 2022 alussa uudella visiolla *Arjesta juhlaa makusi mukaan*.

Toimintamme keskiössä on asiakas. Kilpailukykyiset, jatkuvasti uudistuvat palvelut ja palkitseminen tuottavat asiakasomistajillemme ylivoimaista hyötyä ja helppoutta – jatkossa entistä kohdennetummin ja asiakkaan arkea parantavalla tavalla.

Kun onnistumme tässä, asiakkaat haluavat keskittää asiointinsa meille. Asiakasomistajuus on kannattavaa ja merkityksellistä vain käytännön tekojen kautta. Kasvatamme esimerkiksi omistajiemme vaikutusvaltaa valikoimiimme ja palveluihimme.

Kehittämisen ajureita S-ryhmässä ovat tiedolla johtaminen ja asiakaskuuntelu. Dataa ja analytiikkaa hyödynnetään liiketoimintamme ja palveluidemme kehityksessä yhä systemaattisemmin. Tehokkaampi toiminta ja osuvammat valikoimat parantavat asiakaskokemusta ja lisäävät asiakashyötyä.

Paikallisuus on voimanlähteemme. Valtakunnallisuus tuo puolestaan toimintaamme tehokkuutta ja suorituskykyä. Digitaalisuus ja aito monikanavaisuus mahdollistavat sekä asiakashyödyn että liiketoiminnan kasvun. Yhdistämällä nämä ulottuvuudet kehitämme palveluista ja valikoimista sekä kilpailukykyisiä että juuri kunkin paikkakunnan ja asiakkaan makuun sopivia.

»

Oman toimintamme kustannustehokkuus ja suorituskyvyn nostaminen ovat tärkeä osa strategiaamme. Vuoden 2022 vaikeassa taloustilanteessa osuuskaupan perustehtävä – asiakkaan hyödyn maksimointi – korostui. Pystyimme tehostamaan omaa toimintaamme, emmekä siirtäneet kaikkia kustannusnousuja kuluttajahintoihin.

Vuonna 2022 keskityimme erityisesti asiakasomistajuuden kilpailukykyyn ja lojaliteetin syventämiseen sekä parempaan palveluun ja suorituskykyyn. Verkostouudistusten ohella verkkopalveluita uudistettiin niin ABC-ketjussa, Sokoksessa, Prismassa kuin ravintoloiden Raflaamo.fi-palvelussa. Myös sovelluskehitys jatkui vahvana. Asiakasomistajan palvelut ja karttuneet edut yhteen selkeästi kokoavassa S-mobiilissa on ylitetty jo kahden miljoonan latauksen raja. Tiellä liikkujien suosikkisovellus ABC-mobiili on puolestaan ladattu jo noin 600 000 kertaa.

Kehittämisen ajureita S-ryhmässä ovat tiedolla johtaminen ja asiakaskuuntelu.

Marketkaupassa datan ja analytiikan hyödyntämiseen pohjaava entistä asiakas- ja tarvelähtöisempi valikoimien myymäläkohtainen optimointi eteni harppauksin. Esimerkiksi Prisman Outdoor-konsepti laajeni valtakunnalliseksi ja huomioi näin entistä paremmin vapaa-ajan liikkumista arvostavien asiakkaiden tarpeet. Itsepalvelun mahdollistavat vaihtoehdot sujuvoittavat asiakkaiden asiointia niin myymälöissämme kuin hotelleissamme. Uudet digityökalut helpottavat myös henkilöstömme työtä.

Vastuullisuudessa asetamme riman korkealle: Haluamme olla toimialojemme edelläkävijä. Tässä vuosikatsauksessa kerromme usean esimerkin avulla, miten huolehdimme ihmisistä ja ympäristöstä. Osana kunnianhimoista ilmastotyötämme olemme muun muassa panostaneet jo vuosia energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian tuotantoon, minkä merkitys on huomattu erityisesti energiakriisin oloissa. S-ryhmän missiota toteuttava vastuullisuusohjelmamme kurkottaa pitkälle tulevaisuuteen, ja ottaa huomioon myös luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen kestävän käytön. Meille on tärkeää vahvistaa asiakasomistajan luottamussuhdetta omaan osuuskauppaansa. Kannustamme asiakasomistajiamme käyttämään aktiivisesti myös S-mobiilia, joka konkretisoi edut ja kokoaa yhteen paikkaan hyödyn asiakkuudesta. Syvempi asiakasymmärrys ja tieto parantavat palvelujemme osuvuutta ja kilpailukykyä tehden asioinnista entistä kannattavampaa.

LIIKETOIMINTA-KATSAUKSET

MARKETKAUPPA

ASIAKASMÄÄRÄT JA MYYNTI KASVOIVAT HAASTAVANA VUONNA

S-ryhmän marketkaupalle vuosi 2022 oli jo kolmas poikkeuksellinen vuosi. Vuoden ensimmäisinä kuukausina elettiin pandemia-aikaa rajoituksineen. Helmikuussa Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitä seurannut hintojen ja kustannusten nopea nousu muuttivat toiminta-ympäristön myös marketkaupan osalta.

Marketkauppa onnistui kuitenkin vastaamaan haasteisiin hyvin ja kantamaan vastuuta poikkeustilanteessa. Myynti kasvoi 4,3 prosenttia edellisvuodesta, ja asiakasmäärä lisääntyi. Tuloksellisesti vuosi 2022 oli korona-ajan huippuvuosia maltillisempi. Prisman 50-vuotista taivalta juhlittiin syksyllä yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden kanssa.

Venäläiset tuotteet poistettiin myynnistä nopeasti sodan alkamisen jälkeen. Maaliskuussa suljettiin Pietarissa sijainneet Prismat, ja liiketoimintojen myynti saatiin päätökseen kesäkuussa.

Sodan seurausvaikutusten myötä alkutuotannon hintapaineet kasvoivat ruokaketjussa. Poikkeuksellisessa tilanteessa tarvittiin poikkeuksellisia keinoja. Siksi S-ryhmä avasi keväällä Suomessa ylimääräiset hintaneuvottelut. Kotimaiseen ruokaketjuun välittyi vuonna 2022 kauttamme yli puoli miljardia euroa. Erityistoimia jatketaan vuonna 2023. Sata-prosenttisesti suomalaiselle kaupparyhmälle valikoimien korkea kotimaisuusaste ja ruokaketjun toimivuus ovat tärkeitä asioita.

S-ryhmän päivittäistavarakaupan myynti kasvoi vuonna 2022 joka kuukausi Suomen muuta markkinaa nopeammin. Myös asiakasmäärä ja päivittäistavara-kaupan markkinaosuus kasvoivat. Ruoan hinta nousi vuoden edetessä keskiöön niin asiakkaiden arjessa kuin julkisessa keskustelussakin. Taloustilanteen tiukentuessa S-ryhmän ruokakaupoissa pidettiin kiinni edullisesta ostoskorista. Väistämättömät hinnannousut pyrittiin pitämään mahdollisimman kohtuullisina kuluttajille.

»

89 PRISMAA	451 S-MARKETIA	298 SALEA	131 ALEPAA
3 FOOD MARKET HERKKUA	8 PRISMA RAUTAA	3 S-RAUTAA	

Käyttötavarakaupassa myynti tasaantui odotetusti pandemia-ajan päättyessä ja palveluiden elpyessä. Loppuvuotta kohti kiihtynyt inflaatio heikensi kuluttajien ostovoimaa. Muutos kysynnässä oli nopea. Yhä useampi kuluttaja teki tarkkoja valintoja. Joulukaupassa ylitettiin kuitenkin edellisvuoden taso, ja kesäkuun ylimääräiset Asiakasomistajapäivät onnistuivat mainiosti.

Rautakauppa uudistui toukokuussa Prisma Rauta -konseptilla. Sen myötä Kodin Terra -myymälät muuttuivat Prisma Raudoiksi. Prisma Rauta kattaa konseptina jatkossa niin rautakaupan suuryksikkömme, Prismojen rautakaupan osastot, Prisma.fi-verkkokaupan kuin joidenkin Prismojen yhteydessä sijaitsevat erilliset Prisma Rauta -myymälät. Prisman verkkokauppa Prisma.fi uudistui joulukaupan alla, ja sen kehittäminen jatkuu tiiviisti vuonna 2023.

Kuluttajat arvioivat Prisman vastuullisimmaksi päivittäistavara-kaupan brändiksi.

Lähde: Sustainable Brand Index

Ruoan verkkokauppaa kehitettiin edelleen asiakkaiden toiveiden mukaisesti, ja S-kaupat-palvelun asema markkinajohtajana vahvistui. Jo yli 250 S-ryhmän myymälää tarjoaa ruoan verkkokaupan palveluita Ivalosta Helsinkiin. Syksyllä HOK-Elanto ja Pirkanmaan Osuuskauppa kertoivat avaavansa automaatioavusteiset ruokaostosten keräilykeskukset vuonna 2024. Kerää ja skannaa -palvelu oli vuonna 2022 käytössä 31 Prismassa. Vuonna 2023 palvelu laajenee 27 uuteen Prismaan.

Sale-ketjun myymäläuudistukset etenivät ripeästi vuonna 2022. Prismoja uudistettiin seitsemän, ja uusia Prismoja avattiin Suomeen kolme: Liisanlehto, Sastamala ja Lippulaiva. Virossa avattiin kolme uutta Prismaa ja neljässä tehtiin iso uudistus. Virossa on nyt kaikkiaan 14 Prismaa.

Myymälöiden energiatehokkuutta parannettiin uusilla kylmäkalusteilla ja hävikki laski edellisvuodesta kaksi prosenttia. Vastuullisuustyö eteni myös S-ryhmän omia merkkejä koskevan puuvillan sertifiointitavoitteen osalta. Vuonna 2022 jo 61 prosenttia omien merkkien puuvillasta oli vastuullisesti tuotettua.

Vuosittaisessa Sustainable Brand Index -tutkimuksessa kuluttajat arvioivat Prisman vastuullisimmaksi päivittäistavarakaupan brändiksi. Kärkijoukkoon ylsi myös Kotimaista-tuotesarja. Henkilöstön työtyytyväisyys parani market-kaupassa edellisvuodesta ja säilyi korkealla tasolla.

Asiakaslähtöinen konsepti- ja kehitystyö säilyvät toiminnan keskiössä vuonna 2023. Osuvampi ja asiakaskunnan mukaan optimoitu valikoimakehitys jatkuu, ja verkkokaupat kiihdyttävät liiketoiminnan monikanavaistumista. Haastavana aikana korostuvat myös hinta-kilpailukyvyn varmistaminen ja toiminnan tehostaminen.

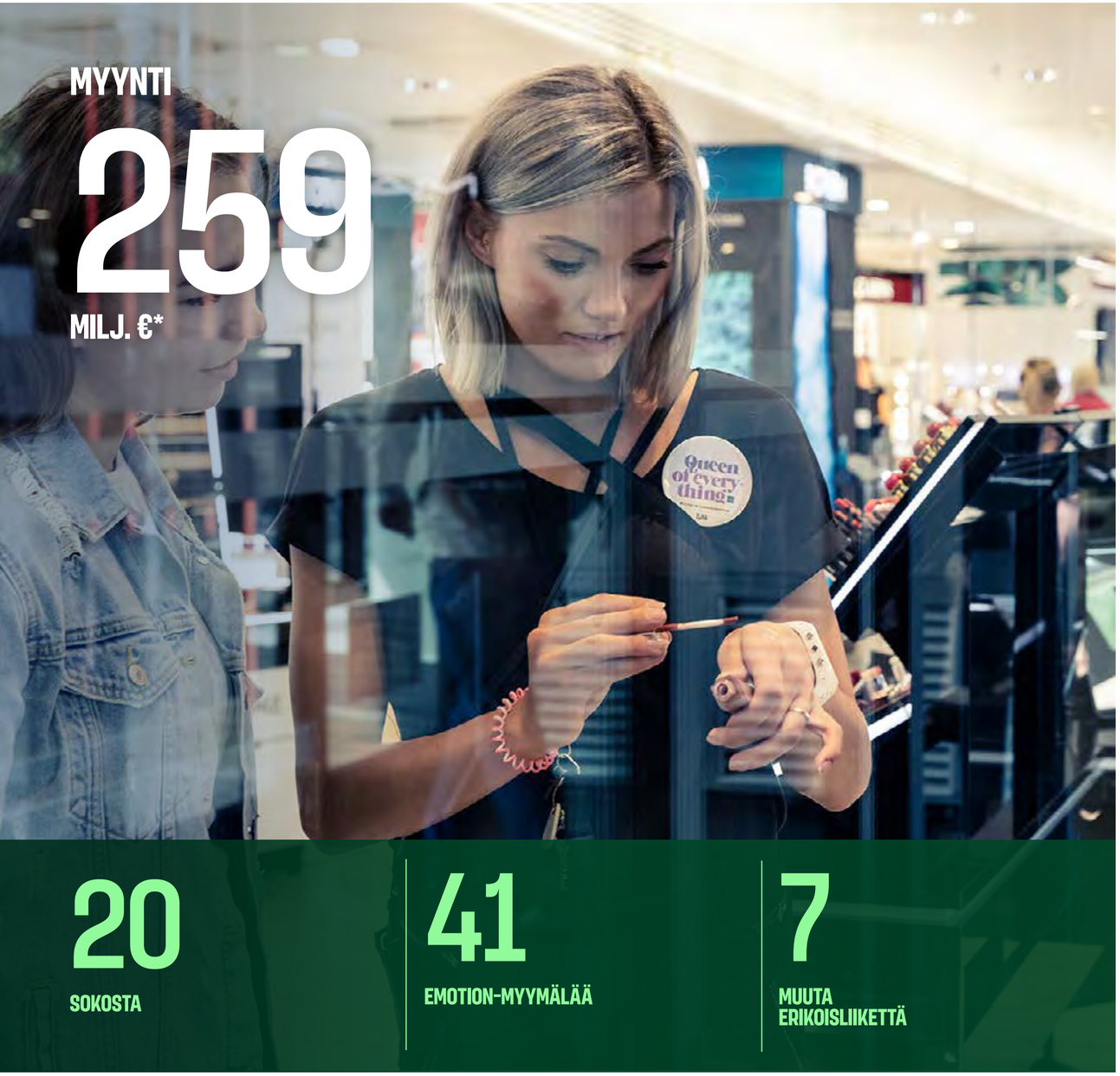

TAVARATALO- JA ERIKOISLIIKEKAUPPA

70-VUOTIAAN SOKOKSEN MUOTIKAUPPA PALAUTUMISEN VETURI

Tavaratalo- ja erikoisliikekaupan vuoteen heijastuivat toiminta-ympäristön isot muutokset: niin alkuvuoden koronarajoitukset ja niiden purku kuin Venäjän hyökkäyssodan seurauksena kiihtynyt inflaatiokehitys. Samalla vuosi 2022 oli liiketoiminta-alueelle vahvan palautumisen aikaa sekä iloinen juhlavuosi Sokoksen täyttäessä 70 vuotta.

Myynti ja liiketulos kehittyivät vuonna 2022 S-ryhmän tavara- talo- ja erikoisliikekaupassa positiivisesti. Tammi-helmikuun koronarajoitukset pysäyttivät kivijalan asiakasvirrat ja koversivat loven myyntiin. Rajoitusten purkamisen jälkeen noustiin kui- tenkin nopeasti koronaa edeltävälle tasolle. Turbulentissa toiminta- ympäristössä hyvän kehityksen varmistaminen edellytti tarkkuutta ja onnistunutta ennakointia.

Sokos valittiin Suomen parhaaksi vaateliikkeeksi.

Lähde: Brändien arvostus 2022 -tutkimus

Keväällä keskusta-asioinnin vil- kastuminen, etätyön väheneminen ja erilaisten tapahtumien lisään- tyminen vauhdittivat kysynnän palautumista. Erityisen rivakasti ja huomattavasti markkinaa parem- min kävi Sokoksen muodin kauppa.

Kauneuden tuoteryhmässä asiak- kaita kiinnostivat meikit, tuoksut ja hiusten muotoilutuotteet. Pikku- joulukauden alla Sokos lanseerasi ensimmäisenä lisättyä todellisuutta hyödyntävän AR-meikkifiltterin Instagram-sovelluksessa. Filtteri näytti, miltä ammattilaisten suun- nittelema meikki näyttäisi omilla kasvoilla. Inspiraation ja ostamisen helppouden yhdistävän filtterin kehittämistä jatketaan hyvän asiakaspalautteen siivittämänä.

Suomen suurimman kauneuden erikoisliikeketjun Emotionin uusi myymäläkonsepti laajenee ripeästi. Ensimmäisenä sitä pilotoitiin kauppakeskus Lippulaivassa Espoossa. Sen jälkeen useita myymälöitä remontoitiin uuden myymäläkonseptin mukaisesti vuoden 2022 aikana.

Verkkokaupassa myynti säilyi samalla tasolla, jonne se nousi korona-aikana. Uudistettu Sokos.fi avautui syksyllä 2022. Uudistus toteutettiin ketterästi asiakaspalautteita kuunnellen. Samalla hiottiin ostamis- ja toimitusprosesseja entistä sujuvammiksi.

Vuonna 2022 S-ryhmän vanhin ketju Sokos juhli 70-vuotista taivaltaan. Juhlavuoden tuotteisiin kuului muun muassa Marimekon ja Lumenen erikoistuotteita. Juhlan kunniaksi järjestettiin myös Maailman pienin tavaratalo -kiertue. Pakettiautoon rakennettu liikkuva tavaratalo vieraili kesällä tapahtumissa eri puolilla Suomea.

»

Vuonna 2022 S-ryhmän vanhin ketju Sokos juhli 70-vuotista taivaltaan.

Tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa korostuvat loistava asiakkaan kohtaaminen, erinomainen palvelu ja aktiivinen myyntityö. Näihin on panostettu pitkäjänteisesti, ja työn tulokset näkyivät jälleen vuonna 2022. Asiakastyytyväisyys parani sekä Sokoksella että Emotionilla. Kaupan liiton ja Etu ry:n teettämässä tutkimuksessa Sokoksen palvelutyö nousi oman kategoriansa kärkeen. Taloustutkimuksen Brändien arvostus 2022 -tutkimuksessa Sokos valittiin puolestaan Suomen parhaaksi vaateliikkeeksi.

Henkilöstön osaamisen ja jatkuvan kehittymisen tueksi rakennettiin vuonna 2022 uudenlainen työkalu, Valmentamo. Se tukee palvelu- ja asiakasjohtamisen Myyn mielihyvää -mallia. Asiakastyytyväisyyden ohella tärkeä onnistumisen mittari on työtyytyväisyys, joka kehittyi vuonna 2022 positiivisesti sekä Sokos- että Emotion-ketjuissa.

Vaikka näkymä toimintaympäristöön on osin sumuinen, lähtee S-ryhmän tavaratalo- ja erikoisliikekauppa alkaneeseen vuoteen lujalta pohjalta. Kotimaisella, vahvalla bränditoimijalla on kaikki edellytykset pärjätä markkinaa paremmin. Vuonna 2023 keskitytään etenkin monikanavaisuuden ja asiakaskokemuksen kehittämiseen. Myös henkilöstön osaamisen ja johtamisen kehittäminen pysyvät toiminnan keskiössä.

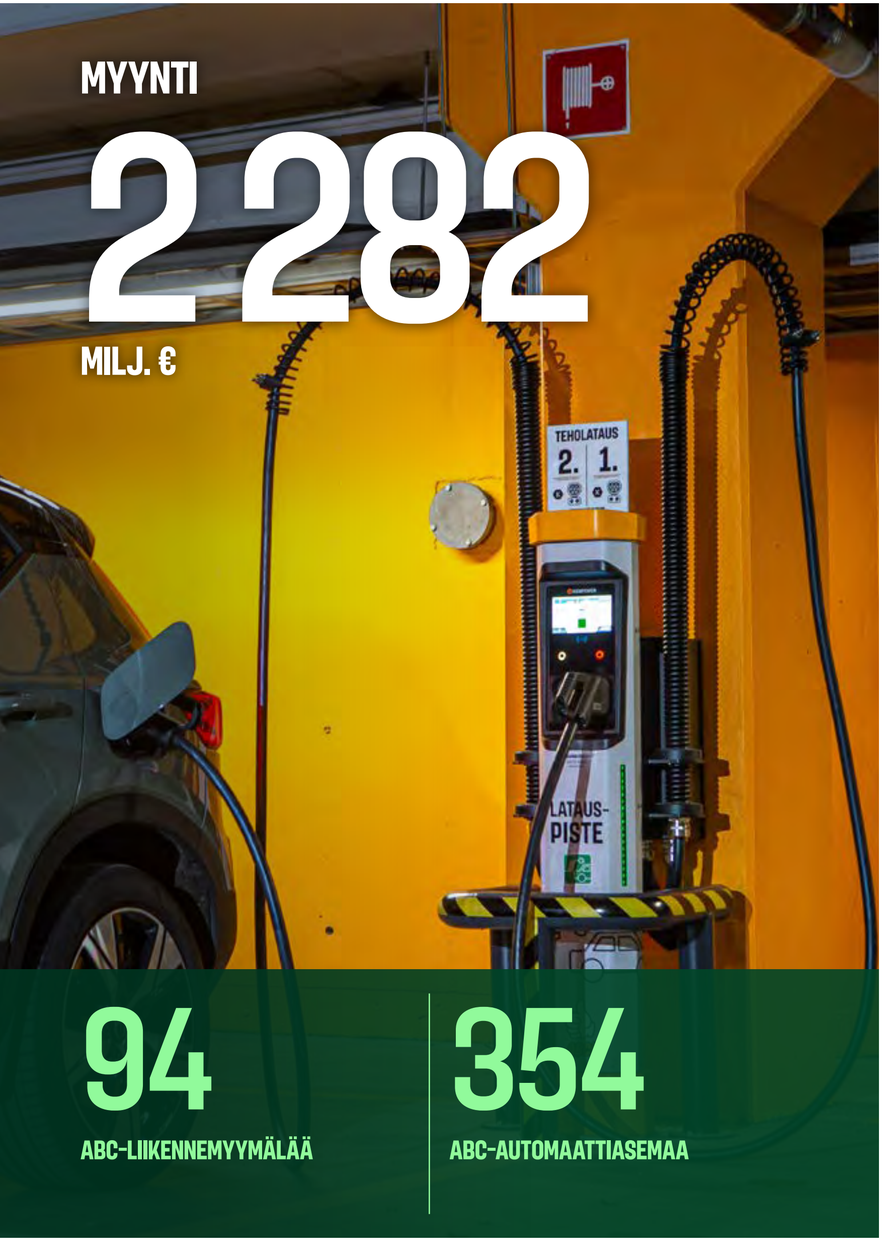

MYYNTI

2 282

MILJ. €

94

ABC-LIIKENNEMYYMÄLÄÄ

354

ABC-AUTOMAATTIASEMAA

LIIKENNEKAUPPA

TURBULENSSISTA TÄHTÄIN TULEVAAN

Liikennekaupan* vuotta 2022 määritti pitkälti koronarajoitteiden purku ja myynnin asteittainen palautuminen. Myös Ukrainassa käytävän sodan seurauksena vauhdittunut inflaatiokehitys vaikutti liikennekauppaan. Hybridityön vakiintuminen ja polttonestehintojen nousu vähensivät ihmisten liikkumista vuoden jälkipuoliskolla. Koko vuoden liikennemäärät jäivätkin alle koronaa edeltävän tason, mikä heijastui asiointiin liikenneasemilla. Kokonaisuudessaan vuosi oli kuitenkin onnistunut, ja ketjun liiketulos parani edellisvuodesta.

Alkuvuoden koronarajoitukset verottivat etenkin ABC Ravintoloiden kysyntää, ja vaikuttivat myös ABC-asemien markettien myyntiin. Keväällä asiointi lähti palautumaan ripeästi rajoitteiden poistuttua. Kesän ja syksyn aikana ravintoloiden elpymistä hidasti kuitenkin liikennemäärien kasvutahdin hiipuminen. Myynti kehittyi silti ABC-asemien ravintoloissa ja marketeissa edellisvuotta paremmin, ja esimerkiksi ABC Noutopöytä teki vahvan paluun.

*Liiketoiminta-alueen nimi on vaihtunut liikennemyymälä- ja polttonestekaupasta liikennekaupaksi. Uusi nimi kuvaa paremmin liiketoiminta-alueen kokonaisuutta, johon kuuluu nykyään polttonestekauppa, autopesu, ravintolatoiminta, market sekä uusimpana sähköautojen lataus.

Latausliiketoiminnassa vuosi 2022 oli vahvan kasvun aikaa.

Polttonestekaupassa ABC-asemat kasvattivat sekä asiakasmääriään että myyntiään vuonna 2022. Vuosi oli vilkas myös autopesupalveluille, jotka laajenivat entistä useamman asiakkaan ulottuville. Palveluihin investoitiin uusien pesupaikkojen lisäksi uudistamalla pesukoneita.

ABC Carwash -verkoston ohella myös liikennemyymäläverkostoa uudistettiin. Lisäksi avattiin 11 uutta ABC-automaattiasemaa. Uudistuksissa kiinnitetään erityistä huomiota asiakkaiden viihtyvyyteen sekä kiinteistöjen ja laitteiden energiatehokkuuteen. Positiivinen asiakaspalaute kertoo uudistusten onnistumisesta.

S-ryhmän tavoitteena on mahdollistaa suomalaisille siirtyminen kohti kestävämpää liikkumista. Latausliiketoiminnassa vuosi 2022 oli vahvan kasvun aikaa. ABC-latauksen verkosto yli kolminkertaistui vuoden aikana, ja se kasvoi Suomen suurimmaksi teholatausverkostoksi. Verkosto laajenee edelleen vuonna 2023 tiiviissä yhteistyössä osuuskauppojen kanssa. Autoilun päästöjen vähentämisessä auttavaa, sataprosenttisesti uusiutuvaa Nero Dieseliä sai puolestaan vuoden lopussa jo 31 ABC-asemalta.

Kaikki autoilevan asiakkaan palvelut kokoavan ABC-mobiilin on ladannut lähes 600 000 asiakasta. Vuonna 2022 sovellukseen tuotiin uusia houkuttelevia etuja asiakkaiden hyödynnettäväksi. Lisäksi ABC:n verkkosivut uudistettiin kokonaan.

Vuonna 2022 ABC-ketju kasvatti myös yritysmyyntiään. Valtakunnallinen, monipuolinen ja luotettava verkosto yhdessä ABC-mobiilin ja kuitittoman yrityskortin kanssa vastaavat erinomaisesti autoilevien yritysasiakkaiden tarpeisiin.

Toimintaympäristön isot muutokset vuonna 2022 vaativat jälleen sopeutumiskykyä ja uuden opettelua. Olosuhteisiin nähden tässä onnistuttiin ABC-ketjussa hyvin. Erityistä huomiota vuoden aikana kiinnitettiin henkilöstön saatavuuden turvaamiseen ja laadukkaaseen johtamiseen. Henkilöstölle pyrittiin myös mahdollistamaan keskittyminen hyviin asiakaskohtaamisiin ja asiakaspalveluun.

Työtyytyväisyys kehittyi vuoden aikana positiivisesti, ja myös asiakastyytyväisyys onnistuttiin pitämään hyvällä tasolla. Näihin asioihin panostetaan jatkossakin. Iso kiitos onnistumisesta kuuluu ABC Liikennemyymälöiden työntekijöille ympäri Suomen.

Alkaneeseen vuoteen ABC-ketju lähtee positiivisessa vireessä, vaikka inflaatiokehitys haastaakin toimintaympäristöä voimakkaasti. Asiakaskokemuksen parantaminen on toiminnan keskiössä myös vuonna 2023. Investoinnit verkostoon ja ABC-mobiiliin jatkuvat. Lisäksi ABC Liikennemyymälöiden valikoimia kehitetään yhä osuvimmiksi. Jatkossa myös yritysasiakkaiden matkassa ollaan mukana entistä tiiviimmin, kun B2B-asiakkaiden palveluja kehitetään yhdessä S-Business Oy:n kanssa.

MATKAILU- JA RAVITSEMISKAUPPA

RAJOITUSTEN PURKU KÄYNNISTI VAHVAN PALAUTUMISEN

Kaksijakoisuus leimasi S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskaupan vuotta 2022. Alkuvuosi eteni vielä koronarajoitusten alla. Ne rasittivat muuten loistavasti palautuneiden hotellien ja ravintoloiden koko vuoden liiketulosta. Liiketoiminta-alueen myynti kasvoi lähes 50 prosenttia edellisvuodesta.

Sota Ukrainassa ja korkea inflaatio vaikuttivat myös matkailu- ja ravitsemiskaupan toimintaympäristöön. Samalla kun liiketoiminnan kustannukset nousivat, kuluttajien käytettävissä olevat tulot laskivat. Vaativa aika korostikin oman toiminnan tarkkuutta ja tehokkuutta.

Palveluiden kysyntä elpyi keväällä nopeasti. Kesäsesongista tuli ennätyksellinen kotimainen matkailu- ja tapahtumakesä. Hyvä kehitys jatkui syksyllä, ja myynti nousi jo koronaa edeltävälle tasolle. Tuloksellisesti hotellit ylsivät hienosti plussalle, mutta ravintolatoiminta jäi vielä tappiolliseksi.

Kesäsesonki 2022 oli ennätyksellinen kotimainen matkailu- ja tapahtumakesä.

Huimin kasvu nähtiin kokous- ja tilausravintoloissa, joiden myynti reilusti yli kaksinkertaistui edellisvuodesta. Pitkän pandemia-ajan päätyttyä kokoukset, seminaarit, tapahtumat ja pikkujoulut täyttivät varauskalenterit. Kysyntä kasvoi rivakasti myös ruoka- ja seurusteluravintoloissa, kahviloissa ja juomaravintoloissa. Nopean syömisen trendi vahvistui vuonna 2022. Esimerkiksi Pizza & Buffa -ketjun kasvu oli vahvaa jopa koronaa edeltävään aikaan verrattuna.

Kotimaisen työmatkustuksen ja vapaa-ajan matkailun vilkastuminen toi runsaasti yöpyjiä Sokos Hotelleihin. Myynnissä yllettiin parhaimmillaan huippuvuoden 2019 tasolle. Kysynnän kehitystä hidastivat puolestaan hybridityö sekä sodan seurausvaikutukset kansainväliseen matkailuun. Hitaimmin palautui kansainvälinen työmatkustus. Tämä heijastui myös Radisson Blu -hotellien myyntiin, joka muuten kehittyi voimakkaasti edellisvuoteen nähden.

Työtyytyväisyys parani S-ryhmän hotelleissa ja ravintoloissa vuonna 2022 ja säilyi korkealla tasolla. Poikkeusvuodet eivät ole olleet alalle helppoja. Myös kuluneesta vuodesta suuri kiitos kuuluu henkilöstölle ja erinomaista työtä tehneille esihenkilöille.

»

MYYNTI

728

MILJ. €

45
SOKOS HOTELLIA

8
RADISSON BLU HOTELLIA

466
RAVINTOLAA

Korona-ajan jälkeisen henkilöstöpulan rinnalla vuosi 2022 toi mukanaan ennätysmäärän rekrytointeja. S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskaupassa tehtiinkin määrätietoisesti työtä muun muassa perehdyttämisen saralla. Osaamisen ja henkilöstökokemuksen kehittämiseen panostetaan jatkossakin.

S-ryhmä kehittää matkailu- ja ravitsemiskauppaansa pitkäjänteisesti. Vuonna 2022 avattiin kymmeniä uusia tai uudistettuja ravintoloita sekä 12 hotellia. Avajaisia vietettiin muun muassa Original Sokos Hotel Arinassa ja Original Sokos Hotel Ilveksessä sekä Solo Sokos Hotel Tornissa ja Solo Sokos Hotel Helsingissä. Kokonaan uusi hotellityyppi esiteltiin huhtikuussa, kun Heymo 1 by Sokos Hotels avautui Espoon Keilaniemessä. Tallinnassa Original Sokos Hotel Viru vietti 50-vuotisjuhliaan toukokuussa. Pietarin hotellien liiketoiminta myytiin kesäkuussa.

Sokos Hotellit äänestettiin Suomen vastuullisimmaksi hotelliketjubrändiksi jo 10. kertaa.

Lähde: Sustainable Brand Index

Vuonna 2022 uudistettiin ravintoloiden verkkopalvelu Raflaamo.fi, ja sen kautta tehdyt varaukset lähes tuplaantuivat edellisvuodesta. Sokoshotels.fi:ssä vuoden 2022 myynti nousi ennätystasolle. Digitaalisen hotellikokemuksen kehittäminen otti hienoja edistysaskeleita vuoden aikana. Itsepalveluautomaatilla onnistuu nyt sujuvasti niin sisään- ja uloskirjautuminen kuin maksaminenkin. Heymossa asiakas voi myös ostaa vierailunsa aikana tarvitsemiaan tuotteita hotellin älykaapeista.

Vastuullisuusmielikuvia kartoittavassa Sustainable Brand Index -tutkimuksessa suomalaiset äänestivät Sokos Hotellit Suomen vastuullisimmaksi hotelliketjubrändiksi jo kymmenettä kertaa peräkkäin. Vuonna 2022 hotelleissa ja ravintoloissa kiinnitettiin erityishuomiota energian säästämiseen. Esimerkiksi kiinteistöjen lämpötiloja, ilmanvaihtoa ja valaistusta säädettiin. Hotelliöitä kompensoitiin vuoden aikana yli 20 000. Sokos Hotels tarjosi ensimmäisenä kuluttaja-asiakkailleen mahdollisuuden yöpymisen hiilijalanjäljen kompensointiin vuonna 2021.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa elpyi jälleen vuonna 2022 nopeasti heti, kun rajoitustilanne sen mahdollisti. Se osoitti, miten hyvässä iskussa S-ryhmän hotellit ja ravintolat ovat. Asiakaskokemukseen panostetaan ja upeita verkostouudistuksia on luvassa myös vuonna 2023.

3,2
MILJ. ASIAKASTA

44,7
LIIKEVOITTO, MILJ. €

7,9
TALLETUKSET, MRD. €

S-PANKKI

YHÄ USEAMMAN YKKÖSPANKKI

S-Pankki-konserni teki vuonna 2022 historiansa parhaan tuloksen. Erinomaiseen tulokseen vaikutti paitsi pankin palveluiden suosion kasvu myös yleisen korkotason normalisoituminen historiallisen matalilta tasoilta. Korkojen nousu vaikutti positiivisesti pankin korkokatteeseen erityisesti heinä-joulukuussa. Liikevoitto oli 44,7 miljoonaa euroa (24,8), jossa oli 80,3 prosenttia kasvua edellisvuoteen verrattuna. Kannattavan toiminnan ansiosta pankki pystyy huolehtimaan vakavaraisuudestaan, kehittämään toimintaansa ja jatkamaan kasvuaan.

S-Pankin strategisena tavoitteena on saavuttaa miljoona aktiivista asiakasta, ja vuoden 2022 lopussa pankilla oli noin 592 000 aktiivista asiakasta. Vuotta aiemmin vastaava luku oli noin 532 000. Aktiivisiin asiakkaisiin lasketaan asiakkaat, jotka käyttävät useampia S-Pankin tuotteita ja palveluita. Pankin tuotteiden ja palveluiden kysyntä jatkoikin voimistumistaan vuonna 2022.

Yhä useampi Bonus-ostos esimerkiksi tehdään suosiotaan kasvattavalla S-Etukortti Visalla. Vuoden lopussa S-Pankin korteilla tehdyt ostokset muodostivat 24,1 prosenttia (23,2) kaikista S-ryhmän kaupoissa tehdyistä Bonus-ostoista. S-Etukortti Visa -korteilla tehtyjen ostosten lukumäärä ja euromääräinen summa kasvoivat molemmat lähes 20 prosenttia vuotta aiemmasta.

Yhä useampi Bonus-ostos tehdään suosiotaan kasvattavalla S-Etukortti Visalla.

Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta S-Pankki jatkoi väkevää kasvua myös asuntolainoissa, joissa asuntolainataseen kasvuvauhti oli lähes kymmenkertainen koko markkinoihin verrattuna. Antolainaus kasvoi 10,0 prosenttia ja talletuskanta 4,9 prosenttia vuodentakaisesta.

S-Pankki-rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi vuodentakaisesta noin 21 000:lla noin 361 000:een, ja rahastot keräsivät eniten nettomerkintöjä Suomen markkinoilla. Hallinnoitavat varat kokonaisuudessaan kuitenkin laskivat markkinoiden yleisen laskun sekä pankille ulkoistetun merkittävän salkunhoitosopimuksen päättymisen painamana. Hallinnoitavat varat olivat vuoden lopussa 5,9 miljardia euroa (7,7).

Vuoden 2022 lokakuussa S-Pankin hallitus nimitti S-Pankin uudeksi toimitusjohtajaksi KTM Riikka Laine-Tolosen. Laine-Tolonen on viimeksi toiminut Danske Bankin henkilöasiakasliiketoiminnasta vastaavana johtajana ja tätä ennen muun muassa monipuolisissa johtotehtävissä Nordeassa. Laine-Tolonen aloittaa tehtävässään huhtikuussa 2023.

Vuonna 2022 julkistettiin useita yritysten mainetta käsitteleviä tutkimuksia, joissa S-Pankki menestyi hyvin. Esimerkiksi vastuullisuusmielikuvia kartoittavassa Sustainable Brand Index -tutkimuksessa suomalaiset äänestivät S-Pankin Suomen vastuullisimmaksi pankkibrändiksi jo kymmenettä kertaa peräkkäin.

S-Pankin vastuullisuuden keskeisimpiä teemoja ovat asiakkaiden ja yhteiskunnan hyväksi toimiminen sekä henkilöstön hyvinvointi. Työ näiden teemojen eteen jatkui vuonna 2022. Vastuullisen sijoittamisen saralla tiukennettiin ilmastostrategian mukaisesti hoidettavien rahastojen ja sijoitussalkkujen poissulkemisen kriteereitä ja aloitettiin biodiversiteettiin liittyvät vaikuttamiskeskustelut kuuden kotimaisen yhtiön kanssa.

Pankin henkilöstö näytteli viime vuoden onnistumisessa keskeistä roolia, ja vuosittain toteutettavassa työyhteisötutkimuksessa S-Pankin vahvuuksina näyttäytyivät aikaisempien vuosien tapaan erityisesti lähijohtaminen sekä hyvä työilmapiiri. Henkilöstötutkimuksia suorittava Eezy Flow myönsi pankille Suomen innostavimmat työpaikat -tunnustuksen toistamiseen.

Vuoteen 2023 S-Pankki lähtee odottavissa tunnelmissa mutta luottavaisin mielin. Pankki keskittyy strategiansa mukaisesti tarjoamaan ylivoimaista helppoutta ja hyötyä etenkin henkilöasiakkaille. S-Pankki on täyden palvelun pankki S-ryhmän osuuskauppojen asiakasomistajille, joille pankki tarjoaa tilin, kortin, verkkopankkitunnukset ja mobiilisovelluksen maksutta.

Nousevien kulujen ja korkojen keskellä moni joutuu miettimään talousasioitaan aiempaa enemmän. Tällaisina aikoina S-Pankin tuotevalikoiman, palvelukonseptin ja tavoitteen mahdollistaa vähän rahakkaampi huominen jokaiselle uskotaan puhuttelevan monia.

HALLINTO JA JOHTO

SOK:N HALLINTONEUVOSTO 28.4.2022

Timo Santavuo (s. 1960)

- asianajaja, varatuomari
- puheenjohtaja 2022–
- Satakunnan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2000–
- erovuorossa 2024

Jarkko Rautaoja (s. 1964)

- diplomi-insinööri
- ensimmäinen varapuheenjohtaja 2022–
- Osuuskauppa Hämeenmaan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2023

Tapio Finér (s. 1968)

- MBA
- toinen varapuheenjohtaja 2022–
- Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Mikko Junttila (s. 1983)

- KTM
- Osuuskauppa PeeÄssän toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2023

Mathias Kivikoski (s. 1973)

- KTM
- Osuuskauppa Varuboden-Oslan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Sinikka Kelhä (s. 1964)

- asianajaja
- Osuuskauppa Keulan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2023

Mikko Lassila (s. 1969)

- agronomi, MMM
- Kymen Seudun Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2021–
- erovuorossa 2024

Sami Kettunen (s. 1969)

- toimitusjohtaja
- Osuuskauppa Keskimaan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Antti Latola (s. 1959)

- asianajaja
- Osuuskauppa Arinan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Martti Lokka (s. 1967)

- toimitusjohtaja, isännöitsijä
- Osuuskauppa Suur-Savon hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2014–
- erovuorossa 2024

Hannu Pelkonen (s. 1967)

- Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2015–
- erovuorossa 2024

Mika Rantanen (s. 1959)

- kasvatustieteiden maisteri
- Turun Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2019–
- erovuorossa 2025

Kim Wrange (s. 1968)

- kauppatieteiden lisensiaatti, yliopettaja
- Pohjois-Karjalan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2018–
- erovuorossa 2025

HENKILÖSTÖN EDUSTAJAT

Ulla Kivilaakso (s. 1970)

- markkinointipäällikkö
- SOK Matkailu- ja ravitsemiskaupan ketjuohjaus
- hallintoneuvoston jäsen 2011–

Harri Lämsä (s. 1979)

- varatuomari
- Koillismaan Osuuskaupan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2024

Heli Puura (s. 1965)

- OTK, eMBA
- Helsingin Osuuskauppa Elannon hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2023

Kari Suninen (s. 1963)

- toimitusjohtaja
- Etelä-Karjalan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2018–
- erovuorossa 2024

Iiris Jakku (s. 1962)

- hallintoassistentti
- SOK Hallintopalvelut ja riskienhallinta
- hallintoneuvoston jäsen 2009–

Anne Mäkelä (s. 1965)

- asianajaja, varatuomari
- Osuuskauppa KPO:n hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2015–
- erovuorossa 2023

Timo Rajala (s. 1957)

- hankejohtaja
- Pirkanmaan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2023

Elina Varamäki (s. 1971)

- vararehtori, dosentti
- Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2016–
- erovuorossa 2025

SOK:N HALLITUS 2022

Hannu Krook (s. 1965)

- pääjohtaja, KTM
- SOK:n hallituksen puheenjohtaja
- SOK:n hallituksen jäsen 2016–2020
- S-ryhmässä 2013–

Kim Biskop (s. 1971)

- toimitusjohtaja, KTM
- Osuuskauppa KPO
- SOK:n hallituksen jäsen 2019–
- S-ryhmässä 1987–

Nermin Hairedin (s. 1975)

- toimitusjohtaja, KTM
- SOK:n hallituksen jäsen 2019–

Rita Järventie-Thesleff (s. 1959)

- professori, KTT
- SOK:n hallituksen jäsen 2019–

Juha Kivelä (s. 1966)

- toimitusjohtaja, KTM, kauppaneuvos
- Pohjois-Karjalan Osuuskauppa
- SOK:n hallituksen jäsen 2018–
- S-ryhmässä 1990–

Veli-Matti Liimatainen (s. 1969)

- toimitusjohtaja, KTM
- Helsingin Osuuskauppa Elanto
- SOK:n hallituksen jäsen 2018–
- S-ryhmässä 1995–

Harri Miettinen (s. 1962)

- toimitusjohtaja, KTM
- Kymen Seudun Osuuskauppa
- SOK:n hallituksen jäsen 2021-
- S-ryhmässä 1997–

Antti Määttä (s. 1966)

- toimitusjohtaja, KTM, kauppaneuvos
- Osuuskauppa Keskimaa
- SOK:n hallituksen jäsen 2022–
- S-ryhmässä 1991–

Olli Vormisto (s. 1967)

- toimitusjohtaja, KTM
- Osuuskauppa Hämeenmaa
- SOK:n hallituksen jäsen 2017–
- S-ryhmässä 1989–

SOK-YHTYMÄN KONSERNIJOHTORYHMÄ 2022

Hannu Krook (s. 1965)
- Pääjohtaja, KTM
- S-ryhmässä 2013–

Arttu Laine (s. 1970)
- Kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen, KTM
- Liiketoimintaryhmät, hankinta ja logistiikka
- S-ryhmässä 1995–

Jari Annala (s. 1964)
- Johtaja, KTM
- SOK:n liiketoiminta
- S-Pankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
- S-ryhmässä 1989–

Päivi Anttikoski (s. 1971)
- Mediajohtaja, FM
- Markkinointi, viestintä ja vastuullisuus
- S-ryhmässä 2021–

Seppo Kuitunen (s. 1961)
- Lakiasiainjohtaja, OTK
- Lakiasiat ja sihteeristö
- S-ryhmässä 2005–

Hanne Lehtovuori (s. 1974)
- Henkilöstöjohtaja, OTM, eMBA
- Henkilöstötoiminnot
- S-ryhmässä 2021–

Sebastian Nyström (s. 1974)
- Johtaja, CTO, DI
- Asiakkuus, IT- ja digikehitys
- S-ryhmässä 2015–

Maria Timgren (s. 1984)
- Strategiajohtaja, KTM
- Strategia
- S-ryhmässä 2021–

Jorma Vehviläinen (s. 1967)
- Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO, KTM
- Talous, rahoitus, hallinto
- S-ryhmässä 1991–

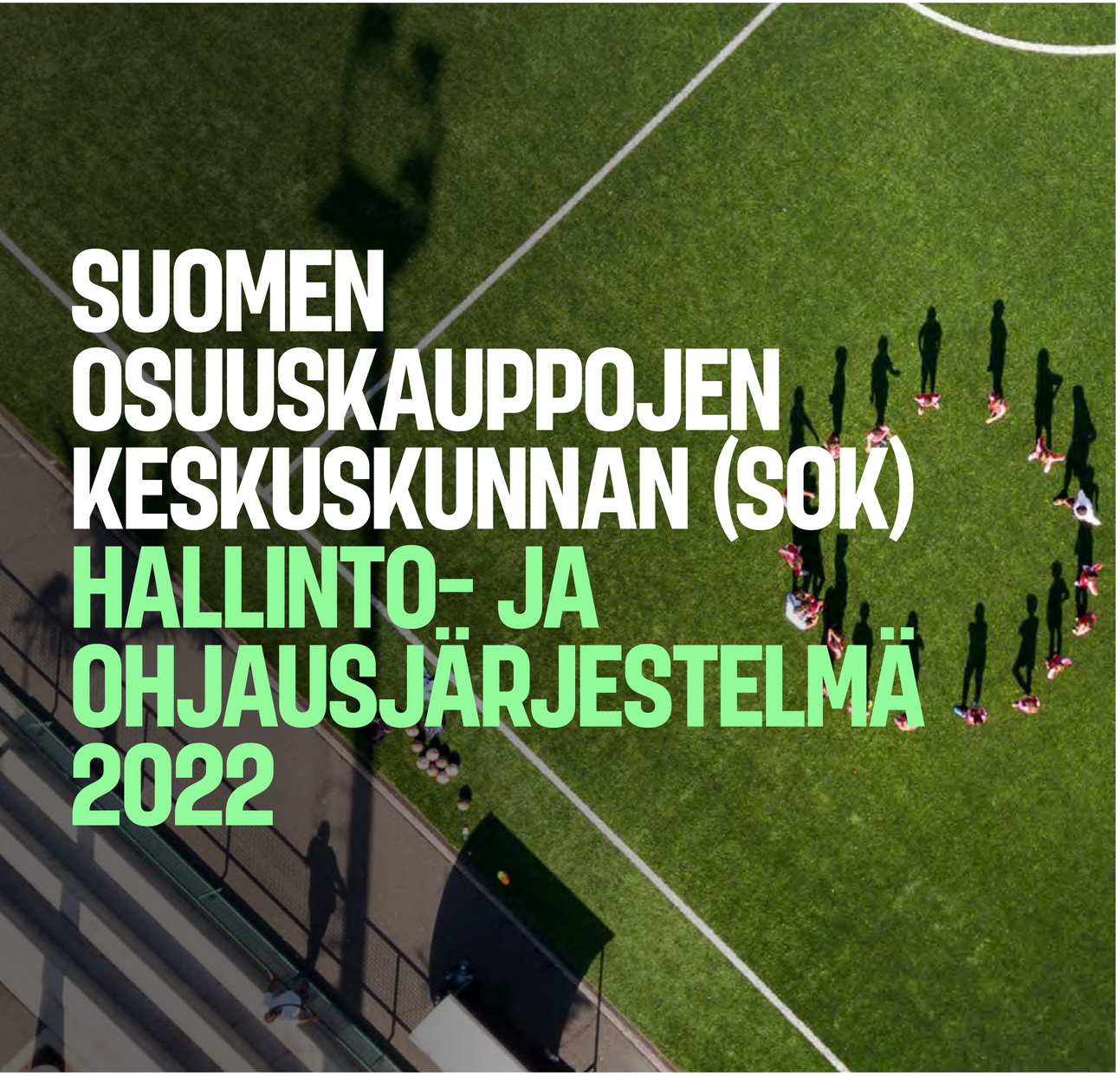

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN KESKUSKUNNAN (SOK) HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ 2022

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) on suomalainen osuuskunta, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan osuuskuntalakia, toimialojen toimintaa koskevia muita säännöksiä sekä SOK:n sääntöjä. Tytäryhtiöiden toimintaa säätelee mm. osakeyhtiölaki ja koko SOK-yhtymän toimintaa ohjaavat lisäksi mm. SOK:n hallituksen vahvistamat toimintaperiaatteet, toimintapolitiikat ja investointi- ja hyväksymisohjeet sekä eri toimielimille vahvistetut työjärjestykset.

Arvopaperimarkkinayhdistys ry on hyväksynyt 19.9.2019 listayhtiöiden hallinnointikoodin (luettavissa osoitteessa https://cgfinland.fi), joka tuli voimaan 1.1.2020. Keskuskauppakamarin vuonna 2006 julkaiseman kannanoton mukaan pörssiyhtiöiden lisäksi myös muiden valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioiden mahdollista ”noudata tai selitä” -periaatteen mukaisesti eli siten, että mahdollinen poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. SOK noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on SOK:n osuustoiminnallinen yritysmuoto ja sen erityispiirteet huomioiden mahdollista ja myös tarkoituksenmukaista.

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (CG-selvitys) ja siihen liitetty palkitsemisraportti on laadittu hallinnointikoodin suositusten mukaisesti. SOK esittää selvityksen toimintakertomuksesta erillisenä raporttina.

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

»

POIKKEAMAT HALLINNOINTIKOODISTA

Hallinnointikoodi on pörssiyhtiöille laadittu, ja sen suositukset täydentävät lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Se ei siten lähtökohtaisesti kaikilta osin sovellu SOK:n noudatettavaksi.

Poikkeamat hallinnointikoodista perustuvat pitkälti siihen, että SOK on osuuskunta, jonka jäseninä olevat osuuskaupat ovat kuluttajaosuuskuntia, jotka eroavat olennaisesti listatuista ja muista osakeyhtiöistä. Lisäksi 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodiuudistuksen taustalla on ollut keskeisesti koodin esipuheen mukaan osakkeenomistajien oikeudet -muutosdirektiivi (”Direktiivi”), jonka velvoitteet implementoitiin osaksi kansalliseen lainsäädäntöön 10.6.2019, jota ei kuitenkaan sovelleta SOK:hon eikä sen jäseninä oleviin osuuskauppoihin. SOK:n jäseninä olevien osuuskauppojen sääntöjen mukaan jäsenenä voi olla vain luonnollisia henkilöitä ja kullakin jäsenellä voi olla vain yksi osuus.

SOK:n jäseninä olevien osuuskauppojen toiminnan tarkoitus on palvelujen ja etujen tuottaminen jäsenille eikä voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Toiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi, ja jotta omistajaohjaus ja omistajien osallistuminen voi toteutua tehokkaasti ja kattavasti, SOK:lla on hallintoneuvosto. Poikkeamilla muun muassa parannetaan edelleen viestintää ja päätöksentekoa SOK:n hallinnon kesken ja annetaan hallintoneuvoston sisältävän hallintorakenteen kautta jäsenille laajemmin vaikutusmahdollisuuksia SOK:n toimintaan.

Ottaen huomioon yllä todetun SOK:n olennaiset poikkeamat hallinnointikoodista ovat seuraavat:

- SOK:ssa on sääntöjen mukaan ns. kaksiportainen hallintomalli, eli hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi osuuskaupalla on hallintoneuvosto.

- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto valitsee hallituksen (suositus 5) edellä tässä kohdassa mainituilla kaksiportaiseen hallintomalliin liittyvillä perusteilla.

- Sääntöjen mukaan SOK:n osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain hallintoneuvoston jäsenistä on erovuorossa noin yksi kolmasosa (suositus 6). Kolmen kalenterivuoden toimikausi on perusteltua jatkuvuuden turvaamiseksi hallintoneuvoston työssä.

- Sääntöjen mukaan SOK:n pääjohtaja (toimitusjohtaja) toimii hallituksen puheenjohtajana (suositus 20). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, koska SOK:lla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja pääjohtajan (toimitusjohtajan) toimintaa.

- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää hallituksen sijaan pääjohtajan (toimitusjohtajan) palkkiosta (suositus 22). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, sillä hallintoneuvosto myös valitsee pääjohtajan ja pääjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana.

- SOK:lla on palkitsemispolitiikka, mutta sen sisältö poikkeaa hallinnointikoodissa tarkoitetun pörssiyhtiölainsäädännön edellyttämästä palkitsemispolitiikasta.
  - Pörssiyhtiölainsäädäntöä ei sovelleta SOK:hon.
  - Sääntöjen mukaan varsinainen osuuskunnan kokous päättää hallintoneuvoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja muiden jäsenten palkkioista.
  - Lisäksi, sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää pääjohtajan palkkauksen perusteista ja hallintoneuvoston puheenjohtaja sopii yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa toimitusjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti sekä pääjohtajan esityksestä osuuskunnan palveluksessa olevien hallituksen jäsenten palkkioista hallintoneuvoston esittämien palkkausperusteiden mukaisesti.

- SOK:n palkitsemista koskeva raportointi ei täysin vastaa palkitsemisraportointia, jota arvopaperimarkkinalaki ja valtiovarainministeriön asetus osakkeen liikkeeseenlaskijan palkitsemispolitiikasta ja palkitsemisraportista (”Pörssiyhtiölainsäädäntö”) edellyttää pörssiyhtiöiltä (suositus 1, suositus 4, suositus 17, suositus 20, suositus 22)

- SOK:n hallintoneuvosto on asettanut tarkastusvaliokunnan, mutta sen tehtävät, toiminta ja kokoonpano poikkeavat pörssiyhtiöitä pakottavan tilintarkastuslainsäädännön vaatimuksista, koska niitä ei sovelleta SOK:hon. (suositus 16)

SOK JA S-RYHMÄ

S-ryhmä on yritysryhmä, jonka muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama SOK sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen ohjauksesta ja kehittämisestä.

SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan tuottaa palveluja ensisijaisesti sen jäseninä oleville osuuskaupoille ja muille S-ryhmään kuuluville yhteisöille, ja siinä tarkoituksessa sen tehtävänä on:

1. edistää ja kehittää S-ryhmän osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa sekä ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä
2. valvoa S-ryhmän ja sen osien toimintaa ja etuja
3. hoitaa S-ryhmän tarvitsemat keskitetyt tuki- ja palvelutoiminnot, sekä
4. harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään tai tytäryhtiöiden tai osakkuusyritysten välityksellä Suomessa ja ulkomailla.

SOK:n konserniin (SOK-yhtymä) kuuluvat emo-osuuskunta Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK ja sen kokonaan omistamat tytäryhtiöt. SOK-yhtymän yhtiörakenne (sisältäen SOK:n kaupalliset tytäryhtiöt; sisennetty yhtiö on edellisen yhtiön tytäryhtiö) on esitetty alla:

- → SOK LIIKETOIMINTA OY
  - → SOKOTEL OY
    - → KIINT. OY OULUN VAAKUNA
  - → AS SOKOTEL
  - → SOK RETAIL INT. OY
  - → PRISMA PEREMARKET AS
- → INEX PARTNERS OY
- → INEX EXPORT OY
- → MEIRA NOVA OY
- → REILA PALVELUT OY
- → JOLLAS-OPISTO OY
- → S-BUSINESS OY
- → S-YRITYSPALVELU OY
- → SOK REAL ESTATE INT. OY
  - → OOO OTEL PLUS*
  - → OOO ITIS 2*
  - → OOO KARELIA*
- → SOK FUND MANAGEMENT OY
- → S-VERKKOKAUPPA OY

*SOK ilmoitti 4.3.2022 luopuvansa liiketoiminnoistaan Venäjällä. Liiketoimintojen alasajo on aloitettu ja vaikutukset täsmentyvät myöhemmin.

SOK:N HALLINTOMALLI

SOK:n hallintomalli on hallinnointikoodista poiketen ns. kaksiportainen ja koostuu osuuskunnan kokouksen lisäksi hallintoneuvostosta, hallituksesta ja pääjohtajasta (toimitusjohtaja) alla olevassa kuvassa esitetyn mukaisesti. Yhtiön operatiivisessa johtamisessa pääjohtajaa avustaa konsernijohtoryhmä.

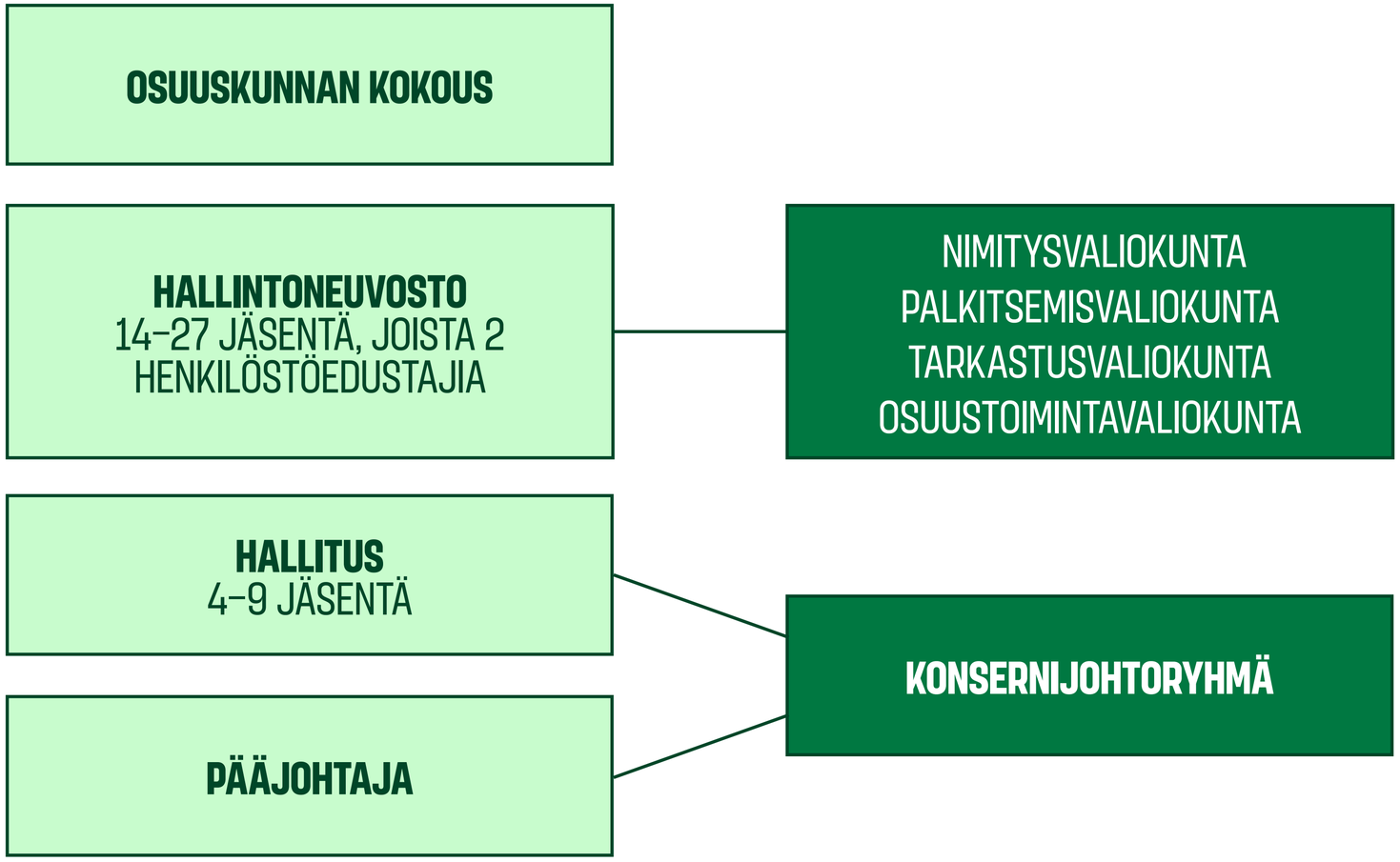

OSUUSKUNNAN KOKOUS

SOK:n jäsenet (omistajat) käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan kokous päättää sille osuuskuntalain ja SOK:n sääntöjen nojalla kuuluvista asioista. Kukin SOK:n jäsenosuuskauppa on oikeutettu valitsemaan osuuskunnan kokoukseen enintään viisi kokousedustajaa, joilla kaikilla on puheoikeus, mutta joista vain yhdellä on oikeus käyttää osuuskaupan äänivaltaa. Omistajaoikeuksien käyttö ja äänivalta perustuvat jäsenten omistusosuuksiin ja SOK:n sääntöihin.

Varsinaisen osuuskunnan kokouksen tehtävänä on käsitellä laissa ja säännöissä määrätyt asiat kuten tilinpäätöksen vahvistaminen, taseen osoittaman ylijäämän käyttäminen, vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä hallintoneuvoston sekä tilintarkastajien valinta ja palkkiot. Lisäksi osuuskunnan kokouksessa käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat. Ylimääräinen osuuskunnan kokous voidaan kutsua tarvittaessa koolle.

Sääntöjen mukaan hallintoneuvoston jäsenet valitaan osuuskunnan kokouksessa osuuskauppojen edustajien tekemien ehdotusten perusteella.

Vuonna 2022 osuuskunnan varsinainen kokous pidettiin 28.4.2022. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Ylimääräisiä osuuskunnan kokouksia ei pidetty vuonna 2022.

HALLINTONEUVOSTO

SOK:lla on sääntöjen mukaan hallintoneuvosto. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat tai hallitus sitä esittää.

KOKOONPANO JA VALINTA

Hallintoneuvostoon kuuluu 14–27 jäsentä, joista 12–25 jäsentä valitsee osuuskunnan kokous osuuskauppojen tekemien ehdotusten perusteella. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi siten, että toimikausi alkaa valitsemiskokouksen päätyttyä ja päättyy valintaa seuraavan kolmannen varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä. Hallintoneuvoston jäsenten toimikaudet on porrastettu jatkuvuuden turvaamiseksi niin, että vuosittain päättyy noin kolmasosan toimikausi.

Sääntöjen mukaan henkilöä ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi, jos hän on täyttänyt ennen toimikauden alkua 68 vuotta.

SOK myötävaikuttaa siihen, että hallintoneuvoston jäsenten monimuotoisuus, mukaan lukien ikä- ja sukupuolijakauma, huomioidaan etsittäessä uusia hallintoneuvoston jäseniä.

Osuuskunnan kokouksen valitsemien jäsenten lisäksi SOK:n säännöissä määrätään, että SOK:n henkilöstö voi henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain perusteella keskuudestaan nimetä hallintoneuvostoon kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Henkilöstön edustajien toimikausi hallintoneuvostossa määräytyy käytännössä sen mukaan, kuinka henkilöstöryhmät päättävät edustajien valinnasta. Henkilöstöedustuksen tavoitteena on muun muassa tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa SOK:n organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa ja lisätä luottamusta johdon ja henkilöstön välillä. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja taikka työtaistelutoimenpiteitä.

Hallintoneuvosto valitsee ensimmäisessä varsinaisen osuuskunnan kokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessaan vuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan sekä 1. ja 2. varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat muodostavat puheenjohtajiston, joka avustaa hallintoneuvostoa sen tehtävissä. Pääjohtaja osallistuu puheenjohtajiston kokouksiin. Lisäksi puheenjohtajisto päättää muun muassa pääjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti.

TEHTÄVÄT

Hallintoneuvoston roolina on edustaa laajaa omistajakenttää ja toimia yhteisen tahdonmuodostuksen foorumina keskeisimpien strategisten kysymysten osalta. Sen tehtävänä on toimia suurten linjojen ratkaisijana sekä jäsenten edun valvojana. Hallintoneuvosto vahvistaa hallituksen esityksestä S-ryhmän ja SOK-yhtymän strategian ja SOK-yhtymän keskeiset tavoitteet sekä valvoo niiden toteutumista. Varsinaiset operatiiviseen johtamiseen kuuluvat asiat kuuluvat kuitenkin SOK:n hallitukselle ja toimivalle johdolle.

Hallintoneuvosto valvoo, että osuuskunnan ja SOK-yhtymän hallintoa hoidetaan lain, sääntöjen, osuuskunnan kokouksen ja hallintoneuvoston päätösten sekä osuuskunnan edun mukaisesti. Lisäksi hallintoneuvosto muun muassa hyväksyy ja erottaa osuuskunnan jäsenet, nimittää ja vapauttaa pääjohtajan ja muut hallituksen jäsenet sekä päättää muiden kuin osuuskunnan palveluksessa olevien hallitusten jäsenten palkkiot.

Lisäksi hallintoneuvosto päättää S-ryhmän toimintaa koskevista yhteistoimintaperiaatteista ja pitkän tähtäimen suunnitelmista.

Hallintoneuvosto saa pääjohtajalta ja hallitukselta säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi riittävät tiedot. Käytännössä tietojen antaminen tapahtuu hallintoneuvoston kokousten yhteydessä. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeutettuja osallistumaan hallituksen kokouksiin ja käyttämään siellä puhevaltaa.

Hallintoneuvoston keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä. Työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta **Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi)**.

HALLINTONEUVOSTON VALIOKUNNAT

Hallintoneuvosto asettaa sääntöihin perustuen tarpeelliseksi katsomansa valiokunnat. Hallintoneuvosto on asettanut neljä toistaiseksi toimivaa valiokuntaa: nimitysvaliokunta, palkitsemisvaliokunta, tarkastusvaliokunta ja osuustoimintavaliokunta, joilla on omat työjärjestyksensä.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunta valmistelee hallituksen jäsenten ja pääjohtajan valintaa. Nimitysvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja ja kaksi muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä. Jäsenet valitaan hallineuvoston kokouksessa. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja. Hallintoneuvoston valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko SOK:n toimintaan.

Nimitysvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimitysvaliokunta on nimetty.

Nimitysvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta **Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi)**.

Vuoden 2022 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut nimitysvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo	1960	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston puheenjohtaja	100 %
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Tapio Finér	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtaja	100 %
Anne Mäkelä	1965	VT	asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Heli Puura	1965	OTK, eMBA	johtaja	hallintoneuvoston jäsen	90 %

Nimitysvaliokunta kokoontui 7 kertaa vuonna 2022 ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 97. Valiokunta esitteli 14.12.2022 ehdotuksensa hallituksen kokoonpanosta hallintoneuvostolle.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on arvioida ja kehittää S-ryhmän ylimmän johdon palkitsemisjärjestelmiä ja -periaatteita ja antaa niitä koskevia suosituksia sekä osuuskauppojen hallinnon palkkiosuosituksia. Palkitsemisvaliokunta valmistelee myös hallintoneuvoston, hallituksen ja niiden valiokuntien jäsenille maksettavia palkkioita koskevat esitykset niistä päättävien toimielinten päätettäväksi. Palkitsemisvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen varapuheenjohtaja ja kolme muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2022 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut palkitsemisvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo	1960	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston puheenjohtaja	100 %
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Sinikka Kelhä	1964	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Antti Latola	1959		asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Martti Lokka	1967		toimitusjohtaja, isännöitsijä	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Palkitsemisvaliokunta kokoontui 5 kertaa vuonna 2022 ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Valiokunta esitteli 10.11.2022 ehdotuksensa hallituksen palkkioista hallintoneuvostolle.

Palkitsemisvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi).

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa ja tukee hallintoneuvostoa osuuskunnan hallituksen ja osuuskunnan hallinnon valvomisessa. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston toinen varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi ja korkeintaan neljä muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2022 tarkastusvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Tapio Finér	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtaja	100 %
Timo Rajala	1957	VT	hankejohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Mika Rantanen	1959	kasvatustiet. maisteri	johtava rehtori	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Kari Suninen	1963		toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Kim Wrange	1968	kauppatiet. lisensiaatti	yliopettaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Tarkastusvaliokunta kokoontui neljä kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi).

Osuustoimintavaliokunta

Osuustoimintavaliokunta avustaa hallintoneuvostoa osuustoiminnallisten periaatteiden huomioonottamisesta ja toteutumisesta S-ryhmässä. Osuustoimintavaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston ensimmäinen varapuheenjohtaja ja neljä muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2022 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut osuustoimintavaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Sami Kettunen	1969		toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	75 %
Mikko Lassila	1969	agronomi, MMM	maa- ja metsätalousyrittäjä	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Hannu Pelkonen	1967		Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Elina Varamäki	1971	kauppatiet. tohtori, dosentti	vararehtori	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Osuustoimintavaliokunta kokoontui 4 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 90.

Osuustoimintavaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi).

HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA

Hallintoneuvoston kokousten johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtäviä ovat mm.

- → toimitusjohtajan hallinnollisena esimiehenä toimiminen
- → hallintoneuvoston kokousten valmistelu yhdessä hallituksen kanssa
- → sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa pääjohtajan (toimitusjohtaja) palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti ja
- → osuuskunnan kokousten koollekutsuminen hallintoneuvoston puolesta.

VUOSI 2022

Hallintoneuvostossa oli 19 jäsentä ja 2 henkilöstön edustajaa. Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 6 kertaa. Osallistumisprosentti oli 99 %.

Vuonna 2022 hallintoneuvoston jäseninä toimivat:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	KOTIPAIKKA	EROVUOROSSA	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo, puheenjohtaja	1960	OTK, VT	asianajaja	Pori	2024	100 %
Jarkko Rautaoja, 1. varapuheenjohtaja	1964	DI	toimitusjohtaja	Heinola	2023	100 %
Tapio Finér, 2. varapuheenjohtaja	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	Lohja	2025	100 %
Mikko Junttila	1983	KTM	Osuuskauppa Peeässän toimitusjohtaja	Kuopio	2023	100 %
Sinikka Kelhä	1964	OTK, VT	asianajaja	Rauma	2023	100 %
Sami Kettunen	1969		toimitusjohtaja	Jyväskylä	2025	83 %
Mathias Kivikoski	1973	KTM	Varuboden-Oslan toimitusjohtaja	Espoo	2025	100 %
Mikko Lassila	1969	MMM, agronomi	maa- ja metsätalousyrittäjä	Pilkanmaa	2024	100 %
Antti Latola	1959		asianajaja	Oulu	2025	100 %
Martti Lokka	1967		toimitusjohtaja, isännöitsijä	Otava	2024	100 %
Harri Lämsä	1979	VT	Koillismaan Osuuskaupan toimitusjohtaja	Kuusamo	2024	100 %
Anne Mäkelä	1965	OTK, VT	asianajaja	Kokkola	2023	100 %
Hannu Pelkonen	1967		Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja	Sotkamo	2024	100 %
Heli Puura	1965	OTK, eMBA	johtaja	Helsinki	2023	100 %
Timo Rajala	1957	VT	hankejohtaja	Akaa	2023	100 %
Mika Rantanen	1959	KM		Kaarina	2025	100 %
Kari Suninen	1963		toimitusjohtaja	Lappeenranta	2024	100 %
Elina Varamäki	1971	KTT, dosentti	vararehtori	Seinäjoki	2025	100 %
Kim Wrange	1968	kauppatieteiden lisensiaatti	yliopettaja	Lehmo	2025	100 %
Henkilöstön edustajat:						
Iiris Jakku	1962		hallintoassistentti	Helsinki		100 %
Ulla Kivilaakso	1970	yo-merkonomi	markkinointipäällikkö	Helsinki		100 %

HALLINTONEUVOSTON JÄSENTEN RIIPPUMATTOMUUS

Hallintoneuvosto arvioi vuosittain jäsentensä riippumattomuutta hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

S-ryhmän rakenteesta ja omistuspohjasta johtuen hallintoneuvoston jäsenet ovat pääasiassa joko S-ryhmän osuuskauppojen hallintoneuvoston puheenjohtajia tai toimitusjohtajia. SOK:lla on vain yksi hallinnointikoodissa tarkoitettu merkittävä osuudenomistaja, Helsingin Osuuskauppa Elanto, jonka hallintoneuvoston puheenjohtaja on toiminut vuonna 2020 osuuskunnan hallintoneuvostossa.

Hallintoneuvoston jäsenistä S-ryhmän osuuskauppojen toimitusjohtajat (suositus 10, kohta f), Helsingin Osuuskauppa Elannon edustaja sekä henkilöstön edustajat eivät ole hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla riippumattomia osuuskunnasta.

HALLINTONEUVOSTON TOIMINNAN ARVIOINTI

Hallintoneuvosto arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa.

HALLITUS

KOKOONPANO JA VALINTA

SOK:n sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat puheenjohtajana osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja ja 3–8 muuta jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet kalenterivuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston nimitysvaliokunnan tekemän valmistelun pohjalta. Valmistelessaan ehdotusta valiokunta arvioi hallituksen kokoa ja kokoonpanoa sekä hallituksen jäseniltä vaadittavia ominaisuuksia osuuskunnan nykyisten ja kehittyvien tarpeiden näkökulmasta. Valmistelutyön tavoitteena on varmistaa, että hallitus on riittävän monimuotoinen muun muassa sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan ja, että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen sekä pätevyys hallituksen tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Sääntöjen mukaan valittavan tulee olla Suomen kansalainen ja toimikauden alkaessa alle 68-vuotias. Tavoitteena on varmistaa riittävä rotaatio, mutta myös riittävää jatkuvuutta hallitustyössä pidetään tärkeänä.

Hallituksen osittain hallinnointikoodista poikkeavaan kokoonpanoon vaikuttavat SOK:n omistuspohja sekä S-ryhmän rakenne ja hallituksen rooli ryhmän toiminnan ohjauksessa, jossa korostuu tarve sille, että hallituksessa on mukana riittävän merkittävä edustus omistajayhteisöistä.

TEHTÄVÄT

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut.

Hallitus edustaa osuuskuntaa ja huolehtii sen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä SOK-yhtymän puitteissa lain ja sääntöjen mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on mm. toimialojen kilpailustrategioista sekä SOK:n ja sen tytäryhtiöiden toimintasuunnitelmista päättäminen. Lisäksi hallitus vastaa eräiden hallintoneuvoston vahvistettavaksi kuuluvien strategisten päätösten valmistelusta.

Lisäksi hallitus päättää pääjohtajan esityksestä SOK:n konsernijohtoryhmän asettamisesta, sen jäsenten nimityksistä ja palkkaeduista pääjohtajaa lukuun ottamatta. Hallitus asettaa nimeämistyöryhmän, joka valmistelee hallituksen päätettäväksi esityksen SOK:n tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanosta. Hallitukselle on vahvistettu työjärjestys.

SOK:n hallitus ei ole sen tehtävät ja kokoonpano huomioiden nähnyt tarpeelliseksi perustaa hallinnointikoodissa mainittuja valiokuntia hallituksen vastuulle kuuluvien asioiden valmistelemiseksi. SOK:ssa hallintoneuvosto on perustanut tarvittavat valiokunnat. Hallitus ei ole myöskään pitänyt tarpeellisena perustaa hallituksen päätettäviksi kuuluvia asioita valmistelevia muita valiokuntia.

Hallitus kokoontuu tarpeen vaatiessa puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun läsnä on yli puolet hallituksen jäsenistä hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien. Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa.

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut. Työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi).

VUOSI 2022

Vuonna 2022 SOK:n hallituksessa oli 9 jäsentä, joista 22 % oli naisia. 6 oli osuuskauppojen toimitusjohtajia ja kaksi S-ryhmän ulkopuolista jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimii osuuskunnan sääntöjen mukaisesti SOK:n pääjohtaja.

SOK:n hallituksen kokoonpano vuonna 2022 oli seuraava:

Hannu Krook	s. 1965	KTM	pääjohtaja
Kim Biskop	s. 1971	KTM	toimitusjohtaja
Nermin Hairedin	s. 1975	KTM	toimitusjohtaja
Rita Järventie-Thesleff	s. 1959	KTT	professori
Juha Kivelä	s. 1966	KTM	toimitusjohtaja
Veli-Matti Liimatainen	s. 1969	KTM	toimitusjohtaja
Harri Miettinen	s. 1962	KTM	toimitusjohtaja
Antti Määttä	s. 1966	KTM	toimitusjohtaja
Olli Vormisto	s. 1967	KTM	toimitusjohtaja

Hallituksen sihteerinä toimi SOK:n lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Varapuheenjohtajaksi vuodelle 2022 valittiin Olli Vormisto.

Hallitus kokoontui vuoden 2022 aikana 14 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 99. Hallituksen kokouksissa ovat oikeutettuja olemaan läsnä myös hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

HALLITUKSEN JÄSENTEN RIIPPUMATTOMUUS

Hallintoneuvoston puheenjohtajisto arvioi hallituksen jäsenten riippumattomuutta ja hallituksen työskentelyä vuosittain. Hallituksen jäsenten riippumattomuutta arvioidaan hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

Hallituksen puheenjohtajana toimii sääntöjen mukaan osuuskunnan pääjohtaja. Vuoden 2019 alusta lukien hallitukseen on kuulunut kaksi S-ryhmän ulkopuolista riippumatonta jäsentä. S-ryhmän rakenteesta ja omistuspohjasta johtuen muut hallituksen jäsenet ovat S-ryhmän osuuskauppojen toimitusjohtajia. Tältä osin hallituksen kokoonpano riippumattomuuden suhteen poikkeaa hallinnointikoodin suosituksesta. SOK:lla on vain yksi hallinnointikoodissa tarkoitettu merkittävä osuudenomistaja, Helsingin Osuuskauppa Elanto (suositus 10, kohta f), jonka toimitusjohtaja on toiminut vuonna 2022 SOK:n hallituksen jäsenenä.

HALLITUKSEN ITSEARVIOINTI

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan yleensä itsearviointina, ja sen tulokset käydään läpi ja niistä keskustellaan vuosittain.

Tunnistetut kehityskohteet otetaan huomioon hallituksen tehtäviä suunniteltaessa ja hallintoneuvoston nimitysvaliokunta ottaa tulokset huomioon valmistellessaan ehdotustaan hallintoneuvostolle hallituksen kokoonpanoksi. Lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajisto antaa vuosittain arvion hallitustyöskentelystä.

PÄÄJOHTAJA

SOK:n pääjohtaja on osuuskuntalain tarkoittama toimitusjohtaja. Pääjohtajan tehtävänä on hoitaa osuuskunnan juoksevaa hallintoa hallituksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Pääjohtaja toimitusjohtajana vastaa siitä, että osuuskunnan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Pääjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallintoneuvoston valitsema sijainen.

Pääjohtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Tämä hallinnointikoodista poikkeava käytäntö on perusteltua S-ryhmän rakenteen johdosta ja koska osuuskunnalla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Hallintoneuvosto myös valitsee pääjohtajan ja päättää hänen palkkauksensa perusteet.

SOK:n osuuskuntalain tarkoittamana toimitusjohtajana, ja hallituksen puheenjohtajana, on toiminut pääjohtaja Hannu Krook, KTM (s. 1965). Pääjohtajan sijaisena on toiminut SOK:n kenttäjohtaja Arttu Laine.

Hannu Krook (s. 1965),
pääjohtaja, hallituksen puheenjohtaja, KTM

- → pääjohtajana vuodesta 2021
- → SOK:lla vuodesta 2021
- → S-ryhmässä vuodesta 2013
- → eläkeikä 63 vuotta
- → kesk. työkokemus:
  - – OK Varuboden-Osla Hlg, toimitusjohtaja (CEO)
  - – Oy Otto Brandt Ab, konsernin toimitusjohtaja (CEO)
  - – Tiimari Oyj, toimitusjohtaja (CEO)
  - – TeliaSonera Finland Oyj ja Sonera Oyj, useita tehtäviä mm. Soneran markkinointijohtaja (CMO)
  - – Coca-Cola Juomat Oy, toimitusjohtaja
  - – The Boston Consulting Group, konsultti
- → kesk. luottamustehtävät:
  - – SOK:n hallitus, 2015–2017 jäsen, varapuheenjohtaja 2018–2020, puheenjohtaja 2021–
  - – Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ssa hallituksessa ja varapuheenjohtajana vuodesta 2022
  - – Kaupan liiton hallituksessa vuodesta 2021, hallituksen puheenjohtajana vuodesta 2022
  - – Keskuskauppakamarin hallituksessa vuodesta 2022
  - – LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön hallintoneuvostossa vuodesta 2021 lähtien
  - – SOK:n hallintoneuvostossa 2013–2014
  - – Itä-Uudenmaan Kauppakamari, hallituksen jäsen 2013–2020
  - – Kooperativa Affärsledare, Styrelseordförande 2012–2020

Arttu Laine, (s. 1970),
kenttäjohtaja, KTM

- → SOK:lla vuodesta 2014–
- → pääjohtajan sijaisena 2014–
- → eläkeikä 63 vuotta
- → kesk. työkokemus:
  - – Osuuskauppa KPO:n toimitusjohtaja
  - – SOK:n Baltian maajohtaja
  - – AS Prisma Peremarketin toimitusjohtaja
- → kesk. luottamustehtävät:
  - – Vastuualueelle kuuluvien yhtiöiden hallituksen puheenjohtaja
  - – Päivittäistavarakauppayhdistys ry:n varapuheenjohtaja
  - – LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön hallintoneuvoston jäsen
  - – Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n hallituksen jäsen
  - – Huoltovarmuusneuvoston jäsen

KONSERNIJOHTORYHMÄ

SOK:lla on konsernijohtoryhmä, jonka asettamisesta, jäsenten nimityksistä ja hallitukseen kuulumattomien jäsenten palkkaeduista päättää hallitus pääjohtajan esityksestä. SOK-yhtymän konsernijohtoryhmän tehtävänä on avustaa pääjohtajaa SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa. Konsernijohtoryhmä koordinoi ja käsittelee mm. hallitukselle tehtävät keskeiset esitykset. Näitä esityksiä ovat mm. S-ryhmän ja SOK-yhtymän liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Lisäksi konsernijohtoryhmä käsittelee SOK-yhtymän kaikkia vastuualueita koskevia operatiivisia asioita. Hallitus antaa osuuskunnan sääntöjen mukaan tarvittaessa konsernijohtoryhmälle ohjeita, eikä konsernijohtoryhmällä ole lakiin tai osuuskunnan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Konsernijohtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa kuukaudessa. SOK:n konsernin johtoryhmän jäsenten eläkeikä määräytyy henkilökohtaisten johtajasopimusten mukaisesti ja on 63 vuotta.

Vuonna 2022 konsernijohtoryhmään kuuluivat:

			S-RYHMÄN PALVELUKSESSA	KONSERNIJORY:SSÄ	ELÄKEIKÄ
Hannu Krook	s. 1965	pääjohtaja	2013–	2021	63
Arttu Laine	s. 1970	kenttäjohtaja, liiketoimintaryhmät, logistiikka- ja hankintayhtiöt	1995–	2014–	63
Jari Annala	s. 1964	johtaja, SOK:n liiketoiminta	1989–	2007–	63
Päivi Anttikoski	s. 1971	mediajohtaja, markkinointi, viestintä, sisällöt, vastuullisuus	2021–	2021–	63
Seppo Kuitunen	s. 1961	lakiasiainjohtaja, lakiasiat ja sihteeristö	2005–	2021–	63
Hanne Lehtovuori	s. 1974	henkilöstöjohtaja, henkilöstötoiminnot	2021–	2021–	63
Sebastian Nyström	s. 1974	johtaja, CTO, asiakkuus, IT- ja digikehitys	2016–	2016–	63
Maria Timgren	s. 1984	strategiajohtaja, strategia	2021–	2021–	63
Jorma Vehviläinen	s. 1967	CFO, talous ja rahoitus	1991–	2013–	63

Konsernijohtoryhmä kokoontui 22 kertaa vuonna 2022.

TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajana toimii pääsääntöisesti kyseisestä liiketoiminnasta vastaava SOK:n palveluksessa oleva konsernijohtoryhmän jäsen. SOK Liiketoiminta Oy:n hallituksen puheenjohtajana on toiminut pääjohtaja. SOK:n hallitus nimeää tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet tytäryhtiöiden yhtiökokousten päätettäväksi. Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan pääsääntöisesti S-ryhmään kuuluvista henkilöistä.

Tytäryhtiön hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, mutta valinta edellyttää konsernin sisäisten ohjeiden mukaan myös SOK:n hallituksen hyväksynnän. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat eivät pääsääntöisesti kuulu kyseisen yhtiön hallitukseen. Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan mm. SOK:n hallituksen päättämin konserniperiaattein ja toimintapolitiikoin.

KETJUOHJAUS

SOK:n ketjunohjaukset vastaavat liiketoiminta-alueen/ketjujen kehittämisestä ja asioiden valmistelusta SOK:n hallituksen päätettäväksi. Keskeisiä vastuita ovat mm. ketjujen kilpailustrategian, ketjuliikeidean ja ketjukonseptin kehittäminen sekä vuosittaisen toimintasuunnitelman laadinnan valmistelu. Liiketoiminnan ketjuohjausyksiköitä johtavat ketjujohtajat, jotka kuuluvat johtoryhmätasolla kenttäjohtajan vastuualueeseen. Liiketoiminnan tukiryhmät tukevat ja avustavat ketjunohjauksia. Niihin kuuluu 4–13 edustajaa alueosuuskauppojen toimitusjohtajista tai toimialajohtajista sekä SOK:n ketjujohtoa. Liiketoiminnan tukiryhmien puheenjohtajana toimii SOK:n kenttäjohtaja.

Vastaavasti SOK:n tuki- ja palvelutoiminnoilla on omat tukiryhmänsä, jotka avustavat ja tukevat kyseisen tukitoiminnan palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä vastaavan SOK:n toiminnon johtoa. Tukiryhmiin kuuluu alueosuuskauppojen toimitusjohtajia ja kyseisen vastuualueen johtajia ja puheenjohtajana toimii kyseisestä tukitoiminnosta vastaava SOK:n konsernijohtoryhmän jäsen.

Liiketoiminnan ja palvelutoiminnan tukiryhmät eivät ole luonteeltaan päätöksentekoelimiä. Tukiryhmien jäsenien valinnasta huolehtii kyseisen liike- tai tukitoiminnasta vastaava SOK:n konsernijohtoryhmän jäsen ja valinnoista informoidaan SOK:n hallitusta. Johtamismallilla ketjujen ja palvelutoiminnan valta- ja vastuusuhteita on selkeytetty.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA-JÄRJESTELMÄT

SISÄINEN VALVONTA

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on tukea SOK-yhtymän yritysten toimintaa S-ryhmän kokonaisuudessa ja S-ryhmän arvojen mukaisesti.

Sen tavoitteena on varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tukee strategisten tavoitteiden saavuttamista, ulkoinen ja sisäinen raportointi on riittävää ja luotettavaa, lakeja, säädöksiä ja yrityksen periaatteita ja toimintapolitiikkoja noudatetaan, ja omaisuus on turvattu.

Sisäinen valvonta jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1. Valvontaympäristö ja arvot

Valvontaympäristö luo pohjan SOK-yhtymän sisäisen valvonnan toteuttamiselle. Sitä tukevat S-ryhmän arvot sekä SOK-yhtymän eettiset periaatteet, joiden mukaista toimintaa edellytetään koko SOK-yhtymän henkilöstöltä. Organisaation rakenne, vastuiden ja valtuuksien jako sekä henkilöstöhallinnon käytännöt ovat myös osa valvontaympäristöä. Valvontaympäristön tila näkyy mm. sisäisten periaatteiden, toimintapolitiikkojen ja ohjeiden noudattamisessa sekä siinä, miten organisaatiossa suhtaudutaan valvontatoimenpiteisiin ja valvonnassa havaittujen puutteiden korjaamiseen.

2. Riskienhallinta

Riskienhallinta on yrityksen liiketoimintatavoitteita tukevaa toimintaa. Yrityksen liiketoiminnan vaatimuksiin sopeutetulla riskienhallinnalla, johon kuuluvat riskien tunnistaminen, analysointi, priorisointi ja niiden perusteella tehtävät riskienhallintaratkaisut, turvataan yrityksen strategisten tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinta on osa SOK-yhtymän sisäistä valvontaa. Molemmat tähtäävät samaan tavoitteeseen, turvaamaan yrityksen tavoitteiden toteutumista. Riskienhallintaprosessissa tunnistetaan yrityksen liiketoimintatavoitteisiin liittyviä riskejä, joita voidaan suoraan hallita valvontatoimenpiteillä, tai joiden hallitsemiseksi suunniteltujen riskinhallintatoimenpiteiden toteuttamista voidaan valvoa valvontatoimenpiteiden ja -mekanismien avulla. SOK-yhtymän riskienhallintapolitiikka muodostaa yhdessä S-ryhmän riskienhallintaperiaatteiden kanssa linjaukset riskienhallinnan tahtotilasta, tavoitteista, toteuttamisesta ja vastuista SOK-yhtymässä.

3. Valvontatoimenpiteet ja vaatimustenmukaisuus

Valvontatoimenpiteiden avulla varmistutaan toiminnan valvonnan riittävyydestä ja saadaan varmuus siitä, että organisaation tavoitteet saavutetaan hallitulla tavalla. Toimivan johdon tulee tunnistaa riskit riittävien valvontatoimenpiteiden määrittelemiseksi. Valvontatoimenpiteet tulee kuvata ja niiden vastuut määritellä riittävän hyvin, jotta niiden toteutus ja toimivuus voidaan varmistaa. Valvontatoimenpiteet ovat mm. ohjeita, johdon katsauksia, suorituskykymittareita, täsmäytyksiä, fyysisiä kontrolleja, vaarallisten työyhdistelmien estämistä, poikkeusraportteja tai erilaisia IT-kontrolleja.

4. Tiedonkulku ja viestintä

Sisäistä valvontaa tuetaan riittävällä, luotettavalla ja ajantasaisella tiedonkululla sekä viestinnällä. Sisäisen valvonnan kannalta keskeistä on erityisesti sisäinen tiedonkulku ja viestintä, esim. ohjeista, yhtiön tavoitteista ja niiden seurannasta sekä sisäisen valvonnan toimivuudesta. Sisäinen viestintä tukee liiketoimintaa ja edistää sen päämääriä sitouttamalla työyhteisön toimimaan yhteisten tavoitteiden eteen. SOK-yhtymässä sisäisen viestinnän ydin on esimiesviestintä.

5. Seuranta ja tarkastus

Seurannalla ja tarkastuksella varmistetaan sisäisen valvonnan toimivuus ja tehokkuus. Jatkuvaa seurantaa toteutetaan osana johtamista ja esimiestyötä. Sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta varmistetaan myös sisäisillä ja ulkoisilla erillisarvioinneilla, esimerkiksi sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen toimesta. Seurannan ja tarkastusten avulla valvontajärjestelmässä havaitut puutteet tulevat johdon tietoon ja tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan käynnistää.

SOK-yhtymän sisäisen valvonnan järjestelmästä kokonaisvastuu on SOK:n hallituksella. Lisäksi pääjohtaja, SOK:n yksiköiden johtajat ja tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen toteuttavat liiketoiminnan valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan. Sisäisen valvonnan järjestelmä toimii kaikilla SOK-yhtymän tasoilla.

SOK-yhtymän sisäisen valvonnan vastuunjako noudattaa seuraavia peruslinjauksia: Pääasiallinen jatkuva valvontavastuu on liiketoimintayksiköillä, jotka ovat vastuussa oman yksikkönsä johtamisjärjestelmästä, operatiivisista prosesseista ja niiden valvontatoimenpiteistä, hankkeiden ja projektien johtamisesta sekä riskienhallinnan toteuttamisesta.

Ketjuohjaus-, tuki- ja palvelutoimintojen vastuulla on tukea liiketoimintayksiköitä sisäisen valvonnan toteuttamisessa. Ne määrittelevät toimintapolitiikkoja ja -ohjeita sekä toteuttavat yhtymätason valvontaa mm. raportoinnin kautta ja tukemalla ohjeistuksen noudattamisen valvontaa.

Sisäisen tarkastuksen toiminnot varmistavat tapauskohtaisesti päätettävällä riippumattomalla arvioinnilla sekä koko valvontajärjestelmän että sen osien toimintaa arviointi ja konsultointiprojektien avulla. Myös ulkoiset tahot kuten tilintarkastajat arvioivat valvontajärjestelmän toimivuutta.

RISKIENHALLINTA

SOK:n hallitus on vahvistanut yhtymälle riskienhallintapolitiikan, jonka mukaisesti yhtymässä tunnistetaan ja analysoidaan riskejä sekä määritetään näille hallintatoimenpiteitä osana strategiaprosessia ja osana toiminnan suunnittelua. Analyysien perusteella tunnistetaan yhtymän toiminnan ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävimmät riskit, jotka hallitus käsittelee ja päättää vuosittain. SOK-yhtymän tytäryhtiöiden ja yksiköiden johto käsittelee ja määrittelee yksikön merkittävimmät riskit ja niille määritellyt hallintatoimenpiteet sekä vastaavat riskienhallinnan toteuttamisesta.

Liiketoiminnan omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskeihin on varauduttu mm. liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmin ja vakuutuksin. SOK:n riskienhallinnan asiantuntijaorganisaatio ohjaa ja kehittää riskienhallintaa S-ryhmässä sekä tukee riskienhallinnan toteuttamisessa. SOK:n sisäinen tarkastus arvioi riskienhallintaprosessien riittävyyttä ja toimivuutta.

SISÄINEN TARKASTUS

SOK:n ja tytäryhtiöiden sisäisen tarkastuksen toiminnot vastaavat yhtymän sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta. SOK:n hallitus käsittelee vuosittain sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, ja sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti pääjohtajalle, hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle sisäisen tarkastuksen havainnoista.

TILINTARKASTUS

Osuuskunnan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastaa tilintarkastaja, jonka tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö. Osuuskunnan varsinainen kokous valitsee tilintarkastajan.

Osuuskunnan kokous valitsi SOK:n varsinaiseksi tilintarkastajaksi vuodelle 2022 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT-tilintarkastaja Jukka Rajala.

Suomessa, Virossa ja Venäjällä maksettiin vuonna 2022 palkkioita SOK-yhtymän yhtiöiden tilintarkastustoiminnasta 428 612 euroa ja muita tilintarkastukseen liittymättömiä palkkioita yhteensä 122 541 euroa. Näistä palkkioista 299 335 euroa oli emoyhtiön tilintarkastuspalkkioita ja 106 499 euroa palkkioita emoyhtiöltä muusta konsultoinnista.

LÄHIPIIRILIIKETOIMET

SOK-yhtymässä ylläpidetään luetteloa sen lähipiiriin kuuluvista osapuolista ja seurataan sekä arvioidaan lähipiirin kanssa tehtäviä liiketoimia.

SOK määrittelee lähipiirin rakenteensa kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon lähipiiritoimia koskevan suosituksen tarkoituksen ja ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon hallinnointikoodin mukaisen lähipiirin (joka ilmenee pörssiyhtiöitä pakottavasta osakeyhtiölaista). SOK:n lähipiiriin kuuluvat muun muassa kaikki konserniyhtiöt, hallituksen, hallintoneuvoston ja johtoryhmän jäsenet sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Mahdolliset eturistiriidat otetaan huomioon päätöksenteossa ja hallinnointikoodin mukaisesti kukin konserniyhtiö ylläpitää luetteloa sen lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä.

SOK-yhtymä esittää tilinpäätöksen liitetietona tiedot lähipiiriliiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

SOK-yhtymä julkistaa tulostiedotteensa helmikuussa ja tilinpäätös vahvistetaan huhtikuussa. Puolen vuoden toimintaa koskeva osavuosikatsaus julkistetaan elokuussa. Tämän lisäksi S-ryhmän vähittäismyynnin kehityksestä kerrotaan neljännesvuosittain. SOK-yhtymän vuosikertomus julkistetaan varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa huhtikuussa.

MUU TIEDOTTAMINEN

SOK-yhtymää ja S-ryhmää koskevat ajantasaiset tiedot, mm. tiedotteet, löytyvät S-ryhmän kotisivuilta, osoitteesta s-ryhma.fi/. SOK Median Viestintä ja yhteiskuntasuhteet -yksikkö vastaa tiedon tuottamisesta ja päivittämisestä.

Palkitsemista koskeva raportti on erillisenä verkkosivuilla: Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi).

VASTUULLISUUS-JOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2022 oli monellakin tapaa erikoinen vastuullisuuden kannalta. Vastuullisuusagendalle nousi selkeästi vahvemmin esille huoltovarmuus, omavaraisuus ja ihmisten toimeentulo. Energian ja ruuan kohonneet hinnat vaikuttivat niin paikallisesti kuin globaalisti. S-ryhmän vahva pitkäjänteinen energiatehokkuustyö, osallistuminen yhteisiin energiansäästötalkoisiin ja investointien jatkuminen uusiutuvaan sähkön tuotantoon toivat hyötyjä meille itsellemme ja asiakasomistajillemme, mutta samalla näillä toimilla oli ja on merkittävä vaikutus yhteiskunnallisesti. Olemmehan Suomen suurin ei-teollinen sähkönkäyttäjä.

Vaikka akuutit kriisit näkyivät vastuullisuustyössämme, vastuullisuusohjelmamme pitkän aikavälin tavoitteista on pidettävä kiinni. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja ylikulutuksen haasteet sekä sitä seuraava resurssien niukkeneminen eivät ole poistuneet ja työn on jatkuttava. Se on edellytys kestävälle liiketoiminnalle ja liiketoiminnan jatkuvuudelle. Vihreä siirtymä luo myös mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle ja kulutustottumusten muuttuminen vaikuttaa siihen, miten jatkossa palvelemme asiakkaitamme. Olemme lähteneet kokeilemaan näitä kestävän kuluttamisen palveluita ja jatkamme tätäkin työtä.

Vastuullisuustavoitteemme etenevät suunnitelmien mukaan. Onnistuimme vähentämään oman toimintamme ilmastopäästöjä 27 % edelliseen vuoteen verrattuna. Jätteiden kierrätysasteemme oli 76 prosenttia. Kotimaisen ruoan osuus kasvoi hienosti 78 prosenttiin ja kasvipohjaisuustavoitteemme pysyi samalla 59 prosentin tasolla kuin vuonna 2021. Julkaisimme Bangladeshin tekstiilihankkeemme raportin ja jatkamme työtä löydettyjen kehityskohteiden kanssa yhteistyökumppaneidemme kanssa. Auditointiasteemme oli 99 prosenttia.

Vuosi 2022 huipentui YK:n COP15 -luontokokoukseen Montrealissa, missä päätettiin uusista kansainvälisistä luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja luontokadon torjumisen tavoitteista. Olemme nostaneet luonnon monimuotoisuuden edistämisen vastuullisuustyömme fokusalueeksi. S-ryhmän luontohaittavaikutusten arviointityön eteneminen on edellytys sille, että voimme entistä paremmin vähentää luontohaittoja.

S-ryhmän strateginen tahtotila on olla vastuullisuuden edelläkävijä niillä liiketoiminta-alueilla, joilla toimimme. Tästä tavoitetilasta kiinnipitäminen tulee tulevina vuosina olemaan entistä haasteellisempaa kestävään kehitykseen liittyvän regulaation kasvaessa. Meidän on panostettava vastuullisuustyöhön entistä vahvemmin ja oltava tehokkaita toiminnassamme. Sääntely edellyttää myös sitä, että tiedon on kuljettava arvoketjuissa. Läpinäkyvyyden vaatimukset nostavat vaatimuksia myös entistä paremmalle vastuullisuusdatan hallinnalle ja tämän toteutuminen mahdollistaa vastuullisuusinformaation tarjoamisen myös asiakkaille.

Kestävän kehityksen haasteet ja uusien ratkaisujen löytyminen edellyttävät yhä parempaa yhteistyötä arvoketjuissa ja eri sidosryhmien kanssa. Samalla on muistettava, että merkittävä osa esimerkiksi ympäristövaikutuksista syntyy oman toimintamme ulkopuolella ja sen vuoksi kestävämmän tulevaisuuden rakentaminen tapahtuu yhteistyön kautta. Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme erittäin arvokkaasta yhteistyöstä ja kaikkia ässäläisiä, jotka vastuullisuustekoja tekevät päivittäin. Näiden tekojen ja yhteistyön kautta teemme todeksi vastuullisuusohjelmaamme ja missiotamme Teemme yhdessä parempaa paikkaa elää.

Nina Elomaa,
vastuullisuusjohtaja, SOK

Teemme yhdessä paremman paikan elää -vastuullisuusohjelmamme toteuttaa ryhmämme missiota, jossa vastuullisuus on yksi keskeinen teema. Tavoitteenamme on olla vastuullisuuden edelläkävijä niillä toimialoilla, joilla toimimme. Vastuullisuus kattaa S-ryhmässä kaikki liiketoiminta-alueet, ja sitä johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoimintajohdon kanssa.

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN JA ORGANISOINTI

Vastuullisuustyötä ohjaa S-ryhmän vastuullisuusohjelma ja S-ryhmän arvot. Olemme sitoutuneet useisiin kansainvälisiin aloitteisiin, joista keskeisimpiä ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDGs), YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin periaatteet, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, ILO:n sopimus työelämän perusoikeuksista ja YK:n Global Compact-aloite.

Vastuullisuusohjelman, S-ryhmätasoiset vastuullisuusperiaatteet sekä strategiset linjaukset, sitoumukset ja tavoitteet hyväksyy SOK:n hallitus ja hallintoneuvosto. Hallitus ja hallintoneuvosto käsittelevät säännöllisesti vastuullisuusasioita. S-ryhmätasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö.

SOK Vastuullisuus -yksikkö vastaa koko S-ryhmän vastuullisuuden strategisesta tavoitteiden asettamisesta ja kehittämisen painopistealueista. Liiketoiminta-kohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet määritellään yhteistyössä liiketoiminta-alueiden, tytäryhtiöiden ja vastuullisuusyksikön kanssa.

Vastuullisuusyksikkö ohjaa ja valvoo toimeenpanoa ja raportoi säännöllisesti liiketoimintajohdolle, konsernijohtoryhmälle ja SOK:n hallitukselle vastuullisuuden kehittämisestä osana johtamisjärjestelmää.

Tuotteita ja palveluita koskevat linjaukset valmistellaan yhteistyössä liiketoiminta-alueiden kanssa. Alueosuuskauppojen kanssa keskustellaan vastuullisuusasioista säännöllisesti sisäisten ryhmien ja foorumien kautta. Vastuullisuusnäkökohtien johtamista on kuvattu kunkin osion yhteydessä tarkemmin.

S-ryhmän ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva vastuullisuuden Advisory Group on osa vastuullisuuden johtamis- ja ohjausmallia. Neuvonantajaryhmän rooli on tukea ja haastaa S-ryhmää vastuullisuuden kehittämisessä. Sen tarkoituksena on tuottaa S-ryhmälle tietoa uusista mahdollisuuksista, vastuullisuuden parhaista käytännöistä, innovaatioista ja toimintaympäristön riskeistä. Päätökset kehittämisen painopistealueista tehdään kuitenkin S-ryhmän sisällä. Ryhmän työskentelyyn osallistuvat vastuullisuusjohtajan lisäksi pääjohtaja, kenttäjohtaja sekä liiketoimintojen johto.

Vastuullisuus on jatkossa osa S-ryhmän johdon palkitsemisjärjestelmää.

Määrittelimme vuonna 2022 laajan tavoitepatteriston vastuullisuusohjelman kolmen pääteeman ympärille ja nämä tavoitteet ovat jatkossa osa S-ryhmän johdon palkitsemisjärjestelmää.

Tehtävämme on tuottaa etuja ja palveluita ja siten hyvinvointia omistajillemme – eli asiakkaillemme. Hyvinvointi ei kuitenkaan tarkoita vain taloudellista hyvinvointia. Yhdessä asiakas-omistajiemme kanssa teemme parempaa paikkaa elää. Suurena toimijana meillä on suuri vastuu siitä, millaisen nykyhetken luomme ja millaisen perinnön jätämme jälkeemme. Siksi meidän on nähtävä pidemmälle ja vastuullisuusohjelmamme ulottuukin vuoteen 2030. Vastuullisuusohjelma sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita.

S-RYHMÄN VASTUULLISUUS 2030

VASTUULLISUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ

TEEMME YHDESSÄ PAREMMAN PAIKAN ELÄÄ

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

Vastuullisuuden, terveellisyyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Planetaarisen ruokavalion edistäminen – 65 % kasvipohjaista

Kotimaisuuden edistäminen – 80 % kotimaisia elintarvikkeita

Kohti hiilineutraalia liikkumista

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

Hiilinegatiivinen 2025

Kohti kiertotaloutta

Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

Ihmisoikeuksien edistäminen

Elintarvikkeiden pääraaka-aineet – 100 % auditoitu

Avoimuuden lisääminen – tuotteiden alkuperä ja vastuullisuustiedot näkyviin

Yhteinen, syrjimätön ja monimuotoinen S-ryhmä

Osallistavan yhteiskunnan vahvistaminen

OLEMME ASIAKASTA VARTEN

KANNAMME VASTUUTA IHMISISTÄ JA YMPÄRISTÖSTÄ

UUDISTAMME JATKUVASTI TOIMINTAAMME

TOIMIMME TULOKSELLISESTI

Onnistuneen sidosryhmätyön kautta ymmärrämme paremmin toimintaympäristöämme ja S-ryhmään kohdistuvia odotuksia. Haluamme, että S-ryhmä koetaan vastuullisena yhteiskunnan jäsenenä, elinvoimaisena ja houkuttelevana yrityksenä sekä luotettavana yhteistyökumppanina. Yhdessä sidosryhmiemme kanssa olemme ratkaisemassa yhteiskunnallisia haasteita isoista globaaleista kysymyksistä pienempiin arjen ongelmiin.

AVOIN JA AKTIIVINEN SIDOSRYHMÄ-VUOROVAIKUTUS

Avoimuus on meille keskeinen lähtökohta luottamuksen rakentamisessa. Kerromme avoimesti ja aktiivisesti toiminnastamme. Asioista kerrotaan jo silloin, kun toiminnalle on vasta asetettu tavoitteita. Kuuntelemme sidosryhmiemme viestejä ja kerromme omat näkemyksemme rakentavan vuoropuhelun kautta. Pyrimme oppimaan itse.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖN MITTAAMINEN

Selvitämme sidosryhmien mielikuvia S-ryhmästä vuosittain muun muassa T-Median Luottamus ja maine -tutkimuksella. Tutkimuksessa arvioidaan kokonaismainettamme kahdeksan aihealueen kautta: hallinto, talous, johto, innovaatiot, vuorovaikutus, tuotteet ja palvelut, työpaikka sekä vastuullisuus. Vuonna 2022 suuri yleisö, media ja päättäjät arvioivat kokonaismaineemme hyväksi.

Suuren yleisön keskuudessa S-ryhmän maine on hyvällä pohjalla. Olimme suuren yleisön tutkimuksessa vuonna 2022 Suomen kahdeksanneksi mainekkain yritys. Tulos säilyi lähes samana kun edellisenä vuonna (2022: 3,75 ja 2021: 3,79).

S-ryhmä ja sen ketjut pärjäsivät jälleen erinomaisesti Euroopan laajimmassa, vuosittain ilmestyvässä vastuullisuusmielikuvia selvittävässä Sustainable Brand Indexissä. Vuonna 2022 kuluttajien mielikuvien mukaan S-ryhmä oli vastuullisin päivittäistavarakaupan brändi sekä Prisma, Sokos Hotellit ja S-Pankki vastuullisuuden ykkösiä omilla toimialoillaan.

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2022	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2022
ASIAKASOMISTAJAT	→ Päivittäiset asiakaskohtaamiset → Asiakaskyselyt → Yhteishyvä-lehti → Asiakaspalvelukanavat → Sosiaalinen media → Asiakasomistajuus	→ Valikoima, kotimaisuus → Hinta ja saatavuus → Vastuullisuus ja läpinäkyvyys → Turvallisuus ja laatu	→ Tuotamme kilpailukykyisiä palveluja ja etuja kannattavasti asiakasomistajillemme. → Laaja valikoima Kotimaista-omamerkkituotteita. → 78 % myymästämme ruoasta oli kotimaista. → S-mobiilin hintavertailija → Laatuvaatimukset ja -varmennusprosessit → Teemme yhdessä parempaa paikkaa elää -vastuullisuusohjelman mukainen toiminta
HENKILÖSTÖ	→ Työtyytyväisyyskyselyt ja kehityskeskustelut → Avoin vuoropuhelu → Sähköiset viestintäkanavat ja Ässä-henkilöstölehti → Johtamislupaukset → Eettiset periaatteet → S-ryhmän ilmoituskanava → Oppilaitosyhteistyö ja -harjoittelut	→ Työhyvinvointi → Työtyytyväisyys → Koulutus- ja uramahdollisuudet → Työturvallisuus → Työvoiman saatavuus	→ Olemme suurin yksityinen työnantaja Suomessa. → Vuosittainen työtyytyväisyyskysely → Emme kysy ikää tai sukupuolta rekrytoinneissamme. → Mielen tuki -malli ja S-Ergo → Muokatun työn periaatteet → Ollaan ihmisiksi -kampanja
YHTEISKUNNALLISET PÄÄTTÄJÄT	→ Vuoropuhelu eri sidosryhmäfoorumeilla → Tapaamiset → Kuulemiset → Lausunnot	→ Vapaan kilpailun edistäminen → Ruokaketjuasiat → Henkilöstön saatavuus → Päästövähennyskeinojen monipuolistaminen → Huoltovarmuus → Vastuullinen yritystoiminta	→ Avoin vuoropuhelu valmistelijoiden ja päättäjien kanssa S-ryhmän toimintaan vaikuttavista kysymyksistä ja palvelualan kehityksestä. → Kävimme vuoropuhelua alamme kannalta keskeisten ministereiden, ministereiden erityisavustajien, virkamiesten sekä S-ryhmän toiminnasta kiinnostuneiden kansanedustajien kanssa. → Tuomme näkökulmia päätöksentekoon myös lausuntojen välityksellä. → Osallistumme myös itse sidosryhmien tilaisuuksiin ja erilaisiin kuulemisiin esimerkiksi ministeriöissä ja eduskunnassa.

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2022	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2022
TAVARAN- JA PALVELUNTOIMITTAJAT, MUUT TOIMITUSKETJUN TOIMIJAT	→ Hankinnan vastuullisuusvaatimukset esimerkiksi amfori BSCI -Code of Conduct → Vuoropuhelu ja tapaamiset	→ Yhteistyö, kumppanuus → Vaatimukset tavaran- ja palveluntoimittajille → Ihmisoikeus- ja ympäristöasiat	→ Vuosittainen Ässäpäivä-tapahtuma marketkaupan tavarantoimittajille. → Iso Juttu -ohjelmallamme tavoittelemme miljoonan tonnin päästösäästöjä yhdessä tavarantoimittajien kanssa. → Toimimme eurooppalaisten yritysten sosiaalista ja ympäristövastuuta kehittävässä amfori BSCI:ssä. → Avasimme neuvottelut kesken jaksojen niiden tavarantoimittajien kanssa, joihin maailmantilanteesta johtuvat akuutit hintapaineet suoraan nyt kohdistuivat. → Ruokaketjun merkittävänä toimijana haluamme olla tukemassa kotimaisen ruokaketjun menestystä. Vuonna 2022 teimme yhteistyötä esimerkiksi Baltic Sea Action Groupin ja ProAgrian kanssa. Yhdessä ProAgrian kanssa olemme luoneet ja toteuttaneet viljelijöille tulevaisuusvalmennuskokonaisuuden.
KANSALAIS- JA HYVÄN-TEKEVÄISYYSJÄRJESTÖT	→ Tilaisuudet ja tapaamiset → Kyselyt → Yhteistyöhankkeet	→ Ilmasto-, ympäristö- ja ihmisoikeusasiat → Terveellisyys → Kestävä kuluttaminen	→ Vastasimme muun muassa Finnwatchin päivittäistavarakaupan ketjuille suunnattuun kyselyyn Israelista, Golanilta tai Palestiinalaisalueilta tuotavista tuotteista. → Yhteiskeräys Suomen Punaisen Ristin kanssa Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi. → Olemme järjestäneet Marttaliiton kanssa Ässäkokki-ruokakursseja koululaisille jo vuodesta 2017 lähtien. → Pidä huolta -hyväntekeväisyyshaaste
TOIMIALAJÄRJESTÖT	→ Aktiivinen osallistuminen työryhmien ja valiokuntien työskentelyyn → Näkökulmien esiintuominen → Luottamustoimet	→ Toimintaympäristön seuranta ja kehittäminen → Vaikuttaminen kannanmuodostukseen	→ Teemme yhteistyötä toimialojemme kehittämisessä edunvalvontajärjestöjen ja muiden yhteisöjen kautta. → Olemme jäseniä alamme suurimmissa järjestöissä, kuten EK, Keskuskauppakamari, Kaupan liitto, Päivittäistavarakauppa ry, Matkailu- ja ravintolapalvelut ry, Osuustoimintakeskus Pellervo ry. → Osuustoiminnallisena yrityksenä kuulumme alan kansainvälisiin j järjestöihin, kuten Euro Coopiin ja kansainväliseen osuustoimintaliitto ICA:n (International Co-operative Alliance). → Vastuullisuusyhteistyötä teemme esimerkiksi YK:n Global Compact -verkostossa, FIBS ry:ssä ja sekä Climate Leadership Coalitionissa

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2022	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2022
MEDIA	→ Tiedotteet → Haastattelut → Mediatapaamiset → S-ryhmän omat viestintäkanavat → Mediapalvelu	→ Avoin informaation välittäminen toiminnastamme	→ Olemme helposti median tavoitettavissa ja vastaamme kysymyksiin mahdollisimman nopeasti. → Jaamme oikea-aikaista ja kiinnostavaa tietoa monikanavaisesti.
KORKEAKOULUT JA TUTKIMUSLAITOKSET	→ Yhteistyöhankkeet → Vuoropuhelu → Luennot ja esitykset	→ Terveellisyys → Data → Ilmastovaikutukset	→ Arvioimme S-ryhmän luontojalanjäljen yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa tutkimushankkeessa. → LoCard-hankkeessa tehdään Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston johtamana kansainvälisestikin ainutlaatuista ruoankäytön ja elintapojen tutkimusta S-ryhmän ostodataa ja asiakasomistajille toteutettuja kyselyitä hyödyntäen.
PAIKALLISYHTEISÖT	→ Palvelut paikallisesti → Yhteistyöhankkeet → Vuoropuhelu	→ Alueen hyvinvointi ja kehitys	→ Haluamme olla turvaamassa lähipalveluita ja alueellista elinvoimaa koko maassa. → Tarjoamme työpaikkoja sekä kesätyö- ja harjoittelupaikkoja.

ARVONLUONTI

PANOS

SOSIAALINEN PÄÄOMA

- Yli 40 000 s-ryhmäläistä, 84 eri kansallisuutta
- Hankinnan vastuullisuuslinjaukset ihmisoikeuksien edistämiseksi
- Päivittäinen työ tuotteiden turvallisuuden ja terveellisyyden varmistamiseksi

LUONTO-PÄÄOMA

- 75 % vähemmän päästöjä (2015–2022), kompensointi, 15 % tehokkaampaa energiankäyttöä (2015–2022), ilmastonmuutoksen hillintä
- 82 % uusiutuvaa sähköä, 110000 aurinkopaneelia, 62 tuulivoimalaa
- Kylmäaineiden käyttö
- Vedenkulutus
- Tuotteet ja palvelut, planetaarinen ruokavalio -tavoite, vastuullisen sijoittamisen palvelut
- Raaka-aineiden hankintalinjaukset

TALOUDELLINEN PÄÄOMA

- Yli 15 600 tuote- ja palvelutoimittajaa
- Asiakasomistajien sijoittama osuuspääoma ja osuusmaksurahasto 258,5 milj. euroa
- 1 984 toimipaikkaa
- Yli 2,5 miljoonaa asiakasomistajaa

AINEETON PÄÄOMA

- Sidosryhmävuoropuhelu ja suhteet
- Asiakasomistajat ja asiakastieto
- Datalla johtaminen, tutkimus- & tuotekehitys ja uudet innovaatiot
- Arvostettu ja tunnettu S-brändi ja oma merkki -tuotteet

S-RYHMÄ

19 osuuskauppaa,
marketkauppa,
tavaratalo- ja erikoisliikekauppa,
liikennekauppa,
matkailu- ja ravitsemiskauppa,
rautakauppa,
pankkipalvelut,

marketkauppa, matkailu- ja ravintolatoiminta Virossa

VISIO

Arjesta juhlaa makusi mukaan.

MISSIO

Teemme yhdessä paremman paikan elää.

KESKEISET TEEMAT

Kohti kestävän kuluttamisen uutta normaalia – yhdessä askel kerrallaan

Kohti kestävää kasvua – luonnonvaroja kunnioittaen

Kohti yhdenvertaista maailmaa – eriarvoisuutta poistaen

TUOTOS

- Työtyytyväisyys 76,3 (TYT-indeksi), 1,2 Mrd € maksettuja palkkoja
- Omien merkkien ostot lähes 99 % auditoiduilta tehtailta
- Alkuperämaatiedot läpinäkyvästi jokaisessa oman merkin tuotteessa
- Ihmisoikeuksia edistävä vaikuttamistyö kansainvälisten verkostojen kautta
- 47 ilmoitusta S-ryhmän ilmoituskanavaan
- Turvalliset tuotteet
- Miljoonia ikärajatarkastuksia, 384 tuotteiden takaisinvetoa

- 8 342 100 tn CO_2ekv päästöjä ilmaan (scope 1, 2 ja 3)
- Jätevedet
- 107 500 tn jätettä, 1,44 % suhteellista ruokahävikkiä marketkaupassa, 76 % kierrätysaste Suomessa
- 438 kierrätyspistettä, hiilijalanjälkilaskuri
- Laaja valikoima sertifioituja tuotteita ja sertifiointiaste

- Ostot, hankinnat ja kotimaisuusaste
- Verojalanjälki / maksettuja veroja 1702 milj. €, investoinnit 556 milj. €
- 414 milj. € asiakasomistajille maksettua Bonusta, Bonustalouspeitto 78 %
- Vastuullisuusyhteistyötä yli 6,7 milj. €

- Valikoiman osuvuus, kattavat tuotteet (nimikkeiden lkm) ja (digi- ja data)palvelut, pysyvästi edulliset hinnat
- Tulevaisuusvalmennukset, tutkimusyhteistyö, uudet palvelut ja innovaatiot
- Noin 460 Kotimaista-tuotesarjan tuotetta

VAIKUTUKSET

- Suurin yksityinen työnantaja Suomessa, innovointi, tyytyväiset työntekijät, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, osaava henkilöstö
- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, työntekijöiden oikeuksien ja työolojen parantuminen
- Turvalliset, terveelliset ja vastuulliset tuotteet ja palvelut, kohentunut kansanterveys

- Jätevesipäästöjen kuormitukset
- 3 900 tonnia enemmän jätteitä kierrätykseen verrattuna vuoteen 2019, systemaattinen hävikin vähentäminen
- Kierrätysmahdollisuuksien parantaminen, päästöjen vähentäminen, kestävä kuluttaminen ja sijoittaminen
- Luonnon monimuotoisuuden varmistaminen ja ihmisoikeuksien toteutumisen edistäminen

- Paikallisten hankintojen tukeminen, välillinen työllistäminen
- Elinvoimaisen Suomen tukeminen, eriarvoisuuden ehkäiseminen, palvelut kaikille, saavutettavuus
- Paikalliset ja valtakunnalliset yhteistyöhankkeet ja rahallinen tuki

- Laaja-alainen yhteiskunnallinen näkemys liiketoiminnan kehittämiseen, uusien tapojen ja ratkaisujen kehittäminen kaikkia osapuolia kuunnellen, ymmärryksen lisääminen puolin ja toisin
- Monipuolinen tarjooma

Energian ominaiskulutus, kierrätysaste, marketkaupan suhteellinen ruokahävikki, auditointien kattavuus riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuus eivät sisällä lähialueiden tietoja.

Vuoden 2022 energian ominaiskulutuksen, oman toiminnan päästöjen, kierrätysasteen, suhteellisen ruokahävikin, auditointien kattavuuden riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuuden varmennusraportti

Olemme kotimainen yritysryhmä. Veroeuromme jäävät suurimmaksi osaksi lähiseudulle, samoin kuin hankinnasta ja rakentamisesta koituva hyöty. S-ryhmä on suurin yksityinen työnantaja Suomessa.

HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

Osuustoiminta on liiketoimintaa, jossa korostuvat rinnakkain taloudellinen kannattavuus sekä yhteiskunnallinen vastuu. Arvot ohjaavat toimintaamme:

- OLEMME ASIAKASTA VARTEN.
- KANNAMME VASTUUTA IHMISISTÄ JA YMPÄRISTÖSTÄ.
- UUDISTAMME JATKUVASTI TOIMINTAAMME.
- TOIMIMME TULOKSELLISESTI.

Asiakasomistajat eli osuuskauppojen jäsenet omistavat S-ryhmän osuuskaupat, eikä muita omistajia ole. Jokainen jäsen omistaa yhtä suuren osan osuuskaupasta. Jokaisella on näin tasa-arvoiset mahdollisuudet vaikuttaa osuuskauppansa toimintaan esimerkiksi äänestämällä osuuskaupan edustajiston vaaleissa tai asettumalla itse ehdokkaaksi.

Osuustoiminnallisen yritysmuodon ansiosta S-ryhmän osuuskauppojen liiketoiminnassa kiertävä raha hyödyttää osuuskauppojen asiakasomistajia ja varmistaa alueellisen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden. Toiminnan tuotto investoidaan asiakasomistajien eduksi kehittämällä palveluja ja uusimalla toimipaikkoja tai jaetaan asiakasomistajille erilaisina etuina, kuten Bonuksena ja maksutapaetuina.

ASIAKASOMISTAJIA* LÄHES

2,5

MILJ.

ASIAKASOMISTAJILLE MAKSETUT RAHALLISET EDUT

484

MILJ. €

BONUS

414

MILJ. €

* Osuuskauppojen jäsenmäärä

55,3

YLIJÄÄMÄNPALAUTUS, MILJ. €

12,3

MAKSUTAPAETU, MILJ. €

2,7

OSUUSPÄÄOMAN KORKO, MILJ. €

Suuri suomalainen veronmaksaja

S-ryhmän yritykset tilittivät Suomen valtiolle ja kunnille yhteensä yli 1,7 miljardia euroa veroja ja maksuja vuonna 2022. Välittömien tuloverojen ja välillisten kulutusverojen lisäksi verojalanjälkeemme sisältyvät henkilöstöön liittyvät veronluonteiset maksut ja työntekijöiden palkoista pidätetyt ennakonpidätykset.

Viime vuosina verotuksen painopiste on siirtynyt tuloverotuksesta enemmän välilliseen verotukseen. Välillisiä veroja ovat muun muassa arvonlisävero sekä erilaiset valmisteverot, kuten alkoholi-, virvoitusjuoma- ja polttonesteverot. Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, jossa lopullisia veronmaksajia ovat tavaroiden ja palveluiden kuluttajat eli useimmiten kotitaloudet. Tilitämme valtiolle arvonlisäveroa tavaroita ja palveluita myyvänä yrityksenä. Valmisteverot ovat tuotteen hintaan sisältyviä kulutusveroja, jotka peritään tiettyjen tuotteiden valmistajilta, tuottajilta, maahantuojilta tai tukkuportaalta.

Valmisteveroja sisältyy useisiin myymiimme tuotteisiin. Verojalanjäljessä kuvattujen verojen lisäksi maksamme varainsiirto-, arpajais- ja lähdeveroja, joita ei ole sisällytetty seuraavan sivun taulukkoon. Lisäksi maksamme paikallisia veroja ulkomaisten yhtiöiden toiminnoista kunkin valtion säännösten mukaisesti.

Maksamamme verotulot jakautuvat valtaosin alueellisesti ympäri Suomea. Erityisesti palkoista tehdyt ennakonpidätykset ja S-ryhmän yritysten maksama yhteisövero kertyvät suurelta osin kunnille. Verotuloilla kustannetaan suomalaisen yhteiskunnan palveluja jokaisen osuuskaupan alueella.

YHTEISKUNNALLINEN ARVONLUONTI VUONNA 2022

Ostot tavaran- ja palveluntoimittajilta	8 179 milj. €
Verot	1 702 milj. €
Henkilöstön palkat ja palkkiot	1 317 milj. €
Investoinnit	556 milj. €
Asiakasomistajien palkitseminen	484 milj. €

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2022

TULO- JA VARALLISUUSVEROT	2022 MILJ. €
Yhteisöjen tulovero	62,3
Kiinteistövero	25,6
	87,9

VÄLILLISET VEROT	2022 MILJ. €
Tilitetty arvonlisävero	311,0
Vakuutusmaksuvero	1,1
Sähkövero	23,9
Polttonesteiden valmistevero	724,6
Virvoitusjuomien valmistevero	2,3
Alkoholivero	8,0
Maahantuonnin tullit	8,4
Autovero	17,8
	1 097,1

ENNAKONPIDÄTYKSET JA TYÖNANTAJAMAKSUT	2022 MILJ. €
Tilitetyt ennakonpidätykset palkoista	233,5
Eläkevakuutusmaksut	228,0
Sairaus- ja työttömyysvakuutusmaksut	55,0
	516,5
Verojalanjälki yhteensä	**1702**

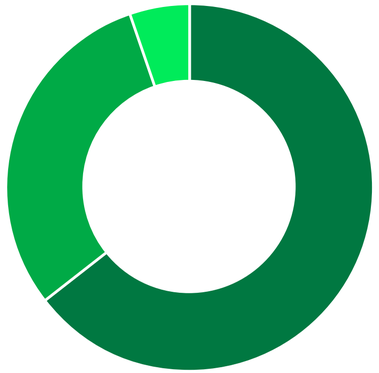

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2022
1 702 MILJ. €

Välilliset verot	1 097,1 milj. €
Ennakonpidätykset ja työnantajamaksut	516,5 milj. €
Tulo- ja varallisuusverot	87,9 milj. €

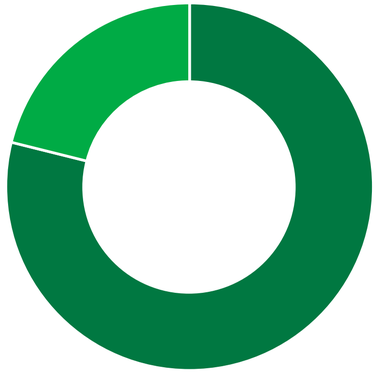

ENNAKONPIDÄTYKSET JA YHTEISÖVEROT VUONNA 2022
295,8 MILJ. €

Ennakonpidätykset	233,5 milj. €
Yhteisöverot	62,3 milj. €
Yhteensä	**295,8 milj. €**

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2022

1 702

MILJ. €

2022

SOK ja osuuskaupat osallistuivat Ukrainan tukemiseen SPR:n kautta

S-ryhmä perusti vuoden 2022 keväällä yhteisen keräyksen Suomen Punaisen Ristin kanssa Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi. Tähän asti olemme keränneet yhdessä asiakkaidemme kanssa jo lähes miljoona euroa SPR:n katastrofirahastoon.

Summassa on mukana alueosuuskauppojen lahjoitukset, asiakasomistajien lahjoitukset sekä asiakasomistajien lahjoittamat pullonpalautusrahat Tomran kampanjan kautta. Tämän lisäksi S-ryhmästä tehtiin tavaralahjoituksia SPR:lle muun muassa Suomessa olevien Ukrainan pakolaisten avuksi. Lisäksi osuuskaupat ovat mahdollisuuksien mukaan palkanneet ukrainalaisia töihin.

Punaisen Ristin avulla turvataan ihmisten perustarpeita sota-alueella.

Punainen Risti toimittaa vettä, ruokaa, suojaa ja terveyspalveluita kriisialueelle.

Monenlaista toimintaa vastuullisuusyhteistyön kautta

Osuuskauppayhteisönä pyrimme olemaan alueellisen toiminnan elävöittäjinä niin urheilun, kulttuurin kuin yhteiskunnallista hyvinvointia edistävien aloitteiden kautta.

Tuimme vuonna 2022 yli 6,7 miljoonalla eurolla eri toimijoita ympäri Suomen. Lähes puolet tukipotista suunnattiin urheiluun ja loput summasta jakautui yhteiskunnallisen toiminnan ja kulttuurin tukemiseen sekä erilaisiin lahjoituksiin.

Osuuskauppamme tukevat laajasti paikallista toimintaa esimerkiksi Kannustajat-konseptin kautta. Konsepti mahdollistaa osuuskaupoille lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemisen läpinäkyvästi. Asiakasomistajat voivat liittyä Kannustajiksi ja vaikuttaa siihen, mille taholle ja kuinka paljon osuuskauppa maksaa tukea.

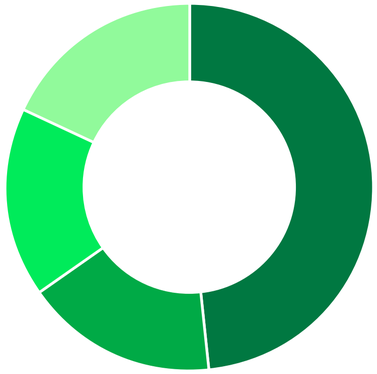

VASTUULLISUUSYHTEISTYÖ 2022, %

Urheiluyhteistyö	48 %
Yhteiskunnallinen toiminta	17 %
Lahjoitukset	17 %
Kulttuuriyhteistyö	18 %

2022

Pidä Huolta -hyväntekeväisyyshaaste

Toivon Kärki ry:n, MIELI ry:n, S-ryhmän ja LähiTapiolan yhteisen Pidä Huolta -hyväntekeväisyyshaaste kannusti suomalaisia laajasti mukaan pitämään huolta nuoresta mielestä ja keräsi yli miljoona euroa nuorten auttamiseen ja tukemiseen. Kampanjan tuotto käytetään lyhentämättömänä nuorille kriisiapua tarjoavaan Sekasin-chattiin ja nuorten mielenterveystaitojen vahvistamiseen.

Valtakunnallinen Sekasin-chat kohdentaa lahjoitusvaroja vahvistamaan vapaaehtoistoimintaa ja sitä kautta toteutuu yhä useammalle nuorelle pääsy chattiin. Lahjoitusten avulla on kehitetty uusia toimintamalleja, joilla tuetaan olemassa olevien yhteistyökumppaneiden vapaaehtoistoimintaa. Varoja on käytetty myös helpottamaan vapaaehtoisten mukaantuloa sekä tiedottamisen tehostamiseen. Lahjoitusvaroilla on myös avattu Sekasin-chatin ruotsinkielinen palvelu.

Koronan jälkeen ammattilaisten (yhteistyökumppaneiden) määrä Sekasin-chatissa on vähentynyt. Keskustelumääriä on kuitenkin pystytty lisäämään vapaaehtoistoimintaa vahvistamalla.

Varoja on käytetty myös nuorten mielenterveyden edistämiseen ja koulutyön tukemiseen. Valtakunnallisilla ja kouluille maksuttomilla mielenterveys- ja tunnetaitokoulutuksilla on pyritty esimerkiksi vahvistamaan koulujen ammattilaisten, kuten opettajien, mielenterveysosaamista.

2022

Roosa nauha -keräyksellä tukea tutkimustyöhön

Syöpäsäätiö on Suomen merkittävin yksityinen syöpätutkimuksen rahoittaja. Säätiön Roosa nauha -keräyksellä tuetaan suomalaista syöpätutkimusta myöntämällä apurahoja maan vaikuttavimmille syöpätutkimuksille ja parhaimmille syöpätutkijoille. 2022 syksyn keräyksen tulos oli ennätykselliset viisi miljoonaa euroa.

Osallistuimme S-ryhmässä kampanjaan myymällä Roosa nauhoja sekä Roosa nauha -rannekkeita kaikissa marketkaupan ketjuissamme, ABC:lla, Sokoksissa ja Emotioneissa. Myymistämme nauhoista ja rannekkeista kertyi yli miljoonan euron potti, eli noin viidesosa koko keräyksen tuotosta kertyi S-ryhmän toimipaikoissa.

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

52 KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ
53 PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN
56 KOTIMAISUUS
58 KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE
61 ELÄINTEN HYVINVOINTI
62 KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

Kannustamme asiakkaitamme tekemään kukkarolle, terveydelle ja planeetalle fiksuja valintoja. Tähtäämme siihen, että vuonna 2030 myymästämme ruoasta vähintään 65 prosenttia on kasvipohjaista ja 80 prosenttia on kotimaassa valmistettua sekä huolehdimme eläinten hyvinvoinnin edistämisestä. Tarjoamme kestävän kuluttamisen palveluja ja edistämme suomalaisten hiilineutraalia liikkumista.

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2021	TOTEUMA 2022	KOMMENTTI
PLANETAARINEN RUOKAVALIO	65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista vuoden 2030 loppuun mennessä.	59 %	59 %	Työstämme kasvipohjaisten elintarvikkeiden tiekarttaa seuraaville vuosille.
KOTIMAISUUS	80 prosenttia myymästämme ruoasta on kotimaista vuoden 2030 loppuun mennessä.	74 %	78 %	Kotimaisuusaste on laskettu myydyistä elintarvikkeista ja ravintoloiden hankinnoista (€).
HIILINEUTRAALI LIIKKUMINEN	Rakennamme vuosina 2021–2024 koko maan kattavan ABC-lataus sähköautojen latauspisteverkoston	50 kpl	205 kpl	Toimipaikkojemme lukumäärä, joista löytyy ABC-latauksen sähköautojen latauspiste.

KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ

Ruoalla on keskeinen merkitys ihmisten ja ympäristön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kaupalla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten Suomi syö. Haluamme, että terveellinen syöminen on kaikille mahdollista ja uskomme, että kun fiksut valinnat tehdään helpoiksi, niitä myös tehdään.

Vuonna 2023 päivitettävät pohjoismaiset ravitsemussuositukset tulevat nostamaan ympäristövaikutukset terveyden rinnalle. Meillä S-ryhmässä tavoitteena on, että kasvatamme kasvipohjaisen ruoan osuutta tinkimättä kotimaisuusasteesta. Ruokamurros vaikuttaa kaikkiin ruokaketjun osapuoliin pellolta pöytään ja siksi myös jokaisella on tehtävänsä. Suomen suurimpana ruoan myyjänä olemme halunneet ottaa tässä aktiivisen roolin.

Vastuullisuusohjelmamme tavoitteena on, että 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista vuonna 2030. Samalla haluamme, että myymästämme ruoasta 80 prosenttia on kotimaassa valmistettua. Yhtälö ei ole ihan yksinkertainen. Sen ratkaiseminen tarkoittaa sitä, että tarvitsemme lisää panostuksia kotimaisen kasvintuotannon ja -jalostuksen edistämiseksi sekä lisää helppoja, maistuvia ja kotimaisia kasvipohjaisia tuotteita arkipäiväistämään kestävämpää syömistä.

Olemme allekirjoittaneet lähes 30:n suomalaisen elintarvikealan yrityksen ja muun elintarvikealan toimijan kanssa **Kasvipohjaisiin elintarvikkeisiin kannattaa investoida nyt -kantapaperin.** Kotimaista ruokajärjestelmää kannattaa tällä vuosikymmenellä kehittää niin, että se pystyy hyödyntämään kasvavien markkinoiden mahdollisuuksia sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Panostamalla kasvipohjaiseen ruokaan voidaan edistää niin vientiä, omavaraisuutta kuin kansanterveyttäkin. Kantapaperin tavoitteena on, että tuleva hallitus laatisi kasvipohjaisten elintarvikkeiden arvoketjujen edistämistä tukevan julkisen investointipaketin. Tehtävä rahoituksen allokoinnista tulee osoittaa asiantuntijoista koostuvalle taholle.

Suomalaiset ottavat askelia kohti monipuolisempaa ja kasvivoittoisempaa ruokakassia jatkuvasti, mutta matkaa on vielä siihen, että saavuttaisimme nykyisten ravitsemussuositusten tai ilmastofiksun syömisen tavoitteet. Datastamme näemme, että kasvipohjaiset valinnat valtavirtaistuvat asteittain. Esimerkkinä kasvipohjaisten ruokajuomien kasvutahti (35 prosenttia kasvua kolmessa vuodessa) tai kasviproteiinien volyymi (kasvua kolmannes vuodesta 2019).

Kaupan tehtävänä on vastata asiakkaidemme erilaisiin ja yhä yksilöllisempiin toiveisiin ja tarpeisiin. Kunnioitamme asiakkaidemme valinnanvapautta, emmekä usko pakottamiseen. Uskomme kannustamiseen, kynnyksen madaltamiseen, innostamiseen sekä kevyeen tuuppaukseen, olipa kyseessä sitten ruokavalinnat, myymämme tavarat ja tarjoamamme palvelut, eläinten hyvinvointiasiat tai kestävämpi liikkuminen.

Ilmastoystävällisen ruokavalion keskeinen ajatus on, että syömällä terveellisesti voi toimia myös ilmaston kannalta järkevästi. Ruokavalintojen kannalta on tärkeää, mitä on tarjolla, miten helppoa valmistaminen on, ja mitä ruoka maksaa.

PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN

Kannustamme asiakkaitamme syömään yhä terveellisemmin ja ilmaston kannalta kestävämmin. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista. Vuonna 2022 kasvipohjaisen ruoan osuus myynnistä oli 59 prosenttia. Osuus säilyi samana kuin vuonna 2021 huolimatta siitä, että kasvisten osuus ostoskoreissa laski loppuvuonna 2022.

S-ryhmässä on käytössä Ruokaviraston ravitsemussitoumusmalli. Kyseessä on vuonna 2017 käyttöönotettu toimintamalli, jonka tavoitteena on parantaa suomalaisten ruokavalion ravitsemuksellista laatua. Samalla tuemme suomalaisia taistelussa kansantauteja vastaan. Teimme oman ravitsemussitoumuksemme ensimmäisenä yrityksenä Suomessa.

Sitoumukset koskevat niin valikoimissa olevien tuotteiden kuin Yhteishyvän julkaisemien arkiruokareseptien ravitsemuksellista laatua. Yhteensä olemme tehneet 13 ravitsemussitoumusta.

Tavoitteenamme on saada suomalaiset lisäämään kasvisten syöntiä muun muassa lisäämällä kotimaisten kasvisten valikoimaa sekä tuomalla ruokakaupoissamme esille satokauden kasvikset, hedelmät ja marjat. Kasvisten osuus suomalaisten ostoskorissa vähentyi kuitenkin vuoden 2022 syksynä muun muassa inflaation aiheuttamien kustannusten nousun vuoksi ja kasvisten myynti laski kokonaisuudessaan 5,2 prosenttia vuonna 2022 edelliseen vuoteen verrattuna. Tämän huomattuamme käynnistimme tammikuussa 2023 Alle euron hevi -kampanjan Prismoissa ja S-marketeissa.

Kampanjalla haluamme kiinnittää huomiota hedelmä- ja vihannesosaston edullisiin hintoihin ja kannustaa kuluttajia lisäämään kasvisten osuutta ruokavaliossaan. Ensimmäisten kampanjaviikkojen aikana havaitsimme selvästi, että myynti lisääntyi sekä kampanjatuotteissa että myös hevissä yleisesti.

ABC-asemilla on monipuolinen salaattipöytä. Lisäksi noutopöydästä löytyy päivittäinen kasvisruokavaihtoehto ja valikoima on entistä enemmän kala- ja kasvispainotteinen. ABC-asemilla käy normaaliaikoina päivittäin syömässä noin 30 000 asiakasta, joten monipuolisella kasviskattauksella voidaan vaikuttaa todella monen suomalaisen ruokavalioon.

Teemme kasviksiin ja kalaan liittyvää viestintää ja markkinointia myymälöissämme. Parhaimmillaan kolme miljoonaa suomalaista kuukaudessa tavoittavassa Yhteishyvä-lehdessä ja yhteishyvä.fi:ssä tarjoamme artikkeleita, reseptejä ja videoita satokausikasviksista ja terveellisistä vaihtoehdoista.

Huomioimme omien merkkiemme tuotteita kehittäessämme suolan, sokerin ja rasvan määrän ja pyrimme mahdollisimman terveelliseen lopputulokseen. Esimerkiksi suolan kohdalla tavoittelemme aina voimakassuolaisuusrajan alittamista. Valikoimistamme löytyi vuoden 2022 lopussa 130 oma merkki -tuotetta, joille on myönnetty Sydänmerkki-tunnus.

Uskomme, että kasvisten kulutuksen ja oman ravitsemuksen seuranta voi auttaa syömään terveellisemmin. S-mobiilin Omat ostot -palvelussamme on toiminnallisuus, jonka avulla voi katsoa, kuinka monta kiloa hedelmiä ja vihanneksia on ostanut vuodessa tai kuukaudessa yhteensä tai keskimäärin päivässä. Lisäksi palvelusta löytyy ravintolaskuri, joka arvioi ruokaostosten todellista ravitsemuksellista sisältöä ja kertoo miten se vastaa virallisia ravitsemussuosituksia.

VEGAANIHAASTE KANNUSTAA KOKEILEMAAN KASVIPERÄISTÄ RUOKAA

S-market on ollut mukana Vegaanihaasteessa jo useiden vuosien ajan. Tammikuussa järjestettävä maksuton Vegaanihaaste kannustaa kokeilemaan kasviperäistä ruokaa kuukauden ajan. Osana vuoden 2022 yhteistyötä S-marketin kanssa Vegaanihaasteen sosiaalisen median kanavissa nähtiin tammikuun aikana kolme S-marketeissa kuvattua kauppakierrosta, joissa esiteltiin vegaanisia tuotteita eri teemoilla. Haasteen osallistujat saivat lisäksi päivittäin sähköpostiinsa reseptejä ja muita käytännön vinkkejä. Lisäksi HOK-Elannon S-marketeissa on vegaanisten tuotteiden kohdalla hyllyissä selkeät ja erottuvat Vege-merkinnät.

TERVEELLISIÄ RESEPTEJÄ

Ruokaohjeiden ravitsemuslaadulla on suuri merkitys ravitsemussuositusten mukaisen ruokavalion toteuttamisessa ja niillä ohjataan myös ostoskäyttäytymistä. Ravitsemussuositusten mukaisten ruokien ja aterioiden valmistaminen tulisi myös tehdä kuluttajille helpoksi.

Yhteishyvän reseptit tarjoavat kuluttajille inspiraatioita ja ideoita ruoanlaittoon sekä leivontaan. Yhteishyvä on tehnyt seitsemän reseptien ravitsemussitoumusta Ruokavirastolle liittyen kasvisten ja kalan käytön lisäämiseen, hyvien rasvojen suosimiseen, suolan ja sokerin käytön vähentämiseen sekä kuitupitoisten raaka-aineiden suosimiseen resepteissä. Lisäksi Yhteishyvä on sitoutunut lisäämään ilmastoystävällisten reseptien määrää. Yhteishyvä oli ensimmäinen media, joka jätti omia reseptejä koskevat ravitsemussitoumuksensa.

Yhteishyvä.fi-sivuston resepteihin on lisätty entistä tarkempia ravintosisältötietoja, jotta suomalaisten olisi helpompi tehdä terveyttä edistäviä valintoja. Reseptit tuotetaan S-kokeilukeittiössä ja ne on testattu suomalaisiin kotikeittiöihin sopiviksi.

ÄSSÄKOKKI INNOSTAA ILMASTOFIKSUUN KOKKAAMISEEN

Valikoimien kehittämisen sekä tuotteiden ja reseptien muokkaamisen lisäksi terveellisiin ruokavalintoihin voidaan vaikuttaa myös opetuksen kautta. S-ryhmä ja Marttaliitto ovat vuodesta 2017 lähtien järjestäneet Ässäkokki-kursseja eri puolilla Suomea. 8–12-vuotiaille lapsille suunnatuilla maksuttomilla Ässäkokki-kursseilla opetetaan kekseliästä, sesonkien mukaista, kasvispainotteista ja taloudellista ruoanlaittoa.

Kurssien opetusmateriaalina käytettävät helpot Ässäkokki-reseptit kannustavat käyttämään kotimaisia raaka-aineita, kokeilemaan kasviperäisiä tuotteita ja kiinnittämään huomiota hävikkiin. Resepteissä suositaan kotimaisia ja kuitupitoisia raaka-aineita, käytetään suolaa ja sokeria ravitsemussuositusten mukaisesti ja rasvanlähteinä suositaan kasviperäisiä tuotteita. Suosittujen Ässäkokki-kurssien lisäksi reseptit ovat vapaasti hyödynnettävissä Yhteishyvän verkkosivuilla.

RUOKATUTKIMUSTA S-RYHMÄN DATALLA

Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston koordinoimassa LoCard-tutkimushankkeessa tehdään kansainvälisestikin ainutlaatuista ruoankäytön ja elintapojen tutkimusta S-ryhmän ostodataa ja asiakasomistajille toteutettuja kyselyitä hyödyntäen.

Tutkijat perehtyivät lähes 30 000 S-ryhmän asiakasomistajan ostodataan vuosilta 2016–2018. Tähän asti tutkimus on tuonut jo uutta tietoa siitä, mitä suomalaiset aikuiset eri väestöryhmissä pitävät tärkeinä päivittäisissä ruokavalinnoissaan ja että kotitalouden tulot ja ruoan hinta eivät olleet esteitä kestävämpien ruokavalintojen tekemiselle. Pienempituloiset ostavat ilmastoystävällisemmin.

S-ryhmä tarjoaa yliopiston tutkimusta varten dataa asiakasomistajien suostumuksella. Yliopistojen kanssa tehtävässä yhteistyössä ei ole kyse tutkimuksen rahoittamisesta tai taloudellisesta tukemisesta.

2022

Planetaarista ruokavaliota edistävä hotelliaamiainen

Break Sokos Hotel Tahkolla testattiin vuoden 2022 marraskuussa aamiaisen prototyyppiä, jossa ruokatuotteiden valinnat pohjautuivat planetaarisen ruokavalion edistämiseen.

Tavoitteena oli selvittää, miten asiakkaat ja henkilöstö ottivat aamiaisen prototyypin vastaan, mistä siinä pidettiin ja mitä tulisi vielä kehittää. Asiakkaat pitivät aamiaista nykyaikaisena ja se vastasi odotuksia vastuullisemmasta ja terveellisemmästä aamiaisesta. Kiitosta saivat muun muassa hedelmien, kasvisten ja yrttien runsas valikoima sekä uudenlainen järvikalatahna.

Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään prototyypin jatkokehittämisessä ja aamupalatestausta onkin tarkoitus jatkaa myös vuoden 2023 aikana.

Kuva: Eetu Ahanen

PALKOKASVIKOKEILUJA S-RAVINTOLOISSA

Siirtyminen kestävään ja ilmastoneutraaliin ruokajärjestelmään edellyttää monipuolisempaa kasviproteiinien lähteiden viljelyä, jalostamista ja käyttöä.

Helsingin yliopiston Leg4Life-hankkeen tavoitteena on edistää selkeästi nykyistä suurempaa ja merkittävämpää palkokasvien viljelyä ja käyttöä läpi koko ruokajärjestelmän alkutuotannosta kuluttajan pöydälle asti. S-ravintolat aloittivat vuonna 2022 hankkeen kanssa yhteistyöprojektin, jossa lähdettiin yhdessä miettimään kotimaisen kasviproteiinivalmisteen kaupallistamisen potentiaalia.

Tavoitteena on kannustaa ja ohjata S-ryhmän ravintoloiden asiakkaita valitsemaan Leg4Life-hankkeessa kehitettyjä palkokasvipohjaisia valmisteita sisältäviä ruokalajeja muiden tarjolla olevien vaihtoehtojen joukosta. Lisäksi kerätään asiakaspalautetta ja dataa palkokasvipohjaisista ruokalajeista ja niiden valinnasta.

Seuraavaksi hanke etenee pilotoinnin suunnitteluun muutamassa S-ravintolassa.

Yhteistyöprojektissa mietimme kotimaisen kasviproteiinivalmisteen kaupallistamisen potentiaalia.

FASD-KAMPANJA

Merkittävänä valtakunnallisena toimijana haluamme tehdä oman osamme ja muistuttaa kaikkia vastuullisesta alkoholinkäytöstä, erityisesti raskauden aikana.

S-ryhmän ruokakaupat olivat vuonna 2022 jälleen mukana kansainvälisessä FASD-päivässä (fetal alcohol spectrum disorders), jonka tavoitteena on muistuttaa, ettei raskaudenaikaiselle alkoholinkäytölle ole turvarajaa. Osana kampanjaa kaikissa S-ruokakaupoissamme aloitettiin alkoholin myyminen FASD-päivänä 9.9.2022 yhdeksän minuuttia tavallista myöhemmin (klo 9.09).

S-PANKKI MUKANA KANSAINVÄLISESSÄ TUPAKANVASTAISESSA ALOITTEESSA

S-Pankin Varallisuudenhoito on mukana kansainvälisessä tupakanvastaisessa Tobacco-Free Finance Pledge -aloitteessa. Aloite pyrkii kasvattamaan finanssialan tietoisuutta omasta roolistaan edistää tupakanvastaisten linjausten käyttöönottoa toimialallaan. S-Pankin Varallisuudenhoito on poissulkenut tupakkayhtiöt omissa vastuullisen sijoittamisen periaatteissaan jo ennen aloitteeseen liittymistä. Tämä tarkoittaa, ettei S-Pankki tee suoria sijoituksia tupakanvalmistajiin. Kansainvälisen aloitteen kautta S-Pankki haluaa tuoda esille koko finanssialan vastuuta olla rajoittamassa tupakkateollisuuteen tehtäviä investointeja maailmanlaajuisesti. Sitoumuksen allekirjoittajat sitoutuvat muun muassa edistämään sitä, että sijoittajat vetäytyisivät tupakkateollisuuden rahoittamisesta. Tämä edistäisi tavoitetta vähentää tupakointia maailmanlaajuisesti niin, ettei tupakointia enää aloitettaisi. Allekirjoittajat sitoutuvat lisäksi kasvattamaan tupakkateollisuudesta vapaan rahoituksen suosiota lisäämällä tietoa ja ymmärrystä tupakan vaaroista.

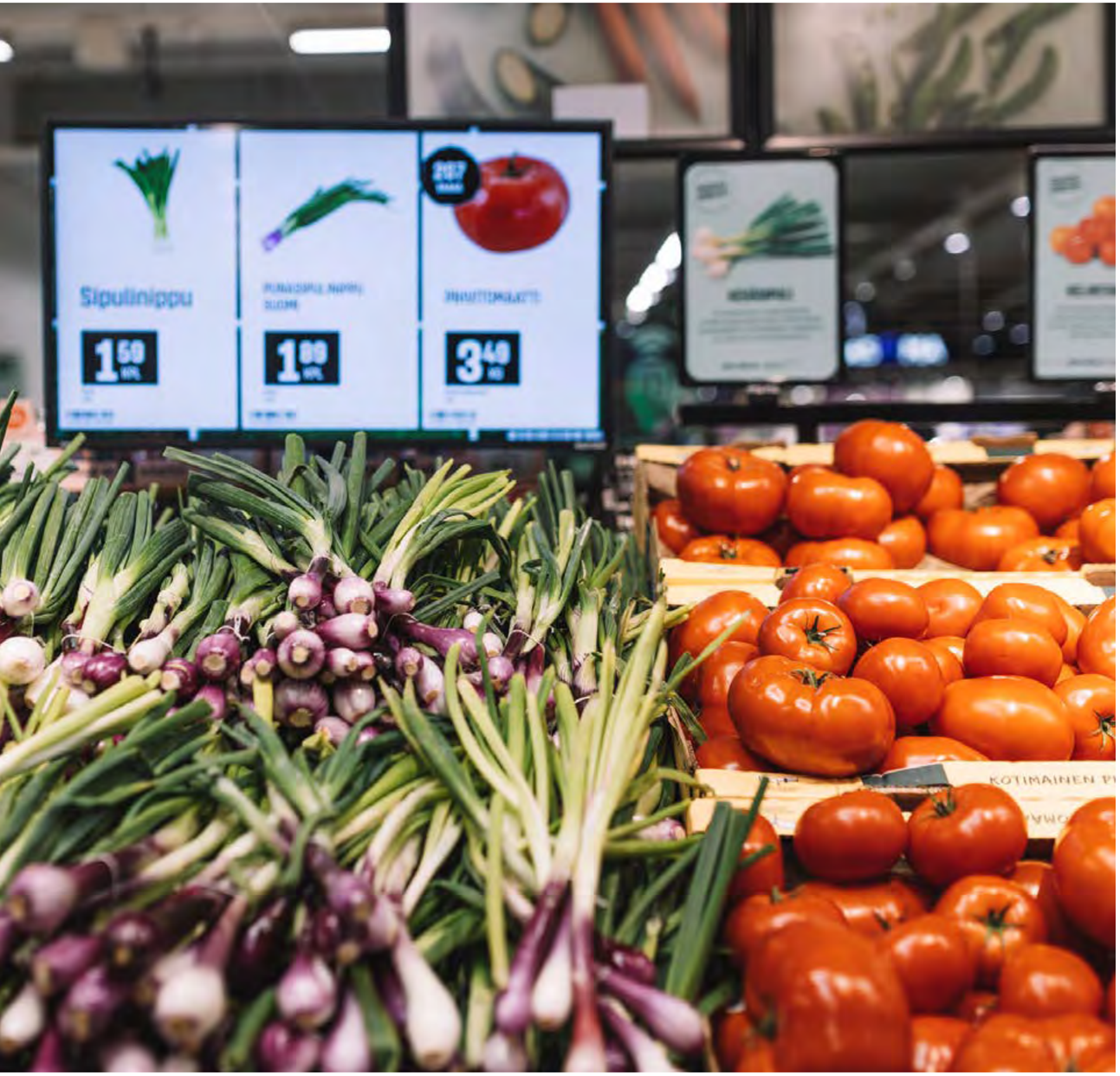

Asiakkaamme arvostavat kotimaisuutta. Kotimaisten tuotteiden menekki edistää muun muassa työllisyyttä Suomessa. Ilmastonmuutos, globaali väestönkasvu, kaupungistuminen, teknologinen kehitys ja kuluttajien muuttuvat tarpeet haastavat perinteisen ruokaketjun toimintaa. Me S-ryhmässä uskomme, että ruoka-ala voi olla yksi Suomen kasvun vetureista. Tulevaisuuden ruoantuotannossa ja teknologioissa on Suomelle mahdollisuuksia.

KOTIMAISUUS

Olemme suurin suomalainen ruokakauppias ja suurin suomalaisen ruoan myyjä. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 80 prosenttia myymästämme ruoasta on kotimaista. Ruokakaupoissa myymistämme elintarvikkeista 77 prosenttia oli kotimaassa valmistettua vuonna 2022. Sataprosenttisesti suomalaiselle kaupparyhmälle valikoimien korkea kotimaisuusaste ja ruokaketjun toimivuus on tärkeä asia.

Alkutuotannon hintapaineet kasvoivat ruokaketjussa sodan seurausvaikutusten myötä, ja huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat nousseet entistä vahvemmin keskusteluun. Poikkeuksellisessa tilanteessa tarvittiin poikkeuksellisia keinoja ja avasimmekin keväällä 2022 ylimääräiset hintaneuvottelut. Kotimaiseen ruokaketjuun välittyi vuonna 2022 kauttamme yli puoli miljardia euroa. Erityistoimia jatketaan vuonna 2023.

TARJOAMME KOTIMAISTA

Haluamme edistää aktiivisesti kotimaisen ruoan menestystä ja tulevaisuutta omilla teoillamme sekä tarjoamalla asiakkaillemme erilaisia vaihtoehtoja tuotteiden ja palveluiden kautta. Esimerkiksi S-mobiilin Omat ostot -palvelun kotimaisuuslaskurin avulla voi seurata ostamiensa ruoka-tuotteiden raaka-aineiden ja valmistuksen kotimaisuutta.

S-ryhmän omassa Kotimaista-tuotesarjassa on 460 tuotetta, jotka täyttävät aina yleisesti hyväksytyt Hyvää Suomesta -merkin tai Sirkka-lehtimerkin kotimaisuusvaatimukset eli niiden raaka-aineet ovat alkuperältään suomalaisia ja tuotteet on valmistettu Suomessa.

ABC-ravintoloissamme on tarjoiltu vain kotimaista sian-, naudan- ja broilerinlihaa vuodesta 2015. Muissa ravintolaketjuissamme tarjoiltu tuore broilerin- ja porsaanliha on aina kotimaista. Pakasteiden ja jalosteiden osalta tavoite on puolestaan 90-prosenttinen kotimaisuus. Tämä jäi vuonna 2022 alle tavoitteen porsaanlihan osalta, yksittäisten tuotteiden saatavuuteen liittyvistä haasteista johtuen. S-ryhmällä on noin 600 ruokaa tarjoilevaa ravintolaa.

RAVINTOLAKETJUJEN LIHAN KOTIMAISUUSASTE 2022, %

	HANKITUSTA VOLYYMISTÄ
Broileri tuore	100 %
Broileripakasteet ja -jalosteet	96 %
Porsas tuore	100 %
Porsaspakasteet ja -jalosteet	88 %

SUOMALAINEN MENESTYSRESEPTI

Olemme halunneet omalta osaltamme olla mukana edistämässä kotimaisten ruokainnovaatioiden kaupallistamista. Kehittämämme Suomalainen menestysresepti -kisa on tuonut kaupan hyllyille innovaatioita, jotka ovat pinkaisseet myydyimmiksi uutuuksiksi.

Uuden ruokatuotteen matka kaupan hyllylle on usein pitkä ja täynnä haasteita. Isoilla yrityksillä on resursseja tuotekehitykseen ja markkinointiin. Pienille ja keskisuurille suomalaisille ruokayrityksille suunnattu Suomalainen menestysresepti -kilpailu järjestettiin neljättä kertaa vuonna 2022. Finaaliin päässeet yritykset saivat sparrausapua tuotekehitykseen, tuotteen pakkausdesigniin, reseptiikkaan, tuotteen tarinaan ja markkinointiin. Kaikkien aiempien tuotantokausien voittajat nousivat omina lanseerausvuosinaan koko vuoden myydyimmiksi uutuustuotteiksi S-ryhmän myymälöissä. Myös muut finalistituotteet löysivät tiensä S-ruokakauppojen hyllyille.

TULEVAISUUSVALMENNUKSET RUOANTUOTTAJILLE

Olemme halunneet tehdä myös yhdessä ruoantuottajien kanssa jotain konkreettista. Yhdessä ProAgrian kanssa luodun tulevaisuusvalmennuksen tavoitteena on tukea maatalousyrittäjien osaamisen kehittämistä ja luoda valoisaa näkymää tulevaisuuteen. Tuomme valmennuksissa näkymää tuottajille esimerkiksi kuluttajaymmärryksestä, ostokäyttäytymisen trendeistä ja muutoksista sekä alati kiristyvistä vastuullisuusvaatimuksista.

RUOKAKASVATUSTA KOULULAISILLE

Olemme kehittäneet yhdessä Ruokatieto Yhdistyksen kanssa peruskoulun alaluokkalaisille suunnattua Retki kauppaan -opetuskokonaisuutta, jossa koululaiset pääsevät opettajansa johdolla lähikauppaan oppimaan ruokaketjusta. Kauppa-retkillä tutkitaan muun muassa, mistä tuotteet tulevat ruokakaupan hyllyihin, missä leivässä on eniten kuitua tai mistä merkistä tunnistaa kotimaisen ruoan. Retki tukee opetussuunnitelman mukaista ”ulos luokasta oppimaan” -ajattelua, jossa oppilaitoksia kannustetaan yhteistyöhön yritysten kanssa osana koulutyötä ja opiskelua. Oppimateriaali on Ruokatiedon ruokakasvatusasiantuntijoiden tuottamaa.

Arvopohjainen kuluttaminen korostuu yhä enemmän, ja meillä on isona toimijana tärkeä rooli ja vastuu auttaa asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja. Kuuntelemme asiakkaidemme toiveita ja etsimme ja kehitämme jatkuvasti uusia keinoja niiden huomioimiseksi.

KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE

Kulutamme länsimaissa jatkuvasti yli maapallon kantokyvyn. Kulutustapoja muuttamalla meidän on kuitenkin mahdollista hillitä kulutuksen aiheuttamaa luontokatoa niin, että tulevilla sukupolvillakin on vielä mahdollisuus hyvään elämään.

LASKUREILLA LISÄÄ TIETOA RUOKAKORIN VASTUULLISUUDESTA

Olemme kehittäneet mobiiliapplikaatioomme S-mobiiliin erityisen Omat ostot -palvelun, joka tarjoaa ruokakorin hintavertailijan lisäksi hiilijalanjälki-, ravinto- ja kotimaisuusasteen laskurin.

Hiilijalanjälkilaskurilla asiakkaamme voi seurata oman ruokakorinsa ilmastovaikutuksia tuoteryhmäkohtaisesti, tehdä vertailua eri tuoteryhmien välillä ja pohtia keinoja, joilla voi itse vaikuttaa ruoan hiilijalanjälkeen. Samalla palvelussa voi myös seurata erikseen esimerkiksi omaa kasviksien kulutustaan. Laskuri on kehitetty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden sekä kuluttajien kanssa.

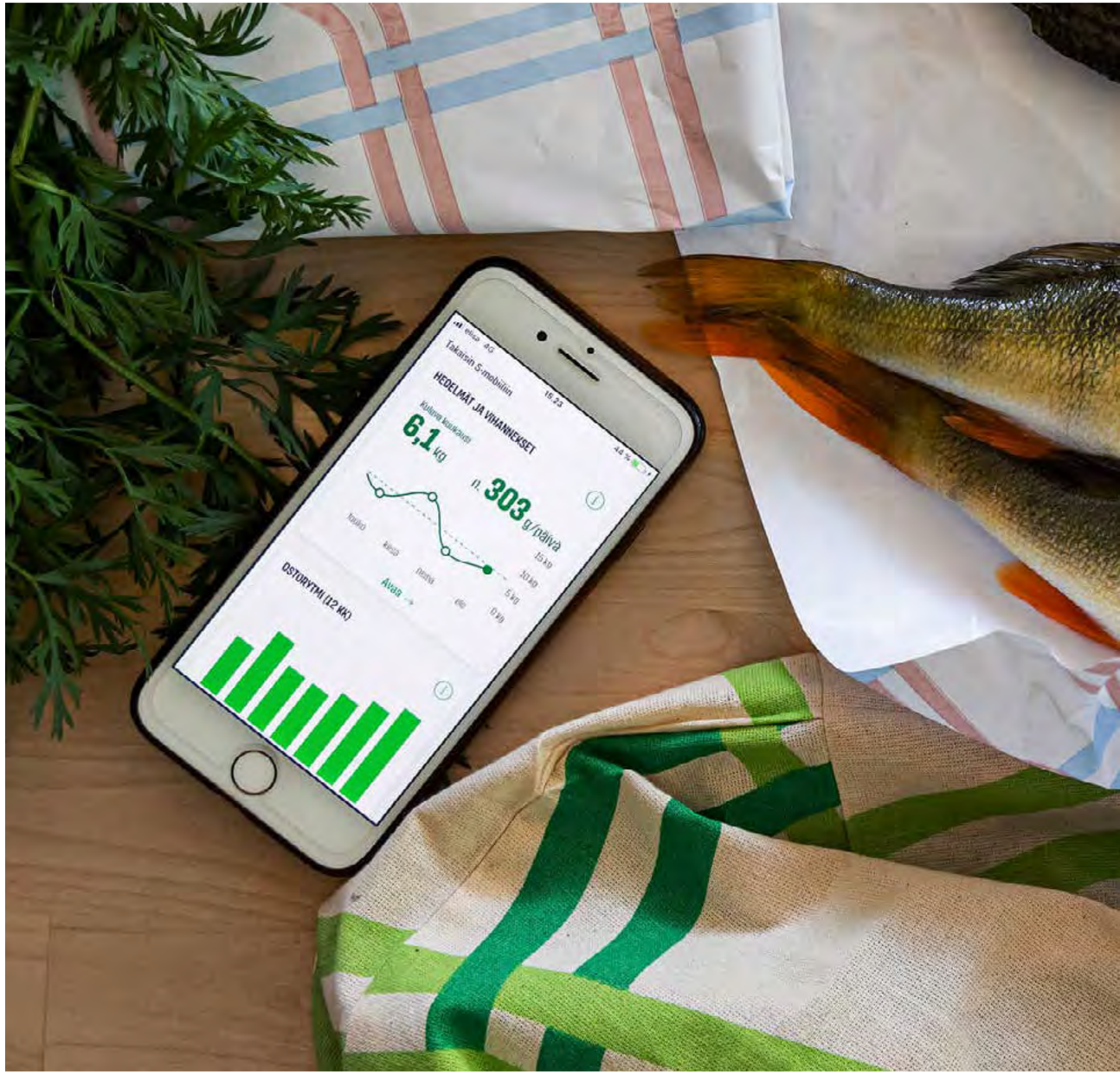

Ravinto-laskuri auttaa ymmärtämään ruokaostosten ravintosisältöjä ja helpottaa tekemään terveel-lisempiä valintoja.

Kotimaisuuslaskurin avulla voi seu-rata ostamiensa ruokatuotteiden raaka-aineiden ja valmistuksen kotimaisuutta. Laskuri havainnol-listaa kotimaisten ruokaostosten osuuden kahdella tasolla. Ensim-mäisellä tasolla ovat tuotteet, joiden kotimaisuuden takaavat suomalaisesta raaka-aineesta ja työstä kertovat Hyvää Suomesta -merkki ja Sirkkalehtimerkki. Toisella tasolla ovat tuotteet, jotka on valmistettu Suomessa. Lisäksi laskuri näyttää ulkomaiset ruokaostokset omana listanaan. Kotimaisuuslaskuri on saanut paljon kiitosta havainnollistavasta tavasta esittää asiakasomistajan ruokakorin kotimaisuusasteen muodostuminen tuoteryhmittäin ja jopa tuotetasolla. Laskurin käyttäjiä kiinnostavat erityisesti kuivien elintarvikkeiden, lihan, juomien ja maitotaloustuot-teiden kotimaisuustiedot.

Kansainvälisetikin ainutlaatuinen ruokakorin ravintolaskuri on kehitetty yhdessä Suomen johtavien ravitsemustieteilijöiden kanssa. Laskurin avulla voi seurata ostamansa ruoan terveellisyyttä ja ravintoarvoja sekä verrata niitä suomalaisiin ravitsemussuosituksiin. Ravintolaskuri auttaa ymmär-tämään ruokaostosten ravinto-sisältöjä ja helpottaa tekemään terveellisempiä valintoja. Eniten laskurin käyttäjiä on kiinnostanut suolan, sokerin ja rasvan kulutus. Lisäksi laskuri näyttää kuitujen, hiilihydraattien, proteiinien, rasvan ja tyydyttyneiden rasvojen osuuden ruokavaliosta. Kaikista ravinto-arvoista pääsee porautumaan yksittäisen tuotteen tasolle saakka.

Hintavertailija-palvelu vertailee puo-lestaan ruokakorin hintaa kahden eri kaupan välillä. Hintavertailu on läpinäkyvää, sillä Hintavertailija kerää saatavilla olevat ajankohtaiset hinnat automaattisesti niistä S-ryhmän ja kilpailijoiden kaupoista, jotka ilmoittavat hintatietonsa avoimesti verkossa. Hintavertailijalla asiakkaamme pääsee itse vertaile-maan kahta hänelle keskeistä kaup-paa keskenään ja tutkimaan, kumpi kaupoista on arviolta edullisempi. Palvelu on jokaiselle asiakkaalle yksilöllinen, sillä vertailussa on mukana tuotteet, joita asiakas itse ostaa.

SOKOS EDISTÄÄ VAATTEIDEN KIERTOTALOUTTA

Sokos-tavarataloketju ja second hand -muodin verkkokauppa Emmy aloittavat keväällä 2023 yhteistyön, jonka odotetaan kasvattavan vaatteiden kierrättämistä sekä käytettyjen vaatteiden markkinaa merkittävästi Suomessa. Kaikkiin 20 Sokos-tavarataloon tulee Emmy-myyntilaatikot. Lisäksi Tampereen Sokokselle avautuu Suomessa ainutlaatuinen kestävän muodin kerros, jonne tulee second hand -osasto sekä pukeutumisen ompelu-, korjaus- ja tuunaus-palveluja.

ÄLYPUHELIMIEN UUSIOKÄYTÖSTÄ HELPOMPAA YHTEISTYÖSSÄ SWAPPIEN KANSSA

S-ryhmä ja kunnostettuja iPhoneja myyvä Swappie aloittivat syksyllä 2022 yhteistyön Tampereella Prisma Kalevassa, jonka info-pisteeseen avattiin lokakuun alussa ensimmäinen Swappielle myytyjen käytettyjen iPhone-puhelimien keräyspiste. Tavoitteena on madaltaa asiakkaiden kynnystä laittaa tarpeettomat älypuhelimet kiertoon tuomalla keräyspiste kauppareissun yhteyteen.

PRISMASSA SATSATAAN POLKUPYÖRIIN JA VÄLINEIDEN HUOLTOON

Prismoissa on satsattu viime vuosina polkupyöriin. Muun muassa Helsingin Kannelmäessä sijaitsevasta Prisma Kaaresta löytyy pyöräilyn yhä kasvavaan kysyntään vastaava uudistettu pyöräosasto, jossa on myös huoltopiste. Pyöräily on kestävä liikkumismuoto ja helposti saavutettavissa oleva pyörähuoltopalvelu asiakkaille lisää niin pyörän käyttöikää kuin sen turvallisuutta.

Vuoden 2022 lopulla huoltopalvelua oli tarjolla neljässä Prismassa: Helsingissä Kaaren Prismassa, Lahdessa Launeen Prismassa sekä Rauman ja Joensuun Prismoissa, ja verkostoa ollaan laajentamassa. Huoltopisteessä hoituvat kaikki yleisimmät huollot ja korjaukset, kuten polkupyörien ensihuollot ja vuosihuollot. Huoltoon voi tuoda myös muualta kuin Prismasta oste-tun pyörän. Pyörien kunnostuksen lisäksi huoltopisteissä tehdään esimerkiksi luistinten teroituksia ja suksihuoltoa. Itse tehtäviä huolto-toimenpiteitä varten Prismoista löytyy myös kattava valikoima pyörien varaosia, kuten renkaita. Valikoimiin on poimittu erityisesti sellaisia tuotteita, jotka on helppo asentaa itse.

Huoltopalveluiden laajentamisen lisäksi myös henkilökunnan osaa-misen kehittämiseen panostetaan. Henkilökunnalle on järjestetty jo usean vuoden ajan koulutusta, jotta asiakkaille saataisiin valittua mahdollisimman oikeanlainen ja turvallinen polkupyörä. Vuoden 2022 keväällä työntekijöiden valmennuksiin satsattiin erityisen isosti. Pyöräilyn perusvalmennuksiin osallistui lähes 170 prismalaista eri puolilta Suomea. Valmennusten aikana tutustuttiin tulevan kauden valikoimiin, polkupyörän myyntikunnostukseen ja Prisman pyörämyynnin toimintamalleihin. Lisäksi osallistujat saivat vinkkejä fillareiden, pyöräilykypärien sekä tarvikkeiden myynti- ja asiakaspal-velutilanteisiin. Perusvalmennusten lisäksi tarjolla oli ensimmäistä ker-taa edistyneemmille pyörämyyjille suunnattu Pyörä-Ässä-valmennus. Palvelevan ostokokemuksen lisäksi tavoitteena on myös pidentää pyörien elinkaarta.

HOTELLIYÖN PÄÄSTÖJEN KOMPENSAATIO-MAHDOLLISUUS SOKOS HOTELLEISSA

Sokos Hotellien asiakkaiden on ollut mahdollista hyvittää yöpymisensä ja aamiaisensa hiilijalanjälki loppu-vuodesta 2021 lähtien. Hotelliketju oli Suomessa alallaan ensimmäinen, joka tarjosi yksityisasiakkailleen kompensaatiomahdollisuuden.

Kompensointi on vapaaehtoista, joten se maksetaan erikseen, eikä sitä lisätä huonelaskuun automaat-tisesti. Kustannukseen on laskettu mukaan keskimääräiset huonekoh-taiset ja aamiaisesta aiheutuneet päästöt. Laskenta perustuu todellisiin asiakasmääriin vuodelta 2019 ja laskelmat ovat kolmannen osapuolen tarkastamat. Kompen-saation huonekohtainen kustannus on vain joitakin kymmeniä senttejä asiakkaalle, koska taustalla on jo huomioitu S-ryhmässä ja hotelleissa tehty ilmastotyö. Päästökompen-soinnit kohdennetaan hankkeisiin, joissa ilmakehään jo päästettyä hiiltä sidotaan esimerkiksi metsiin tai maaperään. Hiilen sidonnan vaikutukset on tieteellisesti todennettu ja sertifioitu. Kompen-soinnissa käytetään ulkomaisia hankkeita, jotta vältytään niin sanotulta kaksoislaskennalta, sillä kotimaassa tapahtuva päästöjen väheneminen erilaisten hankkeiden kautta lasketaan kansalliseen ilmastotaseeseen. Sokos Hotellien yhteistyökumppanina kompensoin-nissa on kotimainen Compensate. Vuonna 2022 kompensoitiin 33 585 huonevuorokautta.

Visit Finlandin myöntämän Sustainable Travel Finland -merkin ja sitä tukevan kehittämisohjelman tavoitteena on edistää kestävää matkailua Suomessa, viestiä yhtenäisemmin Suomesta kestävän matkailun maana ja helpottaa matkailijoiden valintoja.

SOKOS HOTELLIT MUKAAN SUSTAINABLE TRAVEL FINLANDIIN

Visit Finlandin myöntämän Sustainable Travel Finland -merkin ja sitä tukevan kehittämisohjelman tavoitteena on edistää kestävää matkailua Suomessa, viestiä yhtenäisemmin Suomesta kestävän matkailun maana ja helpottaa matkailijoiden valintoja. Tunnuksen saa, kun täyttää Visit Finlandin luoman kestävän kehityksen kriteeristön, joka huomioi niin hotellin ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen kuin kulttuurisen kestävyyden. Tällä hetkellä 15 Sokos Hotellille on myönnetty tunnus ja loput Sokos Hotellit pyritään saamaan mukaan vuoden 2023 aikana.

SIJOITTAMALLA MAAILMASTA PAREMPI PAIKKA ELÄÄ

S-Pankki mahdollistaa S-ryhmän asiakasomistajille kestäviä valintoja sijoittamisessa. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet kattavat kaikki S-Pankki-rahastot.

S-Pankin toteuttamat vastuullisen sijoittamisen strategiat ovat kansainvälisten normien seuranta, ESG-asioiden (ympäristö, yhteiskunta ja hallintotapa) huomioiminen sijoituspäätöksissä, vaikuttavuussijoittaminen, poissulkeminen, vaikuttaminen, suosiminen ja temaattinen sijoittaminen.

Kansainvälisten normien seurannassa pyritään varmistamaan, että sijoituskohteissa noudatetaan vastuullisuuteen ja liiketapoihin liittyviä kansainvälisiä aloitteita ja suosituksia, kuten YK:n Global Compact -periaatteita. Kansainvälisten normien toteutumista sijoituskohteissa seurataan ulkopuolisten analyysien ja luokitusten avulla. Jos yrityksen toiminta ei ole linjassa kansainvälisten normien kanssa, voidaan aloittaa yritykseen vaikuttaminen tai vaihtoehtoisesti poissulkea yritys.

S-Pankki sulkee tiettyjen segmenttien yrityksiä pois tekemistään suorista sijoituksista. Rahastot eivät sijoita kansainvälisillä sopimuksilla kiellettyjen aseiden valmistajiin. Rahastot eivät myöskään sijoita tupakanvalmistajiin eivätkä viihdekäyttöön tarkoitetun kannabiksen valmistajiin. S-Pankki käyttää ulkopuolista analyysiä määrittäessään edellä mainittuihin kategorioihin kuuluvia yhtiöitä. Oman analyysin perusteella on lisäksi poissuljettu sellaisia kaivos- ja sähköntuotantoyhtiöitä, joiden liikevaihdosta yli 15 prosenttia tulee energian tuottamiseen käytettävästä hiilestä. Kansainvälisiä normeja rikkovia yrityksiä voidaan myös poissulkea S-Pankin sijoituskohteista.

Omistajavaikuttaminen on S-Pankille tärkeä vastuullisen sijoittamisen strategia. Omistajavaikuttamista on esimerkiksi äänioikeuden käyttäminen yhtiökokouksissa, suora yhtiövaikuttaminen ja osallistuminen sijoittajien yhteisvaikuttamisiin. Vuonna 2022 S-Pankki-rahastot osallistuivat 146 yhtiökokoukseen.

ELÄINTEN HYVINVOINTI

Kuva: Paula Myöhänen/ Yhteishyvä

Kotimaisuuden, terveellisyyden ja ilmastovaikutusten lisäksi eläinten hyvinvointi on ruoan vastuullisuudessa asiakkaillemme tärkeä asia. Olemme sitoutuneet vastuulliseen hankintaan ja eläinten hyvinvoinnin kunnioittamiseen sekä niiden edistämiseen. Eläinten hyvinvointilinjauksessamme on määritelty lajikohtaisia vaatimuksia.

S-ryhmän linjaus eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi laadittiin vuonna 2020. Linjaus kokoaa yhteen S-ryhmän valikoimissa olevien eläinperäisten tuotteiden tuotantoon liittyvät odotukset. Asia ei ole uusi ja esimerkiksi tekstiilituotteita koskevia kriteereitä hankintasopimuksissamme on ollut jo vuodesta 2013, ja tuontilihaa sekä omien merkkien elintarvikkeita koskevia vuodesta 2010 lähtien.

Linjaus koskee sekä S-ryhmän omien merkkien tuotteita että brändituotteita ja sekä kotimaista että ulkomaista tuotantoa. Linjaus koskee S-ryhmän toimintaa Suomessa, mutta myös Virossa käydään tavarantoimittajien kanssa keskustelua eläinten hyvinvoinnin edistämisestä. Viron toimintojen osalta tilannetta seurataan kehitysaskeleiden ottamiseksi.

Linjauksen myötä olemme käynnistäneet myös keskusteluita maataloustuottajien ja eläinoikeusjärjestöjen kanssa tavoitteista ja aikataulusta, joilla eläinten hyvinvointia voidaan edelleen parantaa.

Seuraamme hyvinvointivaatimusten toteutumista tilavierailuilla ja kyselyillä.

VIRIKEHÄKKIMUNISTA LUOPUMINEN

Vuonna 2019 teimme linjauksen virikehäkkimunista luopumiseksi vaiheittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Linjaus koskee myös Viron Prismoja ja hotelleja. Moni tuottaja investoi virikehäkkikanaloihin voimakkaasti, kun vanhanaikaiset häkkikanalat kiellettiin lainsäädännössä vuonna 2012. Siksi S-ryhmässä katsomme, että tämä eläinten hyvinvointiin tähtäävä muutos on tehtävä hallitusti ja hyvässä yhteistyössä tuottajien kanssa.

Ruokakaupoissa muutos tapahtuu kahdessa vaiheessa: ensin myynnistä poistuvat Kotimaista-virikehäkkimunat vuoden 2023 loppuun mennessä ja muut virikehäkkimunat asteittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuonna 2022 virikehäkkimunien osuus laski merkittävästi S-ruokakaupoissa ollen 24 %, kun vielä vuotta aiemmin niiden osuus oli 56 %.

Luovumme virikehäkkimunista vaiheittain vuoden

2026

loppuun mennessä

Hotelleissa ja ravintoloissa tavoitteena oli, että virikehäkkimunien käyttö loppuisi vuoden 2021 loppuun mennessä. Vuonna 2022 emme päässeet virikehäkkimunien osalta nollatasolle, sillä Ukrainan sodan seurauksena nousseet kustannukset aiheuttivat tuotantohäiriöitä myös suomalaiseen kananmunantuotantoon ja olimme satunnaisesti tilanteessa, jossa hotelleille ja ravintoloille ei ollut muuta tarjolla kuin virikepohjaista kananmunaa. Viron Prismoissa ja hotelleissa virikehäkkimunien osuus laski vuonna 2022 edellisvuoden 85 prosentista 81 prosenttiin.

Suomalaisessa liikenteessä tullaan pitkään käyttämään useita energiamuotoja, ja siksi niiden kaikkien on oltava hyviä, vastuullisia ja kehittyviä. Tavoitteenamme on, että suomalaiset voivat ajaa vastuullisemmin käyttövoimasta riippumatta. On tärkeää, että etsimme kustannustehokkaita ja teknisesti toimivia ratkaisuja vähentämään liikenteen fossiilisia päästöjä nyt ja tulevaisuudessa.

KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

S-ryhmän tavoitteena on rakentaa vuosien 2021–2024 aikana koko maan kattava verkosto sähköautoille. ABC-latauksen nimellä kulkeva verkosto tulee S-ryhmän ABC-asemien, markettien ja hotellien yhteyteen. Ensimmäiset ABC-latausasemat avattiin keväällä 2021 ja vuoden 2022 loppuun mennessä ABC-latausasemia oli jo 205 toimipaikassamme. Näissä toimipaikoissa oli yhteensä 698 perus-, 247 teho- ja 305 suurteholatauspistettä. ABC-latauksessa käytetty sähkö on tuotettu tuulivoimalla. ABC-latauksen lisäksi yli 60 S-ryhmän toimipaikan yhteydestä löytyy yhteistyökumppaneiden sähkölatauspisteitä. Yhteistyökumppaneiden latauspisteistä 337 on peruslatauspisteitä ja 97 teho- ja suurteholatauspisteitä.

POLTTONESTEIDEN BIO-OSUUS AUTTAA PÄÄSTÖJEN VÄHENEMISESSÄ

Liikennepolttonesteiden myynti kasvoi vuonna 2022 edelliseen vuoteen verrattuna. Bensiinin ja dieselin myynti kasvoi neljä prosenttia ja E85-bioetanolin 12 prosenttia. Vaikka polttonesteiden myynti kasvoikin edelliseen vuoteen verrattuna, laskivat päästöt vuoteen 2021 verrattuna.

Fossiilivapaa Nero Diesel on kokonaan uusiutuvista raaka-aineista valmistettu dieselpolttoaine, jonka avulla voidaan vähentää elinkaaren aikaisia hiilidioksidipäästöjä tavalliseen dieseliin verrattuna jopa 90 prosenttia.

Myymästämme polttonesteestä aiheutuvia päästöjä vähennetään kasvattamalla polttonesteen bio-osuutta. Tavoitteena on, että polttonesteisiin sekoitettavan biopolttoaineen osuutta kasvatetaan asteittain niin, että biopolttoaineen osuus on 30 prosenttia vuonna 2030. Vuonna 2022 lainsäädännön muutoksen seurauksena biokomponentin osuus polttonesteissä laski ja sen myötä biopolttoaineiden päästövähennyksen kautta saavutettava päästövähenemä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna laski reilun 470 000 tonnin tasolle, kun se vuonna 2021 oli 530 000 tonnia. Hankittujen biopolttoaineiden raaka-aineista yli 83 prosenttia (2021: 78 %) oli jäte- ja tähdepohjaisia. Osa raaka-aineena hyödynnettävästä biojätteestä kerätään omista toimipaikoistamme. ABC:n polttoainevalikoimaan kuuluu myös **Eko E85 -korkeaseosetanoli-polttoneste**, joka vähentää autoilun fossiilisia hiilidioksidipäästöjä jopa 80 prosenttia.

NERO DIESEL

Tieliikenteen päästöt muodostavat 90 prosenttia liikenteen kokonaispäästöistä, jotka puolestaan ovat viidesosa Suomen kokonaispäästöistä. ABC haluaa, että suomalaiset voivat ajaa vastuullisemmin auton käyttövoimasta riippumatta. ABC-ketju aloitti kesäkuussa 2021 uuden fossiilivapaan Nero Dieselin myynnin. Se on kokonaan uusiutuvista raaka-aineista valmistettu dieselpolttoaine, jonka avulla voidaan vähentää elinkaaren aikaisia hiilidioksidipäästöjä tavalliseen dieseliin verrattuna jopa 90 prosenttia. Uusiutuvan dieselin suurin hyöty ilmastolle syntyy sitä kautta, että uusiutuviin siirtymällä uutta fossiilista hiiltä ei vapaudu ilmakehään. Lisäksi uusiutuva Nero Diesel tukee raaka-aineviisasta kiertotaloutta, sillä se valmistetaan suurimmaksi osaksi teollisuuden jätteistä ja ylijäämästä. Jätteen hyötykäyttö vähentää osaltaan kasvihuonekaasupäästöjen määrää.

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

66 ILMASTO
75 LUONNON MONIMUOTOISUUS
81 KIERTOTALOUS

Kannamme vastuuta kestävästä tulevaisuudesta ja haluamme hillitä ilmastonmuutosta kunnianhimoisin toimenpitein. Huomioimme valinnoissamme luonnon ja autamme erilaisia elinympäristöjä ja lajeja säilymään. Teemme ilmastotyötä sekä vähentämällä oman toimintamme päästöjä että ottamalla kumppanimme mukaan työhön. Vuonna 2025 poistamme oman toimintamme osalta ilmakehästä enemmän hiiltä kuin sitä tuotamme. Tavoitteenamme on mennä kohti ruokahävikin puolittamista ja edistää kiertotaloutta. Tarjoamme ratkaisuja ja apua kestävään kuluttamiseen ja asiakasomistajien omien päästöjen vähentämiseen.

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2021	TOTEUMA 2022	KOMMENTTI
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), OMA TOIMINTA (SCOPE 1+2)	90 prosenttia vähemmän oman toiminnan ilmastopäästöjä vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–69 %	–75 %	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Energiatehokkuusinvestoinnit ja kylmälaitosuusinnat etenevät suunnitellusti. Erityisesti kylmäainevuotojen määrä on laskenut.
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), ARVOKETJU (SCOPE 3)	67 prosenttia ostojen perusteella merkittävistä tavaran- ja palvelutoimittajistamme on asettanut tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet vuoteen 2023 mennessä.	68 %	72 %	Tavoite koskee vain Suomea. Vuosittaisessa seurannassa raportoidaan seurantavuotta edeltävää vuotta johtuen yritysten raportointiaikatauluista.
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), ARVOKETJU (SCOPE 3)	Pienennämme myydyn liikennepolttonesteen päästöintensiteettiä 21 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–10 %	–8 %	Tavoite koskee vain Suomea. Päästöintensiteetti lasketaan päästöt suhteessa myytyihin polttoainelitroihin. Vuoden 2022 osalta päästöjen nousu johtui polttoaineen biojakeluvelvoitteen tilapäisestä keventämisestä.
ILMASTO	Olemme oman toiminnan osalta hiilinegatiivisia vuoden 2025 loppuun mennessä.	Ilmastopäästöttömiä kiinteistöjä 103 kappaletta	Ilmastopäästöttömiä kiinteistöjä 123 kappaletta	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Olemme laatineet kompensaatioiden pelisäännöt. Hiilinegatiivisia kohteita ovat Kauppakeskus Lohi Lohjalla sekä Helsingin Sokos-kiinteistöstä Sokos, S-market ja kiinteistössä toimivat ravintolat.
ILMASTO	Tavoitteenamme on vähentää arvoketjun päästöjä miljoona tonnia vuoden 2030 loppuun mennessä yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.	351 234 CO_2e tonnia	707 488 CO_2e tonnia	Tavoite koskee Iso Juttu -ohjelmaan mukaan lähteneitä yrityksiä (S-ryhmän toimittajia). Vuosittaisessa seurannassa raportoidaan aina seurantavuotta edeltävää vuotta yritysten erilaisten raportointikausien vuoksi.
ENERGIA	Tehostamme energiankäyttöämme 30 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–15 %	–15 %	Tavoite koskee vain Suomea. Energiatehokkuustoimet ovat tehostaneet lämmitysenergian kulutusta. Trendinä sähköistyminen jatkuu erityisesti lämpöpumppujen hyödyntämisen ja talotekniikan sekä autolatauksen lisääntymisen kautta.
ENERGIA	Käyttämämme sähkö on päästötöntä ja vuoden 2030 loppuun mennessä kokonaan uusiutuvalla energialla tuotettua.	100 % uusiutuvaa	82 % uusiutuvaa ja 100 % päästötöntä	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Vuonna 2022 energian ja alkuperätakuiden hintojen nousu on ollut merkittävää johtuen maailmantilanteesta. Lisäksi heikko loppuvuoden tuulitilanne alensi oman uusiutuvan energian tuotantoa. Kustannusten kurissapitämiseksi osa käyttämästämme sähköstä vuonna 2022 on ollut ydinvoimaa.
KIERTOTALOUS	Kierrätämme materiaalina tai uusiksi tuotteiksi 80 prosenttia jätteistämme vuoden 2025 loppuun mennessä.	73 %	76 %	Tavoite koskee Suomea. Vuoden 2022 toteumassa on mukana myös Viro.
KIERTOTALOUS	Tähtäimessä on ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä	1,47 %. Hävikki on laskenut 18 % vuodesta 2014.	1,44 % Hävikki on laskenut 19 % vuodesta 2014.	Raportoidaan S-ryhmän ruokakauppojen hävikki.

Ilmaston lämpeneminen ihmisen toiminnan seurauksena on yksi suurimmista maailmanlaajuisista kriiseistämme. Ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisiin ja luontoon ympäri maailmaa jo nyt ja näkyy myös meillä Suomessa. Ilmastonmuutoksen kiireellinen torjunta onkin yksi YK:n kestävän kehityksen päätavoitteista.

ILMASTO

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen muuttuvaan ympäristöön on yksi keskeisimmistä teemoista vastuullisuusohjelmassamme. Monialaisena toimijana vaikutamme laajasti niin suoraan kuin välillisesti koko arvoketjussa. Siksi ilmastotavoitteemme koskevat oman toimintamme lisäksi kumppaneitamme, kuten tuotteiden ja palveluiden tarjoajia. Autamme myös asiakkaitamme kohti vähähiilistä elämää tuomalla uusia ratkaisuja ja palveluita. Ilmastoa lämmittävien hiilidioksidipäästöjen ehkäiseminen ja vähentäminen ovat tärkeä osa pitkäjänteistä ja kunnianhimoista ilmastotyötämme. Suurin osa päästöistämme syntyy arvoketjussa, mutta myös oma toimintamme aiheuttaa päästöjä.

S-ryhmän ilmastotyö on kansainvälisen CDP:n (ent. Carbon Disclosure Project) arvion mukaan yhä hyvällä tasolla. Ilmastotyömme sai vuonna 2022 arvosanan B. CDP on kansalaisjärjestöjen vuonna 2000 perustama riippumaton maailmanlaajuinen järjestö. Se arvioi vuosittain tuhansien yritysten ympäristötyötä, pääosin yrityksiä rahoittavien tai niihin sijoittavien investoijien toivomuksesta. S-ryhmän työ metsäkadon pysäyttämiseksi arvioitiin CDP Forest -kyselyssä ja saimme siinä soijan, palmuöljyn ja puutavaran osalta luokituksen B–, mikä tarkoittaa, että metsäkatotyömme on johdonmukaista.

Lisäksi olemme olleet ensimmäinen vähittäiskaupan toimija Suomessa, joka liittyi myös CDP Supply Chain -ohjelmaan ilmaston osalta. Siihen liittyvässä CDP Supplier Engagement Rating -arvioinnissa saimme vuonna 2022 arvosanan A-. CDP Supply Chain -ohjelman avulla tuotteita tai palveluita toimittavat yritykset raportoivat päästövähennyksistään yhdenmukaisella tavalla. Vuoden aikana yhä useampi tavarantoimittajamme kertoi omasta ilmastotyöstään CDP Supply Chain -raportoinnin kautta. Vastausprosenttimme 82 ylitti reippaasti CDP:n keskimääräisen vastausprosentin 62. Tämä johtui erityisesti siitä, että olemme keskittyneet nykyisten osallistujien osallistumisprosentin kasvattamiseen koulutusten ja opastamisen kautta.

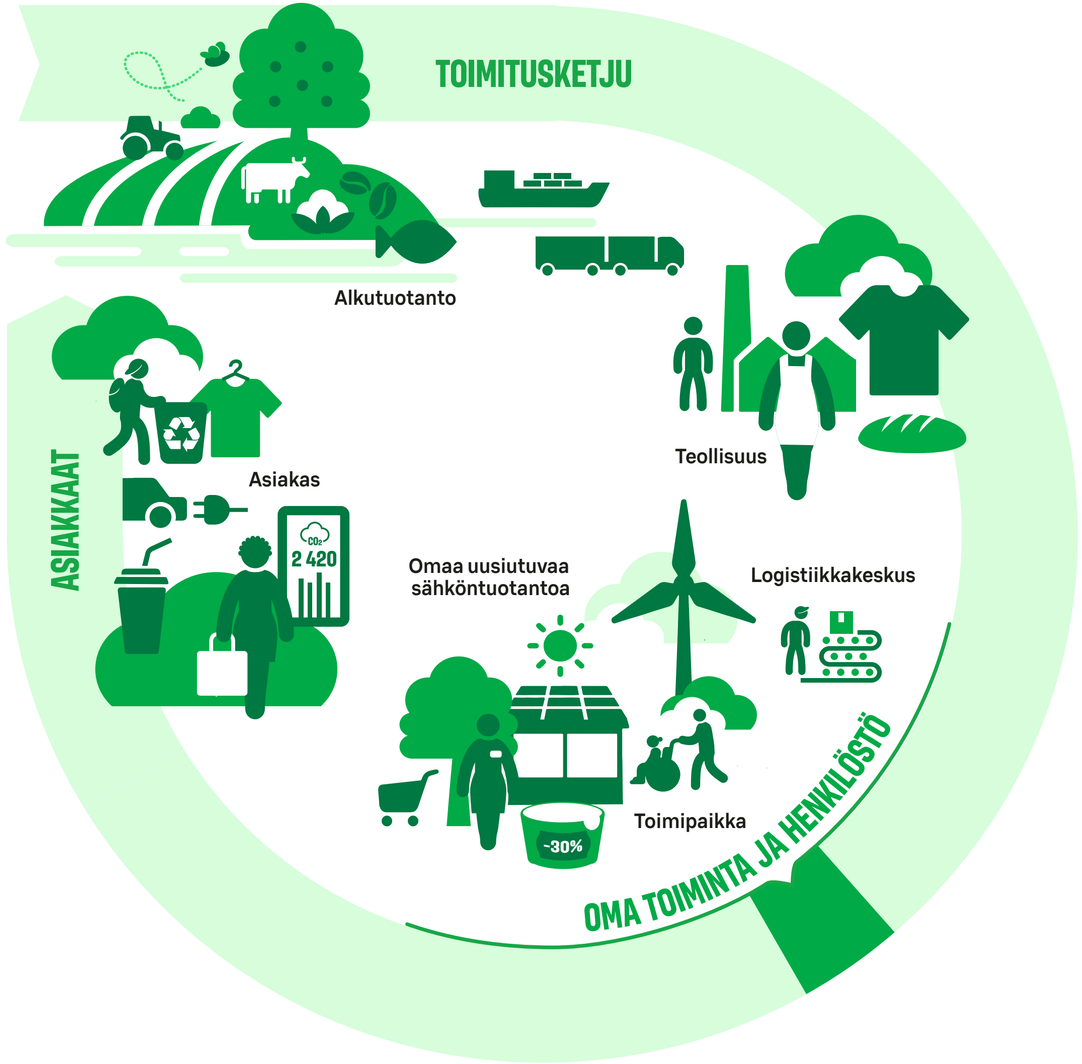

Laskemme ilmastopäästömme GHG Protocol -standardin mukaisesti. Standardin mukaan päästöt jaetaan oman toiminnan suoriksi (scope 1) ja epäsuoriksi (scope 2) päästöiksi sekä epäsuoriksi arvoketjun (scope 3) päästöiksi. Laskemme päästöt hiilidioksidiekvivalentteina ja käytämme näistä termiä ilmastopäästöt.

- Scope 1 -päästöt syntyvät kiinteistöjemme lämmitykseen käytetyistä polttoaineista ja kylmäainevuodoista. Kylmäaineet ovat jäähdyttäviä kaasuja, jotka kiertävät kylmälaitteissa. Ilmakehään päästessään kylmäaineet toimivat kuten hiilidioksidi, ja lämmittävät ilmastoa, osa kylmäaineista jopa lähes 4 000 kertaa voimakkaammin kuin hiilidioksidi. Jos kylmälaitteen putkeen tulee kolhu tai pienikin reikä, kylmäainetta voi päästä ilmakehään. Siksi vuotoja seurataan tarkasti ja niitä pyritään tukkimaan.
- Scope 2 -päästöt ovat oman toiminnan epäsuoria ilmastopäästöjä, jotka aiheutuvat ostetun sähkön, kaukolämmön ja jäähdytyksen tuottamisesta.
- Scope 3 -päästöt syntyvät esimerkiksi hankkimiemme ja myymiemme tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä, kuten raaka-aineiden alkutuotannosta, tuotteiden valmistuksesta, pakkauksista, kuljetuksista, asiakasliikenteestä ja tuotteiden käytöstä. Scope 3 -päästöjä aiheuttaa myös esimerkiksi henkilöstömme työ- ja liikematkat, jätteidemme loppukäsittely, investointimme sekä hankkimamme energian tuotannon ja jakelun hävikki.

S-RYHMÄN KOKONAISILMASTOPÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2020	2021	2022
Scope 1	63 300	66 900	**46 200**
Scope 2	56 400	60 500	**52 200**
Scope 3	7 830 100	8 213 300	**8 244 700**
Yhteensä	**7 949 800**	**8 340 700**	**8 343 100**

Vuoden 2021 kylmäainevuotopäästöjen laskentaa korjattu.

Päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa.

Vuoden 2022 päästötietojen varmennusraportti.

S-RYHMÄN KOKONAISILMASTOPÄÄSTÖT

S-ryhmän kokonaisilmastopäästöt (GHG-inventaarion mukaiset scope 1, 2 ja 3 yhteensä) olivat vuoden 2022 osalta 8 343 100 hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Vuonna 2021 kokonaispäästöt olivat 8 340 700 hiilidioksidiekvivalenttitonnia, joten kokonaispäästömme nousivat hiukan edellisvuoteen verrattuna. Kokonaispäästöihimme vaikuttaa lainsäädännön muutoksen kautta tullut polttoaineen biojakeluvelvoitteen keventyminen vuodelle 2022. S-ryhmän vuoden 2022 kokonaisilmastopäästöistä noin yksi prosentti muodostui omasta toiminnasta ja loput 99 prosenttia ovat arvoketjun päästöjä.

OMAN TOIMINNAN (SCOPE 1 JA 2) ILMASTOPÄÄSTÖT

Vuonna 2022 oman toimintamme päästöt vähenivät 27 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuodesta 2015 päästöt ovat vähentyneet jo 75 prosenttia parantuneen energiatehokkuuden, uusittujen luonnollisia kylmäaineita käyttävien kylmälaitosten, oman uusiutuvan energiainvestointien sekä päästötömän sähkön hankinnan johdosta.

Vuoden 2022 lopussa hiilidioksidi- ja muita luonnollisia kylmäaineita käyttäviä kylmälaitoksia oli asennettu jo 476 toimipaikkaan. Tuuli- ja aurinkovoiman tuotannon ansiosta vuonna 2022 vähennettiin ilmastopäästöjä noin 162 500 tonnia verrattuna vuoden 2021 Suomen sähköntuotannon jäännösjakauman mukaisiin ominaispäästöihin.

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT (SUOMI JA LÄHIALUEET)

98 400

TN CO_2e

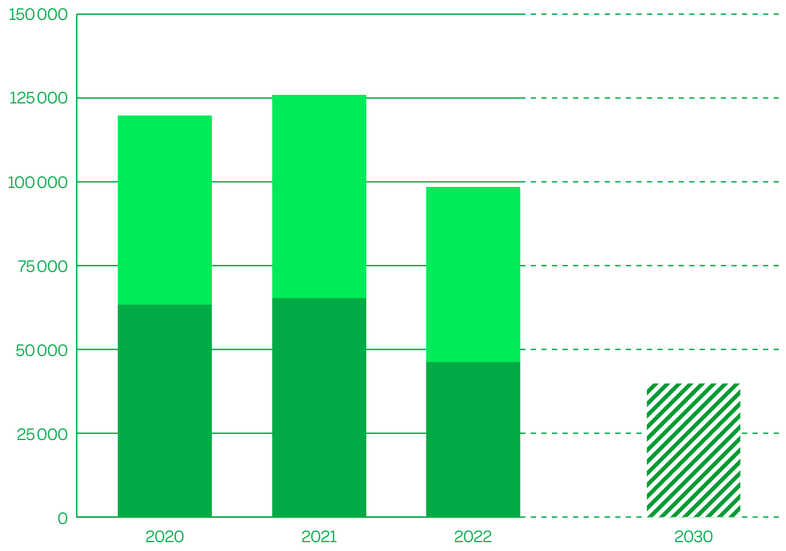

Lukuihin on laskettu sähkön osalta hankintaperusteiset ja kaukolämmön ja jäähdytyksen osalta sijaintiperusteiset päästöluvut. Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuosien 2020 ja 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 osalta vain Viro.

Oman toiminnan päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa.

Vuoden 2022 päästötietojen varmennusraportti.

OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖINTENSITEETTI (SUOMI JA LÄHIALUEET)

7,3

TN CO_2e/MYYNTI MILJ. €

OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖINTENSITEETTI (SUOMI JA LÄHIALUEET)

17,3

TN CO_2e/1 000 BRM^2

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT 2022 (TN CO_2e)

Scope 1	46 200
Scope 2	52 200

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2020	2021	2022
SUORAT SCOPE 1			
Oma lämmöntuotanto fossiilisista lähteistä (lämmitysöljy ja maakaasu)	8 700	7 500	**3 000**
Kylmäainevuodot	54 600	59 400	**43 200**
EPÄSUORAT SCOPE 2			
Ostettu sähkö (hankintaperusteinen)	0	0	**0**
Ostettu sähkö (sijaintiperusteinen)	71 100	96 200	**53 500**
Ostettu kaukolämpö ja jäähdytys (sijaintiperusteinen)	56 400	60 500	**52 200**
YHTEENSÄ SCOPE 1 JA 2 (hankintaperusteinen)	**119 700**	**127 400**	**98 400**
YHTEENSÄ SCOPE 1 JA 2 (sijaintiperusteinen)	**190 800**	**223 600**	**151 900**

Vuoden 2021 kylmäainevuotopäästöjen laskentaa korjattu.
Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuosien 2020 ja 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 osalta vain Viro.

Oman toiminnan päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa.

Vuoden 2022 päästölukujen varmennusraportti.

ARVOKETJUN (SCOPE 3) ILMASTOPÄÄSTÖT

Suurimmat ilmastopäästöt (noin 99 %) aiheutuvat arvoketjussamme eli esimerkiksi myymiemme tuotteiden tuotannossa ja toisaalta myytyjen polttonesteiden osalta. Siksi kannustamme kumppaneitamme omien tuotteidensa ilmastovaikutusten mittaamiseen ja päästöjen tavoitteelliseen vähentämiseen. On myös tärkeää, että huolehdimme myymämme polttonesteen lainmukaisen biopolttoainepitoisuuden täyttymisestä ja sähköistymisen edistämisestä ABC-latauksen kautta.

Arvoketjun (scope 3) päästöihimme vaikuttaa ensisijaisesti valikoima ja polttoaineiden myynti ja siihen liittyvä lainsäädännöllinen biopolttoaineen jakeluvelvoite. Eläinperäisten tuotteiden päästövaikutus on kasvipohjaisiin tuotteisiin verrattuna suurempi. Eläinperäisten tuotteiden määrän kasvu nostaa päästöjä, ja puolestaan kasvipohjaisten tuotteiden määrän kasvu laskee niitä. Tänä vuonna kasvipohjaisuuden tai eläinperäisten tuotteiden jakaumassa ei tapahtunut muutosta, mutta polttoaineisiin liittyvä biojakeluvelvoitteen keventäminen näkyi scope 3 -päästöjen hyvin lievänä kasvuna.

Arvoketjun ilmastopäästöjen laskentaa päivitettiin vuonna 2022 pääomahyödykkeiden ja Inexin kuljetusten osalta. Pääomahyödykkeiden ilmastopäästöt syntyvät rakentamisesta. Vuonna 2022 laskettiin 12 rakennushankkeen ilmastopäästöt ja näitä laskelmia hyödynnettiin myös muiden hankkeiden päästöjen laskennassa.

S-RYHMÄN ARVOKETJUJEN PÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2020	2021	2022
UPSTREAM SCOPE 3			
Ostetut tuotteet ja palvelut	5 040 900	5 472 600	**5 437 900**
Pääomahyödykkeet (rakennukset)	10 400	4 900	**900**
Hankitun energian epäsuorat päästöt	30 700	30 600	**12 600**
Tuotteiden kuljetus ja jakelu	133 400	140 300	**138 600**
Jätteet ja jätevesi	17 400	18 100	**20 400**
Liikematkat	500	400	**1 200**
Työmatkaliikenne	16 500	13 800	**13 600**
DOWNSTREAM SCOPE 3			
Asiakasliikenne	248 500	244 500	**257 100**
Myytyjen tuotteiden käyttö	2 218 000	2 170 300	**2 207 900**
Sijoitukset	113 800	117 800	**154 500**
YHTEENSÄ	**7 830 100**	**8 213 300**	**8 244 700**

Luvut sisältävät Suomen.

Vuonna 2020 ja 2021 jätteet ja jätevesi sisälsivät vain jätteiden käsittelyn aiheuttamat päästöt, vuonna 2022 lukuun on sisällytetty myös jäteveden käsittelystä aiheutuneet päästöt.

Scope 3 -päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa.

Vuoden 2022 päästötietojen varmennusraportti.

Osana tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita, olemme asettaneet polttoaineisiin liittyvän tavoitteen. Tavoite tähtää 21 prosentin polttoainelitrakohtaisten päästöjen vähentämiseen vuosien 2015- ja 2030 välillä. Polttoaineen jakeluvelvoitteen muutoksella on tässä suuri merkitys ja se vaikutti erityisesti vuonna 2022. Vuonna 2021 päästöjä oli vähennetty 10 prosenttia polttoainelitraa kohden. Kuitenkin biojakeluvelvoitteen keventämisen vuoksi vuonna 2022 päästövähennys per litraa kohden laski kahdeksaan prosenttiin.

Toinen tieteeseen perustuva arvoketjun (scope 3) ilmastotavoite koskee toimittajiamme. Tavoitteena on, että 2/3 ostojen perusteella merkittävistä toimittajistamme asettaa omat tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoite lasketaan CDP Supply Chain -raportoijien perusteella ja tiedot koskevat aina viime vuotta edeltävän vuoden tietoja. Tämä johtuu siitä, että eri yrityksillä on erilaisia raportointikausia, ja siksi emme saa kaikilta yrityksiltä tietoja oman raportointikautemme mukaisesti. Tavoitteen on asettanut tähän mennessä 72 prosenttia (2021: 68 %) tavoitteemme piirissä olevista tavarantoimittajista. Tavoitteen saavuttamisessa on merkittävä vaikutus polttonesteliiketoiminnalla.

Olemme asettaneet arvoketjulle myös miljoonan tonnin päästötavoitteen; lanseerasimme Iso juttu -ohjelmamme kumppaniyrityksillemme vuonna 2016. Ohjelman tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjä miljoonalla tonnilla vuoteen 2030 mennessä yhdessä tavaran- ja palveluntoimittajiemme kanssa. Ohjelman avulla haluamme kannustaa ja inspiroida myös kumppaniyrityksemme mukaan päästövähennyksiin ja saada näin aikaan vaikuttavampia tuloksia. Ohjelmassa on mukana yli sata S-ryhmän kumppaniyritystä. Iso juttu -ohjelman 1 000 000 tonnin päästövähennystavoitteesta on saavutettu noin 70 prosenttia 2015–2021. Myös tässä tavoitteessa, polttonesteliiketoiminnalla on iso merkitys. Vuoden 2022 aikana järjestimme ilmastotilaisuuden webinaarina Iso Juttu -kumppaneille. Helmikuussa 2022 järjestimme kaikille isojuttulaisille ilmaisen päästökoulutuksen yhdessä konsulttitoimisto Afryn kanssa. Koulutuksen lisäksi tarjosimme yrityksille päästölaskentatyökalun omien päästöjen laskemiseen. Yhteensä 29 yritystä osallistui koulutukseen. Suurin osa osallistuneista yrityksistä ei ollut vielä aloittanut päästölaskelmiaan. Tämän lisäksi koulutusmateriaaleja ja laskentatyökaluja on jaettu halukkaille Iso Juttu -kumppaniyrityksille tukemaan päästölaskelmien aloittamista ja kehittämistä.

Energiatehokkuus

Olemme Suomen suurin ei-teollinen sähkönkuluttaja. Suurimpia energiankuluttajia toimipaikoissamme ovat kylmälaitokset, myymälöiden valaistus sekä lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmät, joita tehostamalla ja saneeraamalla saavutamme merkittäviä säästöjä. Oman toiminnan osalta ilmastotyömme keskiössä ovat ratkaisut energia- ja resurssitehokkuuden parantamiseksi sekä investoinnit uusiutuviin energiaratkaisuihin. Teemme jatkuvasti työtä energian säästämiseksi ja energiankäytön tehostamiseksi.

Tavoitteenamme on parantaa energiatehokkuuttamme 30 prosenttia vuoden 2015 tasosta vuoteen 2030. Vuonna 2022 kulutimme Suomen toimipaikoissamme energiaa 256 kWh/brm², mikä on 15 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2015. Vuoteen 2021 verrattuna suhteellinen energiankulutuksemme on laskenut prosentin. Olemme vähentäneet suhteellista energiankulutustamme yli 40 prosenttia verrattuna vuoteen 2010 esimerkiksi uusimalla kylmälaitoksia, lisäämällä kylmäkalusteisiin ovia ja kansia, siirtymällä led-valaisimiin sekä asentamalla lämpöpumppuja. Tavoittelemme kohteissamme kokonaisvaltaista energia- ja kustannustehokkuuden parantamista, esimerkiksi hyödyntämällä hukkalämpöä, optimoimalla kokonaisuuksia ja ohjaamalla kiinteistöjärjestelmien tarpeenmukaista käyttöä.

SUHTEELLINEN ENERGIANKULUTUS SUOMESSA

–15 %

VUODESTA 2015 LÄHTIEN

Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen. Suomessa julistettiin syksyllä energiansäästötalkoot, joihin myös S-ryhmä osallistui. Laskimme yli tuhannen toimipaikan lämpötilaa yhdellä asteella. Lisäksi varauduimme vähentämään sähkön kulutusta ennakoiden ja osallistumaan näin mahdollisten valtakunnallisten huippukulutuspiikkien ehkäisemiseen. Sähkönkäytön tehohuiput osuvat tyypillisesti aamukahdeksaan ja iltaviiteen. Sitouduimme pienentämään tehohuippujen aikana ilmanvaihdon ilmamäärät minimiin ja säätämään valaistusta pienemmäksi kiinteistöissä, joissa ne ovat teknisesti mahdollisia. Järjestelmät ovat S-ryhmän hallinnassa, eikä toimilla ole merkittävää vaikutusta työskentelyyn tai asiointiin. Lisätoimien ansiosta S-ryhmän marketeissa onnistuttiin säästämään loppuvuodesta noin 4,5 prosenttia sähköenergiaa ja joillain alueilla jopa lähes 8 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaavaan kulutukseen. Aamuisin sähkönkulutuksen valtakunnallisina huippuaikoina on voitu joustaa jopa 4,2 prosenttia sähkötehossa edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastelujaksona näissä luvuissa on käytetty joulukuuta 2022, ja luvut koskevat S-ryhmän marketteja läpi Suomen. Lähdimme loppuvuodesta 2022 mukaan kantaverkkoyhtiö Fingridin niin sanottuun ennakkovaroitusrinkiin, jolla pyritään ehkäisemään uhkaavaa sähköpulaa ennakkoon annettavien varoitusten avulla. Tällöin myymälöissä otettaisiin tilapäiseen käyttöön varavoimakoneita tai porrastettaisiin suurtehoisten laitteiden, kuten grillien tai uunien, käyttöä. Myös osuuskauppojen henkilöstö haastettiin mukaan ideoimaan vinkkejä yhteisiin energiansäästötalkoisiin.

S-ryhmä on mukana sekä kaupan alan että matkailu- ja ravintolapalveluiden energiatehokkuussopimuksissa. Energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuustavoitteet.

Energiatehokkuussopimuksissa olemme sitoutuneet tavoittelemaan 7,5 prosentin energiansäästöä vuoden 2015 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2022 loppuun mennessä kaupan osalta energiansäästötoimenpiteitä on kirjattu noin 147 GWh (127), mikä on lähes puolitoista kertaa enemmän kuin on tavoitteena. Hotellien ja ravintoloiden osalta vuoden 2021 loppuun mennessä energiansäästötoimenpiteitä on kirjattu 10 GWh (8,5), mikä on noin 70 prosenttia tavoitteesta.

S-ryhmässä on käytössä energiatehokkuusjärjestelmä (ETJ+). Se määrittää systemaattisen toimintamallin, joka auttaa energiatehokkuustavoitteiden asettamisessa ja todentamisessa sekä toimenpiteiden suunnittelussa, toteutuksessa, seurannassa ja raportoinnissa. ETJ+ on toiminnan jatkuvan parantamisen menetelmä, jonka tavoitteena on päästöjen sekä energian kulutuksen ja kustannusten vähentämisen tehostaminen. Energiatehokkuusjärjestelmän mukaista toimintamallia noudatetaan koko S-ryhmässä niin alueosuuskaupoissa kuin myös SOK:n tytäryhtiöissä.

ENERGIAN OMINAISKULUTUS, SUOMI (KWH/BRM²)

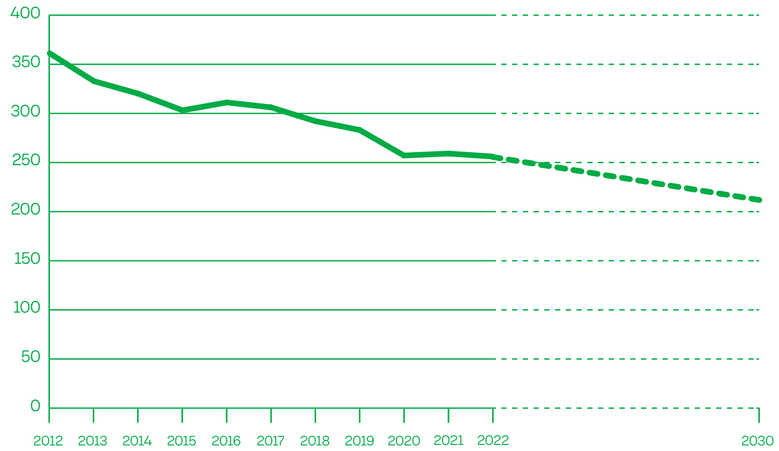

ENERGIAN OMINAISKULUTUS, SUOMI (KWH/BRM²)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
361	333	320	303	311	306	292	283	257	259	**256**

Luvut sisältävät vain Suomen. Raportoidut kulutustiedot perustuvat rakennus- tai huoneistokohtaisesti mitattuihin tietoihin.

Ennen vuotta 2018 lämmönkulutus on sääkorjattu Jyväskylään. Vuodesta 2018 alkaen sääkorjaus tapahtuu alueelliseen vertailupisteeseen.

Energia- ja pinta-alatietojen laskentaperusteet erillisessä liitteessä **S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa**.

Vuoden 2022 energia- ja pinta-alatietojen varmennusraportti.

KULUTUKSET JA PINTA-ALAT 2022

	2020	2021	2022	2022 KOKO S-RYHMÄ YHTEENSÄ
Sähkö, Suomi, GWh	1 009	1028	1032	**1050**
Sähkö, lähialueet, GWh	40	43	17	
Lämpö ja jäähdytys, Suomi, GWh	405	413	399	**409**
Lämpö ja jäähdytys, lähialueet, GWh	30	35	10	
Pinta-ala, Suomi, brm²	5,49	5,55	5,54	**5,67**
Pinta-ala, lähialueet, brm²	0,24	0,24	0,13	

Vuosien 2020 ja 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 osalta vain Viro.

Sääkorjaus tapahtuu alueelliseen vertailupisteeseen.

Tietojen kattavuus seurannassa olevissa kohteissa: sähkö 97 %, lämpö 99 % ja bruttopinta-ala 96 % kohteista.

Energia- ja pinta-alatietojen laskentaperusteet erillisessä liitteessä
S Group GHG Inventory Report 2022 -raportissa.

Vuoden 2022 energia- ja pinta-alatietojen varmennusraportti.

PÄÄSTÖTÖNTÄ SÄHKÖÄ

Kulutamme yli prosentin koko Suomen sähköstä. Reilussa 1900 toimipaikassamme sähköä tarvitaan erityisesti kylmälaitteiden käytössä, valaistuksessa sekä taloteknisissä järjestelmissä. Olemme investoineet merkittävästi oman uusiutuvan energian tuotantoon, ja sen osuuden kasvattaminen jatkossakin tukee merkittävästi päästövähennystavoitteidemme toteuttamista.

Tällä hetkellä olemme sitoutuneet siihen, että kaikki käyttämämme sähkö on päästötöntä ja vuodesta 2030 alkaen ainoastaan uusiutuvaa. Vuodesta 2019 alkaen olemme käyttäneet pelkästään uusiutuvaa sähköä. Vuonna 2022 energian ja alkuperätakuiden hintojen nousu on ollut merkittävää johtuen maailmantilanteesta. Lisäksi heikko loppuvuoden tuulitilanne alensi oman uusiutuvan energian tuotantoa. Kustannusten kurissapitämiseksi osa käyttämästämme sähköstä vuonna 2022 on ollut ydinvoimaa. Vuonna 2022 käyttämästämme sähköstä 68 prosenttia oli tuotettu tuulella, kuusi prosenttia vedellä, kahdeksan prosenttia auringolla ja loput ydinvoimalla.

S-ryhmän tuulivoimatuotannosta vastaavalla Gigawatti Oy:llä oli neljässä tuulivoimapuistossa yhteensä 62 tuulivoimalaa vuonna 2022. Tuulivoimapuistot sijaitsevat Simossa (Leipiö II ja Sarvisuo) sekä Raahessa ja Siikaisissa. Vuoden 2022 alussa valmistunut tuulipuisto Simon Sarvisuon alueella Meri-Lapissa on yksi Suomen suurimmista ja siellä on 27 turbiinia. Olemassa olevien puistojen lisäksi rakennamme Eurajoelle Luvialle tuulipuistoa, johon on tulossa 13 tuulivoimalaa. Luvian tuulivoimapuisto valmistuu vuoden 2025 aikana. Luvialla selvitetään myös mahdollisuutta teollisen mittakaavan aurinkosähkön tuotantoon, jolloin aurinkosähköä voitaisiin siirtää samaa infrastruktuuria hyödyntämällä muualle käytettäväksi.

Vuoden 2022 lopussa yli 200 toimipaikkamme katolla oli yhteensä yli 110 000 aurinkopaneelia. Vuoden 2023 aikana jatkamme edelleen investointeja aurinkovoimaloihin. S-ryhmän logistiikkakeskuksien yhteydessä Sipoossa on kaksi aurinkovoimalaa, joissa aurinkopaneelit on sijoitettu kiinteistöjen kattojen sijasta maahan. Voimala-alueen koko on yli kaksi hehtaaria ja paneelien pinta-ala noin 8 500 neliömetriä. Kummassakin voimalassa on noin 2 000 aurinkopaneelia. Keskeistä on, että kohteissa tuotettu sähkö voidaan käyttää omissa toimipaikoissamme. Maa-asenteisia voimaloita on myös ABC Kuninkaantiellä, Prisma Kirkkonummella ja ABC Lohjalla.

S-ryhmällä on ollut vuodesta 2020 käytössä periaatteet uusiutuvan sähkön alkuperätakuiden hankinnalle. Vuoden 2022 aikana loimme periaatteet kaukolämmön alkuperätakuiden hankinnalle, sillä vuoden 2021 tapahtuneen lakimuutoksen myötä myös kaukolämmölle on mahdollista hankkia uusiutuvan energian alkuperätakuita. S-ryhmän käyttämät alkuperätakuut hankitaan kohteista, joissa energiaa on tuotettu tuuli-, aurinko-, maa- tai geotermisellä energialla. Myös EKOenergian kriteerit täyttävä vesivoima, valtamerienergia, biomassalla tuotettu energia sekä kaatopaikka-, jätevedenpuhdistamo- ja biokaasulla tuotettu energia, ovat hyväksyttäviä.

Päästöttömän sähköenergian käyttö on yksi merkittävimmistä keinoista vähentää kiinteistöjemme ilmastopäästöjä. Kartoitamme mahdollisuutta käyttää uusiutuvia energiamuotoja kaikissa uusissa rakennushankkeissamme.

Päästöttömän sähköenergian käyttö on yksi merkittävimmistä keinoista vähentää kiinteistöjemme ilmastopäästöjä. Kartoitamme mahdollisuutta käyttää uusiutuvia energiamuotoja kaikissa uusissa rakennushankkeissamme.

2022

Kylmästä lämpöä korttelikaupalla

Maaliskuussa 2022 Oulun Ritaharjuun avattiin S-market, joka nyt lämmittää naapurustoa – myös kirjaimellisesti. Kaupan kylmälaitteista syntyvä lauhdelämpö ohjataan kiertoon kaukolämpöverkkoon lämmittämään koteja, ei hukkaa. Kaikki kylmälaitteet, kuten kaupan kylmä- ja pakastealtaat, tuottavat viilentyessään samalla lämpöä. Ritaharjun S-marketissa hukkalämpö hyödynnetään pumppaamalla se kaukolämpöverkkoon yhteistyössä Oulun Energian kanssa. Menetelmä on maailmanlaajuisesti tarkastellen erittäin edistyksellinen ja vähentää tarvetta tuottaa kaukolämpöä lämpölaitoksessa. Suunnitelmissa onkin jo kymmenen uuden vastaavan laitoksen rakentaminen Osuuskauppa Arinan ja Oulun Energian toimialueelle vuoteen 2025 mennessä.

Suurin osa kiinteistöistämme käyttää lämmitykseen kaukolämpöä. Kaukolämmön osalta käymme jatkuvaa keskustelua kaukolämmön toimittajien kanssa siitä, millaisia energialähteitä käytetään kaukolämmön tuotantoon ja, miten kaukolämpö saataisiin vähäpäästöisemmäksi. Kiinteistöjä uusittaessa lämmitysjärjestelmiä voidaan myös vaihtaa tehokkaammiksi. Esimerkiksi vanhoja öljy- ja maakaasulämmitysjärjestelmiä on vaihdettu maalämpö- ja kaukolämpöjärjestelmiksi tai muita lämmönlähteitä hyödyntäviksi lämpöpumppujärjestelmiksi. Öljy- ja maakaasulämmitteisiä kiinteistöjä on jäljellä enää 53 eli 3 prosenttia kaikista kohteista. Energiateollisuuden mukaan vuonna 2022 Suomen kaukolämmöstä 61 prosenttia tuotettiin uusiutuvilla ja talteen otetulla hukkalämmöllä ja fossiilisilla polttoaineilla 39 prosenttia.

PÄÄSTÖTTÖMÄT KIINTEISTÖT

Etenemme vauhdilla kunnianhimoisten oman toiminnan ilmastotavoitteidemme toteuttamisessa. Päästöttömiä ovat kiinteistöt, jotka eivät lisää ilmakehän kasvihuonepäästöjen määrää. Tällaisia toimipaikkoja oli vuoden 2022 lopussa jo 123. Keskeisiä päästövähennyskeinoja ovat päästöttömän sähköenergian käyttö, energiatehokkuuden jatkuva parantaminen, kylmälaitosten uusiminen hiilidioksidilaitoksiksi sekä kylmälaitteista syntyvän ylijäämälämmön talteenotto ja hyödyntäminen kiinteistön lämmittämisessä.

Muutamat kiinteistömme ovat hiilinegatiivisia. Hiilinegatiivisuus edellyttää, että päästöjä vähennetään energiatehokkailla ratkaisuilla mahdollisimman pitkälle ja loput negatiivisuustavoitteesta saadaan aikaan päästökompensaatioilla. Hiilinegatiiviset kohteet ovat kiinteistöjä, jotka on rakennettu energiatehokkaiksi tai joissa energiatehokkuutta on parannettu jo pitkään erilaisilla toimenpiteillä.

Vuonna 2020 loimme periaatteet oman toiminnan hiilinegatiivisuudelle ja samalla päätimme minimivaatimukset kompensaatioiden aloittamiselle. Edellytys kompensaatioiden aloittamiselle on systemaattinen energiajohtaminen. Lisäksi kohteessa olevan kylmälaitoksen täytyy olla vähäpäästöinen hiilidioksidilaitos tai vastaava ja kohteen täytyy olla LED-valaistu. Kohteita, joissa on öljy- tai kaasulämmitys, ei hyväksytä tällä hetkellä kompensaatioiden piiriin.

S-ryhmän ensimmäinen hiilinegatiivinen kiinteistö oli vuonna 2020 avattu Suur-Seudun Osuuskaupan kauppakeskus Lohi Lohjalla. Sen jälkeen hiilinegatiiviseksi on kompensoitu myös Helsingin Sokoksen kiinteistössä toimivat HOK-Elannon Sokos, S-market ja ravintolat. Näihin on hankittu yhteensä 668 tonnia kompensaatioita. Kaikki nämä kohteet kompensoidaan hyödyntämällä kolmannen osapuolen verifioimaa metsänsuojeluhanketta Perussa.

KEHITÄMME TUOTTEITA JA PALVELUITA OSANA ILMASTOTAVOITTEITA

Vähennämme liikenteestä aiheutuvia päästöjä hyödyntämällä biopohjaisia polttoaineita ja tuemme liikenteen sähköistymistä kehittämällä latauspisteverkostoa. Kehitämme erilaisia digitaalisia palveluita, jotta asiakkaamme saavat parempaa tietoa oman kulutuksensa ilmastovaikutuksista. Edistämme ilmastoviisasta ruokaa esimerkiksi tuomalla valikoimaan entistä enemmän kasviproteiineja ja kotimaista kalaa. Viestimme asiakkaillemme näistä myös aktiivisesti omissa kanavissamme.

2022

S-ryhmä mukana kansainvälisessä call on carbon -aloitteessa

S-ryhmä on ollut mukana vuodesta 2021 alkaen kansainvälisessä Call on Carbon -aloitteessa, jonka tavoitteena on nopeuttaa ilmastoinvestointeja ja ilmastopäästöjen tehokkaan hinnoittelun käyttöönottoa.

Suomalaisen Climate Leadership Coalitionin, ruotsalaisen Haga Initiativen ja norjalaisen Skift Business Climate Leadersin käynnistämän aloitteen on allekirjoittanut jo 150 yritystä, yliopistoa, tutkimuslaitosta ja kaupunkia. Aloitteessa mukanaolijat pyrkivät luomaan hiilineutraaliustavoitteidensa tueksi Pariisin sopimuksen mukaiset tehokkaat, luotettavat ja tarkoituksenmukaiset hiilipäästöjen hinnoitteluvälineet, muodostamaan tasavertaisen toimintakentän ja minimoimaan hiilivuotoja. Välineiden on määrä mahdollistaa kustannustehokas investointipolku hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

2022

Tulevaisuus-valmennukset ruoan tuottajille

Ruokaketjun merkittävänä toimijana haluamme olla tukemassa kotimaisen ruokaketjun menestystä. Yhdessä ProAgrian kanssa olemme luoneet ja toteuttaneet viljelijöille tulevaisuusvalmennuskokonaisuuden, joka tarjoaa viljelijöille ja yrittäjille tietoa kulutustrendeistä, tukea strategiatyöhön sekä eväitä ilmastoyrittäjyyteen. Tavoitteena on antaa osallistujille keinoja suunnitella ja kehittää omaa liiketoimintaansa vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Valmennuskonsepti laajeni kuuden alueosuuskaupan alueelle vuoden 2023 alussa.

2022

S-ryhmän energianerokas logistiikkakeskus

Sipoon Bastukärrissä sijaitsevien logistiikkakeskusten ympäristövaikutuksiin on kiinnitetty vahvasti huomiota jo suunnitteluvaiheessa. Päivittäistavaroiden logistiikkakeskus saavutti Excellent-tason kansainvälisessä BREEAM-ympäristösertifioinnissa, ja käyttötavaroiden logistiikkakeskus on rakennettu kotimaisen PromisE-ympäristöluokitusjärjestelmän periaatteiden mukaan.

Sipoossa energiaomavaraisuus on viety mahdollisimman pitkälle. Rakennus on suunniteltu niin, että jäähdytettyjen varastotilojen viilentämisestä syntyvä hukkalämpö käytetään muiden tilojen lämmittämiseen ja kesäaikaan hukkalämpöä varastoidaan geolämpökenttään. Näin tuotetaan noin 70 prosenttia keskuksen tarvitsemasta lämmöstä. Tämä vähentää polttamalla tuotetun lämpöenergian tarvetta. Päivittäistavarakeskus muodostaa yhdessä viereisen käyttötavaroiden logistiikkakeskuksen kanssa yhden Euroopan suurimmista maalämpökohteista. Rakennusten alle on porattu yhteensä 300 geolämpökaivoa, joilla tuotetaan merkittävä osa kokonaisenergiatarpeesta. Lisäksi Sipoossa on myös yhdet Suomen suurimmista aurinkovoimaloista ja sähköakuista.

Aurinkovoimaloiden ja sähköakkujen lisäksi logistiikkakeskuksessa on tehty useita muita energiankulutusta ja päästöjä vähentäviä investointeja. Vuosien saatossa Sipooseen on asennettu muun muassa yhden megawatin tehoinen korkean lämpötilan lämpöpumppu, jonka lämmönlähteenä toimii kylmäkoneiden lauhdelämpö. Sen ansiosta puupelletin ja varaenergiana olleen polttoöljyn käyttöä on pystytty vähentämään 5 000–6 000 megawattituntia vuodessa.

Vuonna 2022 päivittäistavarakaupan logistiikkakeskuksessa on toteutettu valaistusremontti, jossa logistiikkakeskuksen ensimmäisissä rakennusvaiheissa asennetut perinteisetvalaisimet korvataan led-valaisimilla. Valaistusremontti sekä pienentää valaistuksen sähkönkulutusta että vähentää valaistuksen aiheuttamaa jäähdytystarvetta. Näin vuotuinen sähkön kulutus pienenee 3 500–4 000 megawattituntia.

Vuonna 2022 päästöllisten energianlähteiden osuus oli enää vain alle promillen suuruinen. Toimiessaan normaalisti päivittäistavaralogistiikkakeskus on jo päästötön.

2022

Kompensoimme työmatka-lentojemme päästöt

Kompensoimme työntekijöidemme työmatkoina tehtyjen lentojen ilmastopäästöt kolmatta vuotta peräkkäin. Vuoden 2022 lentoja koskeva kompensaatiokorvaus kohdistettiin kolmannen osapuolen verifioimaan Perun metsänsuojeluhankkeeseen, sillä metsät ovat luontaisia hiilinieluja ja sitovat hiiltä ilmasta yhteyttäessään. Vuonna 2022 työntekijämme tekivät työtehtäviä hoitaessaan 4 758 lentomatkaa ja lensivät yli 5,4 miljoonaa kilometriä, joista aiheutui vajaan 924 hiilidioksiditonnin ilmastopäästöt. Lentokilometrejä oli noin puolet vähemmän kuin ennen koronaa vuonna 2019.

2022

Kuva: Petri Lyytikäinen / BSAG

Hiilen maaperään varastoitumista tutkitaan S-ryhmän tuella

Jatkoimme suomalaista hiiliviljelyä edistävän Carbon Action -hankkeen tukemista vuonna 2022. Baltic Sea Action Groupin koordinoimassa työssä Helsingin yliopiston tutkijat keräävät uutta tietoa peltojen syvemmistä kerroksista ja niiden kyvystä sitoa hiiltä ilmakehästä. Tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta. Rahoituksen avulla selvitetään maaperän tämänhetkistä hiilivarastoa 30:lta eri puolilla Suomea sijaitsevalta Carbon Action -hiilitilalta. Tietoja hyödynnetään hiilen varastoinnin mallinnuksessa ja varastomuutoksen todentamisen kehittämisessä. Hanke tähtää myös siihen, että hiilen maaperään varastoimista voitaisiin käyttää kompensaatiomuotona, jolloin siitä olisi taloudellista hyötyä viljelijöille. Tämän edellytyksenä on kuitenkin laadukas perustutkimus, jolla selvitetään hiilen varastoitumista eri olosuhteissa.

2022

Uudistavan viljelyn e-opisto

Uudistavan viljelyn e-opisto on Reaktorin ja Baltic Sea Action Groupin eli BSAG:n yhteishanke, joka pohjautuu BSAG:n Carbon Action -alustaan ja sillä tehtyyn työhön tutkijoiden, viljelijöiden ja ruokaketjun toimijoiden kanssa. S-ryhmä toimii e-opistossa yhteistyökumppanina osana Carbon Action -hanketta ja hiiliviljelyn tukemista. Yhteistyö on myös yksi monista keinoista, joilla S-ryhmä haluaa olla varmistamassa suomalaisen ruoan valoisaa tulevaisuutta.

E-opisto tarjoaa laadukkaan verkkokurssin kaikille maan kasvukunnosta kiinnostuneille. Maksuton verkkokurssi tarjoaa 60 tunnin edestä oppimateriaalia ja käytännön työkaluja maatilalla sovellettavaksi. Uudistava viljely on tärkeä keino, kun yritämme saada ilmastonmuutosta aisoihin. Hyvinvoiva maaperä sitoo hiiltä ja on myös tuottavampi viljellä. Näin syntyy ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta positiivinen kierre.

Kuva: Juha Salminen/ Yhteishyvä

Luonnon köyhtyminen on merkittävä uhka ihmiskunnalle ja ympäristölle. Myymiemme tuotteiden kautta liiketoimintamme on riippuvainen ympäristön meille tuottamista resursseista. S-ryhmän tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden varmentaminen niin omassa toiminnassamme kuin arvoketjussamme. Yhdessä toimimalla voimme vaikuttaa maiden ja metsien kestävään käyttöön, huolehtia vesialueiden hyvinvoinnista ja sen eliöistä, mutta myös rakentaa kestävää ruokajärjestelmää.

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Hallitustenvälisen luonnon monimuotoisuus- ja ekosysteemipalvelupaneelin IPBES:n raportin mukaan merkittävimmät suorat luontokadon ajurit ovat maan- ja vedenkäyttö, luonnonvarojen suora hyödyntäminen, ilmastonmuutos, saasteet sekä haitalliset vieraslajit. Suorien luontokadon ajurien taustalla on puolestaan epäsuoria ajureita liittyen esimerkiksi ihmisten arvoihin ja kulutuskäyttäytymiseen. Toisin kuin ilmasto, luonto ja luonnonmonimuotoisuus ovat hyvin paikallisia, joten on keskeistä missä luontovaikutuksia aiheutetaan.

S-ryhmässä luonnon monimuotoisuuden viitekehys koostuu kestävän kulutuksen edistämisestä, vaikutusten ja päästöjen minimoinnista sekä suojelutoimien vahvistamisesta. Keskeisiä asioita luonnonsuojelun lisäksi ovat myös tekemämme ilmastotyö ja kierrätys. Kaupan alalla työ luonnon monimuotoisuuden eteen konkretisoituu esimerkiksi raaka-aineiden kautta, joiden saatavuuteen luonnon köyhtymisellä on vaikutuksia. S-ryhmässä on tehty linjauksia esimerkiksi siitä, että hankimme kalaa vastuullisista kalakannoista ja rajaamme hankinnoissamme pois raaka-aineita metsäkadon kannalta herkiltä alueilta. Lisäksi

2022

Suriseva pörriäispelto tuo kauneutta ja kestävyyttä huomiselle

Suur-Seudun Osuuskauppa SSO ja LähiTapiola Etelä kylvivät kesällä 2022 noin puolen hehtaarin kokoiset pörriäispellot Salon Halikkoon sekä Vihdin Nummelaan. Pelloille kylvetyt kukkien lajivalinnat varmistavat, että kukinta ja pörriäisten ruokailut kestävät pitkään, ja ohikulkijoille löytyy väriskaalaa useampaan makuun.

olemme nostaneet voimakkaasti esille hävikin vähentämisen sekä ilmastoviisaan syömisen ja hiiliviljelyn edistämisen.

Suoraa maankäyttöämme on toimipisteverkostomme käyttämät maa-alueet. Niissä merkittävää on tehdä luontokartoituksia ennen hankkeiden aloitusta sekä huolehtia rakentamisen ja toiminnan aikaisten vaikutusten minimoinnista. Olemme myös mukana haitallisten vieraslajien torjunnassa muun muassa poistamalla haitalliset kurtturuusut parkkipaikoiltamme. Sipoossa sijaitsevalle päivittäistavaran logistiikkakeskushankkeelle teetettiin ennen rakennustöiden aloittamista selvitys kohteen ekologisesta arvosta ja arviointi rakentamisen vaikutuksesta siihen. Saimme samalla alustavat suositukset ekologisen arvon parantamisesta.

LUONTOHAITTOJEN JA -VAIKUTUSTEN ARVIOIMINEN TARVITSEE HIILIJALANJÄLJEN KALTAISEN MITTARIN

Jotta yrityksillä olisi mahdollisuuksia asettaa tavoitteita ja toimenpiteitä luontojalanjäljen pienentämiseen, tulisi niiden tietää mitkä ovat niiden merkittävimmät vaikuttajat luontojalanjälkeen ja kuinka iso luontojalanjälki kokonaisuudessaan on.

S-ryhmässä selvitämme toimintamme luontojalanjäljen eli toimintojemme haitat luonnon monimuotoisuudelle uraauurtavassa Jyväskylän yliopiston resurssiviisausyhteisö JYU.Wisdom -tutkimushankkeessa.

Arvoketjun eli esimerkiksi tuotteiden ja palveluiden ostojen luontohaittojen tunnistamisessa on tällä hetkellä haasteita, esimerkiksi siksi, että hankintojen kautta suuri osa suomalaisen kulutuksen aiheuttamista luontohaitoista siirtyy maamme rajojen ulkopuolelle eri puolille maapalloa.

S-ryhmän ja Sitran rahoittaman yhteisen tutkimushankkeen tavoitteena on kehittää organisaation luontohaittojen kokonaisvaltainen laskentamalli. Avoimesti julkaistavat menetelmät ja työkalut mahdollistavat tehokkaampien luontokatoa ehkäisevien toimenpiteiden suunnittelun esimerkiksi yritysten arvoketjuissa. Tavoitteena on, että malli on käyttökelpoinen niin Suomessa kuin kansainvälisesti, ja että sen avulla organisaatiot voivat helpommin sitoutua välttämään luontoa kokonaisuudessaan heikentävää toimintaa. Mallissa luontohaitan mittarina käytetään osuutta lajeista, jotka ovat riskissä kuolla sukupuuttoon globaalisti (PDF = potentially disappeared fraction of species). Alustavat tulokset S-ryhmän kokonaisluontojalanjäljestä julkistetaan keväällä 2023. S-ryhmän luontojalanjäljestä suurin osa muodostuu elintarvikkeista.

Vuonna 2022 S-ryhmä osallistui FIBSin ja Sitran järjestään pilottiohjelmaan, jossa yritykset testasivat Science Based Targets Network -verkoston (SBTN) kehitteillä olevaa uutta ohjeistoa omien tiedeperusteisten luontotavoitteiden asettamiseksi. SBTN-ohjeiston julkistaminen myöhästyi alkuperäisestä aikataulusta, ja jäämme seuraamaan sen kehittymistä.

2022

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus osana S-Pankin sijoituspäätöksiä

Vuonna 2022 S-Pankki tiukensi ilmastostrategian mukaisesti hiileen perustuvaa poissulkemista. Liikevaihtoraja laskettiin 15 prosenttiin aiemmasta 20 prosentista. Lisäksi laajennettiin ulkomaisissa yhtiökokouksissa äänestämistä. Vuoden 2022 aikana S-Pankin rahastot äänestivät yli 100 ulkomaisessa yhtiökokouksessa. S-Pankki aloitti luonnon monimuotoisuuteen liittyvän vaikuttamisen kuuden yhtiön kanssa vuonna 2022. Erilaiset biodiversiteetin mittaristot ovat vielä kehitysvaiheessa, mutta olemme ottaneet ensiaskeleet teemaan mainitun vaikuttamisen muodossa. Menetelmät tulevat kehittymään lähivuosina ja jatkamme työtä aiheen parissa.

S-RYHMÄN LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN LIITTYVÄT KESKEISET TEEMAT

SUOJELUTOIMIEN VAHVISTAMINEN

> Lajien suojelu, esim. pölyttäjät
> Luontohankkeet, ennallistaminen
> Luontokartoitukset, vieraslajiohjeistus
> Vihreä rakentaminen

KESTÄVÄN KULUTTAMISEN EDISTÄMINEN

> Raaka-aineet, linjaukset
> Planetaarinen ruokavalio ja valikoima, esim. luomu
> Hiiliviljelyn edistäminen, maankäyttö
> Kiertotalouden edistäminen, esim. pakkaukset
> Uudet liiketoimintamallit, jakamistalous
> Kulutuksen vähentäminen, asiakkaiden tukeminen kohti kestävämpää kuluttamista

VAIKUTUSTEN JA PÄÄSTÖJEN MINIMOINTI

> Ilmastotavoitteet
> Hävikin vähentäminen
> Hiilineutraali liikkuminen
> Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kompensaatiossa
> Vesivastuullisuus
> Kemikaalit

S-RYHMÄ ON MUKANA LUONTOA TUKEVISSA ALOITTEISSA

S-ryhmä on mukana Business for Nature's -aloitteissa. Call for Action -tavoitteessa heräteltiin valtioita aktiivisiin toimiin eläin- ja kasvilajien katoamisen pysäyttämiseksi jo tällä vuosikymmenellä. Ilmastonmuutos on kasvava uhka luonnon monimuotoisuudelle, mutta samalla monimuotoisuuden kiihtyvä köyhtyminen pahentaa myös ilmastonmuutosta. Lajien katoaminen uhkaa myös raaka-aineiden saatavuutta, minkä takia sen torjuminen kiinnostaa valtioiden ohella myös yrityksiä, kuten meitä. Call for Action -aloitteessa oli mukana yli 1 000 yritystä. Make it mandatory -vetoomuksessa vaikutettiin päättäjiin Montrealin luontokokouksen alla. Vetoomuksen tavoitteena oli, että tulevassa YK:n luontokokouksessa sovittaisiin, että suurten yritysten ja rahoituslaitosten luontovaikutusten arvioiminen saataisiin pakolliseksi vuoteen 2030 mennessä. Valtioita kehotetaan ottamaan käyttöön kunnianhimoisia tavoitteita luontokadon ehkäisemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Make it mandatory -vetoomuksen allekirjoitti yli 400 yritystä ympäri maailmaa.

Ilmastonmuutos on yksi kasvava uhka luonnon monimuotoisuudelle, mutta samalla monimuotoisuuden kiihtyvä köyhtyminen pahentaa myös ilmastonmuutosta.

Montrealin COP15-luontokokouksessa joulukuussa 2022 yli 190 maata hyväksyi maailmanlaajuisen tavoitteen pysäyttää globaali luontokato viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Vastuullisuusjohtajamme osallistui kokoukseen Suomen delegaatiossa. Luontokokouksen lopputulema edellyttää yrityksiä arvioimaan toimintansa luontovaikutuksia ja tarjoamaan tietoa kuluttajille kestävien kulutustapojen tueksi. Tavoitteena on lisäksi vähentää tuotettujen jätteiden määrää ja puolittaa ruokahävikki vuoteen 2030 mennessä.

S-RYHMÄN METSÄKATOLINJAUS RAJAA POIS OSTOJA RISKIALUEILTA

Maailman metsiin etenkin Etelä-Amerikassa ja Kaakkois-Aasiassa kohdentuu hallitsemattomia ja laittomia hakkuita. Metsäkato vähentää myös maailman hiilinieluja ja kiihdyttää siten ilmastonmuutosta. Olemme sitoutuneet torjumaan metsäkatoa ja tukemaan kestävää metsän käyttöä. Metsäkatolinjauksemme on osa vastuullisuusohjelmamme tavoitteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Linjauksen perusta on metsäkadon kannalta olennaisten raaka-aineiden tunnistamisessa, ja niihin liittyvissä kestävän tuotannon tavoitteissa ja alueellisissa rajauksissa.

Metsäkatolinjauksemme keskeinen periaate on, ettemme lisää metsäkatoa omalla toiminnallamme. Käytännössä linjaus merkitsee useiden riskiraaka-aineiden välttämistä ja alueellisten hankintarajausten käyttöönottoa.

Metsäkadon kannalta olennaisia raaka-aineita ovat palmuöljy, soija, kahvi, kaakao, puu sekä naudanlihan tuotanto.

Tarkastelemme metsäkatolinjaustamme säännöllisin väliajoin metsäkatotilanteen kehittymistä seuraten ja teemme siihen tarvittavia päivityksiä.

Kannustamme myös tavarantoimittajiamme huomioimaan oman toimintansa vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja metsäkatoon.

PUU- JA PAPERILINJAUS

Tavoitteenamme on, että omien merkkien, Ruokatoreilla ja ravintoloissa käytettyjen kuluttajapakkauksien ja päivittäistavarakaupan oma merkki -tuotteiden sekä ravintoloiden ja hotellien pehmopaperien raaka-aineena käytetty puu on joko kierrätyskuitua, FSC- tai PEFC-sertifioitua tai pakkaukselle on myönnetty Joutsenmerkki tai EU:n ympäristömerkki vuoden 2023 loppuun mennessä. Edistämme sertifioidun puupohjaisen raaka-aineen käyttöä käyttötavaratuotteissamme ja kuluttajapakkauksissamme. Vuoden 2025 loppuun mennessä omien merkkiemme käyttötavaroiden kuitupohjaisissa pakkauksissa sekä omien merkkiemme puu- ja paperituotteissa käyttämämme puupohjainen raaka-aine on joko FSC- tai PEFC-sertifioitua tai tuotteelle on myönnetty Joutsenmerkki tai EU:n ympäristömerkki. Vaihtoehtoisesti voidaan hyödyntää kierrätyskuidusta valmistettuja kuluttajapakkauksia. Rakentamisen puu- ja sahatavarassa linjaus koskee koko valikoimaa.

Myös asiakasviestinnässä käytetyt paperituotteet ovat sertifioituja tai niille on myönnetty Joutsenmerkki tai EU-ympäristömerkki vuoden 2025 loppuun mennessä.

NAUDANLIHA

Vältämme hankintoja alueilta, joissa naudan alkutuotanto sijaitsee tunnistetuilla metsäkatoalueilla, kuten Amazonin alueella Etelä-Amerikassa. ABC-ravintoloissamme tarjoilemme ainoastaan kotimaista naudanlihaa.

YHÄ ENEMMÄN VASTUULLISTA SOIJAA

Metsäkato uhkaa monin paikoin luonnon monimuotoisuutta. Esimerkiksi soija on merkittävä metsäkatoa kiihdyttävä raaka-aine Etelä-Amerikassa etenkin Amazonin alueella. Soijaa käytetään erilaisissa tuotteissa sellaisenaan sekä välillisesti eläinrehussa.

Olemme selvittäneet sekä oma merkki -tuotteissamme ja ravintoloidemme sekä kahviloidemme annoksissa käytetyn soijan ja eläinperäisten raaka-aineiden (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetyn soijan alkuperää sekä vastuullisuuskäytänteitä. Rehusoijan osalta alkuperätiedoissa löytyi puutteita varsinkin silloin, kun toimitusketjut ovat pitkiä tai toimijalta puuttuu yhteys rehutoimittajaan. Tuotteissa käytetyn soijan alkuperä tunnetaan varsin hyvin.

Selvityksemme perusteella rehukoostumukseen on tehty myös viime vuosien aikana muutoksia ja soijan osuutta on pienennetty korvaamalla soijaa vaihtoehtoisilla raaka-aineilla. Kotimaiset maitotilat ovat soijattomia ja niissä lehmien valkuaisrehu koostuu pääsääntöisesti rypsistä, rapsista ja nurmesta. Käyttämästämme soijasta 86 prosenttia (2021: 83 %) oli sertifioitua vuonna 2022.

WE CARE ICON -KOSMETIIKKASARJA HUOMIOI LUONTOA JA ELÄIMIÄ

Sokoksen oma We Care Icon -kosmetiikkasarja on tukenut aktiivisesti WWF Suomen luonnonsuojelutyötä jo vuodesta 2010. Jokaisesta myydystä We Care Icon -kosmetiikkatuotteesta on lahjoitettu vähintään viisi senttiä WWF:n luonnonsuojelutyölle. Lahjoituksia on vuosien saatossa kertynyt yli 140 000 euroa. Varoilla on tuettu muun muassa WWF:n suojelutyötä Itämeren, uhanalaisen saimaannorpan ja naalin hyväksi.

Sarjan kosmetiikkatuotteet myydään ilman kartonkipakkauksia, minkä ansiosta on vältytty 2,5 miljoonan pahvipakkauksen valmistukselta.

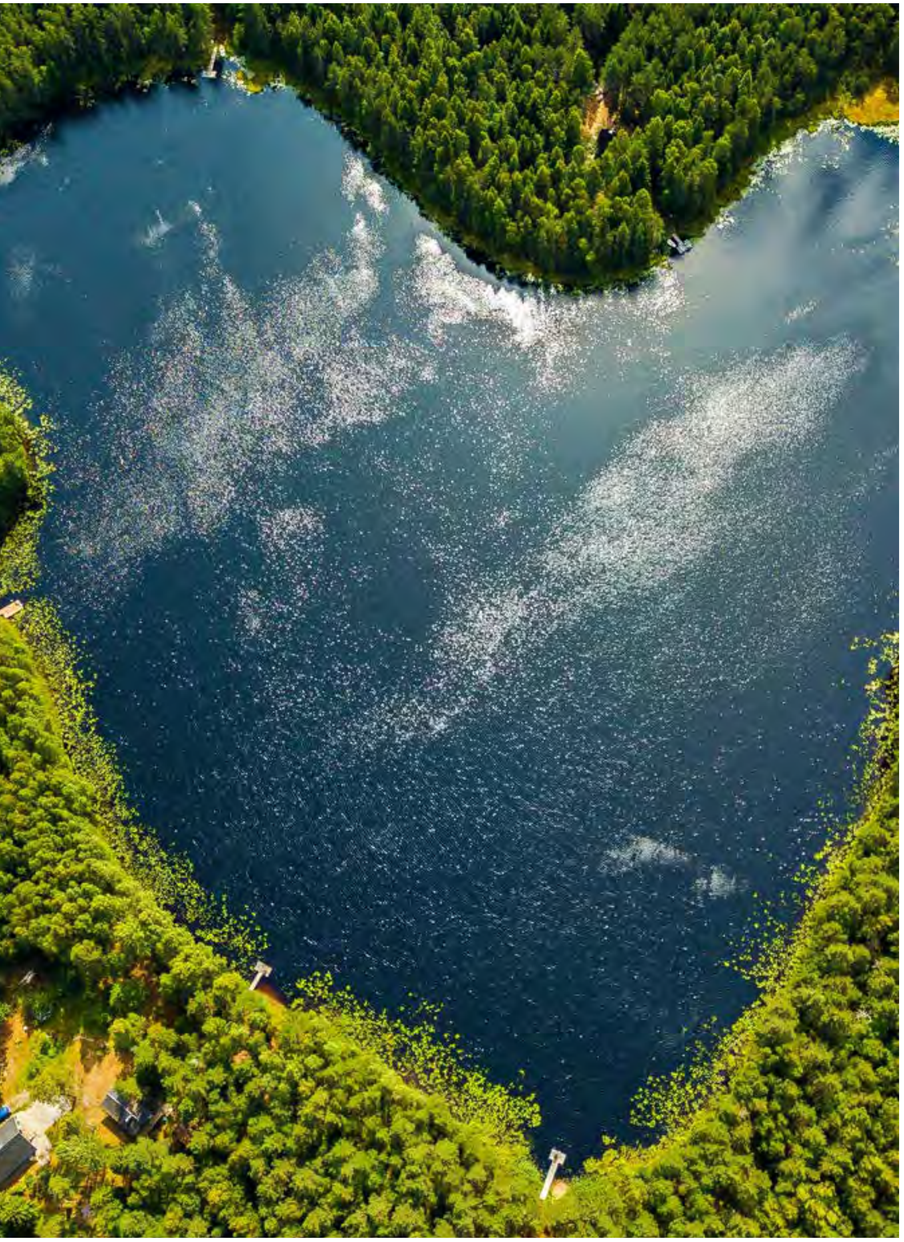

Vesivastuullisuus on keskeinen osa luontotyötämme

Vesivastuullisuudella tarkoitetaan veden käyttöä ja vesien suojelua, ja siinä huomioidaan ympäristöl-liset, taloudelliset, kulttuuriset ja oikeudenmukaisuuden näkökulmat. S-ryhmässä vesivastuullisuus kattaa niin omat toimipaikkamme kuin hankinta- ja arvoketjumme. Vesivastuuta on muun muassa vedenotto, veden saatavuus, hygienia ja sanitaatio, tuotteiden valmistukseen käytetty tai tuot-teisiin sitoutunut vesi ja jätevesien käsittely. Vesivastuun edistäminen paikallisesti vaatii yhteistyötä valuma-alueen toimijoilta.

OMIEN TOIMIPAIKKOJEMME VESIVASTUU

Omissa toimipaikoissamme keskei-siä veteen liittyviä näkökohtia ovat hulevedet ja rakentamisen yhtey-dessä tehtävien luontokartoituksien kautta mahdollisesti esiin nousevat huomiot. Pohjavesialueilla ja vesistöjen läheisyydessä sijaitsevien toimipaikkojemme ympäristöluvissa on huomioitu veteen liittyvät riskit ja niihin varautuminen. Erityisesti polttoainemyynnin vesivastuuriskiä huomioidaan poikkeustilanneva-rautumisen ja lupamenettelyiden kautta. Kaikki toimipaikkojemme jätevesi päätyy kunnalliseen jäteveden käsittelyyn. Eniten toimipaikoistamme vettä käyttävät hotellit (asiakkaiden käyttämä vesi) ja ABC-asemat (pesukadut).

	2020	2021	2022	2022 KOKO S-RYHMÄ YHTEENSÄ
Vesi, Suomi, milj.m³	1,59	1,69	**1,88**	**1,95**
Vesi, lähialueet, milj.m³	0,18	0,19	**0,07**	

Vuosien 2020 ja 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 osalta vain Viro. Vesitiedot kattavat 89 % kohteista.

ESIMERKKEJÄ VESIVASTUUTEOISTAMME TOIMIPAIKOISSAMME

ABC-ASEMAT

- Kaikilla ABC-asemilla on huomioitu vuoto-/päästöriskit, oli jakeluasema joko ympäristöluvitettu tai rekisteröity. Lisäksi ABC-asemilla on poikkeustilanteiden hallintaan liittyviä ohjeistuksia.
- Kaikilla HOK-Elannon kolmella ABC Pesukadulla (Kaari, Nihtisilta ja Porttipuisto) on autopesulatoiminnan kattava Joutsenmerkki. Myös HOK-Elannon ABC:n 13 perinteisessä autopesuhallissa käytetään vain biohajoavia ja ympäristömerkittyjä kemikaaleja. Autopesun ympäristömerkki perustuu vedenkulutuksen ja kemikaalipäästöjen vähentämiseen.

HOTELLIT

- Kaikilla Sokos Hotelleilla ja Radisson Blu -hotelleilla on **Green Key -tunnus**, mikä tarkoittaa, että ne täyttävät veteen liittyvät Green Key -peruskriteerit. Green Keyn vaatimuksiin kuuluu veden osalta muun muassa vettä säästäviä vesikalusteita ja käytäntöjä.
- Sokos Hotelleissa luovuttiin vuonna 2019 ilmaisista pullovesistä hotellihuoneissa samoin kuin ilmaisten pullovesien jakamisesta kokouksien vetäjille. Sokos Hotelleissa kannustetaan hanaveden käyttöön ja noin puolessa hotelleista on käytössä myös oma hiilihapotuslaitteisto vedelle.
- Radisson Blu -hotelliketju on ollut vuodesta 2017 lähtien **Just a Drop** -vedensäästöohjelmassa, minkä lisäksi hotellien ravintoloissa ja kokoustiloissa käytetään vain hanavettä. Hanoista saa sekä tavallista että kuplavettä.

VESIVASTUU ARVOKETJUSSAMME

Olemme tehneet tuotekategorioihin liittyvää riskitarkastelua WWF Water Risk Filter- ja CDP Water Matrix -työkaluja hyödyntäen ja tunnistaneet merkittävimmiksi veteen liittyviksi tuotekategorioiksemme polttoaineet, tekstiilit ja jalkineet, mutta myös tietyt elintarvikkeet. Polttoaineisiin liittyvä vesiriski liittyy ensisijaisesti kyseisen raaka-aineen tuotantoon.

Vesivastuutyössämme haluamme keskittyä ensisijaisesti ymmärtämään positiiviset ja negatiiviset vaikutuksemme ja mahdollisuutemme vaikuttaa niihin. Vesivastuutyössä on tärkeää rajausten sijaan pyrkiä tukemaan arvoketjua kestävämmässä vedenkäytössä ja tekemään yhteistyötä valuma-alueen muiden toimijoiden kanssa.

ESIMERKKEJÄ VESIVASTUUTEOISTAMME ARVOKETJUSSAMME

- Tuemme **uudistavaa viljelyä** Baltic Sea Action Groupin hankkeessa
- Liityimme **Alliance for Water Stewardship** -yhteistyöverkoston jäseneksi vuonna 2022.
- Olemme vuodesta 2022 lähtien olleet mukana **SYKE:n ruokaketjun vesivastuullisuuden edistäminen -yhteiskehittämishankkeessa**, jonka tavoitteena on löytää uusia toimija- ja arvoketjulähtöisiä keinoja vesien tilan ja kestävän käytön parantamiseen Suomessa.
- Olemme olleet vuodesta 2019 lähtien jäsenenä **Better Cotton** -aloitteessa, jonka tavoitteena on edistää kestävämpiä viljelytapoja, kuten esimerkiksi järkevää veden ja kemikaalien käyttöä.
- Osa osuuskaupoista on tehnyt kertaluonteisia lahjoituksia esimerkiksi Itämeren hyväksi ja paikallisten vesistöjen ennallistamishankkeissa. Suur-Seudun Osuuskauppa on tällä hetkellä **mukana Siuntionjoen kolmivuotisessa kunnostushankkeessa**.
- Olemme mukana Itä-Suomen yliopiston **MAP-hankkeessa**, jossa tavoitteena on mikromuovianalyysin ja poistomenetelmien kehittäminen teollisuuden laadunvalvontaan.

TUOTE- JA RAAKA-AINESERTIFIOINNIT OSANA VESIVASTUUTA

Erilaisilla raaka-aine- ja tuotesertifioinneilla voimme varmentaa tuotteidemme sosiaalista- ja ympäristövastuuta. Olemme asettaneet sertifiointivaatimuksia erityisesti Oma merkki -tuotteillemme. Esimerkiksi Reilu kauppa- ja Rainforest Alliance -sertifikaattien kriteerit asettavat muiden ympäristökriteeriensä ohella vaatimuksia vedenkulutukselle ja ohjaavat viljelijöitä vesivarojen sekä jätevesien hallinnan jatkuvaan parantamiseen. Lisäksi vastuullisen palmuöljyn Roundtable for Sustainable Palm Oilin (RSPO) -sertifiointi sekä vastuullisen soijan varmentamisessa käyttämämme Round Table on Responsible Soy (RTRS) sekä ProTerra asettavat viljelijöille useita vaatimuksia muun muassa veden riittävyyteen, hallintaan ja laatuun liittyen.

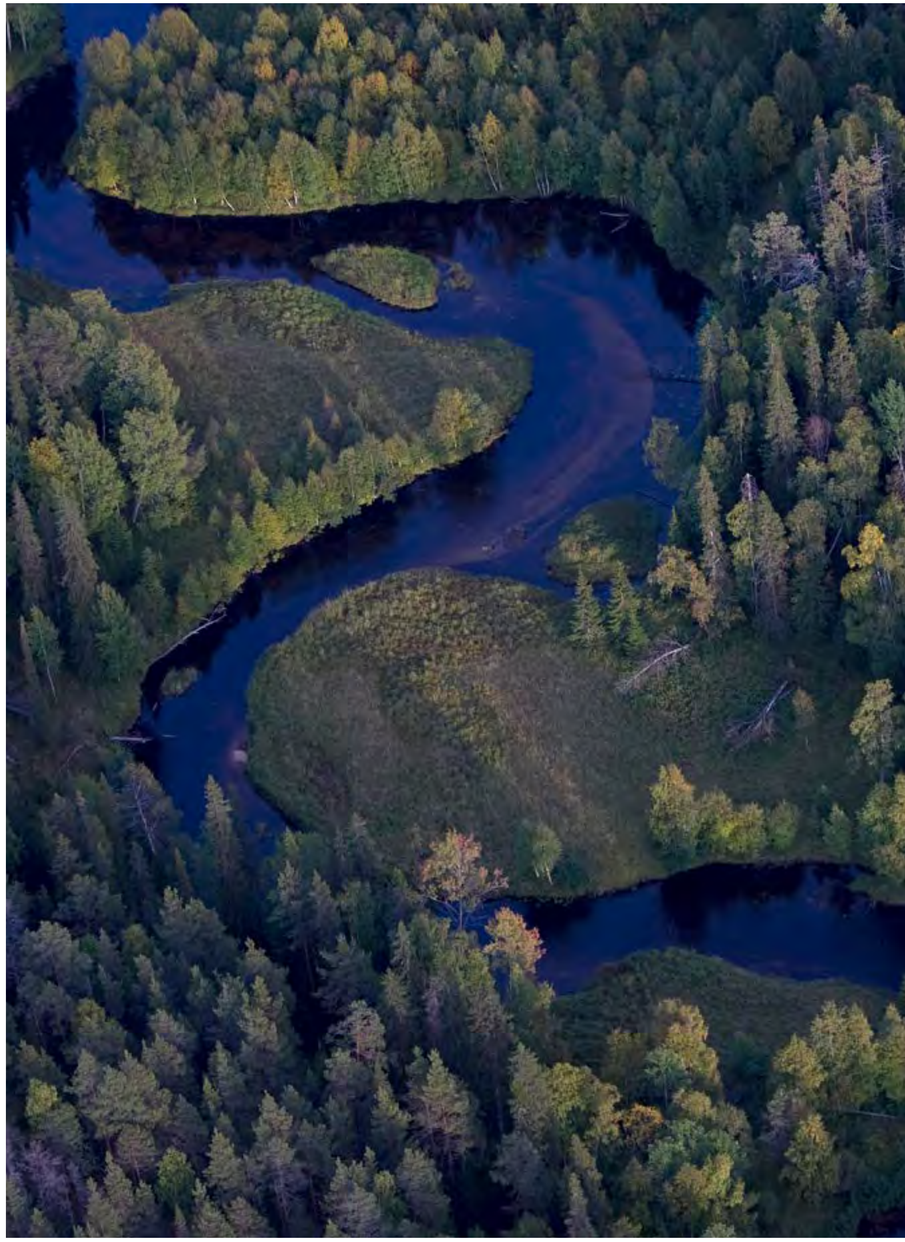

Kiertotalouden ratkaisuilla voimme hillitä ilmastonmuutosta ja vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen. Pitämällä raaka-aineet kierrossa pidempään voimme vaikuttaa luonnonvarojen kestävään käyttöön.

KIERTOTALOUS

Resurssien ylikulutus, raaka-aineiden vaihteleva saatavuus sekä tuotteissa käytettyjen raaka-aineiden rajallinen loppukäyttö vaikuttavat toimintaympäristöömme nyt ja tulevaisuudessa. Toteutamme kiertotalouteen sisältyvää raaka-aineiden ja resurssien tehokasta käyttöä monella tavalla. Keskiössä ovat jätteiden kierrätys, hävikin hallinta sekä kuluttajille tarjottavat ratkaisut. Kartoitamme jatkuvasti kiertotalouteen liittyviä uusia toimintamalleja, joilla arvokkaat raaka-aineet ja resurssit saadaan pysymään kierrossa entistä pidempään ja tehokkaammin. Osiosta **Kestävä kuluttaminen** voit lukea lisää palveluistamme, joita tarjoamme asiakkaillemme. Kiertotalous kaupan alalla tarkoittaa materiaalien kierron lisäksi vaihtoehtoisia tapoja kuluttaa. Myös kuluttajat ovat yhä tiedostavampia ja odottavat yrityksiltä toimenpiteitä, joilla edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Pakkaukset

Pakkauksen tärkein tehtävä on suojata tuotetta. Toimiva pakkaus edistää tuotteen säilyvyyttä ja turvallisuutta sekä estää hävikkiä. Erityisesti elintarvikkeiden pakkauksilla on suuri merkitys ruokahävikin minimoimisessa.

Pakkausten vastuullisuudessa noudatamme seuraavia 5 periaatetta:

1. **Pakkausmateriaalien vähentäminen**
   Tavoitteenamme on minimoida kaikki turha pakkaaminen ja vähentää käytetyn materiaalin määrää.

2. **Pakkausten kierrätettävyys ja lajitteluohjeet**
   Tavoitteenamme on, että oma merkki -tuotteiden kuluttajapakkaukset ja myymälässä pakattavien elintarvikkeiden pakkaukset ovat kierrätettäviä. Lisäämme oma merkki -tuotteiden kuluttajapakkauksiin selkokieliset lajitteluohjeet, jotta kuluttajan on helppo lajitella pakkaus oikeaoppisesti kierrätykseen.

3. **Tavoitteenamme on lisätä kierrätysmateriaalien käyttöä**
   Kierrätysmateriaalien, kuten kierrätysmuovin tai kierrätyskartongin, hyödyntämisellä pyritään vähentämään tarvetta neitseellisten materiaalien käytölle.

4. **Tavoitteenamme on lisätä uusiutuvien materiaalien käyttöä**
   Uusiutuvilla materiaaleilla, kuten kartongilla, paperilla ja biopohjaisella muovilla, voidaan usein korvata fossiilisten raaka-aineiden, kuten tavanomaisen muovin käyttöä.

5. **Selvitämme mahdollisuuksia korvata kertakäyttöisiä pakkauksia uudelleenkäytettävillä pakkauksilla.**

KEHITÄMME PAKKAUKSIAMME

Vuonna 2022 edistimme tuoretta vastuullisuusvaatimustamme puupohjaisten kuluttajapakkausten osalta. Tavoitteenamme on, että vuoden 2023 loppuun mennessä päivittäistavarakaupan oma merkki -tuotteiden kuluttajapakkauksien raaka-aineena käytetty puu on joko kierrätyskuitua, FSC- tai PEFC-sertifioitua tai pakkaukselle on myönnetty Joutsenmerkki tai EU:n ympäristömerkki. Esimerkiksi kaikki S-ryhmän omien merkkien mehujen (sis. täysmehut, mehujuomat, pillimehut ja mehukeitot, smoothiet) nestekartonkipakkaukset ovat jo nyt linjauksen mukaisesti sertifioituja.

Lähes kaikista omien merkkien pakkauksista on selkokieliset lajitteluohjeet, jotta asiakkaan olisi helppo lajitella pakkaus kierrätykseen. Pakkausten kierrätettävyyttä pyritään arvioimaan ja edistämään jatkuvasti.

MUOVIN VÄHENTÄMINEN

Olemme sitoutuneet kansainvälisen Ellen MacArthur -säätiön ja YK:n käynnistämän The New Plastics Economy Global Commitment -sitoumuksen kautta muovin kiertotalouden edistämiseen jo vuodesta 2018 lähtien. Sitoumuksen olennaisimpia tavoitteita ovat muun muassa turhan muovin välttäminen ja kierrätettävyyden parantaminen. Sitoumuksen avulla edistetään myös muovin uudelleenkäyttöä, mikä vähentää neitseellisen muovin tarvetta pakkauksissa.

Tavoitteenamme on vähentää neitseellisen muovin määrää 20 prosenttia päivittäistavarakaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa ja muovikasseissa vuoden 2025 loppuun mennessä vuoteen 2018 verrattuna.

Vuoden 2022 aikana S-ryhmänä sitouduimme kertakäyttömuovidirektiiviä koskevaan green deal -sopimukseen, jonka ensisijaisena tavoitteena on vähentää muovisten kertakäyttöisten annospakkausten ja juomamukien kulutusta. Lisäksi lähdimme mukaan elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen kauteen 2022–2026, jonka yhtenä tavoitteena on edistää ympäristön kannalta kestävien pakkausratkaisujen käyttöä.

Olemme jatkaneet pakkausmuovin vähentämistä omien merkkien tuotteissa, kun se tuotteen laadun ja säilyvyyden kannalta on ollut mahdollista. Muovia vähennettiin vuoden aikana 18 oma merkki -tuotteen pakkauksessa. Suurin muutos vuonna 2022 tehtiin Herkku-merkin valmisruoissa: useassa sarjan tuotteessa pystyttiin vähentämään käytetyn muovin määrää, rasiasta riippuen jopa 15–26 prosenttia. Vuositasolla muovia käytetään näissä pakkauksissa nyt yhteensä lähes 5 000 kiloa vähemmän kuin aiemmin.

Vuonna 2022 saatoimme loppuun Kotimaista-merkin ruukkusalaattien ja -yrttien ruukkujen kierrätyskelpoisuuden parantamisen. Tuotteissa käytettiin aiemmin laajasti mustia muoviruukkuja, jotka eivät värinsä vuoksi sovellu muovinkierrätykseen. Uudistuksen jälkeen yli 90 prosenttia ruukuista on kierrätyskelpoisia muoviruukkuja ja monissa näistä on lisäksi käytetty kierrätysmuovia. Loput ruukuista ovat paperiruukkuja, jotka voi lajitella biojätteeseen. Muutos on merkittävä, koska se koskee vuositasolla useita miljoonia yrtti- ja salaattiruukkuja, joiden raaka-aineet voidaan nyt saada tehokkaammin kiertoon. S-ryhmä ei salli mustan muovin käyttöä omien merkkien kuluttajapakkauksissa.

Tavoitteenamme on vähentää neitseellisen muovin määrää 20 prosenttia päivittäistavarakaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa ja muovikasseissa vuoden 2025 loppuun mennessä vuoteen 2018 verrattuna.

Kierrätysmuovia hyödynnetään tavanomaisen neitseellisen muovin sijasta nyt yli 100 oma merkki -tuotteemme kuluttajapakkauksessa. Erityisen hyvin kierrätysmuovi soveltuu päivittäiskäyttötavaratuotteiden pakkauksiin. Esimerkiksi kaikissa Rainbow-pyykinpesuainepakkauksissa hyödynnetään kierrätysmuovia. Myös muun muassa vanujen ja vaippojen pakkauksissa sekä Kotimaista-merkin yrttien ja salaattien ruukuissa käytetään paljon kierrätysmuovia. Vuonna 2022 Herkku-sarjan valmisruokapakkausten uudistuksen yhteydessä rasiat vaihdettiin kierrätysmuovia sisältäviksi. Mehustamo-sarjan mehuissa ja smoothiessa on jo vuosia hyödynnettyä sekä kierrätysmuovia että biopohjaista muovia. Vuonna 2022 linjasimme, että jatkossa muissakin omien merkkien PET-juomapulloissa käytetään enenevässä määrin kierrätysmuovia. Tavoitteenamme on, että S-ryhmän oma merkki -tuotteiden PET-juomapullojen raaka-aineesta vähintään 25 prosenttia on kierrätysmuovia vuoden 2025 loppuun mennessä. S-ryhmän muovisissa ostoskasseissa on käytetty kierrätysmuovia jo pitkään. Vuonna 2022 kierrätysmateriaalin osuus kaikissa myydyissä kasseissa oli yhteensä 90 prosenttia.

Tavanomaista muovia korvataan pakkauksissa myös biopohjaisella muovilla. Vuonna 2022 omien merkkien tuotepakkauksistamme 40 sisälsi biopohjaista muovia. Biopohjaista muovia hyödynnetään muun muassa vauvanhoitotuotteiden ja vauvanvaippojen pakkauksissa, Mehustamo-sarjan juomapulloissa sekä parissa Kotimaista-merkin pakasteessa.

UUDELLEEN KÄYTETTÄVÄT PAKKAUKSET

Edistämme uudelleenkäytettävien pakkausten käyttöä erityisesti logistiikassa. Esimerkiksi uudelleenkäytettäviä hevilaatikoita on käytetty vuosia. Näillä korvataan kertakäyttöisiä kartonkilaatikoita. Vuoden 2022 aikana vaihdoimme aiemmin käyttämistämme IFCO-hevilaatikoista EPS-järjestelmään (Euro Pool System). Yhteensä vuoden 2022 aikana toimitusketjussamme kiersi reilu 17 miljoonaa uudelleen käytettävää hevilaatikkoa. Tämä on saman verran kuin aiempana vuonna. Viimeisen viiden vuoden aikana uudelleenkäytettävien hevilaatikoiden käyttö on kasvanut 48 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Heviosastolla tarjoamme asiakkaillemme myös uudelleenkäytettäviä kestohevipusseja, jotka korvaavat kertakäyttöisiä hevipusseja. Pakkausten uudelleenkäyttö on mahdollista myös kahdessa eri Rainbow -pyykinpesunestepullossa, joihin asiakas voi ostaa ohuemmasta muovista valmistetun refill-täyttöpakkauksen.

MUOVIKASSIEN MYYNTI ASIAKASTA KOHDEN LASKI

S-ryhmä on mukana kansallisessa muovikassisitoumuksessa, jonka tavoitteena on vähentää muovikassien ja -pussien kulutusta siten, että vuoden 2025 loppuun mennessä jokainen suomalainen käyttää enintään 40 muovikassia vuodessa.

Päivittäistavarakaupassa myytiin 148,3 (2021: 147) miljoonaa muovikassia. Vaikka muovikassien myyntimäärä kasvoi hieman edellisestä vuodesta, asiointikäyntien kasvu huomioiden muovikassien myynti per asiakas laski. Paperi- (–2 %) ja biokantokassien (–4 %) myynti jatkoi edelleen laskuaan. Kestokassien myynti kasvoi 13 prosenttia. S-ryhmän ruokakauppojen kestokassit uudistuivat vuonna 2022. Uusissa kasseissa on sosiaalisessa mediassa järjestetyllä äänestyksellä valitut kuosit. Uutena valikoimaan tuli myös minikokoinen kestokassi, joka sopii esimerkiksi lasten käyttöön tai eväskassiksi työmatkalle.

Sokoksella kestokassien myyntimäärä kasvoi entisestään, noin 47 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Kestokassien myynti Sokoksella on varsin vähäistä, ja vuonna 2022 niitä myytiin noin 5 400 kappaletta. Sokoksella on käytössä muovikassi ainoastaan 3+1 Päivien kassina.

ENEMMÄN KOTIMAISTA KIERRÄTYSMATERIAALIA

Myymälöissä käytetyt Palpa-säkit ovat jo noin kahdeksan vuoden ajan olleet 100-prosenttisesti kierrätysmateriaalia. Säkkien valmistusmaa on ollut Puola ja kierrätetty muovin raaka-aine on ollut peräisin useista eri lähteistä ympäri Eurooppaa. Toukokuussa 2022 S-ryhmässä luotiin malli, jossa pystytään hyödyntämään Inexillä syntyvää kirkasta PE-muovijaetta suljetun kierron periaatteella omien Palpa-säkkien valmistuksessa. Muovi kiertää jatkossa Inexiltä L&T:lle Merikarvialle, jossa tämä SOK:lle korvamerkitty volyymi pestään sekä uudelleen granuloidaan muovipelleteiksi. Tätä materiaalia voidaan käyttää suoraan sellaisenaan uusien Palpa-säkkien valmistukseen. Säkit valmistaa L&T:n yhteistyökumppani Merikarvialla.

Ruokahävikki

Tähtäämme ruokahävikin puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä.

S-ryhmän ruokakauppojen hävikki vuonna 2022 oli 1,44 prosenttia (2021: 1,47). Vuonna 2022 suhteellinen ruokahävikki laski kaksi prosenttia ja hävikkiä syntyi lähes 2 400 tonnia vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Vuoteen 2014 verrattuna hävikki on laskenut 19 prosenttia.

Yksi näkyvistä hävikin hallintakeinoista on myymälöiden punalaputetut tuotteet. S-ryhmän ruokakaupoissa vanhaksi menossa olevia tuotteita on punalaputettu systemaattisesti jo yli 10 vuoden ajan. Vuonna 2022 myimme yhteensä lähes 91 miljoonaa (2021: 87 milj.) punalaputettua tuotetta (-30 % ja -60 % normaalihinnasta). Korotetun ilta-alen suosio näkyy erityisesti pienissä myymälöissä, kuten Alepoissa, joista käytäntö lähti liikkeelle kuutisen vuotta sitten. Valtakunnallinen ilta-alekäytäntö on ollut käytössä jo viisi vuotta.

Käyttökelpoista ruokaa lahjoitetaan myös hyväntekeväisyyteen ja S-ryhmällä on noin 400 ruoka-apukumppania. Lisäksi ruoka-lahjoitustoimintaa harjoitetaan myös Viron toimipaikoissa. Lahjoitustoiminnan ohella jo 11 osuuskauppaa hyödyntää hevihävikkilaatikoita ja -pusseja. Vuonna 2022 hävikkilaatikoiden avulla vähennettiin yhteensä noin 1,5 miljoonaa kiloa hedelmä- ja leipähävikkiä.

MYYMÄLÖIDEMME RUOKAHÄVIKKI ON LASKENUT

19 %

SUOMESSA VUODESTA 2014

RAVINTOLOIDEN HÄVIKKI LASKUSUUNNASSA

S-ryhmän ravintoloiden ruokahävikki kääntyi laskuun korona-ajan jälkeen ollen 1,26 prosenttia vuonna 2022. ABC-Ravintoloiden ruokahävikki oli puolestaan 1,6 prosenttia vuonna 2022. Asiakasmäärien ja sitä kautta volyymin kasvu parantaa raaka-aineiden hyötykäyttöä sekä tilaamisen ennustettavuutta, jolloin hävikkiä syntyy aiempaa vähemmän.

Pyrimme jatkuvasti etsimään ja kehittämään uusia tapoja hävikin vähentämiseksi ravintoloissamme. Tavallisesti ruokahävikin mittausta ja seurantaa tehdään manuaalisesti ravintolatyön lomassa. Vuoden 2021 syksyllä Kouvolan Pizza & Buffa -ravintolassa alkaneesta Biovaaka-hankkeessa hävikin minimoimiseen haettiin uudenlaista tehoa tekniikasta.

Biovaaka antaa välitöntä palautetta ravintolassa kertyvän hävikin määrästä. Samalla se luo dataa, jonka pohjalta ravintola saa nykyistä helpommin ja kokonaisvaltaisemmin tarkkaa tietoa sen toiminnan eri osa-alueilla syntyneestä ruokahävikistä. Myös asiakkaat ovat avainasemassa hävikin minimoimisessa, ja astioita palautettaessa biovaaka antaakin asiakkaalle palautteen jätteen määrästä kolmella hymiönaamalla.

Pizza & Buffan asiakkaat olivat erittäin kiinnostuneita pilottihankkeesta ja olivat hyvillään siitä, että heitä kannustetaan kuluttamaan vastuullisemmin. Vuoden 2022 lopulla biovaaka oli käytössä 10 Pizza & Buffa -ravintolassa ja tavoitteena on saada kaikki Pizza & Buffa -ketjun yksiköt Bio-vaakojen käyttäjiksi vuoden 2023 aikana.

YLI 136 000 PELASTETTUA RUOKA-ANNOSTA RESQ CLUBIN KAUTTA

ResQ:n kautta voi pelastaa ravintoloista, kahviloista ja ruokakaupoista edullisesti ruokaa, joka muutoin olisi vaarassa joutua hukkaan. Vuonna 2022 onnistuimme pelastamaan S-ryhmän ravintoloiden ja ABC:n kautta yli 136 000 ruoka-annosta, ja samalla säästämään yli 340 tonnia CO_2-päästöjä. Yhteensä ruoan pelastuspalvelua ResQ Clubia hyödynnettiin 177 toimipaikassamme. Lisäksi kaikissa HOK-Elannon Coffee House -kahviloissa ja muutamassa muussa osuuskaupan kahvilassa on käytössä ilta-ale, jolloin aukiolon viimeisenä tuntina myydään vitriinissä olevia tuotteita puoleen hintaan.

2022

Marketin hyvikkilaatikko pelastaa kasvikset ja leivät hävikiltä – ”varma hitti”

Kun ruokakauppojen heviosaston tuotteet eivät ole enää täydellisessä myyntikunnossa, mutta kuitenkin syöntikelpoisia, ne poimitaan myyntiin erillisiin ja edullisiin hevihävikkipusseihin ja -laatikoihin. Näin taklaamme hävikkiä ja säästämme resursseja.

Pääkaupunkiseudulla ja Uudenmaan alueella toimivan HOK-Elannon 64 S-marketissa myydään hyvikkilaatikoita, joihin kerätään hävikkiuhan alta pelastettuja hedelmiä ja vihanneksia tai parasta ennen päivän saavuttaneita leipomotuotteita. Kahden euron hyvikkilaatikot tuovat kaivatun lisän hedelmä- ja vihanneshävikin hillitsemiseen. Päivän kattaus on aina vähän erilainen ja määrät vaihtelevat myös satokauden mukaan.

Tärkein työ hävikin hillitsemiseksi tehdään datan kautta ennustamalla. Ennuste ei kuitenkaan osu aina napakymppiin, ja hedelmiin ja vihanneksiin voi myös tulla kauneusvirheitä tai kolhuja. Aamupäivän hyvikkilaatikko on odotettu lisä punalapputuotteiden ja suositun ilta-alen rinnalle.

S-ryhmän tavoitteena on mennä kohti hävikin puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Kaupassa hävikkitalkoot ovat jokapäiväistä arkea ja haluamme kannustaa myös asiakkaitamme kiinnittämään huomiota ruokahävikkiin. Hyvikkilaatikot ja hevihävikkipussit ovat olleet hitti. Ensimmäisenä konseptia alettiin soveltaa Osuuskauppa Varuboden-Oslan alueella vuonna 2017 ja nykyään se on käytössä jossain muodossa 11 alueosuuskaupan alueella.

RAAKA-AINEET KIERTOON

Vuonna 2022 jätteidemme kokonaismäärä lähialueet mukaan lukien oli 107 600 tonnia. Suomen toimintojen jätemäärä vastaa arviolta noin kolme prosenttia koko maan yhdyskuntajätteistä. Vaarallisia jätteitä syntyi noin 900 tonnia ja nestemäisiä jätteitä 5 200 tonnia. Toiminnastamme syntyy eniten pahvia ja paperia, biojätettä sekä energia- ja poltettavia jätteitä. Valtaosa, 76 prosenttia jätteistämme Suomessa ohjattiin vuonna 2022 kierrätykseen, eli hyödynnettäväksi materiaalina. Tavoitteenamme on kierrättää materiaalina tai uusiksi tuotteiksi 80 prosenttia jätteistämme vuoden 2025 loppuun mennessä.

Jatkoimme myymälöidemme leipäjätteen hyödyntämistä ABC-asemilla myytävän Eko E85 -polttonesteen valmistuksessa. Viime vuonna toimitimme leipäjätettä etanolin valmistukseen noin 1 200 tonnin edestä. Hävikkiruoasta ja elintarviketeollisuuden sivuvirroista valmistettavassa, ajoneuvojen polttoaineena käytettävässä Eko E85 -bioetanolissa on 15–20 prosenttia bensiiniä, ja valmistuksen sivutuotteena syntyy rehua maatalouteen sekä vettä. Eko E85 -polttoneste vähentää autoilun fossiilisia ilmastopäästöjä jopa 80 prosenttia. Lisäksi ravintoloissamme käytettyä syväpaistoöljyä hyödynnetään uusiutuvan polttoaineen valmistuksessa Suomen Kasviöljykierrätyksen kautta.

S-RYHMÄN JÄTTEET (TONNIA)

	2020	2021	2022
Pahvi ja paperi	36 400	34 800	**36 700**
Biojäte	32 800	30 300	**31 500**
Energia- ja poltettava jäte	24 300	24 900	**23 700**
Muovi	1 500	3 100	**3 200**
Metalli	1 600	1 400	**3 300**
Lasi	700	700	**700**
Muut kiinteät jätteet	4 100	7 700	**2 400**
KIINTEÄT JÄTTEET YHTEENSÄ	**101 400**	**102 900**	**101 500**
Vaaralliset jätteet	500	500	**900**
Nestemäiset jätteet	3 600	3 700	**5 300**
KAIKKI JÄTTEET YHTEENSÄ	**105 500**	**107 100**	**107 600**

Jätetiedot kattavat 94 % kohteista.

Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuosien 2020 ja 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 osalta vain Viro.

Vuoden 2022 jätelukujen varmennusraportti.

S-RYHMÄN KIINTEÄT JÄTTEET 2022, %

Pahvi ja paperi	36,2 %
Biojäte	31,0 %
Energia- ja poltettava jäte	23,3 %
Muut jätteet	9,5 %

S-RYHMÄN JÄTTEIDEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN, %

	2020	2021	2022
Materiaalikierrätys	45	42	**45**
Energiahyötykäyttö	25	27	**24**
Biojätteen hyödyntäminen	30	31	**31**
Kaatopaikkakäsittely	0,01	0,09	**0,03**

Luvut on laskettu kiinteistä jätteistä.

Vuoden 2020 ja 2021 luvut sisältävät vain Suomen.
Vuoden 2022 luvut sisältävät Suomen ja Viron.

Biojätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan biojätteen kompostointia tai hyödyntämistä biokaasun tai bioetanolin tuotannossa.

Vuoden 2022 jätetietojen varmennusraportti.

KATTAVA KIERRÄTYSVERKOSTO HELPOTTAA ASIAKKAIDEN OMAA KIERRÄTYSTÄ

Toimipaikoissamme on kattava Rinki-ekopisteverkosto kartonki-, lasi-, metalli- ja muovipakkauksille. Vuoden 2022 lopussa 438 myymälän yhteydessä oli Rinki-ekopiste. Näistä 282:ssa kerättiin lasin, kartongin ja metallin lisäksi muovia ja 294:ssä tekstiilejä.

Toimipisteisiimme voi palauttaa myös pantillisia juomapakkauksia, paristoja ja akkuja sekä SER-jätettä. Vuoden 2022 aikana palautettujen muovipullojen määrä kasvoi kuusi prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Kannettavia akkuja ja paristoja palautettiin toimipisteisiimme lähes neljä prosenttia enemmän kuin vuonna 2021 ja lähes kolmasosa Suomessa palautetuista kannettavista akuista ja paristoista kerätään toimipaikkojemme kautta. Asiakkaat voivat palauttaa vanhoja, käyttämättä jääneitä kynsilakkoja 55:een Sokos- ja Emotion -ketjujen myymälään.

KIERRÄTYSPISTEET JA KIERRÄTYSMÄÄRÄT

	2020	2021	2022
Ekopisteet, kpl	428	432	**438**
Palautetut kierrätysmuovipullot, milj. kpl	245	272	**287**
Palautetut kierrätyslasipullot, milj. kpl	53	53	**49**
Palautetut alumiinitölkit, milj. kpl	663	673	**665**
Palautetut kannettavat akut ja paristot, tonnia	599	621	**648**

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

S-ryhmä on sitoutunut kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikissa toiminnoissaan ja noudattamaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden mukaista huolellisuutta kielteisten ihmisoikeusvaikutusten ennaltaehkäisemiseksi.

89 IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ
95 VASTUULLINEN HANKINTA
103 TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN
108 TIETOSUOJA
110 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI
114 MONIMUOTOISUUS

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2021	TOTEUMA 2022	KOMMENTTI
HENKILÖSTÖ	Työtyytyväisyyskysely	75,8	76,3	Työtyytyväisyyden merkittävin vuosittain toistuva mittari on työyhteisötutkimuksemme (TYT), johon kaikki s-ryhmäläiset kutsutaan vastaamaan.
HENKILÖSTÖ	Tavoitteenamme on tarjota nuorille myönteisiä oppimiskokemuksia työuransa alussa.	noin 14 000 kesätyöntekijää	noin 15 000 kesätyöntekijää	S-ryhmä on yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjoamme merkittävälle joukolle tärkeän ensimmäisen kokemuksen työelämästä esimerkiksi kesätyön tai harjoittelun muodossa.
HENKILÖSTÖ	Tavoitteenamme on, että asenteet eivät vaikuta työhaastattelukutsun saamiseen edes tiedostamattomasti.	Emme kysyneet työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää.	Emme kysyneet työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää.	Emme kysy työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteena on, että kaikki omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteiden riskimaissa sijaitsevat valmistustehtaat on auditoitu amfori BSCI -auditoinnilla tai vastaavalla kolmannen osapuolen tarkastuksella.	98 %	99 %	Auditoinneissa tarkastetaan muun muassa työturvallisuuteen, työaikoihin ja palkkaukseen liittyvät käytännöt.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteenamme on, että omien merkkien elintarvikkeiden riskimaissa tuotettujen pääraaka-aineiden tuotantopaikat ovat kolmannen osapuolen varmennuksen piirissä vuoden 2025 loppuun mennessä.	Vuonna 2021 jatkoimme työtä muun muassa pakastehedelmien ja -marjojen sekä kookosta ja vaniljaa sisältävien tuotteiden parissa.	Vuoden 2022 aikana perehdyimme muun muassa mehujen tuotantoketjuihin.	Mehujen tuotantoketjujen jäljitettävyyteen voi usein liittyä haasteita ja suurimmat riskit koskevat työntekijöiden oikeuksia ja viljelykäytänteitä tiloilla.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteenamme on, että omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetään ainoastaan vastuullisesti tuotettua puuvillaa vuoden 2025 loppuun mennessä	29 %	61 %	Puuvillalinjauksemme mukaan käytettävän puuvillan tuotannon pitää täyttää yksi tai useampi seuraavista kriteereistä: Sen tulee olla ympäristön kannalta kestävämpää, sosiaalisen vastuun kannalta kestävämpää tai viljelijöiden näkökulmasta taloudellisesti kestävämpää.

YK:n ohjaavien periaatteiden noudattaminen edellyttää julkista sitoutumista ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, huolellista ihmisoikeusriskien arviointia sekä toimintatapoja riskien ennaltaehkäisemiseksi ja haitallisten vaikutusten korjaamiseksi. Lisäksi periaatteet edellyttävät avointa viestintää riskeistä, toimenpiteistä ja haasteista.

IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ

Ihmisoikeusvaikutuksemme liittyvät erityisesti omaan henkilöstöömme, asiakkaisiimme sekä hankintaketjujemme työntekijöihin ja yhteisöihin. Erityisesti hankintaketjuissa ihmisoikeusriskit ja haasteet kytkeytyvät kiinteästi ympäröivään yhteiskuntaan, ja niihin täytyy vaikuttaa pitkäjänteisellä työllä niin hankintaketjujen toimijoiden kuin muiden verkostojen kautta.

S-RYHMÄN IHMISOIKEUS-PERIAATTEET

S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteissa kuvataan S-ryhmän hallintamalli ihmisoikeusasioiden tunnistamiseen, johtamiseen, riskienhallintaan ja viestintään. Lisäksi periaatteissa määritellään ihmisoikeusasioihin liittyvät roolit ja vastuut. Periaatteiden tarkoitus on tukea ihmisoikeusasioiden pitkäjänteistä ja systemaattista johtamista S-ryhmässä sekä kuvata sidosryhmille lähestymistapamme ihmisoikeuksiin. Periaatteet täydentävät SOK-yhtymän eettisissä periaatteissaan asettamaa sitoumusta ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Ihmisoikeusperiaatteet ovat SOK:n hallituksen hyväksymät.

SOK-YHTYMÄN SITOUMUKSET JA PERIAATTEET

- **SOK-yhtymän eettiset periaatteet**
  SOK:n hallituksen hyväksymissä eettisissä periaatteissa sitoudumme kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia kaikissa toiminnoissamme ja odotamme samaa myös yhteistyökumppaneiltamme. Eettiset periaatteet koskevat koko SOK-yhtymän henkilöstöä. Monet osuuskaupoistamme ovat omaksuneet SOK-yhtymän eettiset periaatteet myös omiksi periaatteikseen tai niillä on erilliset omat periaatteet.
- **S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteet**
  SOK:n hallituksen hyväksymissä S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteissa kuvaamme huolellisuusvelvoitteen mukaisen toimintamallimme ja ihmisoikeustyön johtamisen yritysryhmässä.
- **amfori Code of Conduct**
  Kansainvälisen vastuullisuusverkosto amforin jäsenenä S-ryhmä on sitoutunut amfori Code of Conductiin. Se on osa hankintasopimuksiamme ja asettaa odotuksemme tavarantoimittajillemme.
- **Women's Empowerment Principles**
  S-ryhmä on sitoutunut YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin ja YK:n yritysvastuualoite UN Global Compactin tasa-arvoa ja monimuotoisuutta edistäviin periaatteisiin.

IHMISOIKEUSASIOIDEN JOHTAMINEN

Ihmisoikeusasioiden johtaminen S-ryhmässä on osa vastuullisuuden johtamista, josta vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö. Konsernin johtoryhmässä SOK Vastuullisuus kuuluu viestinnästä, markkinoinnista ja vastuullisuudesta vastaavan johtajan alaisuuteen. SOK Vastuullisuus -yksikkö vastaa ihmisoikeusperiaatteista, niiden kehittämisestä ja toimeenpanon ohjauksesta. Lisäksi yksikkö vastaa S-ryhmä-tasolla ihmisoikeusriskien arvioinnista ja uusien toimintamallien kehittämisestä sekä ohjaa ja koordinoi yrityksen eri toiminnoissa tehtävää jatkuvaa ihmisoikeusriskien arviointia. SOK Vastuullisuus vastaa myös ihmisoikeuksiin liittyvästä sisäisestä ja ulkoisesta raportoinnista.

Johtamismallin mukaisesti SOK Vastuullisuus raportoi säännöllisesti SOK:n hallitukselle ja ylimmälle johdolle keskeiset ihmisoikeuksia koskevat riskit, tunnusluvut ja tapauskohtaisesti tärkeimmät hankkeet. SOK:n hallitus hyväksyy ihmisoikeuksiin liittyvät periaatteet ja sitoumukset. SOK:n yksiköt ja tytäryhtiöt arvioivat keskeiset liiketoiminta-aluekohtaiset riskit ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Yksiköt vastaavat myös ihmisoikeuksiin keskeisesti liittyvistä ennaltaehkäisevistä ja korjaavista toimenpiteistä. Ihmisoikeudet ovat yksi vastuullisuusohjelmamme pääteemoista. Tavoitteet, toimenpiteet ja hankkeet määritellään yhdessä liiketoimintojen kanssa. Keskeisimmät tavoitteet on kytketty osaksi vastuullisuusohjelmaamme.

IHMISOIKEUSRISKIEN ARVIOINTI

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti pyrimme huolellisesti arvioimaan ja ennakoimaan toimintamme ihmisoikeusvaikutukset sekä ehkäisemään ja lieventämään kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia. Ihmisoikeusvaikutusten arviointi on jatkuva prosessi. Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa on tunnistettu ryhmät, joiden ihmisoikeuksiin S-ryhmällä voi mahdollisesti olla vaikutusta joko suoraan tai epäsuorasti. Arvioinnissa huomioidaan myös erityisen haavoittuvat henkilöt ja ryhmät, kuten lapset, naiset, siirtolaistyöntekijät ja henkilöt, joilla on erityistarpeita. S-ryhmän ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa hyödynnämme eri järjestöjen ja viranomaisten raportteja ja tutkimuksia, maita koskevia riskinarviointeja (mm. amfori BSCI:n riskimaaluokitusta) sekä vuoropuhelua sidosryhmien, kuten kansalaisjärjestöjen kanssa. Lisäksi hyödynnämme auditoinneista saatua tietoa ja omaa kokemustamme muun muassa tehtaiden työolojen valvonnasta. Arviointiin osallistuu S-ryhmän asiantuntijoita eri liiketoiminta-alueilta, hankinnasta, henkilöstöhallinnosta ja vastuullisuusyksiköstä.

Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa on tunnistettu ryhmät, joiden ihmisoikeuksiin S-ryhmällä voi mahdollisesti olla vaikutusta joko suoraan tai epäsuorasti.

VAKAVIMMAT IHMISOIKEUSRISKIT

S-ryhmällä on mahdollisesti sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia eri ryhmien ihmisoikeuksiin. Suorat vaikutukset liittyvät S-ryhmän henkilökuntaan ja asiakkaisiin, epäsuorat liiketoimintasuhteiden kautta hankintaketjuihin. Seuraavassa on kuvattu keskeisimmät suorat ja epäsuorat ihmisoikeusvaikutukset. Kyseessä ei ole kaikenkattava lista, vaan keskeisimmät ja vakavimmat ihmisoikeusvaikutukset, joiden pienentämiseen kiinnitämme erityistä huomiota. Myös muut ihmisoikeudet ovat yhtäläisen tärkeitä, ja jatkamme työtä sen varmistamiseksi, että emme aiheuta haittaa niiden toteutumiselle.

SUORAT VAIKUTUKSET

S-ryhmän vakavimmat suorat ihmisoikeusvaikutukset liittyvät asiakkaidemme ja henkilöstömme turvallisuuteen. Toimipaikkojen ja tuotteiden turvallisuuden varmistaminen, omavalvonta sekä esimerkiksi alkoholi- ja tupakkatuotteiden ikärajavalvonta ovat jatkuvaa työtä, jolla varmistamme, ettei kenenkään turvallisuus vaarannu työssä tai asioidessa S-ryhmässä.

Asiakkaidemme ja henkilökuntamme syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus ovat myös mahdollisia suoria ihmisoikeusvaikutuksiamme. Syrjimättömyys tarkoittaa muun muassa asiakkaiden ja henkilökunnan tasapuolista kohtelua ja toimipaikkojen esteettömyyttä. Kunnioitamme työntekijöidemme oikeutta ammatilliseen järjestäytymiseen, emmekä hyväksy minkäänlaista syrjintää tai häirintää. Henkilöstötyössä laadimme muun muassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ja koulutamme henkilökuntaamme tasa-arvoisen ja syrjimättömän työyhteisön varmistamiseksi.

EPÄSUORAT VAIKUTUKSET

S-ryhmällä on mahdollisesti myös epäsuorasti vaikutusta tuotteiden ja palveluiden hankintaketjuissa työskentelevien ihmisten ihmisoikeuksiin. Vakavimmat epäsuorat ihmisoikeusvaikutuksemme ovat pakkotyö, syrjintä ja järjestäytymisoikeuden loukkaukset, lapsityövoiman hyväksikäyttö, elämiseen riittämätön palkka, ylipitkät työajat sekä työterveyden ja -turvallisuuden vaarantaminen.

Yleisesti ottaen S-ryhmän suurimmat ihmisoikeusriskit liittyvät hankintaketjuissa

- maihin, joissa lainsäädäntö, sen toimeenpano ja valvonta ovat puutteellisia tai jotka eivät ole ratifioineet kansainvälisiä työ- ja ihmisoikeussopimuksia
- maihin, joissa työskentelee paljon maan sisäisiä tai ulkomailta tulleita siirtotyöläisiä
- tuotteisiin ja raaka-aineisiin, joita tuotetaan korkean riskin maissa, ja joiden valmistamisessa käytetään paljon matalasti koulutettua työvoimaa
- tavarantoimittajiin, jotka eivät ole sitoutuneet vastuullisuusaloitteisiin ja kehittäneet toimintatapoja vastuullisen hankinnan varmistamiseksi
- sertifioimattomiin riskiraaka-aineisiin
- pitkiin toimitusketjuihin.
- Lisäksi on huomioitava, että myös niin sanottujen ei-riskimaiden sisällä voi olla alueita ja tiettyjä toimialoja, joihin liittyy kohonneita ihmisoikeusriskejä.

OLEMME SITOUTUNEET KUNNIOITTAMAAN IHMISOIKEUKSIA

> SOK-yhtymän eettiset periaatteet
> S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteet

TUNNISTAMME OMAN TOIMINNAN SUORAT JA EPÄSUORAT IHMISOIKEUSVAIKUTUKSET SEKÄ NIIDEN KOHTEET JA YMMÄRRÄMME RISKIT

> Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnit
> Riskimaa- ja toimiala-arvioinnit
> Riskiraaka-ainekartoitukset
> Raportit ja tutkimukset
> Sidosryhmävuoropuhelu

RAPORTOIMME AVOIMESTI HUOLELLISUUSVELVOITEPROSESSISTAMME, RISKEISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ

> Vuosiraportointi
> Viestintä
> Sidosryhmävuoropuhelu

ENNALTAEHKÄISEMME TUNNISTETTUJEN RISKIEN TOTEUTUMISTA

> Sopimusvaatimukset
> amfori Code of Conduct
> Kolmannen osapuolen auditoinnit
> Sertifioinnit
> Koulutukset
> Tavarantoimittajakyselyt
> Tutkimusmalli juurisyiden selvittämiseksi

PYRIMME KORJAAMAAN JO TAPAHTUNEET IHMISOIKEUSLOUKKAUKSET

> Korjaavien toimenpiteiden suunnitelma
> Yhteistyö kumppaneiden kanssa
> Koulutukset
> S-ryhmän Ilmoituskanava

IHMISOIKEUSVAIKUTUSTEN EHKÄISEMINEN JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

S-ryhmän ihmisoikeustyön perusta on huolellisessa riskien arvioinnissa ja toimenpiteiden kohdentamisessa sinne, missä riskit ovat korkeimmat. YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti toimenpiteiden priorisoinnissa on huomioitu vaikutuksen vakavuus ja peruuttamattomuus, todennäköisyys sekä se, onko vaikutus S-ryhmän suoraan aiheuttama vai epäsuorasti esimerkiksi liiketoimintasuhteen kautta.

Ihmisoikeusriskejä pyritään ennaltaehkäisemään hankintaketjuissa monin tavoin, muun muassa riskimaatavarantoimittajien auditointien ja riskiraaka-aineiden sertifiointien avulla. Odotamme kaikilta tuote- ja palvelutoimittajiltamme ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä tuotteiden jäljitettävyyttä raaka-aineiden alkuperään saakka. Riippumattomien auditointien ja sertifikaattien rinnalle olemme kehittäneet hankintaketjujen ihmisoikeusriskien juurisyihin pureutuvan tutkimusmallin. Tavoitteena on tunnistaa ajankohtaisia, tuotteisiin tai tuotantomaihin liittyviä ihmisoikeuskysymyksiä sekä niiden juurisyitä, jotta voimme omalta osaltamme vaikuttaa niihin yhdessä sidosryhmien ja kumppaneidemme kanssa. Tutkimukset tekee ulkopuolinen riippumaton taho, ja viestimme tuloksista avoimesti.

Pyrimme vaikuttamaan keskeisten hankintamaiden työolojen ja niihin vaikuttavan lainsäädännön kehitykseen yhteistyöverkostojemme kautta, kun kehitys on ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ja ILO:n työelämän normien kanssa. Keskeisin vaikuttamiskeino on avoin vuoropuhelu sidosryhmien ja omien yhteistyöverkostojemme kanssa. Vaikuttamista voidaan tehdä myös esimerkiksi erilaisin kannanotoin viranomaisille tai yrityksille, joko yksin tai yhdessä kansainvälisten verkostojen kanssa.

Mikäli S-ryhmän omassa toiminnassa tulee esiin suoria ihmisoikeuksien loukkauksia, käynnistämme välittömästi asiaa koskevan selvityksen asianosaisen liiketoiminta- tai muun yksikön ja sidosryhmien kanssa. Korjaavilla toimenpiteillä pyrimme ehkäisemään laajemmat vaikutukset sekä tilanteen mukaan korjaamaan jo syntyneet vahingot. Tarkastelemme myös omia toimintatapojamme, jotta vastaavaa ei tapahtuisi uudestaan.

Mikäli S-ryhmän tavara- tai palveluhankinnoissa tulee ilmi ihmisoikeuksiin liittyviä epäkohtia, käynnistämme välittömästi selvityksen asiasta. Korjaavista toimenpiteistä sovitaan asianosaisen yhteistyökumppanin kanssa, ja toimenpiteiden suorittamista seurataan muun muassa auditointien avulla. Yhteistyötä kumppanin kanssa ei ensisijaisesti katkaista, koska se ei edistä työntekijöiden asemaa tehtailla eikä viljelmillä. Paras tapa kehittää toimintaa on tehdä se yhdessä. Myöskään jonkin tuotteen tai hankinta-alueen boikotointi ei ole koskaan ensisijainen ratkaisumme, sillä usein se vaikeuttaa entisestään kaikista heikoimmassa asemassa olevien työntekijöiden asemaa. Yhteistyö voidaan lopettaa tilanteessa, jossa yhteistyökumppani ei osoita halua ja sitoutumista kehittää toistuvasti havaittuja puutteita. Yhteistyö voidaan lopettaa myös, mikäli yhteistyökumppani ei suostu kolmannen osapuolen riippumattomaan auditointiin. Yhteistyökumppaneiden valmiuksia parantaa työntekijöiden olosuhteita pyritään lisäämään kouluttamalla itse sekä ohjaamalla toimittajia vastuullisuusverkosto amforin järjestämiin koulutuksiin.

Erityisesti hankintaketjuissa S-ryhmällä ei aina ole mahdollista suoraan vaikuttaa puutteiden korjaamiseen. Tällöin vaikutusvallan kasvattaminen yhteistyöllä toisten yritysten, vastuullisuusaloitteiden ja muiden verkostojen kanssa on tärkeää.

S-ryhmässä on laadittu sisäinen toimintaohje ja perehdytetty henkilökuntaa ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön tunnistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön riski on olemassa myös Suomessa, ja siksi on tärkeää, että esimerkiksi toimipaikkojemme työntekijät ja hankinnoista vastaavat henkilöt osaavat tunnistaa ja raportoida huolensa ja selvittää yhteistyökumppanien toimintatavat.

BANGLADESH ACCORD

S-ryhmä liittyi Bangladesh Accordiin vuonna 2020 ja sen rauettua uuteen International Accord -aloitteeseen (International Accord for Health and Safety in the Textile and Garment Industry) syksyllä 2021. Accordissa mukana olevien yritysten käyttämillä vaatetehtailla tehdään säännöllisiä kolmannen osapuolen tarkastuksia, joiden pohjalta tehtävillä korjaustoimilla ja koulutuksilla parannetaan tehtaiden palo-, sähkö- ja rakennusturvallisuutta. Kaikki S-ryhmälle omien merkkien ja oman maahantuonnin vaatteita valmistavat bangladeshilaiset tehtaat ovat mukana Accord-prosessissa. Accord laajentui loppuvuodesta 2022 Pakistaniin, jossa toiminta käynnistyy vuoden 2023 aikana.

S-RYHMÄN ILMOITUSKANAVA

S-ryhmässä on käytössä ilmoituskanava, joka on avoin sekä S-ryhmän henkilökunnalle että ulkoisille sidosryhmille. Ilmoituskanavaan voi ilmoittaa epäilyt väärinkäytöksistä ja eettisten periaatteiden vastaisesta toiminnasta, jolloin epäily tutkitaan. Ilmoituskanavasta vastaa yhteistyökumppanimme WhistleB ja ilmoituksen voi jättää sinne omalla nimellä tai anonyymisti. Ilmoitusmenettely on salattu, ja kaikki ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti. Ilmoituksen tekijöitä suojataan vastatoimilta vuonna 2023 voimaan astuneen ilmoittajansuojelulain velvoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2022 S-ryhmän ilmoituskanavaan tuli yhteensä 47 ilmoitusta. Ilmoitukset liittyivät pääasiassa HR-kysymyksiin, työsuojeluun tai ohjeiden vastaiseen toimintaan. Osa ilmoituksista (9 kpl) oli ilmoituskanavaan kuulumattomia (asiakaspalautetyyppisiä) ilmoituksia. Viranomaistutkintaan johtaneita ilmoituksia ei vuoden aikana tullut yhtään.

Kanavaan jätetyt ilmoitukset käsittelee SOK Riskienhallinta yhdessä S-ryhmän eri organisaatioiden vastuuhenkilöiden kanssa käsittelyn riippumattomuus turvaten. Ilmoituskanavan kautta tulleiden ilmoitusten pohjalta päädyttiin muun muassa tarkentamaan ohjeita ja pelisääntöjä sekä läpikäymään niitä työntekijöiden kanssa. S-ryhmän oman kanavan lisäksi sidosryhmille on tarjolla kauppatapalautakunnan kanava, jonne voi raportoida epäreiluista kauppatavoista sekä amforin ilmoituskanava, johon voi ilmoittaa ihmisoikeuksien loukkauksista amforin jäsenten hankintaketjuissa.

Koulutamme henkilöstöämme jatkuvasti eettisistä periaatteista. Eettisten periaatteiden koulutuksessa käsitellään muun muassa lahjomattomuuden periaatetta, esteellisyyttä päätöksenteossa ja tasa-arvoista kohtelua työyhteisössä sekä muistutetaan mahdollisuudesta ilmoittaa periaatteiden rikkomuksista ilmoituskanavaan. Koulutus on myös osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

IHMISOIKEUSPUOLUSTAJIEN TUKEMINEN

S-ryhmän pitkäaikainen käytäntö on tukea avoimesti kansalaisyhteiskunnan työtä ihmisoikeuksien tukemiseksi hankintaketjuissa. Ihmisoikeuspuolustajilla tarkoitetaan henkilöitä tai ryhmiä, jotka edistävät ihmisoikeuksien toteutumista paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti. Tyypillisesti kansalaisjärjestöt, ammattiyhdistysliikkeen edustajat tai työpaikan työolosuhteiden epäkohtia esiin nostavat työntekijät voivat olla ihmisoikeuspuolustajia.

Emme puutu tai häiritse ihmisoikeuspuolustajien tai kansalaisyhteiskunnan toimintaa, mukaan lukien S-ryhmään liittyvää kampanjointia. Odotamme yhteistyökumppaneiltamme vapaan kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien työn kunnioittamista, emmekä hyväksy minkäänlaista häirintää yhteistyökumppaniemme taholta. Tilanteissa, joissa on selvää näyttöä, että yhteistyökumppanimme häiritsee tai estää kansalaisyhteiskunnan tai ihmisoikeuspuolustajien työtä, pyrimme oman vaikutusvaltamme puitteissa vaikuttamaan yhteistyökumppaniimme häirinnän lopettamiseksi.

Mikäli tilanne liittyy suoraan S-ryhmän toimintaan, myös oikeudellinen tai taloudellinen tuki on mahdollinen. Tällaiset tilanteet tarkastellaan tapauskohtaisesti. Kansallisen oikeussuojan parantaminen on keskeistä ihmisoikeuspuolustajien tukemisessa, eikä ihmisoikeuspuolustajien laillisia toimenpiteitä tule oikeudellisesti häiritä.

2022

Eettinen indeksi

Vuodesta 2017 asti olemme seuranneet niin sanottua eettistä indeksiä, joka on osa työtyytyväisyyskyselyämme. Indeksi mittaa henkilöstön luottamusta työnantajaansa, kokemusta yrityksen toimintatapojen eettisyydestä sekä siitä, miten yrityksen arvoja ja periaatteita noudatetaan päivittäisessä työssä. Vuonna 2022 indeksi oli 80,3 (2021: 80,1) asteikon ollessa 0–100.

IHMISKAUPAN UHRIEN TYÖLLISTÄMINEN

Suomessa on noin tuhat henkilöä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän piirissä. Valtaosa heistä on työperäisen ihmiskaupan uhreja, ja näiden henkilöiden työllistämisestä on S-ryhmässä kokemusta HOK-Elannolla. Kokemukset synnyttivät S-ryhmässä laajemminkin halua selvittää, mitä asioita rekrytointitilanteissa ja -prosessissa tulisi ottaa huomioon. Aalto-yliopiston opiskelijat tekivät S-ryhmälle oppilasprojektina tiekartan siitä, miten yritykset voivat parhain käytännöin työllistää työperäisen ihmiskaupan uhreja: miten lähteä liikkeelle, keitä kontaktoida, mitä hyötyä tästä yrityksille on ja toisaalta mitä haasteita yritys voi kohdata sekä rekrytoinnissa että työsuhteen aikana.

OIKEUS PUHTAASEEN, TURVALLISEEN YMPÄRISTÖÖN ON IHMISOIKEUS

S-ryhmä ja joukko muita yrityksiä vetosi syksyllä 2021 YK:n ihmisoikeusneuvostoon ja yleiskokoukseen, että oikeus turvalliseen, puhtaaseen ja kestävään ympäristöön tunnustettaisiin ihmisoikeudeksi. Ympäristön tilalla on vaikutus alueen ihmisten elämään ja terveyteen, siksi se tulee tunnustaa ihmisoikeudeksi. YK:n ihmisoikeusneuvosto hyväksyi aloitteen syksyllä 2021 ja yleiskokous päätöslauselman asiasta vuonna 2022.

Toiminnallamme on epäsuorasti vaikutusta tuotteiden ja palveluiden hankintaketjuissa työskentelevien ihmisten ihmisoikeuksiin erityisesti sosiaalisen vastuun riskimaissa.

VASTUULLINEN HANKINTA

Hankinnan vastuullisuudessa on olennaista, että toimittajavalinnassa ja yhteistyössä tavaran- ja palvelutoimittajien kanssa sovitaan vastuullisuuteen liittyvät odotukset ja vaatimukset, ja sovittujen asioiden noudattamista seurataan. Vuonna 2021 päivitimme päivittäis- ja käyttötavarahankintoja koskevat hankintasopimuksemme, ja täsmensimme niihin odotuksemme koskien ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutusten huolellisuusvelvollisuutta. Vuonna 2022 jatkoimme sopimuspäivityksiä muissa toiminnoissa. Hankintasopimuksissamme edellytämme kaikilta toimittajiltamme keskeisten työ- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä asianmukaista huolellisuutta ihmisoikeusvaikutusten tunnistamiseksi, pienentämiseksi ja korjaamiseksi omassa toiminnassaan ja toimitusketjuissaan.

Arvioimme hankinnan ihmisoikeusriskejä esimerkiksi maakohtaisia riskejä kuvaavan amfori BSCI:n riskimaalistan, raaka-aineiden riskiarvioiden sekä muiden käytössä olevien tietolähteiden, kuten tutkimusten, raporttien ja selvitysten kautta. Lisäksi teemme säännöllisin väliajoin kaikille tavarantoimittajillemme kyselyitä sosiaalisen vastuun käytännöistä sekä tuotteiden alkuperästä.

Edellytämme kolmannen osapuolen tekemiä tehdasauditointeja kaikilta toimittajilta, joiden tuotteet on valmistettu sosiaalisen vastuun riskimaissa tai, joiden tuotteissa on käytetty riskimaista hankittuja raaka-aineita. Seuraamme säännöllisesti vaatimuksen toteutumista erityisesti omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita valmistavien tehtaiden osalta.

»

Olemme sitoutuneet hyvän kauppatavan periaatteisiin, joiden tavoitteena on turvata reilut pelisäännöt elintarvikeketjun toimijoiden välisissä kauppasuhteissa.

Olemme kansainvälisen sosiaalisen vastuun järjestelmän amfori BSCI:n (Business Social Compliance Initiative) jäsen ja osallistuneet vuosia aktiivisesti järjestelmän ja sen työkalujen kehittämiseen. Amfori BSCI:n tavoitteena on parantaa työntekijöiden työoloja kansainvälisten sopimusten vaatimalle tasolle sekä selkeyttää ja yhtenäistää yritysten tekemää toimitusketjujen valvontaa. S-ryhmä on myös Sedex (Supplier Ethical Data Exchange) -aloitteen jäsen.

HYVÄN KAUPPATAVAN PERIAATTEET

Olemme sitoutuneet hyvän kauppatavan periaatteisiin, joiden tavoitteena on turvata reilut pelisäännöt elintarvikeketjun toimijoiden välisissä kauppasuhteissa. Niiden tarkoituksena on kunnioittaa sopimusvapautta, mutta samalla turvata sopijaosapuolten kilpailukyky, keskinäinen luottamus ja sopimussuhteiden jatkuvuus. Hyvän kauppatavan periaatteet sisältävät esimerkiksi linjauksia sovittujen asioiden kirjallisesta sopimisesta, toiminnan ennakoitavuudesta ja riskeistä vastaamisesta. Periaatteista sovittiin alun perin vuonna 2011 EU:n komission ja elintarvikeketjun EU-järjestöjen välillä. EU-tasolla vastaavaa yhteistyötä ei enää ole, mutta Suomessa kansallisesti elintarvikeketjun toimijat ovat jatkaneet yhteisellä päätöksellä kauppatapalautakunnan toimintaa.

Suomessa elintarvikeketjun kauppatapalautakunta edistää hyvän kauppatavan mukaisia menettelytapoja elintarvikeketjussa. Lautakunta ottaa hyvän kauppatavan periaatteet huomioon lautakunnan kannanmuodostuksessa soveltuvin osin. Lautakunta voi puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin antamalla esimerkiksi yleisiä hyvää kauppatapaa koskevia suosituksia. Lisäksi lautakunta voi kehittää alan eettisiä periaatteita ja niiden mukaisia menettelytapoja sekä antaa lausuntoja hyvän kauppatavan periaatteiden noudattamisesta. Olemme ottaneet lautakunnan suositukset huomioon.

VASTUULLISEN MEDIAHANKINNAN PERIAATTEET

S-ryhmän mediainvestoinneissa noudatetaan julkisen sanan neuvoston (JSN) markkinoinnin eettisiä ohjeita. Niiden pohjalta on laadittu periaatteet ohjaamaan ostetun median hankintoja. Periaatteiden mukaisesti median sisällön on oltava hyvän tavan mukaista sekä totuudenmukaista, eikä se saa heikentää yleisön luottamusta uutisointiin tai journalistiseen sisältöön. Median sisällöissä on kunnioitettava ihmisarvoa, eikä se saa yllyttää syrjintään. Media ei saa kannustaa, ihailla tai sallia väkivaltaa, laittomuutta tai muutoin yhteiskunnan vastaista käyttäytymistä. Media ei saa kannustaa tai pyrkiä hyötymään taikauskosta tai tieteen vastaisuudesta.

S-RYHMÄN HANKINNAT

S-RYHMÄN 10 SUURINTA HANKINTAMAATA*

MAA	% KOKONAISOSTOISTA
Suomi	87,3 %
Alankomaat	2,4 %
Ruotsi	2,0 %
Espanja	1,3 %
Tanska	1,1 %
Kiina	1,0 %
Saksa	0,9 %
Italia	0,8 %
Belgia	0,4 %
Viro	0,4 %

*) Sisältää S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnat Suomessa. Ei sisällä polttonestehankintoja.

S-RYHMÄN 10 SUURINTA SOSIAALISEN VASTUUN RISKIHANKINTAMAATA*

MAA	% KOKONAISOSTOISTA	% RISKIMAAOSTOISTA
Kiina	0,98 %	65,4 %
Bangladesh	0,12 %	8,3 %
Turkki	0,10 %	6,9 %
Thaimaa	0,05 %	3,5 %
Vietnam	0,05 %	3,2 %
Etelä-Afrikka	0,03 %	2,1 %
Intia	0,03 %	1,7 %
Bulgaria	0,02 %	1,6 %
Pakistan	0,02 %	1,5 %
Egypti	0,02 %	1,3 %

*) Sisältää S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnat Suomessa. Ei sisällä polttonestehankintoja.

Vuoden 2022 riskimaahankintojen varmennusraportti.

IHMISOIKEUSRISKIEN ARVIOINTI HANKINNOISSA

RISKIMAAOSTOT

S-ryhmä ostaa omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita useista eri maista. Tuotteiden valmistustehtaista noin 661 sijaitsee riskimaassa. Suorien riskimaaostojen osuus S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnoista on 1,5 prosenttia (sisältää toiminnot Suomessa, ei sisällä polttonestehankintoja) ja omien merkkien ja oman maahantuonnin ostoista 10 prosenttia. Periaatteenamme on, että suorat riskimaaostot tehdään ainoastaan kolmannen osapuolen auditoimilta tavarantoimittajilta. Myös niin sanottujen ei-riskimaiden sisällä voi olla alueita, joihin liittyy kohonneita ihmisoikeusriskejä. Esimerkiksi Espanjan ja Italian maataloussektorilla siirtolaistyöntekijöiden työoloissa on tunnistettu yleisesti ihmisoikeusriskejä, minkä vuoksi olemme laajentaneet omien merkkien hankintojamme sosiaalisen vastuun valvontaa Italiassa ja muissa Välimeren maissa tuoreiden hedelmä- ja vihannestuotteiden sekä tomaattisäilykkeissä käytettävien tomaattien alkutuotantoon.

Joissakin tuotteissa raaka-aine on peräisin riskimaasta, vaikka itse tuotteen valmistus tapahtuu matalan riskin maassa, kuten EU-alueella. Omien merkkien elintarvikkeista selvitämme pääraaka-aineen tuotantopaikan. Jos tuotteen tai sen pääraaka-aineen tuotanto tapahtuu riskimaassa, edellytämme, että sen vastuullisuus varmennetaan kolmannen osapuolen auditoinnilla tai sertifioinnilla.

Tavoitteenamme on, että omien merkkien elintarvikkeiden riskimaissa tuotettujen pääraaka-aineiden tuotantopaikat ovat kolmannen osapuolen varmennuksen piirissä vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tavoitteenamme on, että omien merkkien elintarvikkeiden riskimaissa tuotettujen pääraaka-aineiden tuotantopaikat ovat kolmannen osapuolen varmennuksen piirissä vuoden 2025 loppuun mennessä. Etenemme tavoitteemme kanssa tuoteryhmä kerrallaan ja aloitimme muutama vuosi sitten työn omien merkkiemme kahvin, teen ja kaakaon kanssa ja tavoite on niiden osalta saavutettu. Vuoden 2022 aikana perehdyimme muun muassa mehujen tuotantoketjuihin. Tuotantoketjut ovat pitkiä ja hedelmät voivat tulla pientiloilta. Jäljitettävyyteen voi liittyä haasteita ja suurimmat riskit liittyvät työntekijöiden oikeuksiin sekä viljelykäytänteisiin tiloilla. Vastuullisuuden varmentamiseksi mehutoimialalla on viime vuosina luotu aloitteita, joissa myös tavarantoimittajamme ovat aktiivisia. Nämä aloitteet voivat osaltaan auttaa jatkossa edistämään myös omien merkkien mehujen pääraaka-aineiden vastuullisuuden varmennusta alkuperämaissa. Aiemmin olemme tarkastelleet pääraaka-aineiden tuotantopaikkojen auditointitavoitteen edistämiseksi muun muassa pakastehedelmien ja marjojen, kookoksen, riisin, vaniljan sekä pähkinöiden tuotantoketjuja omien merkkiemme osalta.

PALVELUOSTOT

Palveluhankinnoissa kiinnitämme huomiota työperäisen hyväksikäytön riskeihin Suomessa. Vaatimus asianmukaisista työoloista on sisällytetty palveluhankintojen hankintasopimuksiin ja keskustelemme riskeistä palvelutoimittajien kanssa säännöllisesti.

MATALAN RISKIN OSTOT

Osa ostoista on arvioitu ihmisoikeusriskeiltään matalaksi, koska ne valmistetaan ja tuotetaan raaka-aineet mukaan lukien amfori BSCI:n määrittelemien matalan riskin alueilla.

IHMISOIKEUDET VAATIVAT YHTEISIÄ PELISÄÄNTÖJÄ

S-ryhmä kannattaa YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisen huolellisuusvelvoitteen sääntelyä lainsäädännöllä. Jotta lainsäädäntö olisi tasapuolista ja vaikuttaisi aidosti ihmisoikeuksien toteutumiseen, sen pitäisi olla EU-tasoista ja kaikkia koskevaa. Olemme edistäneet asiaa yhteistyössä sidosryhmien ja yhteistyöverkostojen kanssa. Euroopan komissio antoi syksyllä 2022 direktiiviesityksen koskien yritysten huolellisuusvelvoitetta ympäristö- ja ihmisoikeusasioihin liittyen. Esityksen käsittely jatkuu EU:n toimielimessä.

AUDITOINNIT – KOLMANNEN OSAPUOLEN TEHDASTARKASTUKSET

Keskitymme tavarantoimittajien seurannassa erityisesti maihin, joissa riskit työ- ja ihmisoikeuksien loukkauksiin ovat suurimmat. Tällaisia amfori BSCI:n määrittelemiä riskimaita ovat useat Afrikan, Aasian sekä Etelä- ja Väli-Amerikan maat ja tietyt Euroopan maat. Omien merkkien ja oman maahantuonnin riskimaaostomme tehdään auditoiduilta tavarantoimittajilta. Tavoitteena on, että kaikki omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteiden riskimaissa sijaitsevat valmistustehtaat on auditoitu amfori BSCI -auditoinnilla tai vastaavalla kolmannen osapuolen tarkastuksella.

Auditoinneilla tarkoitetaan tehdastarkastuksia, kuten amfori BSCI -auditointia tai vastaavaa kolmannen osapuolen tarkastusta. Auditoinneissa riippumattomat auditoijat tarkastavat tuotantolaitoksia ja varmistavat, että järjestelmän kriteerit toteutuvat käytännössä. Vuonna 2022 BSCI-auditointi tehtiin 482:lle S-ryhmän tavarantoimittajan tehtaalle (2021: 483).

Auditoinneissa tarkastetaan muun muassa työaikakäytännöt, työturvallisuuskäytännöt sekä lakien mukaisen minimipalkan maksu. S-ryhmän omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita valmistavista riskimaissa sijaitsevista tehtaista 99 prosenttia oli auditoitu vuoden 2022 lopussa. Vuoden loppuun mennessä prosentista valmistustehtaita ei ollut tehty tarpeellista seuranta-auditointia, auditointijärjestelmä ei ollut S-ryhmän hyväksymä tai auditointitulos ei ollut hyväksytyllä tasolla Zero Tolerance -havainnon vuoksi. Keskeisimmät syyt seuranta-auditointien viivästymiseen loppuvuonna olivat Ukrainassa vallitseva sotatilanne sekä alueellisesti vaikea koronavirustilanne Kiinassa.

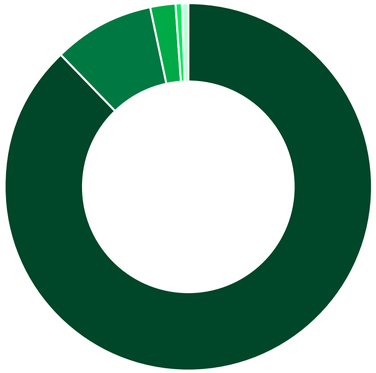

OSTOT AUDITOIDUILTA TOIMITTAJILTA 2022, %

amfori BSCI	87,9 %
SMETA	9,0 %
SA 8000	2,0 %
ICTI	0,6 %
WRAP	0,5 %

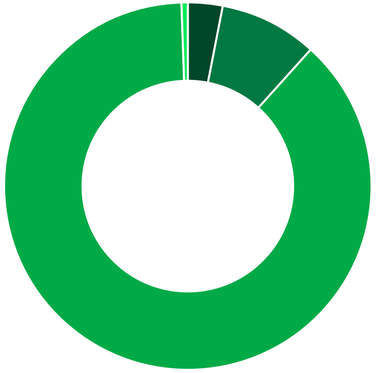

S-RYHMÄN BSCI-AUDITOINTIEN TULOKSET 2022, %

BSCI A (Outstanding)	3,3 %
BSCI B (Good)	8,9 %
BSCI C (Acceptable)	87,3 %
BSCI D (Insufficient)	0,5 %

AUDITOINTIEN ARVOSANAT

Vuoden 2022 amfori BSCI -auditoinneissa eniten kehitettävää havaittiin johtamis- ja työaikakäytännöissä sekä työturvallisuudessa.

Jos auditoinnin tulos on heikko, tekee tehdas suunnitelman korjaavista toimenpiteistä. Suunnitelman noudattamista seurataan uudella auditoinnilla. Yhteistyötä kumppanin kanssa ei lähtökohtaisesti katkaista, koska se ei edistä työntekijöiden asemaa tehtailla eikä viljelmillä. Paras tapa kehittää toimintaa on tehdä se yhdessä, ja yhteistyökumppanin sitoutumisella korjaaviin toimenpiteisiin on ratkaiseva merkitys. Tästä kertovat myös ensiauditointien ja uudelleenauditointien tulokset.

Toiminnan kehittämiseksi amfori BSCI järjestää tavarantoimittajille koulutuksia tyypillisten auditoinneissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Kannustamme toimittajia osallistumaan koulutuksiin.

Vuoden 2022 aikana kahdessa S-ryhmän omien merkkien elintarvikkeita valmistavassa Thaimaassa sijaitsevassa tehtaassa tehtiin Zero tolerance -havainto vastuullisuusauditoinnin yhteydessä. Zero tolerance -havainnot koskevat lapsi- tai pakkotyövoimaa, välitöntä vaaraa aiheuttavaa turvallisuuspuutetta tai lahjontaa. Molemmissa tapauksissa Zero tolerance -havainto tehtiin rekrytointiprosessiin liittyvistä maksuista, joita siirtolaistaustaiset työntekijät olivat maksaneet. amfori BSCI:n Zero tolerance -prosessin mukaisesti kävimme läpi havaintoja ja suunnittelimme korjaavia toimenpiteitä yhdessä muiden ostajayritysten ja amfori BSCI:n kanssa. Molemmissa tapauksissa tehtaat ovat aloittaneet korjaavat toimenpiteet. Toisessa tehtaista on tehty muun muassa takaisinmaksuaikataulu työntekijöille ja toisessa on päivitetty siirtolaistyöntekijöiden rekrytointiin liittyvä politiikka, ja tiettyjä rekrytointiin liittyviä kuluja on siirretty työnantajan vastuulle. Molemmissa tehtaissa tullaan tekemään uusinta-auditointi vuoden 2023 aikana. Tulemme seuraamaan korjaavien toimenpiteiden toteutumista.

BSCI-AUDITOINTIEN TULOKSET OSA-ALUEITTAIN 2022

TÄYDET AUDITOINNIT 2022

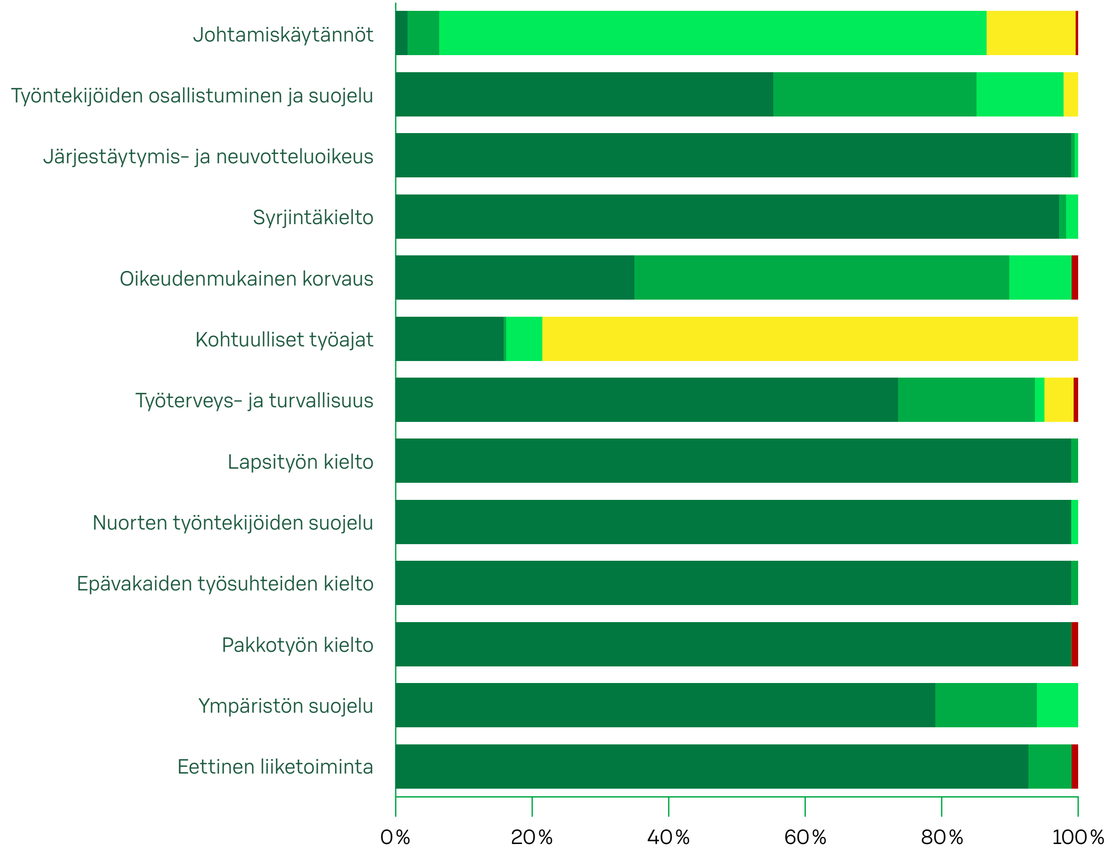

UUDELLEENAUDITOINNIT 2022

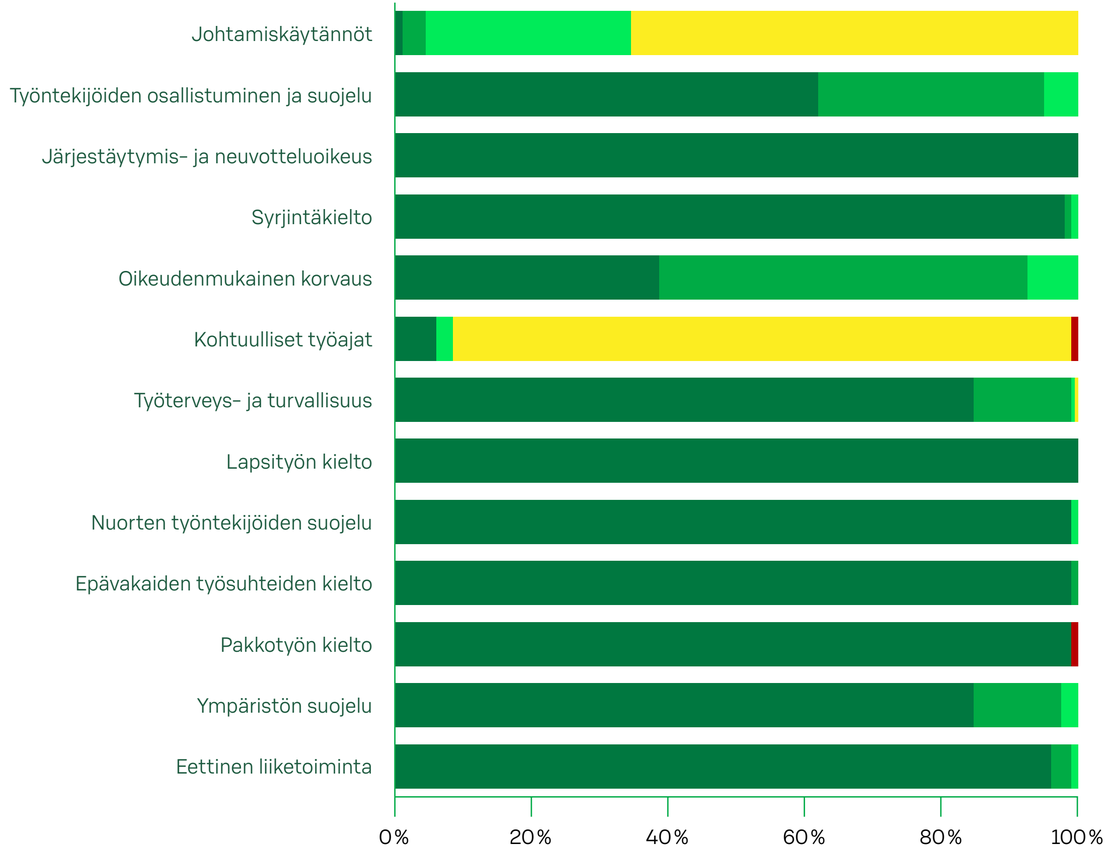

A (OUTSTANDING) B (GOOD) C (ACCEPTABLE) D (INSUFFICIENT) E (UNACCEPTABLE)

SERTIFIOIDUT TUOTTEET

VALINTOJA OMIEN ARVOJEN MUKAISESTI

LINJAUS JA TAVOITE		TILANNE 2022
KAAKAO	Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua kaakaota vuoden 2020 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu Kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.	S-ryhmän omien merkkien kaakaon ja suklaan myyntivolyymista 100 % (2021: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2021: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa.
KAHVI	Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa ja S-ryhmän ravintoloissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua kahvia vuoden 2019 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu Kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.	S-ryhmän omien merkkien kahvien myyntivolyymista 100 % (2021: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2021: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa. S-ryhmän ravintoloissa kahvin myyntivolyymista 97 % (2021: 100 %) ja tuotenimikkeistä 86 % (2021: 100 %) oli sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua vuoden lopussa.*
KALA- JA ÄYRIÄISTUOTTEET	Kalatuotteiden hankinnassa noudatetaan S-ryhmän kalalinjausta, joka pohjautuu pääasiassa WWF Suomen ja Ruotsin kalaoppaisiin. Linjauksessamme vihreälle (hyvä valinta) hyväksymme myös MSC- ja ASC -sertifioidut kala- ja äyriäistuotteet. Tarvittaessa Suomessa kalastettaviin lajeihin käytetään Luonnonvarakeskuksen tietoja ja ulkomailla pyydettäviin Marine Conservation Societyn tietoja. Kalalinjauksen perusperiaate on, että valikoimiin ei hyväksytä kaloja uhanalaisista, vaarantuneista tai ylikalastuksen kohteena olevista kalakannoista ja kalan alkuperän tulee aina olla tunnettu. Myöskään alamittaisia tai rauhoitettuja kaloja ei hyväksytä valikoimiin. Monille kalalajeille on asetettu erillisiä kalastusaluetta tai -menetelmää koskevia kriteereitä, kuten esimerkiksi pohjatroolauksen kielto. Kalalinjaus päivitetään joka vuosi, ja viimeisin päivitys tehtiin kesäkuussa 2022. Linjaus koskee SOK:n hankintaa ja osuuskauppojen omaa hankintaa sekä S-ryhmän ruokakaupoissa että ravintoloissa.	Vuoden lopussa ruokakauppojemme valikoimissa oli 304 (2021: 197 MSC)** MSC- tai ASC-sertifioitua tuotetta. Yhteensä 77 (2021: 68) S-ryhmän ruokatorin kalatiskille on myönnetty MSC- ja ASC-jäljitettävyyssertifikaatti.
KANANMUNAT	S-ryhmä luopuu virikehäkkikanojen munista vaiheittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Hotelleissa ja ravintoloissa käyttö loppuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Ruokakaupoissa muutos tapahtuu kahdessa vaiheessa: ensin myynnistä poistuvat Kotimaista-virikehäkkimunat vuoden 2023 loppuun mennessä ja muut virikehäkkimunat asteittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Linjaus koskee myös Viron Prismoja ja hotelleja.	Vuoden 2022 lopussa S-ryhmän ruokakaupoissa myytävistä kananmunista 24 % (2021: 56 %) oli virikehäkkimunia. S-ryhmän ravintoloissa ja hotelleissa käytetyistä munista alle 1 % oli virikehäkkimunia. Viron Prismoissa ja hotelleissa virikehäkkimunien osuus oli vuonna 2022 81 % (2021: 85 %)

*) S-ryhmän ravintoloilla ei ole omien merkkien kahveja.

**) Vuoden 2022 luku sisältää sekä MSC- että ASC-sertifioidut tuotteet. Vuoden 2021 luku sisältää vain MSC-sertifioidut tuotteet.

LINJAUS JA TAVOITE

PALMUÖLJY

Tavoitteena on, että omien merkkien tuotteissa ja ravintoloiden syväpaistoöljyssä käytetään vain jäljitettävää, sertifioitua palmuöljyä vuoden 2021 loppuun mennessä. S-ryhmä on ollut vastuullista palmuöljytuotantoa edistävän Roundtable on Sustainable Palm Oil -yhdistyksen (RSPO) jäsen vuodesta 2011. RSPO:n kriteerit edellyttävät palmuöljyviljelmiltä muun muassa sitä, että tuotannossa on suojeltava luonnon monimuotoisuutta ja kehitettävä toimintaa paremmaksi eettisin ja ekologisin kriteerein.

PUUVILLA

Tavoitteena on, että omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetään ainoastaan vastuullisesti tuotettua puuvillaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tuolloin puuvillan on määrä olla joko luomua, kierrätettyä, Reilun kaupan tai Better Cotton Initiative (BCI) -aloitteen mukaista. Turkmenistanilaisen, uzbekistanilaisen ja Kiinassa Xinjiangin alueella tuotetun puuvillan käyttö ei ole sallittua, ellei se ole Better Cotton Initiative (BCI) -aloitteen mukaista tai Reilu kauppa -sertifioitua.

SOIJA

Tavoitteena on, että omien merkkien tuotteissa raaka-aineena käytetty riskialkuperää oleva soija ja omien merkkien tuotteissa käytetyn eläinperäisen raaka-aineen (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetty riskialkuperää oleva rehusoija ovat sertifioituja vuoden 2021 loppuun mennessä. Vuoden 2021 loppuun mennessä sertifioituja ovat niin ikään ravintoloiden ja kahviloiden annoksissa käytetty soija sekä niissä käytettyjen eläinperäisten raaka-aineiden (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetty riskialkuperää oleva rehusoija. Vastuullisen soijan sertifikaatteja ovat Round table on Responsible Soy (RTRS) ja ProTerra.

TEE

Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa ja S-ryhmän ravintoloissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua teetä vuoden 2019 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.

TILANNE 2022

Omien merkkien elintarvikkeissa käytetyn palmuöljyn sertifiointiaste oli vuoden 2022 lopussa 100 % (2021: 100 %). Jäljitettävän RSPO Segregated -palmuöljyn osuus oli 94,2 % (2021: 97,5 %).

S-ryhmän omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetystä puuvillasta 61 % (2021 29 %) oli vastuullisesti tuotettua vuoden 2022 lopussa. Tästä 23,9 % oli luomupuuvillaa (GOTS-sertifioitua), 75,7 % Better Cotton Iniative (BCI) -aloitteen kautta hankittua puuvillaa, 0,4 % Reilun kaupan puuvillaa.

S-ryhmän tuotteissa raaka-aineena tai eläinperäisten tuotteiden tuotantoketjuissa rehuna käytetystä soijasta 86 % on sertifioitua (2021 83 %)***. Tästä 96 % RTRS-sertifioitua ja 4 % Pro Terra -sertifioitua. Käytetystä soijasta 99,9 % (2021: 99,8 %) on eläinperäisten tuotteiden rehussa käytettyä soijaa. Kaikesta käytetystä soijasta 89 % (2021: 89 %) on riskialkuperää****.

S-ryhmän omien merkkien teen myyntivolyymista 100 % (2021: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2021: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa. S-ryhmän ravintoloissa teen myyntivolyymista 74 % (2021: 100 %) ja tuotenimikkeistä 69 % (2021: 89 %) oli sertifioitua vuoden lopussa.

***) Sisältää S-ryhmän omien merkkien elintarvikkeet sekä S-ryhmän kahviloiden ja ravintoloiden annoksissa käytetyt tuotteet.

****) Mikäli tavarantoimittajalta ei ole saatu varmaa tietoa soijan käytöstä tai sen alkuperästä, on oletettu sen olevan riskialkuperää, ja käytetty soijan määrän laskennassa RTRS:n soijakertoimia.

2022

S-ryhmä, Pelastakaa Lapset ja Work Ahead selvittivät perheystävällisyyden ja lapsen oikeuksien toteutumista tekstiilituotannossa

S-ryhmän, Pelastakaa Lasten ja Work Aheadin yhteisessä hankkeessa selvitettiin naisten ja lapsen oikeuksiin liittyviä kysymyksiä sekä liiketoimintaa ohjaavien lasten oikeuksien ja perheystävällisyyden toteutumista työpaikoilla tekstiilien valmistuksessa Bangladeshissa. Pelastakaa Lapset toteutti selvityksen S-ryhmän toimeksiannosta puolueettomana tahona. Hankkeessa yhdistyi Work Aheadin tarjoama uusi teknologia, jolla työntekijöiden ääni saatiin kuuluviin, sekä Pelastakaa Lapset ry:n asiantuntijuus ja osaaminen lapsen oikeuksien ja perheystävällisen liiketoiminnan tukemisessa.

Bangladesh on merkittävä tekstiilien tuottajamaa ja se on toiseksi suurin tekstiilien tuoja EU:n markkinoille Kiinan jälkeen. Myös S-ryhmän omien merkkien tekstiilituotteita hankitaan Bangladeshista.

Pelastakaa Lasten toteuttaman selvityksen tavoitteena oli tunnistaa ja ymmärtää ihmisoikeusriskien takana olevia juurisyitä erityisesti lapsen ja perheiden oikeuksien näkökulmasta sekä löytää mahdollisuuksia vaikuttaa positiivisesti kehitykseen työpaikoilla. Selvityksen tulokset ja suositukset julkaistaan keväällä 2023 avoimesti, jotta ne hyödyttäisivät myös muita alan toimijoita.

Selvityksen tiedonkeruussa hyödynnettiin uudenlaista Work Ahead -yrityksen kehittämää älypuhelimella toimivaa videokyselyä, jonka avulla kahden S-ryhmän oman merkin vaatteita valmistavan tehtaan työntekijöiltä saatiin kerättyä suoraan näkemyksiä ja palautetta esimerkiksi perhe- ja työelämän yhteensovittamisesta, naisten asemasta työpaikoilla sekä lapsen oikeuksien toteutumisesta. Palautteen kerääminen järjestelmällisesti suoraan työntekijöiltä ei ole tyypillistä Bangladeshissa. Lisäksi tiedonkeruussa toimintaympäristöanalyysin tukena käytettiin sidosryhmähaastatteluita ja aikaisempia selvityksiä.

Bangladeshin tekstiilituotannon vastuullisuus on kehittynyt viimeisinä vuosina lainsäädännön, yhteisten aloitteiden ja systemaattisen vastuullisuustyön myötä. Raportista selviää, että kehityskohteita on kuitenkin löydettävissä koskien muun muassa ylipitkiä työaikoja, elämiseen riittävää toimeentuloa, työntekijöiden omien oikeuksien tuntemista ja naisten asemaa työelämässä.

Selvityksen valmistuttua S-ryhmä aikoo käydä avoimesti eri sidosryhmien kanssa läpi mahdollisia jatkotoimenpiteitä, joilla voidaan edistää tekstiilituotannon vastuullisuutta sekä lapsi- ja perheystävällisyyden huomioimista tekstiilituotannossa Bangladeshissa.

Selvitys on jatkoa S-ryhmän Radikaali läpinäkyvyys -tutkimusmallille, joka pureutuu ihmisoikeuskysymysten juurisyihin. Mallin ensimmäinen selvitys syventyi italialaisten säilyketomaattien tuotantoon ja raportti osoitti, että työoloja on seurattava myös EU-maissa.

Asiakkaidemme ja henkilöstömme turvallisuus on meille ensiarvoisen tärkeää. Turvallisen asiointi- ja työskentely-ympäristön lisäksi haluamme, että asiakkaamme voivat luottaa tuotteidemme ja palveluidemme turvallisuuteen ja laatuun. Valvomme tuotteita ja toimitusketjuja monin eri keinoin. Valvontaa tukevat tuotteita ja valmistusta koskevat standardit sekä auditoinnit.

ASIAKKAIDEMME JA HENKILÖSTÖMME TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN

S-ryhmässä turvallisuuden varmistamiseen kuuluu niin tapaturmien ennaltaehkäisy kuin erilaisten vaara- ja läheltä piti -tilanteiden tunnistaminen ja välttäminen. Ennaltaehkäisyssä keskeistä on henkilöstön turvallisuusosaamisen jatkuva kehittäminen ja työhön liittyvien vaarojen säännöllinen tarkastelu.

Vuonna 2022 koronarajoituksista luovuttiin Suomessa laajasti, ja esimerkiksi tartuntatautilain mukaiset tapahtumia, asiakastiloja ja ravintoloita koskeneet väliaikaiset velvoitteet päättyivät 30.6.2022. Yhteiskunnan avautuessa S-ryhmässäkin on palattu uuteen arkeen, hyvistä hygieniakäytännöistä kuitenkaan tinkimättä. Osaa korona-ajan käytännöistä, kuten käsidesejä ja kassapisteiden jakajapleksien hyödyntämistä, päätettiin jatkaa kesälle 2023 asti ja niistä saattaa tulla ainakin osassa toimipaikkoja pysyviä ratkaisuja.

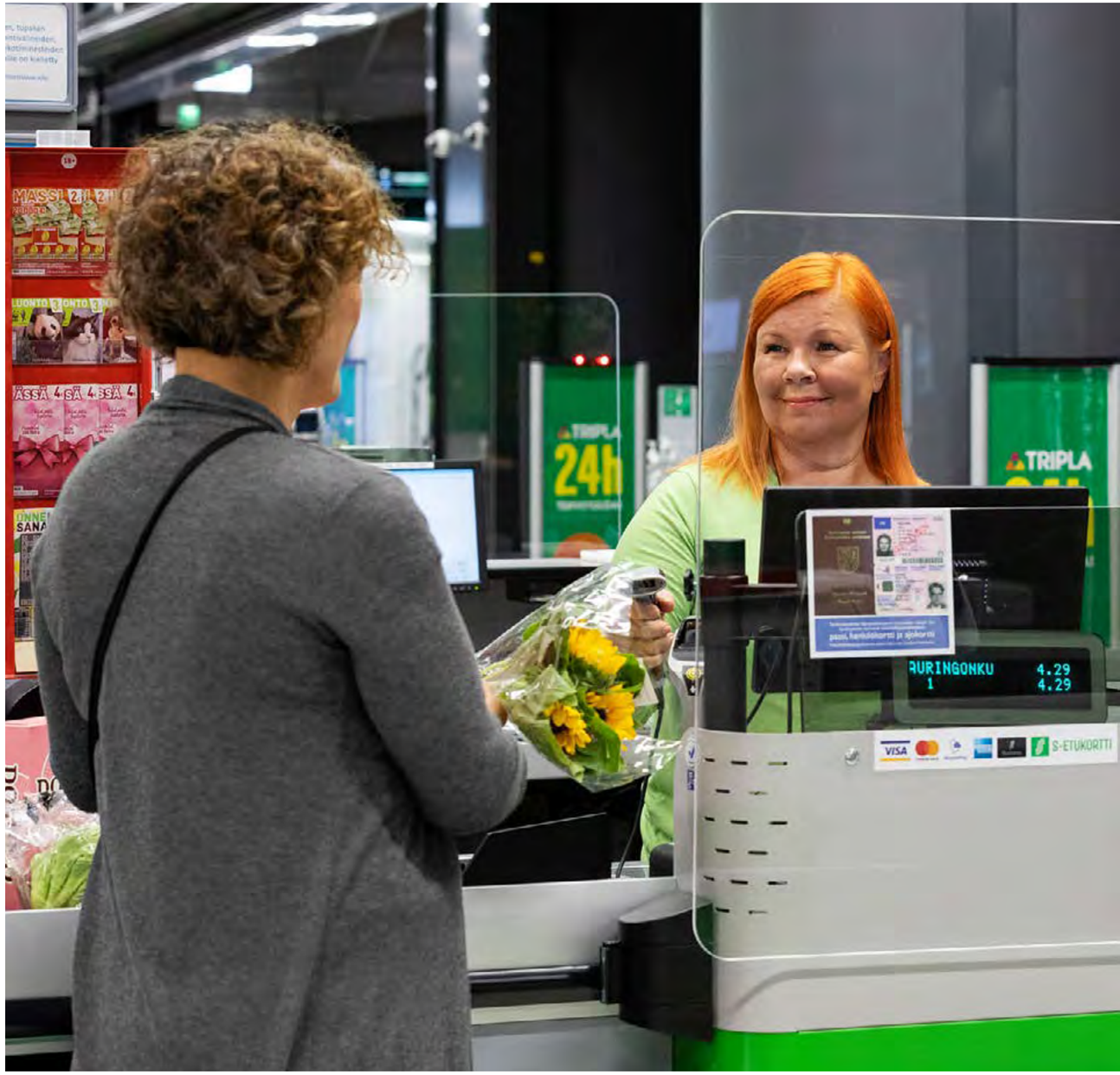

TURVALLINEN TYÖ- JA ASIOINTIYMPÄRISTÖ ON PERUSOIKEUS

Toimipaikkojen turvallisuutta ylläpidetään ja parannetaan muun muassa henkilöstön säännöllisillä turvallisuuskoulutuksilla, toimintaharjoituksilla sekä hyvällä perehdytyksellä. Henkilöstölle suunnattuja verkkokoulutuksia on saatavilla runsaasti.

Toimipaikkojen vaaroja ja riskejä arvioidaan säännöllisesti ja toimipaikkojen suunnittelussa huomioidaan turvallisuusnäkökulmat. Toimipaikoissa suoritetaan myös turvallisuuskävelyjä, joiden avulla havainnoidaan toimipaikan turvallisuusasioita ja kohotetaan henkilöstön toimintavalmiutta erilaisissa tilanteissa. Tapaturmatutkinnan avulla pyrimme ennaltaehkäisemään vastaavien tapaturmien sattumisen uudelleen.

Jokaiselle toimipaikalle on laadittu oma pelastussuunnitelma, joka on henkilöstön tiedossa. Tavoitteena on, että jokaisessa toimipaikassa on S-ryhmän Turvapassikoulutuksen tai muun vastaavan turvallisuuskoulutuksen suorittaneita henkilöitä. Turvapassi osoittaa henkilön hallitsevan tarvittavan ensiapu- ja alkusammutusvalmiuden sekä erilaisten turvallisuusriskien ennaltaehkäisyn. Olemme lisänneet viime vuosina säännönmukaisesti sydäniskureiden (defibrillaattori) määrää toimipaikoissamme. Sydäniskureiden käyttö huomioidaan myös Turvapassikoulutuksen toteutuksessa.

Koko S-ryhmässä on käytössä keskitetty turvallisuustiedon hallintajärjestelmä STurva, joka kokoaa yhteen paikkaan turvallisuuteen liittyvän ohjeistuksen, auditoinnit ja tarkastukset, koulutusmateriaalit sekä poikkeamien ja havaintojen helpon raportoinnin. Olemme kannustaneet henkilöstöä raportoimaan turvallisuuspoikkeamista aktiivisesti, sillä se parantaa läpinäkyvyyttä poikkeamiin, ja antaa hyvän tilannekuvan toimipaikkojen turvallisuustarpeista sekä mahdollistaa turvallisuuden paremman johtamisen. Vuonna 2022 raportoitujen turvallisuushavaintojen ja -poikkeamien määrä kasvoi yli 30 prosenttia. Toimipaikkojen turvallisuustyötä tuetaan lisäksi teknisillä turvallisuusratkaisuilla, kuten kamera- ja kulunvalvonnalla, sekä hyödyntämällä erilaisia turvallisuuspalveluja, kuten vartiointia, turvamyyjiä ja järjestyksenvalvontaa.

S-ryhmän oma turvallisuuspalveluja tarjoava yritys Reila Palvelut Oy tarjoaa lisäksi turvallisuusratkaisuja toimipaikkojemme käyttöön. Yksi Reila Palvelut Oy:n keskeisistä palvelutuotteista on Seifi-turvamyyjä. Vartijan koulutuksen ja pätevyyden omaavat Seifit huolehtivat toimipaikkojemme turvallisuudesta osana toimipaikan henkilökuntaa, suorittaen pääsääntöisesti tavanomaisia työtehtäviä. Palvelun ansiosta voidaan yllättävissä turvallisuutta vaativissa tilanteissa reagoida ammattitaitoisesti ja nopeasti, ja näin parantaa henkilökunnan työnteon sekä asiakkaiden asioinnin turvallisuutta.

TYÖTAPATURMAT*, KPL

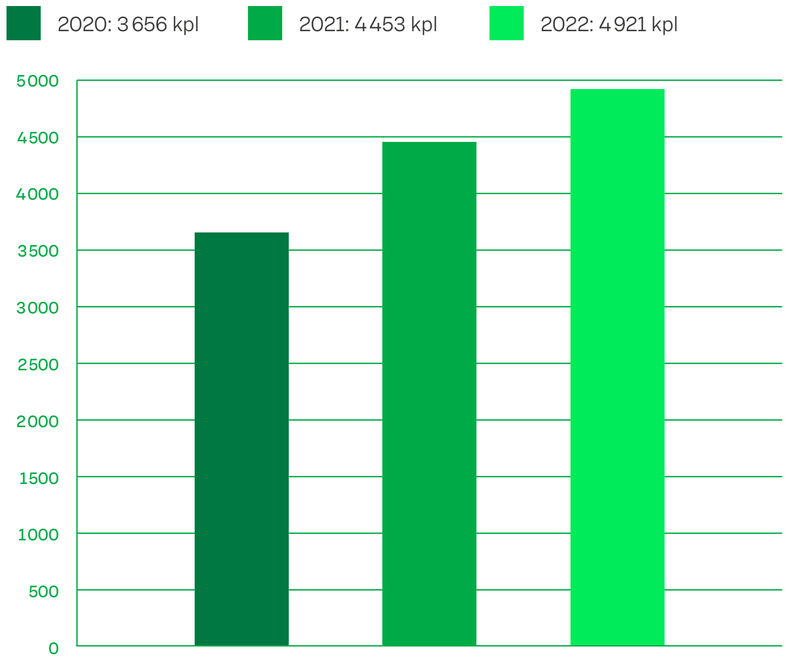

*) Vuoden 2022 raportissa muutimme tapaa esittää ilmoitetut tapaturmat ja raportoimme kaikki ilmoitetut tapaturmat. Aikaisempina vuosina olemme raportoineet vain ne tapaturmat, jotka ovat johtaneet sairauspoissaoloon tai vähintään 100 € korvaukseen. Diagrammissa on esitetty takautuvasti vuoden 2021 sekä 2020 tiedot.

TYÖTAPATURMAT	2020	2021	2022
Työtapaturmataajuus[1)]	37	38	**29**

1) Korvauksia sisältäneiden työtapaturmien kokonaismäärä/jokaista miljoonaa tehtyä työtuntia kohden.

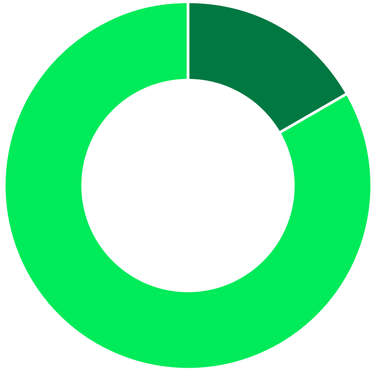

TYÖTAPATURMIEN TAPAHTUMAPAIKKA 2022

Työmatkalla	824 kpl
Työssä	4 097 kpl

Olemme viime vuosina keskittyneet erityisesti helpottamaan ja nopeuttamaan työtapaturmista ilmoittamista, mistä johtuen raportoitujen työtapaturmien määrä on kasvanut. Samalla olemme saaneet alennettua työtapaturmista aiheutuneita poissaoloja ja kustannuksia nopeamman ilmoittamisen ja tehokkaamman hoitoprosessin ansiosta.

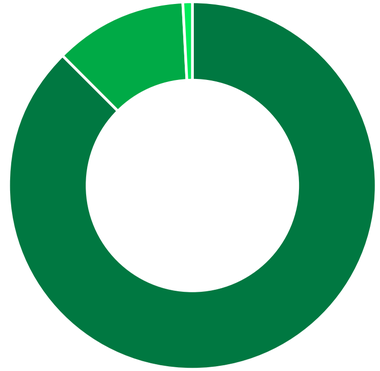

TYÖPAIKKATAPATURMAT 2022

0–3 päivän poissaolo	87,6 %
4–30 päivän poissaolo	11,6 %
yli 30 päivän poissaolo	0,8 %

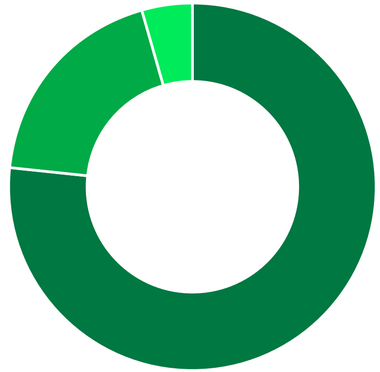

TYÖMATKATAPATURMAT 2022

0–3 päivän poissaolo	76,7 %
4–30 päivän poissaolo	18,9 %
yli 30 päivän poissaolo	4,4 %

TAVARANTOIMITTAJIEN KÄYTÄNTÖJEN VARMENTAMINEN

S-ryhmän oma merkki -tuotteiden valmistajien elintarviketuotannon arvioinnissa hyödynnetään laajasti erilaisia tuoteturvallisuussertifiointeja. Hyväksymme muun muassa seuraavat standardit: BRC, IFS, FSSC 22000 ja ISO 22000. Lisäksi toteutamme omia auditointeja tuoteturvallisuusprosessien arvioimiseksi ja S-ryhmän laatuvaatimusten toteutumisen varmentamiseksi. Vuoden 2022 aikana teimme tuoteturvallisuusauditoinnit 61 (2021: 26) elintarviketoimittajalle.

TUOTTEIDEN TESTAAMINEN JA OMAVALVONTA

Testaamme säännöllisesti tuotenäytteitä ennen tuotteiden myyntiin saattamista. Vuonna 2022 tutkimme yhteensä 10 881 tuotenäytettä (2021: 8 516). Näytteet liittyivät pääasiassa omien tuotemerkkiemme tuotekehitykseen.

Otimme omien merkkiemme ja oman maahantuontimme tuotteista 5 715 omavalvontanäytettä (2021: 5 044). Näytteistä tutkittiin turvallisuus- ja laatuvaatimusten toteutumista. Suurin osa tutkimuksista toteutettiin ulkopuolisissa tutkimus- ja testauslaboratorioissa.

Omavalvontaa toteutetaan koko toimitusketjussa. Esimerkiksi jokaisessa S-ryhmän ruokakaupassa ja ravintolassa seurataan tuotteiden tuoreutta ja laatua. Mikäli tuotteen laatu on jostain syystä heikentynyt, se poistetaan myynnistä. Lisäksi esimerkiksi säilytyslämpötiloja ja tilojen siisteyttä seurataan säännöllisesti omavalvontasuunnitelman mukaisesti.

KASVINSUOJELUAINEIDEN HALLITTU KÄYTTÖ

Kasvinsuojeluaineiden hallitulla käytöllä estetään sadon menetyksiä, ja turvataan riittävää ja laadukasta elintarviketuotantoa. Elintarvikkeiden kasvinsuojeluainejäämille on EU:n toimesta asetettu sallitut enimmäismäärät, jotka ovat turvallisia kuluttajalle ja vastaavat hyvää maatalouskäytäntöä. S-ryhmässä olemme lisäksi asettaneet tuontihedelmien ja -vihannesten torjunta- ja kasvinsuojeluaineiden käytölle lainsäädäntöä tiukemmat kriteerit. Haluamme näin tukea torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvien riskien minimoimista työntekijöille, kuluttajille ja luonnon monimuotoisuudelle.

Toteutamme pohjoismaisten hankintakumppaniemme kanssa tuotteidemme viikoittaista, riskiperusteista valvontaa kansallisesti tehtävän viranomaisvalvonnan lisäksi. Teemme seurantaa EU-alueella tuotannossa kiellettyjen torjunta- tai kasvinsuojeluainejäämien varalta. Valvomme myös muita, kansainvälisesti ympäristölle ja terveydelle haitallisiksi luokiteltuja yhdisteitä. Tätä valvontaa toteutetaan myös EU:n ulkopuoliselle tuotannolle. Tutkitutamme tuotteet lähes 700 eri yhdisteen varalta riippumattomassa, akkreditoidussa laboratoriossa.

Käytämme omassa valvonnassamme 50 prosenttia tiukempaa raja-arvoa verrattuna EU:n lainsäädännössä sallittuun kasvinsuojeluaineen enimmäismäärään. Testaamme myös eri ainejäämien yhdistelmäkäyttöä ja sallimme korkeintaan 3–5 hyväksytyn kasvinsuojeluaineen yhtäaikaisen käytön. Perusteltu yhtäaikainen käyttö riippuu tuotteesta. Vuonna 2022 tutkimme 371 näytettä kasvinsuojeluainejäämien varalta. Näistä 43 (11,6 %) johti toimiin löydöksien vuoksi. Kun kriteeriemme vastaista yhdisteiden käyttöä ilmenee, haemme aktiivisesti tavarantoimittajiemme kanssa vaihtoehtoja niiden käytölle. 143 näytteessä ei esiintynyt yhtään kasvinsuojeluainejäämiä.

TAKAISINVEDOT

Suurin osa laadunhallinnasta ja tuoteturvallisuuden varmistamisesta tapahtuu jo ennen kuin tuote toimitetaan myymälään. Takaisinveto toteutetaan, jos kaikesta huolimatta myynnissä olevassa tuotteessa havaitaan jokin virhe.

Vuonna 2022 toteutimme 384 tuotteiden takaisinvetoa (2021: 279), joista 51 koski omien merkkiemme tuotteita (2021: 56). Vuoden aikana toteutetuissa takaisinvedoissa yleisin syy oli muuhun kuin tuoteturvallisuuteen liittyvä pakkausteknine tai merkintävirhe (22 % takaisinvedoista).

Jos myymässämme tuotteessa todetaan kuluttajan turvallisuutta tai terveyttä uhkaava virhe, takaisinvedosta tiedotetaan kuluttajalle. Julkisia takaisinvetoja tehtiin vuoden aikana 67 (2021: 60), joista kaksi koski S-ryhmän oma merkki -tuotteita (2021: 6). Yleisin syy takaisinvetoihin oli pakkausmerkintävirhe, kuten esimerkiksi puutteellinen allergeenimerkintä.

OIVA-TARKASTUKSET

Ruokavirasto koordinoi Oiva-järjestelmän mukaisia omavalvonnan tarkastuksia elintarvikkeiden myynti- ja tarjoilupaikoissa.

Tarkastuksissa käydään läpi muun muassa elintarvikkeiden lämpötilahallintaa, toimipaikan siisteyttä sekä henkilökunnan toimintaa. Vuonna 2022 Oiva-tarkastuksia tehtiin S-ryhmän myymälöihin 561 ja ravintoloihin sekä muihin tarjoilupaikkoihin 265. S-ryhmän myymälöiden Oiva-tarkastusten tuloksista 69 prosenttia oli oivallisia (2021: 72 %), 28 prosenttia hyviä (2021: 25 %) ja neljä prosenttia korjattavia (2021: 3 %). S-ryhmän myymälöistä yksikään ei saanut huonoa Oiva-tarkastuksen tulosta.

Tarjoilupaikoista 53 prosenttia sai oivallisen (2021: 52 %), 36 prosenttia hyvän (2021: 40 %) ja 11 prosenttia korjattavaa (2020: 9 %) tuloksen. S-ryhmän tarjoilupaikat eivät saaneet yhtään huonoa Oiva-tarkastuksen tulosta. Oiva-raportit löytyvät osoitteesta www.oivahymy.fi, ja ne ovat esillä jokaisessa tarkastetussa toimipaikassa.

Jokainen kassatyöntekijä suorittaa ikärajapassin. Ohjeilla sekä koulutuksilla varmistetaan, että ikärajavalvottavia tuotteita ei myydä alaikäisille.

IKÄRAJAVALVONTA

Jokainen kassatyöntekijä suorittaa ikärajapassin. Ohjeilla sekä koulutuksilla varmistetaan, että ikärajavalvottavia tuotteita ei myydä alaikäisille. Ikärajavalvonnan ohjeiden mukaan tarkistamme iän kaikilta alle 30-vuotiaalta vaikuttavilta asiakkailtamme, jotka ostavat alkoholia tai tupakkaa. Lokakuusta 2020 alkaen myös Veikkauksen tuotteiden ostajilta tai pelaajilta tarkastetaan ikä, jos he näyttävät alle 30-vuotiailta.

Jos asiakas ostaa muita täysi-ikäisyyttä edellyttäviä tuotteita, kuten elokuvia tai pelejä, niin ikä tarkistetaan, jos asiakas näyttää alle 23-vuotiaalta. Vuonna 2022 kassahenkilöstömme tarkasti iän lähes 23 miljoonalta alkoholijuomia (2021: yli 20 miljoonaa) ja yli 14,5 miljoonalta tupakkaa (2021: 13,6 miljoonaa) ostavalta asiakkaalta. Näiden tarkastusten perusteella kieltäydyimme myymästä alkoholia 57 418 kertaa (2021: 20 506) ja tupakkaa 19 855 kertaa (2021: 11 721).

Henkilötietojen huolellinen ja lainmukainen käsittely on keskeinen toimintamme edellytys ja osa vastuullista yritystoimintaa.

TIETOSUOJA ON TIETOVASTUULLISUUTTA

S-ryhmässä tietosuojaperiaatteet ohjaavat kaikkea henkilötiedon käsittelyä. Periaatteiden tarkoituksena on varmistaa tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattaminen kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojaperiaatteiden toteuttamisella mahdollistamme myös uusien ja parempien palveluiden tuottamisen S-ryhmän asiakasomistajille ja muille asiakkaille sekä tuemme S-ryhmän liiketoimintojen tarpeita, tuloksellisuutta ja jatkuvuutta. Kehitämme asiakastiedoilla palveluita, jotka hyödyttävät ennen kaikkea asiakkaita itseään.

Tietosuojaa hallitaan S-ryhmässä keskitetyllä mallilla, jota ohjaa keskitetysti SOK. Harkitut, selkeät ja yhteiset, S-ryhmälaajuiset henkilötietojen käsittelyn toimintatavat ovat edellytys sille, että S-ryhmään voidaan luottaa vastuullisena toimijana.

Vuonna 2022 tietovastuullisuutta edistettiin S-ryhmän toiminnassa muun muassa päivittämällä kameravalvonnan tietosuojakäytäntöjä Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeistuksen pohjalta ja jalkauttamalla tietosuojan kehittämisohjelma vuosille 2022–2023.

TIETOSUOJA LUKUINA JA TEKOINA

S-ryhmä on yksi Suomen suurimmista henkilötietojen käsittelijöistä. Rekisterinpitäjämme toimivat monilla eri toimialoilla, ja henkilötietoja käsitellään useissa eri käyttötarkoituksissa. S-ryhmään kuuluvilla osuuskaupoilla on noin 2,5 miljoonaa jäsentä. S-ryhmän asiakasomistaja- ja asiakasrekisterissä rekisteröityjä on yli 4,3 miljoonaa. Vuonna 2022 käsittelimme lisäksi noin 43 300 työntekijämme ja noin 205 000 työnhakijan henkilötietoja.

Toteutamme rekisteröityjen oikeuksiin liittyvät tietosuojaprosessit yhdenmukaisesti kaikissa S-ryhmään kuuluvissa yrityksissä. Tavoitteenamme on palvella rekisteröityjä tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä viipymättä ja laadukkaasti.

Asiakkaamme ja työntekijämme ovat esittäneet S-ryhmälle omiin tietoihinsa liittyviä pyyntöjä ja käyttäneet oikeuksiaan vuonna 2022 seuraavasti:

- Tietoihinsa S-ryhmän asiakasomistaja- ja asiakasrekisterissä tutustui 3 601 henkilöä, joista 98,1 prosenttia itsepalveluna Omalla S-kanavalla. S-kanavan toiminnallisuus on vuonna 2023 siirtynyt S-käyttäjätilille.
- S-ryhmälle esitettiin 55 tietopyyntöä ja 24 omien tietojen poistopyyntöä.
- Omia ostotietoja ja kulutustottumuksia voi tarkastella myös Omat ostot -palvelussa.
- Asiakasomistajat ja asiakasomistajatalouksiin kuuluvat voivat hallita ja päivittää osan omista tiedoistaan kirjautumalla S-käyttäjätilille tai ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tietosuojan peruskoulutuksen suoritti vuonna 2022 noin 38 500 työssään henkilötietoja käsittelevää s-ryhmäläistä.

Jotta toiminnassamme on huomioitu tietosuoja- ja tietoturvallisuusvaatimukset asianmukaisesti, teimme vuonna 2022 noin 135 tietosuoja- ja tietoturvallisuusarviointia S-ryhmän projekteihin, hankkeisiin ja muutostöihin.

Vuosittaisen tietosuojaosaamisen tasoa ylläpitävän tietosuojan peruskoulutuksen suoritti vuonna 2022 noin 38 500 työssään henkilötietoja käsittelevää s-ryhmäläistä. Tämän lisäksi koulutimme asiantuntija- ja asiakaspalvelutehtävissä toimivia työntekijöitämme syventävällä tietosuojakoulutuksella sekä jatkoimme tietojenkalastelukoulutusta työntekijöidemme tietoturvallisuustietoisuuden ylläpitämiseksi.

Harva yritys menestyy ilman tyytyväisiä ja hyvinvoivia työntekijöitä. Avaimet parempaan työhyvinvointiin löytyvät läheltä työntekijöiden arkea. Tärkeintä on ennakoida muutoksia ja niiden vaikutuksia henkilöstöön sekä ottaa työntekijät aidosti mukaan sujuvamman työskentelyn kehittämiseen.

HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI

S-ryhmässä on käytössä yhteinen työhyvinvoinnin mittaristo, joka koostuu työtyytyväisyyden, esihenkilötyön laadun, työkykykokemuksen sekä työkyvyttömyyden tunnusluvuista. S-ryhmätasoiset yhteiset johtamislupauksemme ovat: uskallan, arvostan ja toteutan. Johtamislupauksilla halutaan varmistaa kaikille hyvä lähijohtaminen ja kehittää kaupparyhmän johtamiskulttuuria.

Työtyytyväisyyden merkittävin vuosittain toistuva mittari on työyhteisötutkimuksemme (TYT), johon kaikki s-ryhmäläiset kutsutaan vastaamaan. Tutkimuksella kartoitamme omaan työhön ja suorituskykyyn sekä oman työyksikön ja yrityksen toimivuuteen liittyviä asioita. Tutkimus koostuu useasta indeksistä, joilla mitataan työtyytyväisyyden eri osa-alueita. Esimerkiksi johtamislupausten mukaista arjen lähiesihenkilötyötä mitataan johtamislupausindeksillä.

Vuonna 2022 TYT-tulos pysyi koko S-ryhmässä korkeana ollen 76,3. Työntekijämme ovat Suomen keskiarvoa selkeästi tyytyväisempiä työhönsä ja vuonna 2022 ylitimme normin merkittävästi 7,2 yksiköllä. Vuoden 2021 tulokseen verrattuna kokonaistuloksissa ovat parantuneet eniten työhyvinvointiin liittyvät asiat. Hyvää palautetta annetaan esimerkiksi lähijohtamisesta, yhteishengestä, osallistamisesta ja työn merkityksellisyydestä. Lähiesihenkilötyötä, luottamusta lähiesihenkilöön, hyvää suhdetta lähiesihenkilön kanssa sekä arvostuksen kokemusta kuvaava johtamislupausindeksi oli 78,1. Johtamislupausindeksi onkin vahvuus S-ryhmässä, sillä ylitimme vuonna 2022 Suomen yleisnormin merkittävästi 6,7 yksiköllä.

S-RYHMÄN TYÖYHTEISÖTUTKIMUKSEN TULOKSET (ASTEIKKO 0–100)	2020	2021	2022	SUOMEN YLEISNORMI 2022
TYT-indeksi (sis.kaikki kysymykset)*	76,3	75,8	**76,3**	69,1
Omistautuneisuusindeksi	79,6	78,9	**79,3**	75,4
Sitoutumisindeksi	77,6	77,0	**77,2**	72,4
Johtamisindeksi	75,8	75,6	**76,3**	67,8
Suorituskykyindeksi	73,2	72,6	**73,3**	63,0
Eettinen indeksi**	79,6	80,1	**80,3**	–
Keskiarvo kysymyksestä ”Yrityksemme periaatteita ja arvoja noudatetaan yksikkömme päivittäisessä toiminnassa” (Asteikko 1–4)	3,49	3,50	**3,49**	3,24
Johtamislupausindeksi	77,4	77,4	**78,1**	71,4

*) Tulokset on painotettu vastaajien lukumäärällä.

**) Eettinen indeksi koostuu 10 kysymyksestä, joista 6 vastataan kaikissa S-ryhmän yrityksissä (2022: N=35 114) ja 4 kysymykseen valinnaisesti, mikäli yritys on ottanut kysymyspatteriston käyttöönsä (2022: N=14 797)

JOUSTAVAA TYÖTÄ

Pyrkimyksemme on tarjota pääasiallinen toimeentulo kaikille työntekijöillemme. Vaikka suuri osa henkilöstöstä haluaa tehdä kokoaikatyötä ja sitä lähellä olevia tuntimääriä, on osa-aikatyö suosittua erityisesti alle 25-vuotiaiden ja työuran viimeisiä vuosia viettävien keskuudessa. Esimerkiksi opiskelujen ohella viikonloppuisin työskentelevät nuoret ovat palvelualoilla tärkeä voimavara, jotta voimme palvella asiakkaitamme myös ruuhka-aikoina.

TYÖSUHTEIDEN LAATU, %	2020	2021	2022
Vakituiset	90	90	**91**
Määräaikaiset	10	10	**9**
Kokoaikaiset	40	39	**38**
Osa-aikaiset	60	61	**62**

VAKITUISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHTÖVAIHTUVUUS, %	2020	2021	2022
Lähtövaihtuvuus, %	15,1	19,9	**23,5**
Naiset, %	14,7	19,5	**23,4**
Miehet, %	16,3	21,2	**24,4**

Luvut eivät sisällä Inex Partnersin tietoja.

2022

Kuva: Ok Suur-Savo, kuvassa Sale Nuijamiehen tiimi

S-ryhmässä jälleen Suomen innostavimpia työpaikkoja – suurten yritysten sarjassa kolmoisvoitto

S-ryhmäläiset pärjäsivät jälleen hienosti Eezy Flow'n Suomen innostavimmat työpaikat -kisassa. Suurten yritysten (yli 1 000 henkilöä) sarjassa ykkössijan otti toista kertaa peräkkäin Osuuskauppa Suur-Savo. Toiseksi tuli Osuuskauppa KPO ja kolmanneksi Osuuskauppa PeeÄssä. Kolmoisvoittoa täydentää samassa sarjassa parhaimpana nousijana palkittu Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa.

Menestystä tuli myös keskisuurten yritysten (150–1 000 henkilöä) sarjassa, jossa toiseksi sijoittui Osuuskauppa Varuboden Osla ja kolmanneksi Etelä-Karjalan Osuuskauppa.

Suomen innostavimmat työpaikat -kisan tulokset perustuvat vuonna 2022 tehtyjen työyhteisötutkimusten (TYT) tuloksiin, joissa S-ryhmässä oli monin paikoin hienoa kehitystä. Kaikki 19 alueosuuskauppaa ja lähes kaikki SOK-yhtymän yritykset saavuttivat vähintäänkin TYT-tason AA eli Hyvä, jolla ne saivat Suomen innostavimmat työpaikat -kunniamaininnan.

MIELENTERVEYSTYÖ S-RYHMÄSSÄ

Mielen oireilu ja niihin liittyvät työkyvyttömyyseläkkeet ovat kasvava haaste työelämälle. Ilmiötä tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti, sillä mielenterveyden ongelmat linkittyvät usein moniin elämän eri osa-alueisiin kuten elintapoihin, elämäntilanteeseen ja elämänhallintaan. Työpaikan työkulttuurilla ja esihenkilöillä on erityisen iso vaikutus.

Mielenterveyttä alettiin systemaattisesti edistää S-ryhmässä Nuori Mieli Työssä -hankkeen kautta vuonna 2017. Tarkasteluun otettiin nuorten kasvava mielen oireilu. Hanke poiki Mielen tuki -mallin, johon kuuluvia työkaluja ovat esimerkiksi Terveystalon kanssa kehitetyt sähköiset, matalan kynnyksen tukipalvelut Mielen chat ja Mielen sparri. Malli on otettu laajaan käyttöön S-ryhmässä, ja nuorten parissa aloitettu kehitystyö hyödyttää nyt kaikenikäisiä työntekijöitämme.

2022

S-ryhmä sijoittui hienosti hopeasijalle Universumin vuosittaisessa tutkimuksessa, jossa kaupallisen alan ammattilaiset arvioivat ihanteellisia työnantajia. Toinen sija on S-ryhmälle historiallisen hyvä saavutus ja selvä parannus edellisvuoden sijalta viisi.

Mielen tuki -mallin keskiössä ovat työkyvyn systemaattinen johtaminen, tehokkaat tukipalvelut ja hoitomallit sekä esihenkilöiden ja johdon ymmärryksen lisääminen mielen hyvinvoinnin, työn ja johtamisen yhteydestä. Malliin kuuluvia konkreettisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi lyhytpsykoterapian tarjoaminen, ohjaus työterveyspsykologin ennaltaehkäiseviin palveluihin, esihenkilöiden lähituen vahvistaminen tilanteiden hoitamisessa sekä esihenkilöiden valmentaminen.

SAIRAUSPOISSAOLOT S-RYHMÄSSÄ

S-ryhmässä on käytössä varhaisen tuen malli sekä mahdollisuus muokata työtehtävää työkyvylle paremmin soveltuvaksi. Tällä tavalla voidaan kohdennetusti tukea työntekijän työhyvinvointia, ehkäistä sairauspoissaoloja sekä ylläpitää työntekijän työkykyisyyttä paremmin. Yleisen maailmantilanteen jatkuessa edelleen epävakaana monet epävarmuustekijät kuormittavat ihmisten mieliä ja lisäävät huolestuneisuuden ja turvattomuuden tunnetta. Tämä on näkynyt yleisenä mielen oireilun lisääntymisenä. Mielen oireilut ovat olleet S-ryhmässä pitkään yksi suurimpia sairauspoissaolon syitä tuki- ja liikuntaelinsairauksien lisäksi. Mielen oireilusta johtuvat poissaolot kääntyivät kuitenkin vuonna 2022

2022

HOK-Elanto tarjoaa henkilöstölleen valmennusta mielen ensiaputaidoista

HOK-Elanto jatkoi henkilöstönsä hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää ennaltaehkäisevää työtään tuomalla syksyn 2022 aikana mielen taidot osaksi henkilökuntansa ensiapuvalmiuksia. Henkilökunnan uudistetuissa työturvallisuuden kertauskoulutuksissa sukelletaan perinteisten ensiaputaitojen ja työergonomian ohella mielen hyvinvointiin sekä normalisoidaan mielenterveyden haasteita.

Viime vuosien aikana mielenterveyteen liittyvien sairauspoissaolojen määrä on lisääntynyt työpaikoilla. Erityisesti nuorten kasvava ahdistuneisuus on noussut haasteeksi maailmanlaajuisesti. HOK-Elanto, S-ryhmän suurin alueosuuskauppa, on Suomen ensimmäisiä kaupan alan yrityksiä, joka on tarttunut toimeen muun muassa palkkaamalla oman organisaatiopsykologin. Hänen tehtävänään on tukea henkilöstön hyvinvoinnin kehittämistä sekä tuoda mielenterveysasiat näkyväksi osaksi koko työyhteisön arkea.

Henkilöstön mielen taitojen vahvistamisen lisäksi HOK-Elanto panostaa esihenkilöiden mielen hyvinvoinnin johtamisosaamisen sekä heidän voimavarojensa vahvistamiseen.

Osoituksena sitoutumisesta henkilöstön mielenterveyden edistämiseen MIELI ry myönsi keväällä 2022 HOK-Elannolle Hyvän mielen työpaikka® -tunnustuksen. Merkin saaminen edellyttää, että mielenterveyden edistämistä johdetaan suunnitelmallisesti, työpaikan arkikäytännöt tukevat mielenterveyttä ja työntekijöiden mielenterveyttä pystytään tukemaan erilaisissa elämäntilanteissa.

hienoisesti laskuun vuoteen 2021 verrattuna. S-ryhmän sairauspoissaolopäivien lukumäärä/henkilö kasvoi kokonaisuutena 27 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Kasvu johtui muun muassa koronaan liittyvistä syistä sekä infektiotautien määrällisestä lisääntymisestä.

Jaksamisen haasteet ja pitkittynyt sinnittely heijastuvat niin mielenterveyteen kuin myös fyysiseen oireiluun. S-ryhmän suurin yksittäinen sairauspoissaolon syy on tuki- ja liikuntaelinsairaudet, joihin liittyvät sairauspoissaolopäivät/henkilö laskivat 11 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Pyrimme tukemaan esihenkilöitä työssään sekä mahdollistamaan henkilöstölle tarpeen mukaisia joustoja. Kannustamme myös erilaisten tukipalvelujen, kuten työterveyshuollon palvelujen käyttöön. S-Ergon avulla pyrimme puolestaan varhaisessa vaiheessa ennaltaehkäisemään tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja niistä johtuvaa työkyvyttömyysuhkaa.

S-ERGO-HANKE

Työvoiman saatavuus on tulevaisuuden työelämän keskeisiä haasteita. Tarvitsemme osaavia ja hyvinvoivia työntekijöitä ja haluamme, että he pysyvät hyvässä työkunnossa koko työuransa ajan. Yksi tärkeä keino työkyvyn ylläpitämiseksi on huolehtia hyvästä työergonomiasta ja turvallisista työtavoista.

Vuonna 2020 alkaneessa kolmivuotisessa S-Ergo-hankkessa tavoitteena oli muun muassa:

- ergonomia-asioiden nostaminen strategiselle tasolle S-ryhmässä
- työn laadun ja tehokkuuden lisääminen
- työkykyisyyden edistäminen ja työkyvyttömyyden vähentäminen
- työterveysyhteistyön kehittäminen ergonomiakysymyksissä
- työvoiman saatavuuteen vaikuttaminen.

S-ryhmässä työergonomiasta huolehtiminen nähdään jatkuvana toimintana ja huomiota kiinnitetään niin henkilön fyysiseen toimintaan kuin itse tehtävän työn suunnitteluvaiheeseen ja perehdytysprosesseihin. Vuonna 2022 tarkastelimme ergonomiaa muun muassa sen kautta, miten työvaatteet ja kengät vaikuttavat ergonomiaan ja työntekoon, kuinka ergonomia huomioidaan toiminnan ja toimitilojen suunnittelussa ja logistiikkaketjuissa sekä miten terveellinen työergonomia toteutuu työvuorosuunnittelussa.

S-Ergo loppui erillisenä hankkeena vuoden 2022 lopulla, ja sen kolmen vuoden aikana saatiin tehtyä erilaisia tutkimuksia muun muassa työvaatteisiin, kassapäätteisiin ja verkkokaupan keräilyyn liittyen. Lisäksi luotiin s-ryhmätasoisia toimintamallisuosituksia, kuten työvuorosuunnittelun ja seisomatyön suositukset, S-Ergolähettiläskonsepti sekä Konkarimalli. Vuodesta 2023 alkaen S-Ergo on tarkoitus integroida osaksi arjen tekemistämme.

YHTEISENÄ TAVOITTEENA TYÖRAUHA

Epävakaa maailmantilanne heijastuu s-ryhmäläisten työarkeen, esimerkiksi asiakkaiden epäasiallisen käytöksen kautta. S-ryhmässä on otettu tiukka linja erilaisten kiusaamis-, uhka- ja häirintätilanteiden hallintaan. Epäasialliselle käyttäytymiselle niin asiakasrajapinnassa kuin työyhteisöjenkin sisällä on nollatoleranssi. Pelisääntöjen selventämiseksi S-ryhmässä päivitettiin työpaikkakiusaamisen ja häiriökäyttäytymisen ratkaisumallit sekä traumaattisten tilanteiden jälkihoitomallit.

Tuimme lisäksi omalla viestinnällämme myös Kaupan liiton ja Palvelualojen ammattiliitto PAMin Ollaan ihmisiksi -kampanjaa, joka herätteli kuluttajia miettimään omaa rooliaan myyjien ja muiden asiakaspalvelutyötä tekevien työhyvinvoinnin edistämisessä. Häiriöttömän työympäristön varmistaminen ja haastavien asiakastilanteiden oikeaoppinen hoito ovat olleet vahvasti esillä omilla foorumeillamme.

VETO JA PITO -PELIKIRJA

Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden haasteet koskevat sekä suorittavaa että asiantuntijatyötä, ja ovat valtakunnallisia. Olemme S-ryhmässä tehneet paljon arvokasta työtä näiden haasteiden ratkaisemiseksi. Lanseerasimme muun muassa vuonna 2022 Veto ja Pito -pelikirjan, jotta voimme jakaa aikaisempaa tehokkaammin parhaita käytäntöjä ja tukimateriaaleja saatavuuden ja pysyvyyden paikalliseen kehittämiseen. Suurimpana yksityisenä työnantajana Suomessa meillä on ainutlaatuinen kyky ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, että toimialojemme ja yritystemme houkuttelevuus kasvaa, ja että S-ryhmän yrityksissä on hyvä työskennellä ja kehittää osaamistaan.

Veto & Pito -pelikirja on jatkuvasti päivittyvä kokonaisuus henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi. Pelikirjan osa-alueita kehitetään tiiviissä yhteistyössä SOK:n, ketjujen ja alueosuuskauppojen kesken.

S-ryhmä on suurin yksityinen työllistäjä Suomessa. Roolimme yhteiskunnassa on merkittävä, ja meidän on oltava teoillamme mukana, jotta Suomi pärjää tulevaisuudessa. Toimia tarvitaan muun muassa työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Osuuskuntana tunnistamme myös vastuumme monimuotoisen, hyväksyvän ja syrjimättömän työkulttuurin rakentajana.

EDISTÄMME MONIMUOTOISUUTTA JA TASA-ARVOA

Monimuotoisuutta kunnioittava ja tukeva työyhteisö mahdollistaa tasa-arvoisen kohtelun ja yhdenvertaiset mahdollisuudet jokaiselle. Toisten kunnioittaminen ja arvostaminen, syrjimättömyys ja tasa-arvo ovat keskeisiä periaatteitamme. Meillä jokainen työntekijä voi olla oma itsensä. Osaaminen, suhtautuminen työntekoon ja oppimiskyky ratkaisevat, eivät persoonaan liittyvät taustatekijät.

S-ryhmän monimuotoisuuden edistämistyötä kuvaava viitekehys valmistui vuonna 2020, minkä jälkeen olemme kiinnittäneet entistä enemmän huomiota ryhmämme ja työyhteisöjen monimuotoisuuteen. Käynnistimme SOK:lla muun muassa monimuotoisuuskysymyksiä laajasti käsitelleen projektin, jonka puitteissa on teetetty tutkimuksia ja saatu hyödyllisiä tuloksia analysoitavaksi. Laadimme monimuotoisuussuunnitelman yhdessä henkilöstön edustajien kanssa kuvaamaan ja kehittämään monimuotoista SOK:ta. Olemme myös pyrkineet lisäämään tietoisuutta monimuotoisuudesta ja siihen liittyvistä ilmiöistä erilaisin koulutuksin.

Rekrytoinnin osalta pääperiaatteenamme on aina ollut se, että avoimia tehtäviä täytettäessä tehtävään rekrytoidaan aina siihen parhaiten soveltuva henkilö riippumatta iästä, sukupuolesta, kulttuuritaustasta, elämäntilanteesta tai muista seikoista, jotka eivät vaikuta työntekijän pätevyyteen ja tehtävässä suoriutumiseen. Emme kysy ikää työhakemuksissa.

Vaikka olemme vasta viime aikoina alkaneet puhua monimuotoisuuden johtamisesta, olemme aiemminkin huomioineet eri väestö- ja ihmisryhmien asemaa yksittäisin teoin S-ryhmässä. Olemme irtisanoutuneet kahden sukupuolen näkökulmasta muun muassa tekemissämme asiakasomistajakyselyissä ja käyttämässämme henkilötietojärjestelmässä. Olemme pohtineet uskonnollisten symbolien käyttöä ja tarjoamme huivin osana työvaatetusta. Olemme puolustaneet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä Helsinki Pridessa viimeisen viiden vuoden ajan. Henkilöstössämme on 84 eri kansallisuuden edustajia.

S-ryhmän eri yrityksissä Suomessa laaditaan vuosittain henkilöstö-, koulutus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Tasa-arvosuunnitelman tehtävänä on edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työelämässä ja ehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Yhdenvertaisuussuunnitelma edistää yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjintää ja parantaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

TYÖNTEKIJÖIDEN MONIMUOTOISUUS

84

KANSALLISUUTTA

36

KESKI-IKÄ

IKÄ ON VAIN NUMERO

Emme kysy työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää. SOK:n asiantuntijarekrytoinneista ikäkysymys jäi pois vuonna 2019, ja vuoden 2020 alusta käytäntö on ulotettu koko S-ryhmään esimerkiksi myymälöiden, ravintoloiden ja ABC-liikennemyymälöiden rekrytointeihin. Tavoitteena on, että asenteet eivät vaikuta työhaastattelukutsun saamiseen edes tiedostamattomasti.

S-ERGO KONKARIMALLI

S-Ergo-hankkeen yhtenä toimintamallisuosituksena syntyi S-Ergo-Konkarimalli. Vuoden 2022 joulukuussa lanseeratun mallin tavoitteena on edistää konkarien pysyvyyttä työelämässä ja pidemmät, motivoivat työurat työkykyä edistämällä. Usealla konkarilla on halu jatkaa työelämässä alimman eläkeiän yli, jos joustot työssä ovat riittävät ja terveydentila sallii. S-ryhmän toimipaikkojen fyysisesti keskiraskaassa työssä tuki- ja liikuntaelinhaasteet ovat suurin yksittäinen syy sairauspoissaoloille ja työkyvyttömyyseläkkeelle. Niiden suhteellinen osuus lisääntyy selvästi 50+-ikäluokassa.

Malli koostuu kolmesta osasta:

- Osa 1: 3–5 vuoden välein pidettävä vapaaehtoinen konkarikeskustelu yli 55-vuotiaille
- Osa 2: Konkarin hyvinvointiohjelma
- Osa 3: Konkarivalmennus

Ensimmäisen osan Konkarikeskusteluita on pilotoitu HOK-Elannossa, ja palaute konkareilta on ollut pääosin positiivista. Keskustelun koettiin muun muassa lisäävän arvostuksen ja välittämisen tunnetta. Myös esihenkilöpalaute on ollut positiivista. Kolmannen osan valmennusta on puolestaan pilotoitu SOK:lla. Pilotista jäi hyvät kokemukset ja se sai hyvät suosituspisteet.

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA	2020	2021	2022
Alle 25-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	26,0	25,5	**26,8**
Vähintään 50-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	21,0	20,9	**19,9**
50–59-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	16,7	16,6	**15,4**
yli 60-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	4,1	4,3	**4,4**

WOMEN'S EMPOWERMENT PRINCIPLES -SITOUMUS

Olemme allekirjoittaneet YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin ja YK:n yritysvastuualoitteen UN Global Compactin naisten voimaannuttamiseksi laaditut Women's Empowerment Principles -periaatteet.

Sitoumuksen allekirjoittamalla tuemme periaatteiden tavoitetta edistää työelämän tasa-arvoa ja tukea laajasti inkluusion ja monimuotoisuuden toteutumista. Osana periaatteisiin sitoutumista osallistuimme myös WEPs Activator -kehittämisohjelmaan, jota koordinoivat UN Women sekä eurooppalaisten yritysten sosiaalista vastuuta edistävä ja kehittävä järjestö amfori. Ohjelmasta ja sen verkostosta saimme työkaluja sukupuolinäkökulman huomioimiseen työnantajana ja hankintaketjuissa toimiessamme. Saimme myös näkökulmia henkilöstö- ja vastuullisuustyömme kehittämiseen ja mahdollisuuden oppia organisaationa. Ohjelma auttoi meitä nykytilamme analysoinnissa, konkreettisten tavoitteiden asettamisessa ja toimenpideohjelmamme työstämisessä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi.

NAISTEN OSUUS, SOK-YHTYMÄ	2020	2021	2022
Naisten osuus hallituksen jäsenistä (%)	22,2	**22,2**	**22,2**
Naisten osuus johtoryhmän jäsenistä (%)	14,3	**33,3** (1	**33,3**
Naisten osuus esihenkilörooleissa (%) (2	50,6	**52,0**	**49,4**

1) Vuonna 2021 johtoryhmän henkilömäärä kasvoi kahdella, joten luku ei ole suoraan verrannollinen vuoden 2020 kanssa..

2) Vuoden 2020 raportoituihin lukuihin ei sisälly Inex, Meira Nova eikä lähialueet. Vuoden 2021 ja 2022 lukuihin ei sisälly Inex eikä lähialueet.

NAISTEN OSUUS, S-RYHMÄ	2020	2021	2022
Naisten osuus hallituksen jäsenistä (%)	31,3	**32,7**	**32**
Naisten osuus johtoryhmän jäsenistä (%)	29,6 (1	**33,3**	**35**
Naisten osuus esihenkilörooleissa (%)	58,2	**59**	**59,5**

1) Vuoden 2020 raportoituihin lukuihin ei sisälly Inex, Meira Nova eikä lähialueet. Vuoden 2021 ja 2022 lukuihin ei sisälly Inex eikä lähialueet.

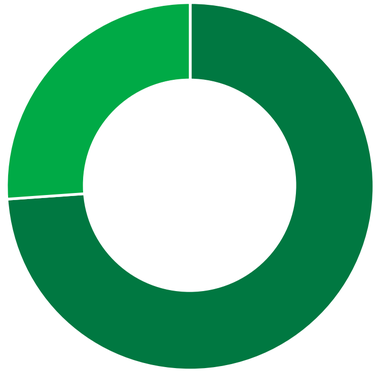

S-RYHMÄN TYÖNTEKIJÖIDEN SUKUPUOLIJAKAUMA 2022, %

Naiset	74 %
Miehet	26 %
Muu	0 %
En halua kertoa / ei tietoa	0 %

S-RYHMÄN TYÖNTEKIJÖIDEN SUKUPUOLIJAKAUMA	2020	2021	2022
Naiset, %	75	74	**74**
Miehet, %	25	26	**26**
Muu, %	0	0	**0**
En halua kertoa / ei tietoa, %	0	0	**0**

UUSIEN VAKITUISTEN REKRYTOINTIEN OSUUDET SUKUPUOLITTAIN	2020	2021	2022
Naiset, %	74,4	73,2	**71,7**
Miehet, %	25,6	26,6	**28**
Muu tai ei halua määritellä, %	0	0,2	**0,3**

2022

Osuuskauppa Hämeenmaa mukana kouluttamassa ukrainalaisia

Osuuskauppa Hämeenmaa, TE-palvelut ja Hyria käynnistivät vuoden 2023 alussa täysin uudenlaisen yhteiskoulutuksen, joka on suunnattu Ukrainasta Suomeen tulleille työnhakijoille. Koulutuksen tarkoituksena on parantaa Suomessa työllistymisen mahdollisuuksia, ja osallistujat voivatkin työllistyä Osuuskauppa Hämeenmaalle jo koulutuksen aikana tai sen päätteeksi.

Ukrainalaisten työllistymisen suurimpana haasteena on aiemmin ollut koulutuksen järjestyminen omalla kielellä, mutta uudessa koulutuksessa perehdytys tehdään ukrainaksi tai venäjäksi. Koulutuksen ohella uudet työntekijät opiskelevat suomen kieltä ja heitä myös kannustetaan käyttämään kieltä harjoittelujaksolla. Niin Hämeenmaalta, TE-palveluilta kuin Hyrialtakin löytyy ukrainan- ja venäjänkielisiä ja perehdytysmateriaaleissa huomioidaan uudet työntekijät kääntämällä materiaalit heidän omalle kielelleen.

Koulutus toteutetaan työelämässä pääasiassa Riihimäen Prismassa, mutta myös alueen S-marketeissa ja Sale-myymälöissä, joista löytyykin useampi venäjän ja ukrainan kielen taitoinen. Alkustartti tapahtuu Hyrian järjestämällä opetusjaksolla, jossa tuodaan esiin suomalaisia työelämätaitoja, työturvallisuusasioita sekä Hämeenmaata organisaationa. Alkustartin jälkeen alkaa työssäoppimisjakso Hämeenmaalla, joka kestää koulutuksen loppuun asti.

2022

Työstä turvaa -hanke tarjoaa yrityksille väylän työllistää sotaa pakenevia ukrainalaisia

Ukrainan kriisi on koskettanut koko yhteiskuntaa ja nostanut esiin valtavan auttamishalun. Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ja StaffPointin yhteistyössä käynnistämä Työstä turvaa -hankkeen avulla on mahdollista tarjota työtä Ukrainasta sotaa paenneille ihmisille. Hanke kokoaa yrityksiä auttamaan ukrainalaisten asettautumisessa ja integroitumisessa suomalaiseen työelämään. S-ryhmästä hankkeeseen on ilmoittautunut mukaan jo kahdeksan osuuskauppaa. Lisäksi ukrainalaisten auttamiseksi on tehty muitakin toimenpiteitä ja heitä on työllistetty muuallakin S-ryhmässä.

KAUPAN ALA ON NUORILLE SILTA TYÖELÄMÄÄN

S-ryhmä on yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjoamme merkittävälle joukolle tärkeän ensimmäisen kokemuksen työelämästä esimerkiksi kesätyön tai harjoittelun muodossa. Toisaalta opiskelujensa ohessa ilta- ja viikonlopputöitä tekevät nuoret ovat monessa toimipaikassamme elinehto.

Tavoitteenamme on tarjota nuorille myönteisiä oppimiskokemuksia. Ensimmäisillä kosketuksilla työelämään on tutkitusti vaikutusta ammatti-identiteetin syntyyn ja koko työuran onnistumiseen. Otamme roolimme nuorten työelämätaitojen opastajana vakavasti. Järjestämme ja osallistumme useisiin rekrytointitapahtumiin ympäri Suomen, ja kehitämme yhteistyötä oppilaitosten kanssa jatkuvasti. Haluamme, että nuoret näkevät työelämän houkuttelevana ja tuntevat imua työssä oppimiseen.

Tarjosimme S-ryhmässä kesätöitä noin 15 000 nuorelle myymälöissä, ravintoloissa, hotelleissa, liikenne-myymälöissä ja Sipoon logistiikka-keskuksessa.

S-ryhmässä on käytössä Duuni- ja Harkkapassit, joiden avulla eri toimialoilla työskentelevät nuoret perehtyvät työelämätaitoihin, työturvallisuuteen ja esimerkiksi työhyvinvointiin.

Duunipassi on kausiapulaisillemme työpaikoilla tapahtuvan perehdytyksen tueksi yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa luotu mobiiliverkkokoulutus. Sen avulla nuori kertaa työelämän perustaitoja, kuten turvallisuudesta ja hyvinvoinnistaan huolehtimista. Passi suoritetaan itseopiskellen, esihenkilön tuella. Passi onkin kehitetty varmistamaan, että nuori ja esihenkilö kohtaavat, sillä työuran alussa nuorille tärkeintä on kokemus porukkaan pääsemisestä sekä esihenkilön kannustava palaute.

Tervetuloa harjoittelijaksi S-ryhmään -perehdytys eli Harkkapassi on puolestaan kevennetty versio Duunipassista. Harkkapassi on tarkoitettu TET- sekä Tutustu ja tienaa -harjoittelijoille ja se löytyy kaikille s-ryhmä.fi:stä.

Olimme vuonna 2022 jälleen yksi Vastuullinen kesäduuni -kampanjan pääyhteistyökumppaneista. Tarjosimme S-ryhmässä kesätöitä noin 15 000 nuorelle myymälöissä, ravintoloissa, hotelleissa, liikennemyymälöissä ja Sipoon logistiikkakeskuksessa.

S-ryhmän ulkoista raportointia ja viestintää kehitetään ensisijaisesti vastaamaan asiakasomistajien, henkilöstön ja muiden sidosryhmien odotuksia.

VUOSI- JA VASTUULLISUUS-KATSAUKSEN KUVAUS

S-ryhmän edelläkävijyys vastuullisuudessa edellyttää järjestelmällistä johtamista, ja sitä varten tarvitaan kattavaa ja luotettavaa seurantatietoa useista eri tunnusluvuista. Myös ulkoisen raportoinnin tulee olla avointa.

S-ryhmä on raportoinut toiminnastaan Global Reporting Initiativen (GRI) laatimaa kestävän kehityksen raportointistandardia soveltaen vuodesta 2012 lähtien. Raportoinnissa on kuitenkin huomioitu myös S-ryhmän osuustoiminnallinen rakenne.

Katsaus kertoo koko S-ryhmän tasolla tehdyistä linjauksista ja niiden toimeenpanosta sekä keskeisistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Juridisesti itsenäisinä yrityksinä osuuskaupat myös raportoivat omasta toiminnastaan vuosiesitteissään ja verkkosivuillaan.

Katsauksessa esitetyt kasvihuonekaasupäästöt (scope 1, 2 ja 3), pinta-alat, energiankulutus-, jäte- ja ruokahävikkitiedot, BSCI-auditointien kokonaismäärä, riskimaahankinnat sekä kotimaisten elintarvikkeiden osuus, on varmennettu ulkopuolisen tahon toimesta.

GRI-SISÄLTÖINDEKSI

Raportti on laadittu GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeistoon viitaten

YLEINEN SISÄLTÖ

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
ORGANISAATIO JA RAPORTOINTITAVAT			
2–1	Organisaation tiedot	5–7	2021
2–2	Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	27, SOK–yhtymän tilinpäätös	2021
2–3	Raportointijakso, raportointitiheys ja yhteystiedot	Raportointijakso on vuosi 2022. Raportoimme vuosittain. Yhteystiedot etunimi.sukunimi@sok.fi	2021
2–4	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Muutokset raportoitu kyseisen tiedon yhteydessä	2021
2–5	Raportin varmennus	137	2021
TOIMINNOT JA TYÖNTEKIJÄT			
2–6	Toiminnot, arvoketju ja muut liiketoimintasuhteet	6–8, 45	2021
2–7	Henkilöstö	8, 111	2021
HALLINTO			
2–9	Hallituksen ja hallintoneuvoston kokoonpano	21–23	2021
2–10	Hallituksen ja hallintaneuvoston valinta	27–33	2021
2–11	Hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja	21, 28, 31	2021
2–12	Hallituksen rooli vaikutusten tunnistamisessa ja hallinnassa	28–30,38	2021
2–13	Vastuunjako ja vastuuhenkilöt	38–39	2021
2–14	Pääjohtajan rooli vastuullisuusraportoinnissa	38	2021
2–15	Eturistiriitojen välttäminen	28–31, 35	2021
2–18	Hallintoneuvoston suorituksen arviointi	31	2021
2–19	Palkitsemispolitiikat	S–ryhmä.fi	2021
2–20	Palkitsemisprosessit	S–ryhmä.fi	2021
STRATEGIA, POLITIIKAT JA KÄYTÄNNÖT			
2–22	Lausunto vastuullisuusstrategiasta	10, 37, 40	2021
2–23	Politiikat ja sitoumukset	38, 89–93	2021
2–24	Politiikkojen toimeenpano	89–93	2021
2–25	Haitallisten vaikutusten ehkäisy	89–93	2021
2–26	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	93	2021
2–28	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	43	2021
SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ			
2–29	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	41–44	2021
OLENNAISUUS			
3–1	Lista olennaisista näkökohdista	40	2021
3–2	Raportin sisällön määrittely ja olennaiset näkökohdat	40, 120	2021
3–3	Olennaisten näkökohtien johtaminen	38–40, 61, 90, 104, 108–115, 125–129	2021

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
TALOUDELLISET TULOKSET			
201–1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	7–8, 45	2016
201–2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	125–129	2016
VÄLILLISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			
203–1	Infrastruktuuri-investointien ja yleishyödyllisten palvelujen tuen kehitys ja vaikutukset	7, 13–20, 46	2016
203–2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	13–20,46–49	2016
HANKINTAKÄYTÄNNÖT			
204–1	Ostot paikallisilta toimittajilta	47, 56, 96	2016
KORRUPTIONVASTAISUUS			
205–2	Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä viestintä ja koulutus	35,89	2016
VEROT			
207–1	Verostrategia	47–48	2019
207–4	Maakohtainen veroraportointi	47–48	2019

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
MATERIAALIT			
301–3	Kierrätetyt tuotteet ja niiden pakkausmateriaalit	82–83, 86	2016
ENERGIA			
302–1	Oma energiankulutus	70–71	2016
302–3	Energiaintensiteetti	70	2016
302–4	Energiankulutuksen vähentäminen	70–71	2016
VESI			
303–1	Vesi jaettuna resurssina	79–80	2018
303–2	Vesipäästöjen vaikutusten hallinta	80	2018
303–5	Vedenkulutus	79	2018
LUONNON MONIMUOTOISUUS			
304–2	Toiminnan, tuotteiden ja palvelujen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen	75–78	2016

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
PÄÄSTÖT			
305–1	Suorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 1)	67–68, 130–136	2016
305–2	Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 2)	67–68, 130–136	2016
305–3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3)	67, 69, 130–136	2016
305–4	Päästöintensiteetti	68	2016
305–5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	65, 68	2016
JÄTE			
306–1	Syntyvät jätteet ja jätteisiin liittyvät merkittävät vaikutukset	85	2020
306–2	Jätteisiin liittyvien vaikutusten hallinta	81–86	2020
306–3	Syntyvien jätteiden määrä jätelajeittain	85	2020
306–4	Muualle kuin hävitettäväksi toimitetut jätteet	85	2020
306–5	Hävitettäväksi toimitetut jätteet	85	2020
TAVARANTOIMITTAJIEN YMPÄRISTÖARVIOINNIT			
308–1	Osuus toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	98	2016

SOSIAALISET VAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
TYÖSUHTEET			
401–1	Henkilöstön vaihtuvuus	111	2016
TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS			
403–2	Riskien tunnistaminen, arviointi ja tapausten tutkinta	103–105	2018
403–3	Työterveyspalvelut, joiden avulla ennaltaehkäistään riskejä	103–105, 110–113	2018
403–4	Työntekijöiden osallistuminen työterveyden ja -turvallisuuden johtamiseen ja kehittämiseen	103–105, 110–113	2018
403–5	Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvät koulutukset	104, 112–114	2018
403–6	Terveyden edistämiseen liittyvät palvelut ja ohjelmat	103–104, 112–113, 116	2018
403–7	Työterveys- ja työturvallisuushaittojen ehkäisy läpi arvoketjun	106–107, 113, 117	2018
403–9	Työtapaturmat ja sairauspoissaolot	103–105	2018
MONIMUOTOISUUS JA YHDENVERTAISET MAHDOLLISUUDET			
405–1	Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus	116–117	2016
SYRJINNÄN EHKÄISY			
406–1	Syrjinnän ehkäisy	91, 114–117	2016
LAPSITYÖVOIMA			
408–1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä lapsityövoiman käytön riski	91	2016
PAKKOTYÖVOIMA			
409–1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski	91, 96	2016

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
IHMISOIKEUSARVIOINNIT			
412–1	Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeusarviointi	90–93	2016
TOIMITTAJIEN SOSIAALINEN ARVIOINTI			
414–1	Toimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliseen vastuuseen liittyvien kriteerien mukaisesti	98	2016
414–2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	98, 102	2016
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			
416–1	Tuotteiden ja palveluiden terveys ja turvallisuusvaikutusten arviointi	54–55, 106–107	2016
ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDENSUOJA			
418–1	Asiakkaiden yksityisyydensuoja ja asiakastietojen käsittely	108–109	2016

S-RYHMÄN ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA (TCFD)

Raportoimme alla Task Force on Climate related Financial Disclosures (TCFD) suositusten mukaisesti ilmastonmuutoksen taloudellisista vaikutuksista S-ryhmän liiketoimintaan. Ilmastoriskien ja -mahdollisuuksien tunnistaminen on osa jatkuvaa riskienhallinnan työtämme ja tarkennamme ja edelleen kehitämme näitä arvioita ja niiden raportointia jatkuvasti.

ILMASTOASIOIDEN JOHTAMINEN

Vastuullisuus on integroitu S-ryhmän strategiaan. Vuonna 2020 hyväksytyn strategian ja mission mukaisesti teemme yhdessä paremman paikan elää. Halu toimia yhdessä ja muuttaa asioita parempaan suuntaan on osuustoiminnan ydintä. Kannamme vastuuta kestävästä tulevaisuudesta ja haluamme hillitä ilmastonmuutosta kunnianhimoisin toimenpitein. SOK:n ilmastotavoitteet, keskeisimmät toimenpiteet sekä avaintunnusluvut on hyväksytty SOK:n hallituksessa, joka seuraa tavoitteiden etenemistä vähintään vuosittain. Päävastuu ilmastoon liittyvistä kysymyksistä on SOK:n pääjohtajalla, joka toimii myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmä koordinoi ja valmistelee kaikki ehdotukset hallitukselle, mukaan lukien ilmastoon liittyvät riskit ja mahdollisuudet, päästövähennystavoitteet, toimintasuunnitelmat ja merkittävimmät viestintäkampanjat. Lisäksi johtoryhmä valvoo strategisia ja osittain operatiivisia kysymyksiä kaikilla S-ryhmän liiketoiminta-alueilla. Hallituksen lisäksi S-ryhmän ilmastotavoitteiden etenemisestä raportoidaan SOK:n

konsernin johtoryhmälle, liiketoiminnoille sekä tukitoiminnoille ja alueosuuskaupoille.

S-ryhmän vastuullisuuden kehittämisestä vastaa SOK Vastuullisuusyksikkö. TCFD-raportoinnin (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) kokonaisvastuu on SOK Vastuullisuusyksiköllä, jota johtaa SOK:n vastuullisuusjohtaja. Vastuullisuusjohtaja kuuluu SOK Riskienhallinnan ohjausryhmään.

SOK:n vastuullisuusyksikkö vastaa ilmastotavoitteiden strategisesta kehittämisestä, avaintunnusluvuista sekä ohjaa ja seuraa tavoitteiden etenemistä. Ilmastotavoitteiden operatiivisesta toteuttamisesta vastaavat ketjuohjaukset ja osuuskaupat yhteistyössä vastuullisuusyksikön, SOK Kiinteistötoimintojen, tytäryhtiöiden sekä S-Voiman kanssa.

S-RYHMÄN ILMASTOSTRATEGIA

S-ryhmän tavoitteena on hiilinegatiivisuus oman toiminnan osalta vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoitteenamme on myös vähentää oman toimintamme päästöjä 90 prosenttia vuoden 2030 loppuun mennessä vuoden 2015 tasosta. Oman toiminnan osalta ilmastotyömme keskiössä ovat ratkaisut energia- ja resurssitehokkuuden parantamiseksi sekä investoinnit uusiutuviin energiaratkaisuihin.

Lisäksi kehitämme tuotteita ja palveluita osana ilmastotavoitteitamme.

Arvoketjumme osalta tähtäämme yhdessä kumppaneidemme kanssa miljoonan tonnin päästövähenemään vuoden 2030 loppuun mennessä. Tavoitteenamme on myös, että 2/3 (67 %) merkittävimmistä tavarantoimittajistamme on asettanut omat tieteeseen perustuvat eli Science Based -ilmastotavoitteensa vuoden 2023 loppuun mennessä. Tähtäämme 21 prosentin polttoainelitrakohtaisten päästöjen vähentämiseen vuosien 2015-2030 välillä. Ilmastotavoitteemme ovat linjassa Pariisin ilmastosopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa ja ne on vahvistettu tieteeseen perustuviksi SBTi:n mukaisesti (Science Based Target initiative).

Liikenteestä aiheutuvia päästöjä vähennämme hyödyntämällä biopohjaisia polttoaineita sekä tukemalla liikenteen sähköistymistä kehittämällä latauspisteverkostoa. Kehitämme myös erilaisia digitaalisia palveluita, jotta asiakkaamme saavat parempaa tietoa oman kulutuksensa ilmastovaikutuksista. Edistämme ilmastoviisasta ruokaa esimerkiksi tuomalla valikoimaan entistä enemmän kasviproteiineja ja kotimaista kalaa. Viestimme asiakkaillemme näistä myös aktiivisesti omissa kanavissamme.

Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillinnän välillä on kiinteä yhteys. Esimerkiksi metsäkadon torjuminen raaka-ainelinjaustemme kautta tai kompensointien toteuttaminen metsähankkeiden kautta, edistävät niin ilmastonmuutoksen kuin luontohaittojen torjumista.

ILMASTOON JA YMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT RISKIT

SOK:n hallitus vahvistaa SOK:ta koskevat riskienhallintakeinot. Konsernijohtoryhmä arvioi toiminnan keskeisiä riskejä vuosittain. SOK:n johto, tytäryhtiöt ja yksiköt tarkastelevat ja määrittelevät oman toimintansa suurimmat riskit sekä päättävät riskienhallintatoimenpiteet. Ilmastonmuutokseen liittyvien riskien arvioinnissa on mukana myös SOK vastuullisuusyksikön asiantuntijat.

Riskienhallintasuunnitelmat tehdään yksilöllisten riskiarviointien perusteella. S-ryhmässä tunnistamme riskit ja mahdollisuudet priorisoidaan niiden vaikutusten, todennäköisyyden ja aikataulun sekä arvioitujen taloudellisten vaikutusten perusteella. Ensisijaisesti huomioimme riskit, jotka todennäköisesti toteutuvat lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, ja joilla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tarkastelemme myös riskejä, joiden vaikutukset tapahtuvat myöhemmin tai joiden vaikutuksia on vaikea tai erittäin vaikea arvioida, mutta jotka eivät välttämättä edellytä välittömiä toimenpiteitä.

Ilmastoriskien osalta arvioimme keinoja riskien lieventämiseksi, siirtämiseksi, hyväksymiseksi tai hallitsemiseksi ja laadimme suunnitelmat riskienhallintakeinoiksi. Taloudellisten riskien merkityksellisyys on sidottu todennäköiseen taloudelliseen vaikutukseen. Lisäksi olemme tunnistaneet keskeiset prosessit, joihin kohdentuu merkittäviä taloudellisia vaikutuksia riskien toteutuessa.

Tarkastelemme riskejä ja mahdollisuuksia lyhyellä (alle 5 vuotta), keskipitkällä (5–10 vuotta) ja pitkällä aikavälillä (yli 10 vuotta) huomioiden sääntelyyn liittyvät mahdolliset muutokset sekä taloudelliset vaikutukset. Lisäksi huomioimme arvioinnissa mahdolliset maantieteelliset eroavaisuudet niissä maissa, joissa S-ryhmällä on suora vaikutus toimipisteidensä kautta. Hankintamme osalta arvio on yleisellä tasolla.

Ilmastotavoitteita asettaessamme hyödynsimme kansainvälisiä ilmastoskenaarioita, kansallista ilmasto- ja energiastrategian tavoitteita sekä sektorikohtaisia ennusteita. Oman toimintamme päästöt (scope 1 ja scope 2) koostuvat käytetystä sähköstä, lämmöstä sekä kylmäainevuodoista. Skenaarioanalyysien pohjalta asetimme tavoitteeksi käyttää ainoastaan uusiutuvaa sähköä vuoden 2030 loppuun mennessä. Siirtymäaikana sähkö on päästötöntä.

Toimipaikkojemme päästökehitykseen vaikuttaa myös merkittävästi fossiilisen energian määrä kuntien kaukolämmössä ja tuotannon muuttuminen entistä vihreämmäksi. Energiatehokkuusratkaisuilla voimme osittain vähentää kaukolämpöriippuvuutta.

Noin 45 prosenttia oman toimintamme päästöistä syntyy kylmälaitoksien kylmäainevuodoista. Vaihdamme seuraavan vuosikymmenen aikana F-kaasuasetuksessa esitetyt fluoripohjaiset kylmäaineet luonnollisiin kylmäaineisiin. Muutoksen nopeuteen vaikuttavat investointisuunnitelmien lisäksi uusien kylmäaineiden sekä kylmäasentajaresurssien saatavuus.

Ilmastonmuutoksella on myös tunnistettuja erityisiä liiketoimintayksikkökohtaisia vaikutuksia tuotteiden ja palveluiden kautta, sekä koko ryhmää koskevia yhteisiä vaikutuksia, jotka osin ovat kerrannaisia. Olemme tehneet tuotteita ja palveluita koskevan nykytilatarkastelun, jossa arvioimme nykytilaa neljän kokonaisvaikutuksen kautta: ympäristö, yhteiskunta, hyvinvointi ja koulutus. Teimme tarkastelun niin ryhmätasolla kuin eri liiketoimintayksiköt huomioiden.

Lisäksi olemme tehneet skenaariotarkastelun valittujen megatrendien ja mahdollisten muutostekijöiden kautta. Kokonaisvaikutuksia arvioimme karkealla tasolla niin ryhmä- kuin liiketoimintayksiköissä seuraavat muutostekijät huomioiden:

1) ilmaston raju lämpeneminen,

2) lisääntyvä digitalisaatio,

3) laajat pandemiat sekä

4) tuoteryhmäkohtaiset muutokset (kasviksien käytön lisääntyminen, muutokset polttonestekaupassa).

Vastuullisuusohjelmamme toimenpiteet tukevat skenaariotarkastelussa esiin nousseita muutostarpeita.

ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA

S-ryhmän tunnistamat keskeiset ilmastoriskit ja riskien hallintakeinot. Ilmastoriskien suoraa rahallista vaikutusta S-ryhmän toimintaan on vielä vaikea arvioida, sillä data ja tiedon saatavuus on osin puutteellista.

SÄÄNTELY JA POLITIIKKA	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	· Äkilliset muutokset poliittisessa tahtotilassa, sääntelyiden eriytyminen tai ennakoimaton sääntely joko kansallisesti tai globaalisti · Lyhytjänteisyys sääntely-ympäristössä hidastaa investointien toteutumista ja heikentää ilmastotyötä · Taloudelliset ohjauskeinot eivät tue yritysten ilmastotyötä ja voivat vaikuttaa esimerkiksi raaka-aineiden ja tuotteiden saatavuuteen tai ovat esteenä markkinaehtoisten ratkaisujen käyttämisessä. · Ilmastonmuutoksen vaikutukset kauppapolitiikkaan, mahdolliset konfliktit tai globaalit kriisit (pandemia, viennin rajoitukset).	· Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja avoin vuoropuhelu poliittisten päättäjien kanssa, vaikuttaminen alan edunvalvonta- ja kansainvälisissä järjestöissä. · Vapaaehtoiset, kansalliset ja kansainväliset sitoumukset. · Oman toiminnan kehittäminen ja koko arvoketjun ilmastopäästöintensiteetin pienentäminen. · Proaktiivinen toiminta. Seuranta, arviointi ja reagointi muuttuvaan sääntelyyn. · Hankinnan hajauttaminen.

TEKNOLOGIARISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	· Uutta teknologiaa, infraa tai osaamista sen hyödyntämiseksi ei ole saatavilla esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseksi tai vetytalouden edistämiseksi · Uuden tarvittavan teknologian korkeat kustannukset · Tarvittava avoin ja yhteisesti sovittu data puuttuvat ja estävät aidon vertailun tuotteiden välillä ja siten viivästyttävät ilmastotekojen toteumista · Arvoketju ei kaikilta osin ole kykenevä täysimääräisenä hyödyntämään uusia teknologioita, jolloin niiden käyttöönotto jää puolittaiseksi, osin tehottomiksi.	· Tutkimus- ja kehitystyön tukeminen sekä erilaiset hankkeet uusien teknologioiden ja tietomallien hyödyntämiseksi. · Yhteistyö ja dialogi eri toimijoiden kanssa.

MARKKINARISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Kansallisten ja kansainvälisten ilmastotavoitteiden ja -ennusteiden epäonnistuminen tai liian hidas toteuttaminen vaikeuttaa liiketoimintaa. • Raaka-aineiden saatavuus ja kustannukset vaikuttavat hintoihin ja kansalaisten ostokykyyn. • Kuluttajakäyttäytymisen muutos vaikuttaa tuotteiden ja palveluiden kysyntään.	• Investoinnit energia- ja resurssitehokkuuteen sekä uusiutuvaan sähköön. • Vastuullisuustavoitteet sekä raaka-ainelinjaukset huomioiden luonnon monimuotoisuus ja ilmastovaikutukset. • Digitalisaation kehittäminen, kokonaan uudet palvelut. • Kulutustottumusten aktiivinen seuranta ja reagointi muutoksiin. Kestävän kulutuksen edistäminen. Aktiivinen asiakasviestintä. • Hankinnan hajauttaminen.

MAINERISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Epäonnistuminen sidosryhmien kasvaviin odotuksiin vastaamisessa voi vaikuttaa negatiivisesti S-ryhmään • Maineen heikkeneminen vaikuttaa negatiivisesti luottamukseen ja heijastuu kuluttajakäyttäytymiseen	• Aidot ja kunnianhimoiset ilmastoteot ja -tavoitteet • Avoin ja läpinäkyvä viestintä S-ryhmän ilmastotavoitteista ja teoista. • Aktiivinen sidosryhmävuorovaikutus

FYYSISET RISKIT – AKUUTIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Kuivuus tai tulvat vaikuttavat raaka-aineiden saatavuuteen ja hintaan. • Akuutit fyysiset sään ääri-ilmiöt voivat vaikuttaa toimitusvarmuuteen ja logistiikkakustannuksiin • Sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa myös kauppapoliittisia konflikteja, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia hankintaan. • Sään ääri-ilmiöiden vaikutukset energiantuotantoon ja esimerkiksi Gigawatti Oy:n toimintaan. • Toimipisteiden haavoittuvuus sään ääriolosuhteissa	• Tavarantoimittajayhteistyö ja toimitusketjun hallinta, hankintojen hajauttaminen ja riskialueiden tunnistaminen hankinnoissa. • Tulvariskialueiden huomioiminen rakentamisessa • Logistiikkakeskuksen varajärjestelmät sähkö- ja lämpökatkoksien osalta. • Energiatehokkuustoimenpiteet ja -tavoitteet. • Investoinnit uusiutuvaan energiaan. • Sähkön kysyntäjouston hyödyntämisen kehittäminen ja sen käyttö.

FYYSISET RISKIT – KROONISET	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Sää lämpenee ennakoitua nopeammin, jolloin luonnon ja yrityksen resilienssi heikkenee. Pysyvät muutokset raaka-aineiden saatavuudessa ja esimerkiksi viljelyolosuhteissa • Pandemioiden mahdollisuus kasvaa. • Ilmastonmuutoksen aiheuttamien ääri-ilmiöiden aiheuttamien seurauksiin varautuminen, kuten tarve kiinteistöjen viilennykselle kasvaa ja vaikuttaa operatiivisiin kustannuksiin	• Skenaariotarkastelut ja mahdolliset muutokset tuote- ja palvelutarjonnassa. • Toimitusketjuyhteistyö • Hankintojen hajauttaminen ja riskialueiden tunnistaminen hankinnoissa • Energiatehokkuuden parantaminen, investoinnit uusiutuvaan energiaan.

MAHDOLLISUUDET

Olemme panostaneet viime vuosien aikana huomattavasti tuuli- ja aurinkosähköön, mikä on vähentänyt päästöjämme merkittävästi. Investoinnit jatkuvat myös tulevaisuudessa ja esimerkiksi vuoden 2022 lopussa toimipisteissä olevien aurinkopaneelien määrä kasvoi jo yli 110 000 paneeliin. Uusiutuvan sähkön investoinneilla on myös vaikutuksia hankittuun sähköön ja sen alkuperään.

Parannamme toimipaikkojemme energiatehokkuutta edelleen. Tavoitteenamme on, että vuoteen 2030 mennessä kaikki F-kaasuasetuksen vastaiset kylmäaineet on korvattu luonnollisilla kylmäaineilla. Tämän myötä kylmäainevuodoista aiheutuvat päästöt vähenevät merkittävästi. Lisäksi tulemme hyödyntämään kylmälaitoksista syntynyttä hukkalämpöä entistä paremmin, jolloin riippuvuus esimerkiksi kaukolämmöstä vähenee samalla kun toimipaikan absoluuttiset kokonaispäästöt vähenevät. Yhdessä energiayhtiöiden kanssa jatkamme kiertotalousmallin kehittämistä, jossa toimipaikan hukkalämpöä voidaan ohjata kunnan oman kaukolämpöverkoston käyttöön. Yhteistyömalli lähes nollaa toimipisteistä syntyneet lämmityspäästöt ja samalla vähentää alueellisia lämmityksen kokonaispäästöjä.

Kuluttajat ovat entistä tietoisempia ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja haluavat myös itse vaikuttaa oman kulutuksensa päästöihin. Tuomme jatkossakin erilaisia ratkaisuja asiakkaillemme ilmastoviisaan kuluttamisen tueksi. S-mobiilin hiilijalanjälki- ja ravintolaskurin avulla kuluttajat voivat jo nyt seurata oman ruokakorin ilmasto- ja terveysvaikutuksia. Investoinnit sähköautolatauspisteverkostoon puolestaan tukevat liikenteen sähköistymistä.

S GROUP GHG INVENTORY REPORT 2022 14.3.2023

PART 1: DESCRIPTIVE INFORMATION

DESCRIPTIVE INFORMATION	COMPANY RESPONSE
Company name	SOK Corporation (reporting S Group data)
Description of the company	S Group is a Finnish cooperative group of companies operating in the retail and service sector. S Group comprises the cooperatives and SOK Corporation along with its subsidiaries employing around 40,000 people with retail sales total of €13.5 billion. The co-op members own the cooperatives, which in turn own SOK Corporation. SOK produces procurement, expert and support services to cooperatives. SOK is also responsible for the strategic guidance of S Group and the development of the business chains. SOK Corporation comprises SOK and its subsidiaries. The purpose of S Group's business is to provide co-op members with competitive services and benefits. The group wants to offer diverse services and an extensive network of around 1,900 outlets for co-op members in Finland and Estonia. S Group's key business areas are supermarket trade, department stores and speciality stores, service station store and fuel sales, as well as travel industry and hospitality business. In addition, S-Bank offers banking services to co-op members.
Chosen consolidation approach (equity share, operational control or financial control)	Operational control
Description of the businesses and operations included in the company's organizational boundary	The GHG emissions reported by S Group under Scope 1 and Scope 2 include all business units in Finland and Estonia. Scope 1 and 2 emissions include the fuel consumed at properties managed by S Group companies and co-ops and the purchased energy used by properties managed by S Group companies and co-ops. Outlets in which the heat consumption is included in the rental agreement and separate consumption meters are not in place, are excluded (31 per cent of outlets). GHG emissions from refrigerant leaks in outlets are included. S Group's Scope 3 emissions occur from sources owned or controlled by other entities in the value chain. Most significant indirect emissions (not included in Scopes 1 and 2) that occur along S Group's value chain, including both upstream and downstream emissions, are presented in the Scope 3 emissions inventory. The Scope 3 GHG emissions inventory of S Group includes emissions from all business units except for car and agriculture trade which represent around 4 percent of total sales. These deviations as well as other limitations in the boundary are reported in connection with the categories and indicators in question.
The reporting period covered	01/01/2022–31/12/2022

DESCRIPTIVE INFORMATION	COMPANY RESPONSE
A list of scope 3 activities included in the report	The following categories, adapting the GHG Protocol, are included in S Group's Scope 3 GHG emissions inventory: Category 1: Purchased goods and services · Purchased goods for resale including daily food, non-food, consumer goods for grocery stores, restaurants and hotels, and fuel sold at petrol stations and indirect purchases (machines and equipment) · Purchased indirect services Category 2: Capital goods · New constructed buildings Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in Scope 1 and 2) · Upstream emissions from purchased fuels, electricity and heat. In Finland upstream emissions from renewable electricity and nuclear are excluded. · Transmission and distribution losses from purchased electricity and heat Category 4: Upstream transportation and distribution · Outsourced contract operators for retail, food service and fuel logistics Category 5: Waste generated in operations Category 6: Business travel · Business flights and emissions from leased cars Category 7: Employee commuting Category 9: Downstream transportation and distribution · Customer transportation to and from outlets Category 11: Use of sold products · GHG emissions from the use/combustion of fuel sold Category 15: Investments · GHG emissions from direct investments by S Group associated company S Bank's (S Bank ownership 100%)
A list of scope 1, scope 2, and scope 3 activities excluded from the report with justification for their exclusion	The following activities were excluded from the report: Category 8: Upstream leased assets – Category excluded · This category is relevant for S Group regarding leased IT and other equipment and cars leased for employees, however the GHG emissions from the use of the IT equipment is included in scope 2 and the GHG emissions from other stages of the lifecycle are included in category 1 Category 10: Processing of sold products – Category excluded · This category is relevant for S Group, but GHG emissions from purchased raw materials for the restaurants are included in category 1 and GHG emissions from the food preparation stage are included in scopes 1-2. Category 12: End-of-life treatment of sold products – Category excluded · This category is relevant for S Group but is excluded to avoid double accounting as the end-of-life treatment emissions are included in the emissions from Category 1: Purchased goods and services. Also, difficult to calculate due to lack of reliable data for different product and service categories. Category 13: Downstream leased assets – Category excluded · This category is not relevant for S Group as it does not lease assets to other companies which would not be included in Scope 1 or Scope 2 inventories. Category 14: Franchising – Category excluded · This category is relevant for S Group regarding the 59 Hesburger fast-food restaurants in Finland. However the emissions from these franchises are included in S Group's scope 1 and 2 inventories.

PART 2: GREENHOUSE GAS EMISSIONS DATA

SCOPES AND CATEGORIES	METRIC TONS CO_2E
Scope 1: Direct emissions from owned/controlled operations	46,200
Scope 2: Indirect emissions from the use of purchased electricity, steam, heating, and cooling	Location based electricity: 53.400 Market based electricity: 0 Heating & cooling: 52,200
Upstream scope 3 emissions	
Category 1: Purchased goods and services	5,437,900
Category 2: Capital goods	900
Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in scope 1 or scope 2)	12,600
Category 4: Upstream transportation and distribution	138,600
Category 5: Waste generated in operations	20,400
Category 6: Business travel	1,200
Category 7: Employee commuting	13,600
Category 8: Upstream leased assets	N/A
Other	N/A
Downstream scope 3 emissions	
Category 9: Downstream transportation and distribution	257,100
Category 10: Processing of sold products	N/A
Category 11: Use of sold products	2,207,900
Category 12: End-of-life treatment of sold products	N/A
Category 13: Downstream leased assets	N/A
Category 14: Franchises	N/A
Category 15: Investments	154,500
Other	N/A

PART 3: DESCRIPTION OF METHODOLOGIES AND DATA USED

SCOPE	METHODOLOGIES USED TO CALCULATE OR MEASURE EMISSIONS, PROVIDING A REFERENCE OR LINK TO ANY CALCULATION TOOLS USED
Scope 1	Activity data: · Oil: kWh of heat produced with oil as measured and registered in the S Group real estate system. · Gas: kWh of heat produced with gas as measured and registered in the S Group real estate system. · Refrigerant leaks: kg of substance as reported fill-ups of the equipment by the service provider for each co-op and company · Self-produced wind power (S-Voima/GigaWatti): cancelled Certificates of Origin for S-Voima based on the share of ownership of S Group co-ops and companies. Emission factors: · Oil: Statistics Finland Fuel Classification 2022: **https://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html** · Gas: Statistics Finland Fuel Classification 2022: **https://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html** · Refrigerant leaks: The Finnish Environment Institutes publication: **https://helda.helsinki.fi/handle/10138/155617**, **https://www.linde-gas.fi/fi/products_ren/refrigerants/hfo_gases/r452a/index.html** (R452A), **https://www.agas.com/eu/products-services/products-refrigerants/hfc/r453a-rs-70/** (R453A), **https://darment.fi/kylmaaine/r407a/ (R407A) and https://darment.fi/kylmaaine/r448a/** (R448A)
Scope 2	Activity data: · Electricity: consumption data in kWh based on the S Group real estate system and S-Voima electricity purchases · Heat: consumption data in kWh based on the S Group real estate system, electricity consumption used for heat pumps included in electricity metering · Cooling: consumption data in kWh based on the S Group real estate system Emission factors: Finland · Electricity (S-Voima/GigaWatti wind power is categorized in scope 1): 0 · Electricity (other, market-based): Renewable electricity guarantees of origin were used. · Electricity (location-based): Finland average electricity energy mix, 5-year average: 125 kg CO_2/MWh; **https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/energia2021/html/suom0011.htm** · District heat: same emissions factor for both market and location based: Statistic Finland district heat segregated production average, 5-year average: 145 kg CO_2/MWh; **https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/energia2021/html/suom0011.htm** · Cooling: real estates located in Helsinki region, thus emissions factor in 2022 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.helen.fi/helen-oy/tietoa-yrityksesta/energiantuotanto/sahkon-ja-lammon-ominaispaastot/** · Cooling: real estates located in Tampere region, thus emissions factor in 2022 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.sahkolaitos.fi/lampoa-ja-viileytta/jaahdytysratkaisut/alkupera/** · Cooling: real estates located in Turku region, thus emissions factor in 2022 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.turkuenergia.fi/taloyhtiot-ja-isannoitsijat/lammitys-ja-jaahdytys/jaahdytysratkaisut-taloyhtioille/kaukojaahdytys-taloyhtioille/** · Cooling: real estates located in Espoo region, thus emissions factor in 2022 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.fortum.fi/yrityksille-ja-yhteisoille/lammitys/kaukokylma** Estonia: · Electricity: Estonia electricity residual mix 2025; 637 g CO_2/kWh; **https://elering.ee/en/residual-mix** · District heat: Estonia proportional allocation, 86 kg/MWh; **https://smartenergysystems.eu/wp-content/uploads/2021/10/0037.pdf**

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Upstream scope 3 emissions			
Category 1: Purchased goods and services	Activity data (primary data): Calculations based on volumes (kg/l) sold by category (majority of daily food and non-food items) and spend (euros) by category (consumer goods and services). Emission factors (secondary data): Lifecycle emissions factors were taken from different sources including: SYKE 2019: **https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/300737/SYKEra_15_2019_korjattu_26_02_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y** LUKE 2016: Summary of the chosen methodologies and practices to produce GHGE-estimates for an average European diet Luke 2019: Product group specific carbon footprint calculations based on SOK's data and the scientific articles. For fuel: well-to-tank emissions factor was calculated based on the lifecycle emissions factors provided by S Group fuel trade partner NEOT and by deducting the combustion emissions factors based on LIPASTO fuel mix emissions factors 2017: **http://lipasto.vtt.fi/yksikkopaastot/tunnusluvut/tunnusluvuttie.htm**	Coverage: All divisions in Finland. Method: Average lifetime GHG emissions factors were acquired for product categories from different sources. Activity data used in the calculation was 1) the physical mass (kg) or volume (liters) of the products sold during the fiscal year, or where physical volume was not available, the emission factors were used for each 2) euro of the "basic price"/purchase price of the product as indicated in an input-output model including the environmental impacts. The lifetime emissions of products were not split between cradle to gate and gate-to-end-of-life due to limited split LCA data availability for the sources used. Scope 1–2 emissions were not deducted from the category due to limited data availability on the retail/storage share of the category specific LCA factors so the category contains approx. 5 % double counting risk for this reason. Exception was made for the most significant individual product – fuel, for which the use-phase/tank-to-wheel emissions we're excluded from category 1 and are presented in category 11. Thus category 1 only includes the estimated well-to-tank share of the fuel life-cycle CO_2 emissions. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of products and services purchased by S Group in 2022. Due to the high inflation, correction was done for emission calculations that are based on spend (€). **The consumer price index** (11xb) 7.12% was used (so the factor used was 0.9288).	13% (well-to-tank emissions factor for fuel)
Category 2: Capital goods	Activity data: constructed square meters of new buildings. Emission factors (secondary data): life cycle calculations	Coverage: Finland Method: Calculations are based on carbon footprint analyses done for a set of constructed S Group's buildings in Finland in 2022. Average emission factors (carbon footprint) per square meter were derived for each building type constructed in 2022. The carbon footprint analysis covers a building's entire life cycle. It includes the manufacture and transportation of the products used in a construction project, the worksite, the use and maintenance of the building, its demolition, and recycling.	0%
Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in scope 1 or scope 2)	Activity data (primary data): energy and fuel consumption in kWh as collected from the group and co-op energy meters. Emission factors (secondary data): Defra WTT and T&D emissions factors for fuels, electricity and heat: Greenhouse gas reporting: conversion factors 2022 **https://gov.uk/government/publications/greenhous-gas-reporting-conversion-factors-2022**	Coverage: all countries. Method: country and energy specific consumption figures were multiplied by the relevant Defra emissions factor. For electricity in Finland, the share of renewable energy (own and market-based) and nuclear (in residual market mix) were excluded from the calculation and thus only the upstream emissions for the residual fossil fuel-based energy were included. Residual mix was based on 2021 as 2022 mix was not yet available at the time of reporting.	0%

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Category 4: Upstream transportation and distribution	Activity data (primary data): logistics partner's reported mileage Emission factors (secondary data): Domestic: LIPASTO fossil fuel emissions factors: **http://lipasto.vtt.fi/yksikkopaastot/tunnusluvut/tunnusluvuttie.htm** International: CLECAT Guide on Calculating GHG emissions for freight forwarding and logistics services in accordance with EN 16258 is used as a guideline for CO_2e calculation in the current report.	Coverage: Finland, business units: grocery, consumer goods, restaurants and hospitality and fuel trade Method: Meira Nova and NEOT calculations are based on contracted logistics partners' reported mileage and related GHG emissions. The share of transportation emissions from transportations is allocated to SOK according to the share of products that have been supplied to SOK during the reporting year. Inex domestic calculation is based on various reports from Inex Analytics. The reports include data from e.g. Inex's customers, transportation routes, contracting partners and transported volumes, which are combined into an emission report in accordance with LIPASTO CO_2 emission factors. International emission are calculated according to distance calculations and shipping weight.	100%
Category 5: Waste generated in operations	Activity data (primary data): waste amounts in tonnes by type of waste and waste water as measured and registered in the S Group real estate system Emission factors (secondary data): WWF Finland's Climate Calculator. **http://www.ilmastolaskuri.fi/fi/calculation-basis?country=2&year=10746** HSY: **https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Favoidatastr.blob.core.windows.net%2Favoindata%2FAvoinData%2F3_Ilmanlaatu_ja_ilmasto%-2FIlmasto%2FHSY_energia_ja_khk_paastot%2FHSY_energia_ja_khk-paastot_2021.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK**	Coverage: all countries Method: waste per type (tonnes) and waste water (m3) multiplied with the respective emissions factor.	100%
Category 6: Business travel	Activity data (primary data): mileage and fuel used Emission factors (secondary data): Provided by service providers (AMEX and LeasePlan)	Coverage: Flights: S Group in Finland, leased vehicles: SOK Corporation unlimited car benefit cars (regional co-ops excluded) Method: Calculation made for SOK Corporation's leased cars and employees business travel by plane. Data and emission calculations provided by service partners	100%
Category 7: Employee commuting	Activity data (primary data): S Group employees in Finland estimated average distance to their workplace (km) multiplied by annual average estimated working days. Emissions factors: Emissions factors for local transportation: WWF Climate Calculator (based on LIPASTO database): **www.ilmastolaskuri.fi** Emission factors for cars: **https://liikennefakta.fi/fi/ymparisto/henkiloautot/hiilidioksidipaastot** Transportation methods: Helsinki: KSV, Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2019: **https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-05-20.pdf** HSL Liikkumistapatutkimus 2018: **https://www.hsl.fi/sites/default/files/hsl_julkaisu_9_2019_netti.pdf** Liikenneviraston Henkilöliikennetutkimus 2016: **https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lti_2018-01_henkiloliikennetutkimus_2016_web.pdf**	Coverage: Finland Method: Calculation made based on 2021 data for S Group employees in Finland, who have the "employee" information linked to their S Group loyalty card. Average work commute distance estimated based on the average distance between the employee's postal code and their respective workplace. The mode of transport was estimated based on a national Transportation study stating the share of different modes of transport in different size towns/communities. Average mileage and modes of transport was then multiplied with the average annual working days. Part-time employees annual working days were estimated based on their average weekly working hours. It is acknowledged, that there is a possible overlap with scope 3 category 11 emissions where employees purchase fuel for their commute from S Group service stations however, the share of such overlap is difficult to estimate accurately. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of S Group employees work commute.	0%

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Downstream scope 3 emissions			
Category 8: Upstream leased assets	Not relevant		
Category 9: Downstream transportation and distribution	Emissions factors: Emissions factors for local transportation: WWF Climate Calculator (based on LIPASTO database): **www.ilmastolaskuri.fi** Emission factors for cars: **https://liikennefakta.fi/fi/ymparisto/henkiloautot/hiilidioksidipaastot** Transportation methods: KSV, Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2019: **https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-05-20.pdf** HSL Liikkumistapatutkimus 2018: **https://www.hsl.fi/sites/default/files/hsl_julkaisu_9_2019_netti.pdf** **https://www.liikennevirasto.fi/documents/20473/434710/Esite_HLT2016_ENG-LANTI.pdf/3d811186-db02-4680-bba4-63732c6d9f33**	Coverage: loyal customer transportation to and from outlets in Finland, approx. 80% of customer visits by loyal customers. Method: Calculation made based on the S Group customer loyalty card holders' annual visits to S Group outlets multiplied by the average distance between the card holders hometown/commune (based on postal codes) and the closest S Group outlet weighted by the nr of visits and taking into account the town/area specific transportation methods. Employee visits deducted based on the assumption that they visit the outlets on their way from work. Ways of transportation obtained from national and regional transportation surveys. It is acknowledged, that there is a possible overlap with scope 3 category 11 emissions if customers purchase fuel for their vehicles from S Group service stations however, the share of such overlap is difficult to estimate accurately. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of S Group customers visits to S Group outlets.	0%
Category 11: Use of sold products	Activity data (primary data): volume of fuel (liters) sold to end customers in 2022. Emission factors (secondary data): TTW emissions factors provided by S Group fuel sourcing company NEOT based on actual fossil to bio mixes in 2022. Fossil fuel combustion factors from VTT LIPASTO database 2016.	Coverage: Finland. Method: volume of fuel sold to end customers multiplied with the relevant combustion emissions factor by fuel type.	100%
Category 13: Downstream leased assets	Not relevant		
Category 15: Investments	Data used: MSCI data from those direct shares and bonds	Method: Emissions allocation per investment/fund to S Group/FIM based on the share of ownership.	100%

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Riippumaton varmennusraportti Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan johdolle

Olemme Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (jäljempänä ”SOK”) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet S-ryhmän vuosikatsauksessa 2022 esitetyt kasvihuonekaasutiedot ja tietyt muut vastuullisuuden tunnusluvut (jäljempänä ”Tietyt Vastuullisuustiedot”) 31.12.2022 päättyneeltä vuodelta.

Tietyt Vastuullisuustiedot pitävät sisällään seuraavat tunnusluvut:

- Energiankulutus suorista ja epäsuorista (Scope 1 ja 2 vastaavista) lähteistä
- Energian ominaiskulutus
- Suorat CO_2-päästöt (Scope 1): polttoaineiden käyttö, kylmäainevuodot
- Epäsuorat CO_2-päästöt (Scope 2): sähkö, kaukolämpö, kaukokylmä
- Merkittävimmät välilliset CO_2-päästöt (Scope 3): ostetut tuotteet ja palvelut, pääomahyödykkeet (rakennukset), hankitun energian epäsuorat päästöt, tuotteiden kuljetus ja jakelu, jätteet, liikematkat, työmatkaliikenne, asiakasliikenne ja myytyjen tuotteiden käyttö ja sijoitukset
- Päästöintensiteetit
- Kiinteistöjen pinta-ala sekä kiinteistöjen energian ja päästöjen neliötehokkuusluvut
- Jätteiden määrä, jätejakeiden erittely ja hyötykäyttöasteet
- Ruokahävikki
- Elintarvikkeiden kotimaisuusaste (%)
- Suorien riskimaaostojen osuus kokonaisostoista (%)
- BSCI-auditointien lukumäärä (kpl)

Johdon vastuu

SOK:n johto vastaa Tiettyjen Vastuullisuustietojen sekä niissä esitettyjen väittämien laatimisesta ja esittämisestä raportointikriteeristön eli GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeistoon viitaten. Johto vastaa myös SOK:n kestävän kehityksen tavoitteiden sekä SOK omien indikaattorien määrittämisestä suoriutumisen, ja raportoinnin osalta, sisältäen sidosryhmien ja olennaisten näkökulmien tunnistamisen, sekä niiden toiminnan johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestelmien perustamisesta ja ylläpitämisestä, joista raportoitu toimintaan liittyvä tieto on saatu.

Meidän velvollisuutemme

Meidän velvollisuutemme on suorittaa rajoitetun varmuuden antava toimeksianto ja esittää toimeksiannon perusteella riippumaton johtopäätös. Olemme suorittaneet varmennustoimeksiannon Tietyille Vastuullisuustiedoille International Auditing and Assurance Standard Board IAASB:in julkaiseman kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin International Standard on Assurance Engagements ISAE 3000 (uudistettu), Muut varmennustoimeksiannot kuin mennyttä aikaa koskevan taloudellisen informaation tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus, mukaisesti ja Tiettyihin Vastuullisuustietoihin sisältyville kasvihuonekaasutiedoille ISAE 3410, Kasvihuonekaasuraportteja koskevat varmennustoimeksiannot, mukaisesti. Kyseiset standardit edellyttävät, että suunnittelemme ja suoritamme toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko vastuullisuuden tunnusluvuissa ja kasvihuonekaasuraportissa olennaista virheellisyyttä.

KPMG Oy Ab soveltaa kansainvälistä laadunhallintastandardia ISQM 1, jonka mukaan tilintarkastusyhteisön on suunniteltava, otettava käyttöön ja pidettävä toiminnassa laadunhallintajärjestelmä, mukaan lukien eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskevat toimintaperiaatteet tai menettelytavat.

Olemme noudattaneet Kansainvälisiin eettisiin sääntöihin tilintarkastusammattilaisille (sisältäen Kansainväliset riippumattomuusstandardit) sisältyviä riippumattomuusvaatimuksia ja muita eettisiä vaatimuksia, jotka perustuvat rehellisyyden, objektiivisuuden, ammatillisen pätevyyden ja huolellisuuden, salassapitovelvollisuuden ja ammatillisen käyttäytymisen periaatteille.

Tehdyt toimenpiteet

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot, sekä soveltamalla analyyttisia ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Olemme suorittaneet toimeksiannossa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet SOK:n ylimmän johdon jäseniä sekä Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämisestä vastaavia henkilöstön jäseniä;
- Arvioineet GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeiston raportointia koskevien periaatteiden soveltamista Tiettyjen Vastuullisuustietojen esittämisessä;
- Arvioineet Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Käyneet läpi esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä ja;
- Testanneet Tiettyjen Vastuullisuustietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavat toimenpiteet poikkeavat luonteeltaan ja ajoitukseltaan kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavista toimenpiteistä ja ovat niitä suppeampia. Tämän vuoksi rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa saatava varmuuden taso on huomattavasti alempi kuin varmuus, joka olisi saatu suorittamalla kohtuullisen varmuuden antava toimeksianto.

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Kaikkiin varmennustoimeksiantoihin liittyy luontaisia rajoituksia tarkastellun tiedon valikoivasta testauksesta johtuen. Siten havaitsematta jääneitä väärinkäytöksiä, virheellisyyksiä tai säädöstenvastaisuuksia saattaa esiintyä. Lisäksi ei-taloudelliseen tietoon saattaa liittyä merkittävämpiä luontaisia rajoituksia kuin taloudelliseen tietoon ottaen huomioon sekä sen luonteen että menetelmät, joita käytetään tällaisten tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen.

Johtopäätökset

Johtopäätöksemme on tehty toisaalla tässä raportissa esitettyihin seikkoihin perustuen, ja se on niistä riippuvainen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet johtopäätöksemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan laadittu GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeistoon viitaten sekä SOK omien raportointiperiaatteiden mukaisesti.

Helsinki, 21. maaliskuuta 2023

KPMG Oy Ab

Jukka Rajala
KHT

Tomas Otterström
Partner, Advisory

KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee.

Y-tunnus 1805485-9
Kotipaikka Helsinki